

ഹിന്ദു ധർമ്മ കുറിപ്പ്

എസ് എസ്

ከሰማይ የወረደ ፍርፍር

እና ሌሎች አጫጭር ልብወለዶች

የመጀመሪያ ሕትመት - 2002

ሁለተኛ ሕትመት - 2007

ሦስተኛ ሕትመት - 2012

አዳም ረታ

ገፀበረከት:

ለበለጠ (ለቤል)

ቀደም ሲል በደራሲው ለህትመት የበቁ ልብወለድ መፅሐፍት

- ግራጫ ቃጭሎች (1997)
- አለንጋና ምስር (2001)
- እቴጌቴ ሎሚ ሽታ (2001)
- ማህሌት (1981, 2002)
- ይወስዳል መንገድ ያመጣል መንገድ (2003)
- ሕማማትና በገና (2004)
- መረቅ (2006)

ይዘት

የሚያንፀባርቅ ጥርስ.....	7
ለብሮት	19
ዛፋና...ጎረምሳው	31
ኦሪዎች.....	39
ድመትና ወፍ	55
ዱለት፣ ጉሬና ጎሮ	65
ድንኳኑ.....ወልዴና ወልደሰንበት	89
ሐምራዊ ሳቅ.....	113
ከረሜሎች.....	125
ጉዳት እርዝመቱ የት ይደርሳል?.....	131
ሁለት ልጃገረዶች	151
ትርጓሜና ገብረጉንዳን	159
ከሰማይ የወረደ ፍርፍር.....	173
ትንቢተ ቁራ	209

የሚያንፀባርቅ ጥርስ

የፃፋቸው አረፍተ ነገሮች ላይ ሁለት መስመሮች አግድም አራርቆ ሠርዞ ከመቸካቸኩ ተገታ። ሳል.....ደረቅ የሳንባ ሳል ደረቱን እየወጠረው.....ሁለመናውን እያገዘፈው.....አፉና አገጩ ላይ ምራቅና ሌጋግ ተዝረከረከ። ከኪሱ በአራት ማዕዘን ቅርፅ የተጣጠፈች መሃረብ አውጥቶ አፉንና ፊቱን ጠረገ። ከዛ አጠገቡ ካለው ሲኒ የቀዘቀዘ ቡና አንድ፣ ሁለት ጉንጭ ፊቱን አጎማዞ ዋጠና በቀኔው ሰበብ እጉሮሮው የተሰነቀረውን የሚያጣብቅ ምራቅ አጽድቶ.....ብዕሩን አነሳ.....

የጀመረው ፅሁፍ.....መያዣ ገመዱ ጠፋው.....ክሩ አመለጠው። በር ተከፈተና ሚስቱ ሮማን እንደ ሱሱ ትኩስ ቡና በፔርሙዝ ይዛለት ገባች።

"ይሔ ያጋባሽብኝ ጉንፋን.....ሰላም ነላኝ" አላት ቡናውን

አምጥታለት ፀጉሯን በመስታወት ውስጥ ወደ ምታሰማምርበት
አቅጣጫ ዙሮ።

"አይ.....እቴ ተወኝይለቁን ናና ተኛ"

መጣለት.....ክሯን ያዛት.....

አሻፈረኝ ያሉኝን ጠላቶቼን

በጦሬ ጫፍ

ደማቸውን ከደረቀ አፈር ጋር

እንዳማሰልኩ፤

አጉራ ዘለል ባለጋራዎቼን

ሐፍረት ገፃቸው ላይ እንደቀባሁ፤

አንቺም ቅድስት ልብ ላይ ፍቅር መፃፍ መንቀስ መቼ
ያቅተኛል!

ከመ እንደ.....

በድጋሚ ጠፋበት.....

ሮማን የጠየቀችውን እንደረሳ ወይም ቸል እንዳለ ገብቷት ከባላ
የጠነከረ ረዥም ቀጭን ሳል እየሳለች ከክፍሉ ወጣች.....

በጣቶቹ ወዝ የጉደፈ የመነጽሩን መስታወት በለበሰው የሹራብ
ገበር እየጠረገ ወደ ፊደሉ-ቴኝሪከርደሩ ተመለከተ። ትንሽ ሳቅ አለ።
ከሶስት ሳምንታት በፊት የሰጠው የተሳካ ኢንተርቪው ትዝ አለው።
ያጋጠመው ሰው ሁሉ የሰጠውን መልስ አድንቆ ነግሮታል። ቀድሞ
በቸልታ የሚያዩት ዐይኖች ከዚያን ጊዜ ወዲህ ይቀላውጡታል፤ አፎች
ይላሉ፡ 'ያ ? ያ? እሱ ነው እንዴ?'። የተናገረውን ሙሉ በሙሉ
ባይረዱትም ከተሰበከና ጉቦ ከበላ አጨብጫቢ ጋር ሾነው ያደንቁታል።
ይሄን ሁሉ ጀሮው እንደ አፍ ተከፍቶ ይሰማል፤ ራሱንም ያመሰግናል።

ፊት ለፊቱ ግድግዳ ላይ እየተመለከተ የመነፅሩ ጀሮታ እስኪበጠስ
እየጉተተ ከደረቱ አልፎ የማይሰማ ነገር ለራሱ ማጉተምተም
ጀመረ.....

እንደ ውሃ ነኝ

ጉዳና ለመምረጥ ራሴን አጣጥፋለሁ

ኩሬዎች ውስጥ እንደ ኩሬ እፈዛለሁ

እንደዝናብ ከሰማይ እወርዳለሁ.....

ከተቀመጠበት ተነስቶ ግድግዳ ላይ በሰቀላት መስታወት ውስጥ
ፊቱን አየው። ባማረ ቆዳ ተሸፍኖአል። ረዥም አፍንጫው ቀዳዳ

የተበጀለት ግብታዊ ዘፍጥረት ያለው የሥጋ ክምር ይመስላል። የሸሚዙ ኮሌታ ያለ ደንቡ ተጣጥፎአል። በዚህ ዐይነት የአፃፃፍ ዘይቤ መቀጠል አፍራሽ እንደሆነ ይገባዋል። ሊቆጣጠረው የማይችል ሁኔታ እንደሚፈጠር ጫፍ፣ጫፍ ታየው።

"ሰው አይወደውም ሰው አይወደውም.....የተደራሲን አይን.....ልቦና ሳይሆን.....ዐይን ወይም የስሜት ሕዋሳት የሚይዝ ጽሑፍ ነው የሚያስፈልግ" ለራሱ ተናገረ። ቀድሞ ወደ ነበረበት ወንበር ተመልሶ ሔደና ተቀመጠ። መነፅሩን ለብሶ ጸሙን እየዳበሰ.....

.....ማሳቅ እንዴት ያቅተኛል.....በተለይ በአግባብ ማሳቅ.....የእኛ ሰው ደግሞ አግባ ይወዳል.....የ ወዳጄ የማይሆን ትያትር ሰርቶ ሶስት ወር ሙሉ አዳራሽ እንደሞላለት ነበር.....ግን ኮፒ የሠራሁ እንዳይመስልብኝ ያስፈልጋል.....ሰለዚህ ባይሆንም እረጅናል ለማስመሰል መሞከር አለብኝ.....የኘሮፌሽናል ክብብ አውቃለሁ ባይ መቼም ባያምርበትም ለወጉ.....ወግ አይቀርምና ድክመት እየፈለገ በቅናት ሊወጋኝ ይችላል.....ከቡና ቤት ብጀምርስ?.....ይወደዳል.....የቡና ቤት ሷልት ይወደዳል.....የተፀነሰንበት የተወለድንበት ያደግንበት የነለመ ስንበት ከዚህ ዓለም ለማለፍ የምንዘጋጅበት የምናልፍበት በትዝታ ስንመዘመዝ የግለ-ታሪካችን መቼት የሚቆምበት..... ሚስትና ባልን የሚያጣላ ጉዳይ መፍጠር አለብኝ..... ማግባትም መፋታትም እንወዳለን.....እንደ ሕጻናት ባልና ሚስት ጨዋታ እርካታችን መብላትና መጨፈሩ ላይ ነው..... ሰርግ እንወዳለን ትዳር እንጠላለን.....ከራሳችን በላይ ሌላ መውደድ ይከብደናል... በሰርግ ከተንበሽበሽን ይበቃናል..... ቀርጥ ከመተርን ጠላ ካንደቀደቅን ውስኪ ካንቆረቆርን ከሌላው በሰርጋችን ድምቀት ከበለጥን እንደ አህያ የደስታችንን ልቀት በሰርዶ እየለካን.....እውነት እሁላችን ሆድ ውስጥ ናት..... ማነው ያ እውነታን እፅፋለሁ የሚለው ጉረኛ.....ሃያሲ ነኝ ብሎ ብቅ ማለቱ አይቀርም.....የኔን ተወዳጅነት አጠፋለሁ ሲል እሱ ራሱ ከምድር ሳይነሳ እንዳይጠፋ.....ብቅ ይሉና ገና ሳይታዩ ታየን ይላሉ.....ልታይ ልታይ ይላል ብዬ ካስወራሁበት በቃው ሂሂሂ ሳይታዩ የሚሰሩ እግዜርና መልአክ ብቻ ናቸው..... ባባባሌ ግን መታየትን ስድብ አድርጌ አስቀምጥላቸዋለሁ..... ትልልቅ መፅሐፍ ይፅፋሉ እንጂ ደራሲዎቹ ወዳጅና ጠላታቸውን አይለዩም.....ጅሎች ናቸው.....የ ውርንጭላ በዚህ ሰሞን ደግሞ ከእህቴ ጋር ተጣብቆአል.....መጤዎችን እጠራጠራለሁ.....እኔን ሲያጣ በእስዋ ውስጥ ሊበቀለኝ?..... ይህቺን እሾክ ወግተንባታል.....ለሌላ መቼም አይሆን። ታዲያ ከመንገድ ልጃገረድ ጋር መጤ ደብተራ ምን ይሠራል.....ፌዝፌዝ.....ፌዝ ከየት ይምጣ ሳቅ.....ሳቅ.....ባዶ ሳቅ..... ገመድ እኮ አለኝ መተብተቡ ነው የጠፋው.....የስዕል

ኤግዚቢሽን እንዳሳይ ይረዳኛል አለችኝ.....ደግሞ.....ወዳጅና
ጠላቶቻችንን አናውቅም.....ከላይ ሲያዩን ብልጥ ገልበው ከውስጥ
ሲያዩን ጅሎች ነን.....ሴት እኮ ጥንቱኑ ጨምላቃ ናት.....የሖክሮች
ደም መጀመሪያውኑ የት ሊደርስ.....ጥንት ፍሬ አበሉን ዛሬ ደግሞ
ነገር.....ሻሻራ ፊቱ ላይ የተንከባለለ ገዕዝን በጥሬ መላጥ
ነበር.....ወይም ሁለት ጡቷን ይዞ ቁልቁል መጎተት.....

በር ተንኳኳ።

አምስት አመት የሚጠጋው ጠይም ልጅ፡ "ፋዘር.....እታባ
ታማለች" አለ ፊቱን ወደ ክፍሉ አስገብቶ።

"ታዲያ እኔ ምን ላድርግ.....የተለመደውን መድኃኒት
ስጥዋት..... አትረብሹኝ። እናትህ የለችም? ለእናትህ ንገራት....."።

ጉብሉ አራሚ ኩርኩም ግንባሩ ላይ እንደ ወሰደ አይነት
በድንጋጤ እንደ ቀንድ አውጣ ወደ ጓላ ተሰበሰበ።

*

"ገንዬ አያስፈራራም?" አላት በሩጫ ተመልሶ ትልቅ እህቱ
መኝታ ቤት ከገባ በኋላ።

"አያታችንን ነው?" አለችው ልብስዋን ለማውለቅ አልጋ ላይ
ተቀምጣ። ዐይኖቹ ፈጠዋል። ከንፈሮቹ በመጠኑ ከፈት ብለው አመድ
ብን ያለባቸው ይመስላሉ። የአያቱን በከፊል የተመለጠ በላብ የራስ
ጭንቅላት የደገፈበት እጁን እያየ...ርጥብ የሸራ ቁራጭ ይመስላል።

"ያስታወኩት ቢጫ፣ አረንጓዴ ነገር"

የፈራውን ነገር በጠራ ጊዜ ዐይኖቹ ዕንባ አቀረሩ።

"ሲያስታወኩ ደግሞ ላባቸው ያዳልጣል.....ይ.....ይገማል.....
እይማ ገንዬ ስሞትልሽ እይ.....እጄን እይውማ" ዕንባው ዱብ ዱብ
አለ። "ገንዬ ሰው ሁሉ እንደዚህ ያመዋል.....?"

ቀስ እያለ ወደ እሷ ተጠግቶ የከፈተችለት እግሮቿ መሃል ቆመ።

".....እታባ ትሞታለች?.....እ.....ተረት ማን ይነግረናል?....."

እጆቹን ትከሻዎቿ ላይ ጣል አደረገ። በጭኖቿ ጥብቅ አድርጋ
ያዘችው። ሲሰማው፣ እርዳታ ማግኘቱ ሲታወቀው.....በደንብ ማልቀስ
ጀመረ። ወደ ደረቷ አስጠግታ አቀፈችው።

*

.....ምን ይጨቀጭቁኛል.....ሴት.....ሕፃናት.....እኔ ትዳር
የመሰረትኩት የንብረተሰቡን ፈተና ለማለፍ ነው.....የሚፈጥሩና
የሚያጠፉ የሰው ሥልጣናት ፈላጭ ቆራጭ ወሬአቸው

እንዳይቀስፈኝ.....ኃላፊነት የሚሰማኝ መኾኔን ለመፈተሽ ከአብራኬ ይጀምራሉ.....ስለዚህ ሕፃናትን እንደ ማሸነፊያ አርማዬ አደባባይ አውጥቼ አውለበልባቸዋለሁ.....ውፍረታቸው፣ ማማራቸው፣ ንጽሕናቸው ለእኔ ሰብአዊ ነው የሚያሰኝ ስም ይሸልመኛል.....የወንድነቴም ምስክር ነው.....ሚስቴን ከስንት ወንዶች መሐል ፈልቅፄ ነው ያወጣኋትይኸማኝ ከነበረው የመኳንንት ሠራዊት ይሄ አብዮት ገላገለኝ.....ለዚህ አብዮት ያለኝ ውለታ እሱ ነው.....ይህችን ግጭቴን ለወሬኞች እንደ ድክመቴ እንደ መውደፄ አርጌ ሳወራላቸው አበዙልኝ.....እሱ?.....እሱ!.....ድሮም ከፊውዳሉ ሥርዓት ጋር አይስማማም አሉልኝ.....ሃሌ ሉያ.....

ቄብ ድመት ኮሪደር ላይ ስትጮህ ትሰማለች።

"ሮማን! ሮማን!" ጮሆ ተጣራ።

ሮማን ረዥም ስስ ናይሎን የመሰለ ፒጃማ ደርባ መፃፊያ ቢሮው ገባች።

"ይህቺን ድመት አውጪአት፣ ወርውሪያት.....ወይም ከፈለግሽ እነቂያት። ቡ.....ቡና ጨረስኩ። ሌላ እምጪልኝ " አላት ፊቱንም ወደ እሷ ሳያዞር።

"ምን ላርጋት ድመቷን?" አለችው።

አጉንብሶ መነፅሩን አስተካከለ።

"ምን ልሁን ነው የምትለው?"

"ጓደኛዋ ከውጭ እየጠራት ነዋ!"

ዝም አላት።

ከኋላው ቀርባ የተቆጣጠረ ፀጉሯን በረዥም ጣቶቿ እየበተነች።

"አትተኛም?.....አሞሃል....."

ጣይም ገላዋን ከውስጥ ልብሷ መሃል ሽልቅቃ አውጥታ ራቁቷን ወገሷን ይዛ በባዶ እግሮቿ እየተራመደች ተጠጋችው።

አንገቱን አቀፈችው። ሽቶዋ በአየር ውስጥ እየተሳበ ማጥኛ ጠረጴዛውን፣ መፅሐፍ መደርደሪያውን አጥለቀለቀው። አንገቱን ጌንበስ ብላ ሳም አደረገችው።

"ሥራዬን ልጨርስ አትረብሺኝ" አላት፣ ዐይኑ ስር የሚያንዣብበውን ያመለመለ አንድ ወልዶ አጥብቶ የረገበ የግራ ጡቷን ጉብታ ሽፋሽፍቶቹን ሳያነቃንቅ እያየ።

ወገሷን ይዛ ጀርባዋን ለእሱ ሰጥታው በቄንጥ ወደ በፋ መራመድ ጀመረች። ፊቱን ወደ ወረቀቶቹ አዞረ።

"ዕብደት ነው....." አላት ድምፁን ዝቅ አድርጎ፡፡

ሮማን ያልሰማች መሰለች፡ ዕብደት? ግን እኮ የወሲብ እሳት ነደብኝ ትንሽ ብተነፍስ ብዬ ዕርቃኔን የድሮ ወዳጄ የዛሬ ባሌ ዙርያ ባንቋልጥ ምኑ ዕብደት ነው.....በዚህ አባባሉ ልሷ ላይ የሰነቀረውን ጦር እያስታመመች ውስጥ ልብስዋን ከጣለችበት አንስታ ትኩር አድርጋ አየችው፡፡ ጊዜ ነበር ቀድሞ ሰተት ብሎ የበቀለ ጠይምነቴ አማሎት ሽቅብ ሽቅብ እየተነፈሰ ለመፈንዳት ያቃተቱ የሚመስሉ ጡቶች ላይ አፉን ለጉሞ ሞቼባቸው ልደር ያለበት.....በቅን ትዝ ያለው ዕለት ቂጤን በሁለት እጆቹ ጨብጦ የጸጋዬ ገብረ መድኃኒን ግጥም እየጮኸ የሚያነበንበበት.....የኾነ ጠዋት ነበር የመኝታ ቤቱን መስኮት ከፍቶ የንጋት ፀሐይ አስገብቶ ሚስቱ (እኔ) የለበሰችውን ብርድ ልብስና አንሶላ ገፍ ተከርክሞ የወጣ ዘቢብ ጠይምነቴን የተከፈተ እፍረቴን ተቀምጦ የሚያይበት.....ዛሬ ትንሽ ሾላካ ዝና ገንዘብ ቃሪያ መሐል ሰንጋው እሱን መፈለጌን ዕብደት አሰኘችው፡፡ ጊዜ አስገራሚ ነው.....አስገራሚ ናት ጊዜ.....ሕሊናው ዝናውን የሚጠብቅበት የሚከላከልበት ሴራ ሲፈትል ምቀኝነት ሲያደራ.....ምቀኝነት መከላከያ አይደለም፡፡ ችሎታ ሲደክም ችሎታ ሲጠረጠር.....ያበድከውስ አንተ.....

ሠራተኞቻቸው የለችም.....ዘመድ ልጠይቅ ብላ ከሂደች ሁለት ቀኗ ነው፡፡

"እኔ ቡና ማፍላት አልችልም.....በሲጋራና በወረቀት ሽታህ ይሄን ቤት አበላሽኸው" ብላው በሩን እንኳን ላትዘጋለት ወጣች.....

እያጉረመረመ ተነስቶ ራሱ ዘጋውና መስኮት አጠገብ ሄዶ ቆመከሩቅ የነጎድጓድ ድምፅ በትንንሹ ይሰማል፡፡ ከእንጦጦ ወዲያ ምናልባት ጎሐፅዮንና ደጀን፡፡ ከዝናቡ ነጎድጓዱን ይፈራል፡፡ ዋናው መልዕክት ዝናቡ ሳይሆን ነጎድጓዱ ይመስለዋል፡፡ ሁልጊዜም ነው ታዲያ፡፡ ሩጥ ሩጥ የሚለው ነጎድጓድ ሲሰማ ነው፡፡ መስኮቱን ከፍቶ ወደ ውጭ አየ፡፡ ቀዝቃዛ ነፋስ ይነፍሳል፡፡ የግቢውን አጥር የከበቡት ዛፎች ሻሻታቸው ጎልቶአል፡፡ ዘበኛው በግቢው አስፋልት ላይ በቀስታ እየተራመደ ያፏጫል፡፡ በእጁ መጥረቢያ ያወዛውዛል፡፡

"ነገ ጠዋት ያቺ ነገረኛ ልጅ.....የትም ወርውራ አጠፋህብኝ ብላ እንዳትነዘንዘኝ" ይላል ለራሱ ድምፁን ከፍ አድርጎ፡፡

ዘበኛው ብርሃን ወደሚመጣበት ወደ ጌታው መስኮት ቀና ብሎ አየ፡፡ የተሰማ ስለመሰለው በማፈር አንገቱን ደፍቶ ወደ ቤቱ ጀርባ ሄደ፡፡ ዝናብ በቀስታ መንጣጣጠብ ጀመረ፡፡ ቦሌ ለመውረድ የሚያኮበኩብ አይሮኻላን የሆድ መብራቱን እንደ ቢጫ ሙርጥ ቁልቁል ወርውሮአል.....መንገዱን ይፈልጋል፡፡ ፀሐፌ-ተውኔቱ ወደ ኮርኒሱ አንጋጠጠ፡፡ ጠረጴዛ ላይ ካለው ሲኒ ውስጥ የቀረው የቡና ደለል

ነፃብራቅ ጣራው ላይ ይፍለቀላል። ወደ መቀመጫው ሄዶ አዲስ ለመጀመር የፈለገውን ድራማ የሚሰራበትን ቢጋር ለማውጣት አሰላለሰ.....የሚሰቱ አኳኋን አእምሮው ውስጥ መጣበት.....

አይገባቸውም.....ሴቶች አይገባቸውም.....የአእምሮ ሥራ አይገባቸውም.....ያ ጓደኛዬ ዋና ገፅ ባሕርይ አድርጎ የፈጠረው ሰው ሚስቱ ላይ እንዴት እንዲቀልድባት ነው ያደረገው?

ሴት እንደጡቷ ናት

በባሏ ትታሻለች

በልጆቿ ትጠባለች

ሰውን በላቅ እኮ ነው የገደለው.....

እስከራብቶውን ከጠረጴዛ ላይ አንስቶ የላይኛው የፊት ጥርሶቹን መታ መታ አደረገ.....

ምንም ተራ ነገር ቢሰሩ በሰዎች መሐል ሲመላለሱ ሳቅ ያስፈልጋል.....እፅዋት በቅጠሎቻቸው ምግባቸውን እንደሚሰሩ እኔም እንጀራዬን በጥርሴ እጋግራለሁ.....ነጭ ሐመልማል.....ከአሮጌው አለም መቃብር ላይ የእኔ አዲስ ምጣድ ይቆማል.....የእኔ አዲስ እንጀራ ይጋገራል.....በጥርሴ የአዲሱ አለም ልጅነቴን እክዳለሁ.....በነፍሴ ዘንግ ላይ የተጠመጠመው እባብ አደባባይ ላይ ሐረግ ይሆናል.....ጥርሴ ሐይማኖቴ ነው.....

እሴት ውስጥ የነበረው ሹከሹከታ ፀጥ ብሎአል። ከእሱ በስተቀር በሙሉ አልጋቸው ውስጥ ናቸው። ሰዓቱን አየ። ከሌሊቱ 7:30!

.....አውራ ዶሮ አለነገር አልጮኸም.....የዚህ ደደብ ጎረቤቴ ዶሮዎች ናቸው.....ሌሊቱን ሙሉ ኩኩሉአቸውን ያቀልጡታል.....ዶሮ ዶሮ ያረባል? አሁን ያንን የመሰለ የቪሳ ጓሮ ሰው እንቁላል ዘርቶ በላባ ይሞቃል? ዶሮ ደስ ይለኛል ይላል.....እሱን የምታክል ቄብ ዶሮ ፈልገው ማጋባት ነበር.....እሁድ እሁድማ በር ላይ ቆሞ በዶሮ ስጋ የሰፋ ደረቱን ወጥሮ በአስኳል ፍላሽ ቢጫ የኾነ ሱሪውን ደንቅሮ ቁምነገረኛ ለመባል ይሆን ምድር ድረስ እያጉነበሰ ሠላምታ ይሰጣል.....ሚስቱም የእሱ ቢጤ ናት.....ለሠርግ ተጠርታ ብትመጣ ለጌጥ ብላ የዶሮ ላባ ፀጉሯ ውስጥ ሳትሰካ አትቀርም ሀ.....ሀ.....እህም ቆምኩ.....ከዚያች ቲያትር ወዲህ ቆምኩ.....የረባም ያልረባም ቢጽፉ አንቱነቱ እንኳን አይጠፋም.....ከየት ልጀምር? አጀማመር ነው.....አጨራረሱ ራሱ ይመጣል.....

ምዕራፍ 1

ብሎ ጽፎ ሲጋራ አቀጣጠለ። እሱን በቀስታ እየሳበ ያስባል.....

.....ሁለት ፍቅረኞች ይጣላሉ.....ያጣላቸውን ምክንያት ሲመረምሩት ይታረቃሉ.....ግን ምን ያጣላቸዋል? ሚስት የእሱ ጎረቤት ከሽነች ሴት ልጅ ጋር የተዋደደ ስለሚመስላት.....በምን ይታረቃሉ? ምን ዕርቅ አለ ጃን.....ፍቅረኛው ለጎረቤቱ ተቀጥሮ የምትሰራ ግንኙነታቸውን የምትሰልል ገረድ ትቀጥራለች.....ከዚያም በኋላ.....

*

ሮማን አልጋዋ ላይ በጀርባዋ ተኝታ ሲጋራ አቀጣጠለች። ዶክተር ደግመሽ መውለድ አትችይም ካላት በኋላ ሲጋራ አጢያሽ ሽነች። በተለይ በዚህ ዓይነት ማታዎች (በሳምንት ስድስት ማታዎች ላይሆኑ ይቀራሉ?) መለኮስ ያዝናናታል። ምንም መልስ የማይሰጣት ኮርኒስ ላይ ስታፈጥ ቆይታ እየተንጠራራች ከአልጋዋ ላይ ተነሳችና ጎንዋ ተኝታ በእንቅልፍ ታንኳርፍ የነበረችውን ሴት ድመት በመስኮት ወደ ውጭ ወረወረቻት.....

ጡቶቿን በሁለት እጆቿ አቅፋ መስታወት ፊት ለፊት ራቁቷን ቆመች። ከውጭ ያቅራራ የነበረው ወንድ ድመት ፀጥ አለ። ጡቶቿ የላሉ ጠይም ማንሳዎች ናቸው የአርሲ ፀሐይ እንደ ተቆጣቻቸው.....ረዣዥም ጣቶቿ ስር እንደ ሐር ቀረጢቶች ያደርጋቸዋል ውስጣቸው ያልበረደ ፍትወት ያጋቱ። ድመቶቹ እንደሚበላሉ ሁሉ ወፍራምና ቀጭን የተጎነጎኑ ድምፆች ወደ የትም ይልካሉ.....ገርበብ ባለው መስኮት ያልረካ የወሲብ ቁጣ ሳያፍር ይገባል--በአብራክ ዘሎ ሊወጣ እከኩን የሚነሰነስ። ከትከሻዎቿ ወዲያና ወዲያ ጨለማ ነው ከመሃላቸው በደረቷና በእግሮቿ መሃል ብቸኝነቷን የሚገስ የመብረቅ ብልጭታ። የጡቶቿ ጫፎች በፍትወት ፍላጎት ደርቀው ቆመዋል። የዕንባ ዘለላዎች ጉንጮቿን በችኩላ ሰንጥቀው ወረዱ። ድምፅዋን አፍና እያለቀሰች አልጋዋ ላይ ቁጭ አለች ከዚያ በጀርባዋ ወደቀች። ሲያምጥ የቆየው ሰማይ ነጉድጓድ አፈነዳ። በመኝታ ቤቷ የመስታወት መስኮት መብረቅ ከሩቅ ጭረታም ጥርሱን ሲፈረክስ ይሰማል። መስኮቱ በዝናብ መደብደብ ጀመረ። ብርማ ጭኖቿ መሐል የምታዛጋ ቁንጮ.....

*

.....አዘጋጁ ለዚህች ቦታ ዕፀገነትን ቢያሠራት ጥሩ ይሆናል.....የተከዳች ሚስት ወይም ወዳጅ ቆንጆ ብትሽን ተመልካችን ወደ እሷ ቶሎ መሳብ ይቻላል.....ተቃራኒው ባህርይ ብዙ ጠንካራ መከራከሪያ ሐሳብ ማምጣት ሳያስፈልገው ተደራሲን ቶሎ ወደሚፈለገው ሞራል መሳብ ይቻላል.....የዚያ ጓደኛዬ ጥበብ ይሄ

ነበር.....ዕፀገነትን ከኋላዋ በሚበራ መብራት ደጋግሞ በውስጥ ልብስ ማሳየት.....እሷንም ተወዳጅ አደረጋት.....ሁለት ቀን ያህል ከእርሱ ጋር ወጥታለች.....ተዋናይን ባለትዳር ማድረግ እኮ መከራ ነው.....አሁን ልጆቹ የእርሱ መሆናቸውን ባሏ እንዴት ያምናል? እኔ ከዚያች ዓይነቷ ጋር አንድ ወር አልቀመጥም.....እስኪ ልጄ ዲቃላ ኾኖ.....ሁሁሁ.....ሁ.....ሁ.....

ሳሉን እየተሰቃየ ጨረሰና ጠረጴዛውን ተደግፎ ወንበሩ ላይ በጀርባው ጋለል ብሎ ሲጋራውን አቀጣጠለ.....

ይህች ሚስቴ ለእኔ ያላት አመለካከት የተለወጠ አይመስለኝምአዲስ ቤት ለመሥራት ካሰብኩ አምስት አመቱ ነው.....ይሄን ያሁኑን አልወደደችውም.....ይሄ መፃፍ የሚሉት ወዳጅ እንደሚያስፈልግ አልገባት አለ.....ቀንና ሌሊት መዕረፍ ከማንበብ አሉ ከተባሉ የጥበብ ሰዎች ጋር አንድ ሰአት ያህል መወዳጀት ይበልጣል.....የመፃፍ ችሎታ ኪነጥበብ የሚጀምረው ከዚያ ነው.....ቤት የት ይገባታል.....ትናንት አንድ መቶ ሰባ አምስት ብር አጥፍቼ ገባሁ.....የኪነጥበብ ችሎታ ሁለተኛ ጉዳይ ነው.....ዋናው ሰው ነው.....ስንቱ ነው ብቻውን ሲንፈራፈር የጠፋው.....ብዙ አውቃለሁ.....እንዳላዩ ማለፍ ነውአንተ ቤትህን ስትገነባ የጅል መንጋ ስለ ኪነጥበብ ፍቅር እያለ በየጥሻው ያካል.....

የምሽቱ ዝምታ እቤት ድረስ ከብዶ ይሰማል:: ሰማይ ማዝነቡን ገቷል.....

.....የሚቀጥለው አመት ቤቴን ወደ መካኒካ መለወጥ አለብኝየምወደውን ፈረስ ግልቢያ ያኔ እጅምራለሁ.....በፋሪ ረዥም ሜዳ ላይ እሁድ እሁድ ጠዋት ሚስቴንና ሁለቱን ልጆቼን አስከትቼ አጋልባለሁ.....

እግሮቼን ወደ ወንበሩ ሥር ሰብስቦ ተመቻቸ:: በድካም በረዥሙ ተንፍሶ ጭንቅላቱን እጁ ላይ አንተርሶ ጠረጴዛ ላይ እንደ ማረፍ ብሎ ማሰቡን ቀጠለ.....

ከመፃፍ በፊት ማህበራዊነት.....ከዚያ ሁሉ ነገር ተስተካክሎ ይመጣል.....ክሊኪንግ.....የመፍጠር እናት ክሊኪንግ ናት..... ቡድን.....እሱ ጀርባህን ሲያክ አንተም ጀርባውን.....ባያምርም ተሰብስበው

¹ መሲደን (እንግሊዘኛ)

ያምራል ያምራል ተዋጥቶለታል እሰየው ከተባለ ሁሉ እያፈረ ወይም
 እያፈራ ይከተላል.....እና.....የውቃሉ አሉ ዋና የሚባሉትን በጥቅም
 መያዝ ነው.....የወደድከውን እንዲክብላህ፣ የጠላኸውን
 እንዲተርብላህ.....በፊደሉ፣ በቲቪ በወሬ.....የተጋረጠንን
 የምንጋረጥበት.....ካልተቻለ ካልሆነ በፖለቲከኛ ይዘጋበታል.....በፕሮጋንዳ
 ካልሆነ በጉልበት.....እንዴት ሆነልህ? ሲሉኝ ስነፅሐፋቸው ፖለቲካ
 ባይኖረውም አለው እያልክ ማስመታት ነው.....ድንገት ኖሮት
 አቀራረባቸው እንዳይወደድ 'የለውም' ብለህ ማጠፋፋት ነው.....መልዕክቱ
 እዚህ ከሆነ 'እዚያ ነው' ብለህ የማይነበብ ታስነብበዋለህ.....ምን አጠፋሁ
 ብሎ ሲዞርበት 'መግባባት ስለማትችሉ' ነው ትላቸዋለህ.....ለግላጋ
 ወጣት.....ትኩስ ነኝ ብሎ ሊፋጅ ሲመጣ በጨርቅ ጠቅለን ፍሪጅ ውስጥ
 እንከተዋለን.....'ምነው ወጣቱ ምነው ወጣቱ የት ጠፋ?' ሲሉን.....'ብጫቂ
 ወረቀት ተሸክሞ የተንጠለጠለ ሁሉ ደራሲ መሰላችሁ.....ጫት መቃም
 መሰሎኛል አዳማ' እያልክ እላይ ላይ ቁጭ.....ይኼ ቂጥ እንኳን የሆነ
 ቀጫጫ ወጣት የስለት ዣንጥላ ይደብቃል.....ማመሃኘት.....የት ሄደ
 ይጮሃል? ድምፃቸው ይጥፋና.....እርስ በራሱ እንዲሳለል
 እናደርገዋለን.....'የአንተ ቲያትር እንዲወጣልህ ስለ እንትና አውራን'
 እንለዋለን.....የወራናል.....አይወጣለትም.....የት ይደርሳል.....ሾልኮ
 ልውጣ ካለ ትርጉሙን መንግስት አላስቶ እንዲያየው ማድረግ
 ነው.....በነገር ካልሆነ በገመድ.....በጠላ ሱስ ካልሆነ
 በከርቸሌ.....ይታዩኛል ንበጥ ንበጥ እያሉ ከታሪክ ገፅ ሲጠፉ.....አይ የኛ
 ነገር መጀመሪያውኑስ.....እያልን መቅለጣቸውን በታሪክና በአገራችን
 ባህርይ የተደነገገ ማስመሰል.....ንበጥ ንበጥ እያሉ ከመሰሎቻቸው ጋር
 እንደቆሰሉ የአዋሽ ፓርክ አራዊት.....በግራር ውስጥ.....በወንዝ
 ውስጥ.....ከዳገት እኔና መሰሎቼ እናያቸዋለን.....በጨካኝ መጥተው
 በፀጥታ ሲሰወፉ.....ወደ ታች ወርደን እንነዳቸዋለን.....መጥፋታቸውን
 በሌላ እያመካኘን.....ካልፈራንም በመንግስት እያመካኘን.....'ጉድ ጉድ'
 እያልን እንዳልገባው.....ሕዝቡም ደጋግሞ የሚሸወድ ከብት ዞርበት ያያል
 ያውም ግድ ከሰጠው.....አይሰጠውም.....'ማን? ማን? ማን?'
 ይልልናል.....ሜዳው ውስጥ እኔ ብቻ ምናልባት ሚስቴ በእኔ ድል
 አለሁበት ልትል.....ልጆቼስ ይኮሩብኛል.....ሞራል ያላቸው ይሆናሉ.....እኔ
 ልጄ አዎ ልጆቼ በጠዋት እንዲህ ንፁሕ ለብሰን ያ ያ ያ አዎ ያ
 ከፍራንክፈርት የገዛሁትን ካፖርት ጋቢ ጋቢ.....ጋቢ? ለብሰን.....ይበቃናል
 እንዴ? አይጠበንም? ፈረስ ላይ ነው የተቀመጠው.....የሚስቴ ከንፍ
 አለው.....ቀናሁባት ሚስቴን.....ከኋላዋ አንዱ ተቀምጦአል ዐይኖቿን
 ጨፍናለች.....ከተከፈተ አፏ ነጭ ጉም ይፈሳልበዚያ የፋሪ ጠዋት
 ምላሰዋ እንደ ቆሸሸ ክራሻት ጡቶቿ መሃል ግራና ቀኝ ይዋልሳል ሰውዬው
 ምን እያደረጋት ነው.....ለእኔ እንዲህ ሆኖ አታውቅም.....ለምን ጋቢዬን
 አትለብሰም.....ልጆቼ እየሳቁበፋሪ ረዥም ሜዳ ላይ እሁድ ጠዋት

ሚሰጥና ሁለት ልጆች.....ሐይለኛ ነፋስ.....ፀኑሯ ከባርኔጣዋ ወጥቶ
 ይውለበለባል.....ከህፃናቱ ጋር ትርቃለች.....መንገዱ አረግራጊ
 ነው.....የቄጣጣው ርዝመት ፈረሱ አንገት ድረስ.....መጠፋፋት.....ከወገብ
 በላይ ራቁቴን.....ርጥበት ቆዳዬን ሲገርፈው.....ፈረሱ የፊት እግሩ እጥፍ
 ይልና.....እግሩን በእግሩ ጠልፎ ትልቅ የሽቦ አልጋ ላይ
 ይወድቃል.....ወፍራም የጨርቅ ጉዝንዝ
 የፈሰሰበት.....ይቀዘቅዛል.....ከሰማይ በቆዳ የተለበጠ ግዙፍ መጽሐፍ
 አልጋው ላይ ይወድቃል.....ሱሪዬንም አላወልቅም.....ጭኔ
 ይንቀጠቀጣል.....አይኖቼ ይጨፈናሉ.....ተንበርክኬአለሁ.....ወደ መጽሐፉ
 እገባለሁ፣ ከመጽሐፉ አወጣለሁ.....ፍስሐዬ ዳሌዬ ዙሪያ
 ይከማቻል.....መጽሐፉ እንዳይበላሽ እሰጋለሁ.....አንዲት ሴት ራቁቷን
 አልጋ ላይ እየተንቧችች ትወጣለች.....ፊቱንም ደረቷንም ከእኔ
 ታዞራለች.....የሴትዮዋ ገላ ቢጫ ነው.....ዞር ብዬ ራሴን ሴቷ ላይ
 እጥላለሁ.....እንደተንበረከኩ ነው.....አየችኝ.....የአክሰቴ ልጅ
 ናት.....ትስቃለች.....የምታሾፍብኝ መሰለኝ.....ዐይኖቼን ከድኜ
 ሰገልጥ.....የለችም.....ሌላ ሴት ናት መጣብኝ.....አልጋው ላይ በጌኔ
 ጋደም አልኩ.....ጀሮው ከጉዝንዙ ተለጥፎ.....ጉዝንዙ.....የአፈር፣
 ጭቃ.....አሸዋ.....ባሕር ከፍቅ ይታያል.....ቀይ ባህር ይሁን ላንጋኖ
 አይታወቅም.....ጀሮዬ ወደ መሬት ይለጠፋል.....የምድር ልብ
 ምት.....ያጎፈረ አናቴ ውስጥ.....

ግም.....

ድም.....

ድም.....

ድም.....

ግም.....

ያጎፈረ አናቴ ውስጥ.....

.....ከእንቅልፉ ነቃ.....አይኖቼን እያሽ ትንሽ ሲያስብ ቆይቶ
 በግራ እጁ የተሞነጫጨረ ፀጉሩን እያከከ ወረቀቶችን ሰብስቦ በአንድ
 ላይ ሲያስቀምጥ በር ተንኳኳ.....

ራሷን ብቻ አስገብታ "ሰማህ! ቁርስ ብላ" አለችው ሮማን፡፡

ሮጦ ተነስቶ ግራ በተጋቡ እጆቹ መስኮት ከፈተ.....የጠዋት ፀሐይ
 ከአጀቧት እርግቦች ጋር በጨረሯ ምላስዋን አወጣችበት.....የጌረቤቱ
 አውራ ዶሮ ከተቀመጠበት አጥር ላይ ፊቱን ወደ እሱ አዙሮ "ኳክ"
 አለ.....

መስኮቱን ተደግፎ አቀረቀረ.....

ዘበኛው ፀሐይ ሳትወጣ በሌሊት የጀመረውን እንጨት ፈለግውን
ቀጥሎአል.....

ግም.....ድም.....ግም.....ድም.....

— // —

ሚያዝያ 1976

አዲስ አበባ

ለብሮት

ዝላይ ስትጫወት እየዞረ የሚመጣውን ገመድ አይኖቿ እየተቀለጩለጩ ስትጠብቅ፤ ከንፈሮቿ ሽሽተው የተከረከሙ የጥርሶቿ ጫፎች ብቅ ሲሉ፤ ክልሉ ውስጥ ገብታ ስትዘል፤ ነጠላ ጫማዎቿ መሬት የሚገርፈውን የገመድ ዑደት ተከትለው ሲነጥፉ፤ ተረከዟ ደም ቋጥራ አፍርንጅ ስትመስል፤ በወፍራሙ የተጎነጎነችው ፀጉሯ ፊቷን፤ ትከሻዋን፤ ደረቷን ሲገርፍ.....ደስታ ያጥለቀለቃት ፊቷ እሳት እንደተለኩስ የክብሪት አናት ስትቀላ.....አፌን ከፍቼ አያታለሁ.....

ስለምታምር.....

ከስምዎ ጋር በመስተፋቅር እንደታሠርኩ ሁሉ "ትርንጌ" ብለው ሲጠሯት ልቤ ሲደክም ይሰማኛል.....ትንፋሼ ሲያጥር፡፡ እራመድም እንደኾነ በእግሮቼ መገጣጠሚያዎች መሃል ለብ ያለ ውሃ የፈሰሰ ሲመስለኝ.....

«ዳዊትና ትርንጌ ባልና ሚስት ናቸው» ብለው የሚያወሩት የሚያውቁን ሁለታችንም ያለንበት የአምስተኛ ቢ ክፍል ተማሪዎች ብቻ ሳይሆኑ ትምህርት ቤቱ በሙሉ ነው፡፡ መዋደዳችንን እስከም እኔም እናውቀዋለን፡፡

እወዳታለሁ.....

*

"ትናንት እሳኩህ ቦታ ዛሬም እስኪ ሂድ እንድትነግርልኝ የፈለኩትን ነገር በሙሉ አላደረስክም" ይሉኛል አንድ የጌረቤታችን

አሮጊት ሴትዬ።

ያሉኝን ሁሉ አድርጌ መልእክቱን ሁሉ አድርጌ በራሳቸው ስህተት ነገሩ ካልተሳካ፣ ኩታቸውን እያጣፉ (ተጣፍቶ ያለቀ ቢሆንም) ረዥም ሽብሽብ ቀሚሳቸውን እየሰበሰቡ፣ የቡና ምች እንዳይመታቸው አፋቸውን በነገረኛ እጃቸው እያበሱ (ሁለመናቸው ነገረኛ ይመስለኛል) ወይም ጋርደው (በኩታ) እናቴ ዘንድ ይመጡና፡

"ይሄ ፈዛዛ ልጅሽ እያንቀሳፋ ነው የሚሄደው? ብልከው ሁሉን ነገር አላበላሻሽብኝ መሰለሽ? እስኪ ሌላ ውለጂ ቢወጣልሽ" ይሉአታል።

ከእነሱ ራቅ ብዬ የሚሉትን እሰማለሁ.....

አሮጊቷን በልጅነት ዝምታዬ.....በሚያማምሩ አይኖቼ ትክ ብዬ በትዕዛብት ከአየኋቸው እፍረታቸው ፊታቸው ላይ ይነበብና፡

"ምን ያየኛል? ደግሞ.....ታይዋለሽ?! አንተን ከመላክ ቁራን መላክ ይሻላል"

እናቴ ከሴትዮዋ ጋር ሆና በጋራ ግንባር ትገረምመኛለች (ግንባራቸው ላይ በወጡት መስመሮች ላይ 'ፍቅር' የሚባል ቃል ተፅፎ አንብቤ አላውቅም። ታዲያ ትልቅ እስክሆን (አንዳንዴም ዛሬ) 'ግንባር' የሚለው ቃል ሁልጊዜ የሚያስታውሰኝ የእኛን ሴትዮ ሊወድቅ የደረሰ የሰፈራችን ውሾች የሚከተሉት ቂጥ ነው። 'ምን በልታ ነው እንዲህ?' ይሏቸዋል ጎረቤቶች። እኛን ናዋ ። ሌላ ምን አለ? ጤፍ ስብ የለው። ቂጣ ፍሪምባ የለው)

በትብብር እስከ መጨረሻው የደም ጠብታ ያሳድዱኛል።

ሁሉን ነገር ዘርዘሮ ማስረዳት ይደክመኛል.....የንዴት ገመድ ሆዴ ውስጥ እየፈተልኩ በአፌ ጭር እላለሁ.....እናቴም አትጋርደኝም። አዋቂ ተጐራባች ከሚቀየም ሕፃን ቢከፋው ይሻላል እንደሽን አይገባኝም.....

*

አንድ ልብስ ሰፊ ስማቸው ጠፋኝ.....አዎ ጥላሁን የሚባሉ ሰውዬ ነበሩ። ዘመድ ናቸው ተብሎ የቤታችን በረንዳ ሩቡ ተከልሎላቸው ልብስ እየሰፉ ይተዳደራሉ። ቁመናቸው ሁሉ ትዝ ይለኛል። ሁለመናቸው ረዥም፡ ፊት ረዥም፣ ባለ ረዣዥም ጥርስ፣ ባለ ሰፊ ሞላሌ አይኖች፣ ረዥም አፍንጫ ያላቸው እኔን ማዘዝ የሚወዱ፡

"ዳዊት.....እሳቱ ዳዊት" /ሊልኩኝ ሲፈልጉ ማሞካሻ ደገፍ፣ ደገፍ የሚያረገኝ ነገር ከሰሜ ጋር ይደባልቃለሁ/

ዘርዘሮቹ፡ (ከእያንዳንዱ ማሞካሻ መጨረሻ ያለው የተለያየ ብዛት

ያላቸው ቃለ አጋኖዎች ሳይረሱ)

"ዳዊትዬ!"

"የእኔ ዳዊት!"

"አንበሳው ዳዊት!"

"የእኔ መኳንንት!"

"ዳዊት ጥይቱ!"

ወዘተ.....

አንድ ጊዜ ግንቦት አጋማሽ ስለነበረ ፊተና ደርሶ ማጥናት ስለነበረብኝ ከጠዋቱ ደብተሮቼንና ሽቶቼን አዘጋጅቼ ተቀምጫለሁ። አቶ ('አቶ አትበላቸው' እባላለሁ። ግን እላለሁ) ጥላሁን በጠዋት በረንዳቸው ላይ መጥተው መስፊያ መኪናቸውን ማንዛዛት ጀምረዋል። ምናልባት አምስት ሰአት አካባቢ እንደራሳቸው ረዥም ከየትም የሚሰማ ድምፃቸውን እየጉተቱ ከስሜ ጀርባና ግንባር ላይ ቅፅል ምናምን ለጥፈው ጠሩኝ፡

"ዳዊት!.....እሳቱ ዳዊት!! ጀቱ!!!"

መልእክት ሊልኩኝ እንጂ ለሌላ ለምንም እንዳልፈለጉኝ ስለማውቅ ያልሰማ መስዬ ዝም አልኩ። እቤት ውስጥ እንዳለሁኝ ያውቃሉ። ነገሩ ግራ አጋብቷቸው ለለውጥ ያህል ይሁን ወይ እየተጣሩ ዳና ለመስማት እንዲያመቻቸው አላውቅም ድምፃቸውን ዝቅ አድርገው ተጣሩ።

ዝም.....

የስፌት መኪናቸው ከጫጫታው እየበረደ ቆመና እንደገና ተጣሩ.....።

ዝም.....

እሳቸው የገመቱት ምናልባት እናቴን ወይ አባቴን ሳያዩዋቸው፤ ወይም ልብ ሳይሏቸው ወደ ቤት ገብተው እኔን 'በል አርፈህ ተቀምጠህ አጥና.....ፊተና ደርሶአል.....አሁን ለማንም መላክ የለብህም' የሚሉኝ ስለመሰላቸው፤ እጅ ከፍንጅ እናቴ ወይ አባቴ ሲመክሩኝ ለመስማት በሚያደባ ኩቴአቸው ወደ አለሁበት ክፍል ሲገቡ እኔ ማንበቢያ ቦታዬ ተቀምጬ አገኙኝ።

ተያየን.....

ታላቅ ስህተት እንዳገኙብኝ ሁሉ ፊታቸው ተቆጣ.....እኔም ጥሪአቸውን ለመጋፈጫ የሰበሰብኩት ድፍረት አብሮአቸው በገባው ንፋስ ከላዬ የተገፈፈ መሰለኝ.....በረደኝም.....በፍርሃት ከተቀመጥኩበት ለመነሳት ከጀለኝ.....ከወንበሬ ጋር ምን

እንዳሟጪጩኝ ግን ሳይገባኝ አለሁበት ቆየሁ.....

"ሲጠሩህ አትሰማም?" አሉኝ ጠንከር ብለው ሁሌ የሚያሳዩኝን ፊደላትና ቀልደኛ አጫዋች ፊት ውጠው.....

ዝም አልኳቸው።

"ጨዋ ልጅ አልነበርክም እንዴ? አንተም እንደሌሎቹ ሆንክ?" አሉኝ።

አልመለስኩላቸውም። አፍጥጬ አያቸዋለሁ.....

"በል አሁን ቁርስ ሳልበላ መጥፎ ራብኝ.....ምሳዬን ከቤት አምጣልኝ"

እንደሚያዙኝ ገብቶኛል.....ገና ከሁኔታቸው አውቄአለሁ።

የምንኖርበትን ቤት በረንዳውን ተከራይተው ጨርቅ ዝምዘማቸውን፣ ቁልፍ ተከላቸውን ከጀመሩ ወዲህ.....እናቴ ቡና ስታፈላ ለእሳቸው ቡና ማመላለሱ.....የምሳ ሰአት ሲደርስ ምሳ አምጣ ተብዬ ወደ ቤታቸው መላኩ ሰልችቶኛል.....

"በል ቶሎ በል እንጂ" አሉኝ የማጠናውን ነገር እንደ እግዚአብሔር ከወደ ሰማይ እያዩ።

ወረቀቱ መሃል ሲያዩኝ ነጭ ጭቃ የማበካ ሳይመስላቸው አልቀረም፤ ወይ እሳቸውን ሳክል ከእሳቸው የበለጠ ትልቅ ሰው ኾኜ ታይቶአቸው ቀንተው ይሆናል፤ ወይ ልጅ ስለሌላቸው የሕፃናትን ጉልበት የሚያከሸፉበት አመለካከትም ይሆናል.....

ትልቅ መቀሳቸውን በእጃቸው እያሹ አፍጠው ሲያዩኝ የሚፈነክቱኝ፤ እንደሚጥፉት ሱሪ በቀስታ ሊሰነጣጥቁኝ የሚዘጋጁ መሰለኝ። መቀሱ ሳይ ትንሽ አፍጥጬ ያሉኝን በትህትና ሰምቼ ከቤት ወጣሁ.....

እቤታቸው ግን አልሄድኩም.....

ምሳ ሳላመጣላቸው በዚያው ሜዳ ስጫወት ዋልኩ። ሲመሽ በጨዋታ ረስፄው የነበረው ትእዛዝ ማፍረስ እውነተኛ ቁጣ አሁን እንደሚመጣ ትዝ ሲለኝ ጭንቅ አለኝ። መቼም ከቤት ውጭ አይታደር.....ዛፍ ላይ አይወጣ። ዋሻ ውስጥ አይኖር (ዛፍ ላይ ቤት መሥራት አረጋውያን የማያስተምሩን ከእነሱ ሸሽተን ከአመለጥን የሚጨቁኑት ቁስ እንዳያጡ መሰለኝ፤ 'ዋሻ የአውሬ መኖሪያ ነው' የሚሉን ገና በልጅነታችን ወደዛ ተሰደን እንዳንቀመጥ አስፈራርተው ሊያስቆሙን ሳይሆን አይቀርም)

እስከ ምሽቱ ሁለት ሰአት ድረስ ሰውዬው የቤታችን በረንዳ ላይ ወዲያ ወዲህ እየተመላለሱ ያው እኔን ሲጠብቁ መኾን አለበት ቆዩ።

ከቤታችን ግቢ ወጥተው አጥር ሥር ቆመው እኔ በጀርባቸው ሳልፍ አላዩም። (የሽማግሌው ዓይን ያለ ሰፊ ስንዴ ቂጣ ሌላ ምንም አያይም.....ሁልጊዜ የማመጣላቸው የስንዴ ቂጣ በሽሮ ነው.....ታዲያ እላቸው ሳይሰለቹ ይበሉታል.....ለእኔ እንዳይሸትህ እያሉ ለሚሰጡኝ አንገፍግፎኛል.....ለመብላት አለመፈለግን ከመንገር ይልቅ ትህትና አስመስሎ ግብገፍውን መቃወም ጥሩ ነው ስለሚባል እኔም 'እረ ጠገቤአለሁ.....ጠገብኩ.....ይሙቱ.....ጠገብኩ' እላቸዋለሁ። ምናለ በሞቱ)

ዙሪያቸውን እየተገላመጡ ጥርላቸውን ሲነክሱ ጭናቸውን ሲጠፉ ቆይተው በቤታቸው አቅጣጫ መሄድ ጀመሩ። የቦት ጫማቸው ድምፅ እየሟሟ ሲጠፋ (በጋ ከክረምት የሚያደርጉት ቦት ነው).....መሰስ ብዬ ወደ ቤት ገባሁ።

ታዲያ: "የት ከርመህ መጣህ?" አለ አባቴ ፊት ለፊቱ ከተዘረጋ ትሪ ላይ እክርኑ የሚደርስ የመሰለ ጉርሻውን እንዳለ ትቶት.....የተጠቀለለው እንጀራ እንደ አክሱም ሐውልት ቆሞ ቀረ።

በአባቴ አጠያየቅ ፈርቼ የኮቴን ኮሌታ ወደ አፌ ወስጄ በጥርሶቼ ነክሰኩት.....

"እዚያው አታድርም ነበር?" አለኝ እናቴ

"የቀረህ ይሔ ነበር.....ጥናትህን አታጥና፣ ግብረገቡም የለ.....ብለህ ብለህ ለጋሼ ጥላሁን አልታዘዝም አልክ?..... አባትህ አይደሉም?.....የእኔ ሱሪ ሲቀደድ ይሰፋሉ (እኔ ልብሴ ትንሽ ቀዳዳ ካየሁባት ተጥፎ መልበስ አልወድም ነበር..... ስለዚህ ከሰፊው ጋር ውለታ አልነበረኝም).....ለአንተስ ጥሩ ነው? ከአሁንህ የሽማግሌ....."

ራት ቀርቦልኝ ልብላ ብል ከፍቃዴ ስለአልኸኝ ነው መሰለኝ አልወርድ አለኝ.....ቶሎ ጠገብኩ.....ቶሎ መጥገቤን እናቴ ማኩረፌ አድርጋ ስለተረጎመችው፡

"ጎረምሳው አኩረፈ.....አኩረፈ" እያለኝ አላገጠችብኝ.....

ማታ አልጋዬ ላይ እነደተጋደምኩ ማንም እንዳይሰማኝ አድርጌ ድምፄን አጥፍቼ ሥርቅታዬን ወደ አንጀቴ እየዋጥኩ አለቀስኩ.....

መንጋቱ አልቀረም ነጋ.....ከተፈነጠቀው ጨረር ጋር ደም ሥፊ ውስጥ ፍርሃት ዘነበ.....የአቶ ጥላሁንን ዓይኖች እንዴት ደፍሬ እንደማይ አሳሰበኝ። ፈራሁ። ማታ የጨረሰኩት ልቅሶ በእንጥፍጣፊው ዓይኔን ይኮረኩረኛል። ያን ጠዋት አላናገሩ ኝም። አቶ ጥላሁን አኩረፉኝ፣ ምናልባት ከሰው ልጅ ጋር ምን አነታረከኝ ብለው ይሆናል። ግን ዘጉኝ። በመንገድ ስንተላለፍ እያዩኝ እንዳላዩኝ ኾነው ያልፋኛል። በዚህች ትንሽ ሽፍትነቴ ነፃነቴን ስለ ተጎናፀፍኩ ደስ ብሎኝ ነበር።

የግብረገብ ፔሬድ ነበረን.....አንደኛ ደረጃ
 ስማር.....አስተማሪያችን ታዲያ ሁልጊዜ በተለይ አቶ ጥላሁንን
 ካስቀየምኳቸው በኋላ (ዘመዳቸው ስለነበሩ).....ከአስርቱ ቃላት
 አምስተኛውን ትእዛዝ አንስተው ይገላምጡኝና ሰባተኛው ላይ ሲደርሱ
 ዓይናቸው ፊታቸው ላይ ወርዶ እንደ ደወል እስኪንጠለጠል
 ያፈጡብኛል.....

ቀኑ አርብ ስለነበር የሒሳብ አስተማሪያችን ('ቲቸር ማትስ' የምንላቸው) እሁድና ቅዳሜ የሚሠራ የቤት ሥራ ሰጥተውናል.....ቅዳሜ እንግዲህ ከሰአት በኋላና እሁድ ጠዋት ልዕልት ፀሐይ ሆስፒታል አጠገብ ካለው አባሲዮን ('አቪዬሽን' ይሉታል በትክክል፤ ግን እኛ አባሲዮን እንለዋለን) የሚባል ሜዳ ኳስ ጨዋታ አያለሁ.....እሁድ ከሰአት ክለባችን የእግር ኳስ ግጥሚያ አለበት.....ማታ ደግሞ ይደክመኛል.....ስለዚህ የቤት ሥራዬን እቤት ማጠናቀቄ ስላጠራጠረኝ፤ ከፊሉን እንኳን ትምህርት ቤት ልሞክረው ብዬ በስፖርት ፔሬድ ሜዳ ሳልወጣ ክፍሌ ውስጥ ቀረሁ.....የስፖርት አስተማሪያችን ብዙም ግድ ስላልነበራቸው አልጠሩኝም.....

ትርጓሜ ስፖርት ሜዳ ፈልጋኝ ስላጣችኝ ነው መሰለኝ ፎርፌ ሰጥታ መጣች.....

"የቤት ሥራዬን ልሠራ መጣሁ" አለችኝ

"እንዴት እንደሚሠራ ገብቶኛል?"

"እንዴ ታዲያስ? ሳይገባኝ እሠራለሁ?"

"እኔ በደንብ አልገባኝም.....አሁን ሶስቱን ሞክሬ አንዱን ብቻ ነው የቻልኩት"

ምላስ የመንከስ ልማድ አላት.....አንድ ዓይንዋ በሚንጠለጠል ጉንጉንዋ ተሸፍኖ ምላስዋ ምራቅ ባረጠባቸው ከንፈሮቿ መሃል ብቅ ስትል በውበት ፍንክትክት ትላለች.....ደብተሯን ይዛ መጥታ አጠገቤ ስትቀመጥ ደብዛዛ ጣእም ያለው ሙቅ የውሐና የሽቶ ሳሙና ሽታ አወደኝ.....በትንሹ ደነዘዝኩ.....

ሒሳባችንን መሥራት ስንጀምር ልቤ አርፎ ስሌቱ ላይ ሊያተኩር አልቻለም.....መንፈሴ ተበጠበጠ.....ድመራና ቅነሳ እያሰላሰለች ካንነበሰችበት ቀና ስትል በስክራብቶዋ ጉንጉንዋን ከዓይንዋ ዞር ታደርጋለች.....የቤት ሥራዬን ረሳሁት.....እጄን በቀስታ አንሰቼ ትክሻዋ ላይ አስቀመጥኩ:: ቀና ብላ አየችኝና ሒሳቧን ማሰላት ቀጠለች.....

በዓይኖቼ የማየው ቁጥሮችን ነው.....በልቦናዬ ግን እስዋንና

ውበቷን ነው። ውበቷ ሁልጊዜ ከውጭ ጠርታው የሚመጣ፡ ቀለም መስሎ የአበቦች ዕንብርት መሃል የሚያድር፤ የጤና አዳም ጠረን መስሎ እልበት ወጥ ውስጥ የተሸወከ፤ የሆነ ተንኮለኛ ረቂቅ ነገር ይመስለኛል።

ግራ ጉንጭዋ ላይ ደግሞ ጉላ ብላ የበቀለች ብሮት አለች.....እናቷ ማሕፀን ውስጥ እንደሐረግ ጣት ተቆልማ እንደተኛች-- ማርያም ሠርዓ ገብታ በከንፈሮቿ ያተመችላት..... ይህችም ሰማይ ላይ ሳትነቃነቅ የቆመች ወርቅማ የኩል ኳስ ትመስላለች.....

ብሮቷ!!

እስከ ሒሳቡን እየሠራች እኔ አቅፌአት የምታደርገውን ሳይ ቆየሁ.....እጄ ዘና ብሎ ካረፈበት ትከሻዋ ላይ አልተነሳም.....ከልቤ ቆርጬ ብሮቷን ለመሳም አፌን አሞጥሙጬ ፊቴን ወደ ጉንጭዋ አስጠግቼ ነበር.....

ጊዜው ሳይደርስ ገብተው የሚገለበጥ ምናምን ነገር ጽፈውልን ወደ ሰንበቴ ቤት መጥፋት የሚወዱት የግብረገብ አስተማሪዎችን መሪጌታ ከተቀመጥንበት በዓይኖቻቸው ትኩረት እንደያዙን መነፅራቸውን እያስተካከሉ፡

"በሉ ውጡ አሁን.....ለካስ የሚያወፋቸው እውነት ነው..... እኔ የልጆች ወሬ መስሎኛል.....ገና ጡት ሳትጥሉ!" እያሉ ወደ እኛ መጡ።

ብዙ ጊዜ እኛን ልጆች መግረፊያ የሚጠቀሙባትን የእንጨት እጆቿ ያላት የቆዳ አለንጋ አየር ላይ እየሾጡ ሽማግሌ ቁመናቸውን ከነካፖርታቸው ሲገቡት ሳይ.....

"ተነሺና ሩጪ" ብዬ ትርጓሜን ገፋኝት። ደብተሮቻችን እንደተዘረጋጉ ሳንሸፋፍናቸው ወደ በሩ ሮጥን.....

"ቁም.....አትቆምም.....የት ልትሔድ ነው?" አሉኝ.....

ትርጓሜ ከክፍሉ ሾልካ መውጣቷን ካረጋገጥኩ በኋላ እግሮቼን ገጥሜ ኮስተር ብዬ ምንም ሳልፈራና ሳልቸር ዓይን ዓይናቸውን እያየሁ ጠበኳቸው.....ከአናታቸው በላይ እያነሱ በውድ አለንጋቸው (ብዙ ጊዜ ተማሪ የመደብደብ ፍላጎት ባይኖራቸውም አለንጋዋን ከተሰቀለችበት አውርደው እኛ ላይ በፈዘዘ/በዐይነ-ማዝ/ ትኩረት አፍጠው የአለንጋዋን ቆዳ በቀስታ ያልቡአታል። ከዚያችም ጫፏ እንደ እባብ ምላስ ከተሰነተረች የቆዳ ሰንበር ቀጭን የሕፃናት ለቅሶ እየተንጠባጠበ የሚወጣ ይመስለኛል) ሶስቴ ባቴን ላጡኝ፡ አገድ ሁለት ሶስት.....ለቅሶ የሚወጣ ይመስለኛል) ሶስቴ ባቴን ላጡኝ፡ አገድ ሁለት ሶስት.....ለቅሶ ከጀለኝ፤ እንባዬ ገንፍሎ ሲወጣ ይሰማኛል.....ጥርሶቼን ነክሼ..... እግሮቼና እጆቼ እየተንቀጠቀጡ ትክ ብዬ አየኝቸው.....በሩን ራሳቸው ከፈቱና.....

"በል ውጣ!" አሉኝ.....

ድብደባው አፍዝዞኝ ትንሽ ቆሜ ያለማስተዋል ተመለከትኳቸውና በሩጫ ትቼአቸው ሄድኩ.....ትርጓጌ ከክፍሉ ፊት ለፊት ራቅ ብላ እጆቿን ሆድዋ ላይ አጣምራ ትጠብቀኛለችመውጣቴን ስታይ ከቆመችበት ትንሽ ተነቃነቀች..... ተጨንቃ ስትጠብቀኝ እንደነበረ ይገባኛል.....እየተጠጋኋት ስሄድ እፍረቴ መጣብኝ.....ጌንዋ ደርሼ ስቆም የመሪጌታው ድምፅ በእርጅና ስልቱ ተወርውሮ.....

"አትጠፋም ከዚህ....."(አ ማርያም! ሮጥናት)

"መቼህ?" አለችኝ.....ኳስ ከሚጫወቱበት ሜዳ ዳር ሳር ላይ እንደተቀመጥን::

"አ" አልኳት አዎ ለማለት አፍሬ

"ምን ጋ መቼህ?"

ባቴን አሳየኋት:: ቦላሌዬን በቀስታ ገለበችና እግሬን አብረን አየነው.....የተመታሁበት ቦታ ደም ቋጥሮአል፣ ደም ያልቋጠረበት ቦታ አመድ መስለውአል::

"አሁንም ያምሃል?"

"ትንሽ"

ያመመኝ ቦታ በእጁ ስትዳብስ ቆየችና ንጣቱን ለማጥፋት ምራቅዋን እጇ ላይ እየተፋች.....

ሰዎች ከዚህች ልጅ እንድርቅ ለምን ያሳድዱኛል?

*

ታዲያ መሪጌታ እኔንና ትርጓጌን እንዲያ ካዩን ወዲያ ሰባተኛውን የአሪት ትእዛዝ እኔና እስዋ ላይ እያሹት፣ እያፍረጠረጡት፣ እያሹት፣ እያፍረጠረጡት ሳያሰለቁን አይሄዱም.....

ልብስ ሰፊውም ዘመዳቸው ስለሆኑ እኔ መቀመጫ አጠገብ ቆመው እሳቸው የነገሩአቸውን ታሪክ (ካልነገሩአቸው ታዲያ ለምን እዚያች ቅፅዛዝ ላይ ያተኩሩ ነበር?) በአምስተኛው ትእዛዝ እየተመሩ በማብራሪያ ታሪኮች ሳይገልጹት አያልፉም.....አንድ ጊዜማ የራሴን ታሪክ መልሰው ለክፍሉ ማስተማሪያ እንዲሆን ብለው ነገሩን ለባለታሪኩ የልብ ወለድ ስም ተሰጥቶት:: ግን ጨርቅ ጨርቅ በሚሸት ካፓርታቸው እየተሻሻኝ.....የሎጫ ፀጉሬ ልስላሴ የጣፈጣቸው ዓይነት ራሴን ደጋግመው እያሻሹ.....

"ታላቆቻችንን ማክበር ግድ ነው" ይሉኛል.....

ምናልባት ሌሎች ልጆች.....መሪቷ እንዲህ ሲነካኩኝ ሲያዩ የሚወዱኝ፣ በግብረገብ ትምህርት ማርክ የሚያስደፍኑኝ ሳይመስላቸው አልቀረም.....በኋላ በኋላም መነሳራቸውን ሰክተው ቀዝቃዛ እጃቸው ወደ አናቴ እየተንሳፈፈ ሲመጣ ሰውነቴ በፍርሃት፣ በጥላቻ ሲኮማተር ይሰማኛል.....

ፈተና ስንፈተን.....ግብረገብ ወደቅሁ.....

*

አዲስ አበባ ደመና ተከናንባ በጋ ሰሞን ያቆሸሸችው ጥርፏን በሰኔ ዝናብ መፋቅ ስትጀምር ትምህርት ቤት ተዘጋ.....ሁላችንም ወደ የቤታችን ተበታተንን.....ከትርጓጌም ተለያየሁአልፎ አልፎ ከጓደኞቼ ጠፍቼ ሠፈሯ ስሄድ አላገኛትም.....የሰኔንና የሐምሌን ክረምቶች የናፍቆት ውጋት እየጠቀጠቀኝ ልረዳው ያልቻልኩት ትንንሽ ዓይነት ትካዜ ልቤን እየነሳው አሳለፍኳቸው.....

.....ነሐሴ ለፍልሰታ ጦም መግቢያ ከትርጓጌ ጋር ቤተክርስቲያን ተገናኘን። ትናንሽ ቀያይ ኳሶች የተርከፈከፉባት አጭር ነጭ ቀሚስ ለብሳለች..... ነጠላዋን እስከ አናቷ ተከናንባ እናቷ ጌን ቆማለች.....ገና ስንተያይ የእናቷን ጋቢ ጭምድድ ስታደርግ አየኋት.....መርበትበት ቢይዘኝም እንደ ምንም ብዬ ሳቅ አልኩ.....ዓይኖቿ በሃፍረት እየተርገበገቡ ፍልቅቅ አለች። ከተቀመጥክበት ተነስተህ ወደ እስዋ ብረር ብረር አሰኘኝ.....ቤተክርስቲያን እንደማገኛት አለመጠርጠሬ በትንሹም ቢሆን የከዳኋት ወይም ያበላሸሁት አንድ የማላውቀው ነገር እንዳለ ተሰማኝ። እናቷን ትታቸው ከቤተክርስቲያኑ ሴት መዘምራን ጋር ተቀላቀለች.....በዚህ የእንስት ደን ውስጥ እየተሯሯጥኩ እንድፈልጋት ግዴታ የጣለችብኝ መሰለኝ.....

ከአንድ አመት በፊት 'ዘማሪ ለመኾን የምትፈልጉ ልጆች ግቡ' ሲባል በጉጉት ብመዘገብም እስከዛሬ አለመቀጠሌ ቆጩኝ። ትዝ ይለኛል ለመጀመሪያ ጊዜ መዝሙር እንድንዘምር የሆኑ ዲያቆን ሰውዬ ግጥም አፅፈውን አንድ ከሁላችን ትልቅ የኾነ ልጅ እየመራን ሲዘምር አይቼ.....በሁኔታው ለሱም አፍሬ.....ሌሎችም አሳፍረውኝ.....ለራሴም አፍሬ ወጣሁ.....

ሴቶች ልጆች እተሰበሰቡበት ቦታ ሲተረማመሱና ልታይ ልታይ ሲሉ እሷ ብቻ ነጭ ነጠላዋን ተከናንባ እንጉዳይ መስላ ተቀምጣለች። ሌሎች ስለመውደድ የማያውቁ የሌላ ወንድ ረቂቅ ስሜት ያልገባቸው የዕድሜአቸው ገረዶች ናቸው። ከመዘምራኑ ገለል ብላ የተቀመጠችው እንደምወዳት ገብቶአት ሁለመናዋን በግልጽ እያየሁ ናፍቆቴን እንደወጣ ሳይሆን አይቀርም። እሷን መውደዴ ያስኮራት ዓይነት። አትነቃነቅም። ደ'ሞ.....አልፎ አልፎ ወደ እኔ ታይና ነጠላዋን

ታመቻቻለች.....እየሞትኩ መሰለኝ.....የልቤ ምቱ እየደከመ.....የፅድቅ ተደግፌ ቆምኩ.....ጅልም የሆንኩ መሰለኝ:: ጓደኞቼ ከሩቅ እየተጠራሩ ሲፈልጉኝ ይታየኛል.....እዚህ አለም ያሉ ግን አልመሰለኝም.....

ተሰብስበው ሲዘምሩ ቆሜ አያታለሁ.....ስትዘምር ሳያት አሳፈራት መሰለኝ እኛ የሚነቃነቀው አንዳንዴ ነው.....ወይስ በትንሹ መክፈቷ ያላምራት ነበር? ዜማውን ግጥሙን እስከዛሬ አልረሳሁትም.....

"ማርያም የአዳም ጤና ይሠግድ ለክ

ከቅድስት ቦታ ሀገር ከቤተልሔም ተነስተሽ

ምድረ ግብፅ አውራጃ እስከምትደርሽ"

ቅዳሴውና የቅዳሴው ሥነ ሥርዓት አልቆ ከቤተክርስቲያን ስንለቀቅ የእናቷን ቀኝ እጅ ይዛ ወጣች.....ከኋላቸው ነበርኩ እንደ ውሻ ቡችላ:: ከእናቷ እጅ ሾልካ እንደምትቀርልኝ ሁሉ:: ዞር እያለች ታየኛለች.....ሳላውቀው ብዙ መንገድ ተከተልኳቸው.....ሆድቃው በረሃብ የተቦረቦረ ሕዝብ አንገቱን ደፍቶ በፀጥታ ይጓዛል.....የሰፈሬና የሰፈሯ መንገድ የሚለያዩበት ቦታ ስንደርስ ቆምኩ.....ከእኔ ብዙ ከራቀች በኋላ እጇን ከነጠላዋ ክንብንብ አውጥታ ለሰላምታ አወዛወዘች.....ልቤ ደረቴ ውስጥ ዘለለች.....

*

የፍልሰታ ሶስተኛው ቀን ሳይሆን አይቀርም.....ሁለታችንም ቁርባን ጨርሰን እኔ ወደ ጓደኞቼ ወንዶች ቦታ መሄድ ትቼ ተከትዬአት ወደ ሴቶች መቀመጫ ገባሁ.....እናቷ አልነበሩም

"እናትሽ አልመጡም?" አልኳት አፌን በፎጣ አፍኜ

"መንገድ ላይ ዘመዳችን ቤት ትጠብቀኛለች"

"እስከዚያ ድረስ ከማን ጋር ትሔጃለሽ?"

"አብረን እየተጫወትን አንሔድም?"

"አዎ አብረን እየተጫወትን እንሄዳለን"

አፋችንን እንደያዝን ለጾም መፍቻ ዳቦና ቆሎ ይዘው ከመጡ ሰዎች ቀማመስን.....ከቤተክርስቲያን ግቢ መውጣት ማንም አልቀደመንም.....የቆራቢ ሥነሥርዓት ላለማፍረስ መጀመሪያ ላይ ድምፃችንን ዝቅ አድርገን ስንጫወት ቆየን፤

"አንድ ነገር ልንገርህ"

"ምን?"

"ስለ መሪጌታ"

"መሪጌታ ምን አደረጉ?"

"ለፍልሰታ ጦም መግቢያ እቤት ተጋብዘው መጥተው....."

"ተናገሩ?"

"እ"

"ምናሉ?"

"በቃ እ.....ምን ያረግልሃል"

"ንገሪኝ! እነግርሃለሁ አላልሽም?"

"እ.....የምክር የሚመስል ግን ለአባይና ለእማይ እየነገሯቸው ነበር ስለ እኔና ስለ አንተ"

መሪጌታ የተናገሩትን ለመናገር ስትጨነቅ ብርዱ ያቀላው ፊቷ ላይ ብሮቷ እንደ አልማዝ መብራት ጀመረች...ከቤተክርስቲያን ግድግዳ ላይ ከመቅደሱ መግቢያ ፊት ለፊት የተሳለች ሞላላ ፊቷን ዘንበል አርጋ በቀስታ የሚከደኑና የሚገለጡ ዓይኖቿን እያንከባለለች የማያት ያቺ ማርያም በቀይ ከንፈሮቿ የሳመችው የትርንጎ ጉንጭ.....

ኋላና ፊት ተገላምጮ ሁለመናዬን እያሳከከኝ ነጠላዋን በጣቶቼ ይገፍ በቶሎ ጉንጭዋን ሳም አደረግሁት.....እጄ መንቀጥቀጡን ሳያቆም የምትመልስልኝ ምን እንደኾነ ለማወቅ ጠበቅኋት.....ምንም አላለችም:: ፈርጠም ብላ በጌን አየችኝ.....ፊቷ የተመሰጠ ይመስል ከትንሽ አትኩሮት በኋላ ተለውጦ ከአጠገቤ በሩጫ ሄደች.....ደንግጮ ቆምኩ.....ዞር ብላ ሳታየኝ እንኳን እናቴ ትጠብቀኛለች ያለችበት ቤት ገባች.....

"ትርንጎ! ትርንጎ!" እያልኩ ብጣራ አልሰማችኝም....የበደልኳት መስሎኝ በጣም ቅር ብሎኝ የቆራቢ ፎጣዬን እንደ ተከናነብኩ ከገባችበት ቤት እስክትወጣ ድረስ ጠበቅኋት.....

ከአንድ ከግማሽ ሰዓት በኋላ የእናቷን እጅ ይዛ ከግቢው ብቅ አለች.....ትክ ብዬ አየኋት፣ እሷ ግን አይታኝ ያላየችኝ በመምሰል ከዚህ ሁኔታዋ ቁርባንዋን ስላረከሰኩባት መበላጨቷን ልትነግረኝ ያቀደች መስሎኝ ነበር:: ከእናቷ ጋር ጌን ለጌን በቤታቸው አቅጣጫ ትንሽ ከሄዱ በኋላ ወደቆምኩበት ፊቷን ብቻ ዞር አድርጋ ትንሽ እጇን ከነጠላዋ መሐል አውጣችና ሳቅ እያለች ሠላምታ አራገበችልኝ.....

ደስታዬ ገደብ አልነበረውም.....

ሺህ ጊዜ መሪጌታ ቢራገሙ.....በሰባተኛው ትእዛዝ ቢያድሙ.....የዚያን ጊዜን ፍቅር-አገዱን የእቤት አጥር መጣሴ አሁን ትዝ ሲለኝ እስቃለሁ.....

ግን እነሱ ባለ እቤቶቹ አቅም አላቸው:: አቅም ነበራቸው!

መስከረም ሲመጣ እኔንና ትርጓሜን የተለያየ ክፍል መደቡን።
ትዝ ይለኛል - እሷን ልኤ እኔን ልሲ።

--- // ---

ነሐሴ 1976

አዲስ አበባ

ዛፋና...ጎረምሳው

ሰዎች ሥሩ ታለው ከሲሚንቶ ተጠፍጥፎ ከተሰራው ወንበር ላይ ከተቀመጡ የሚበን ቅርፊቱ ላያቸው ላይ ይረጭና የለበሱትን ያበላሻል.....ወፎች በ/ወደ አጠገቡ ሲበሩ በሾሆቹ ላባቸውን ይሟጥጥና ጌጆ ማድሪያ ሳሮቻቸውን ከኩምቢያቸው ያስጥላቸዋል.....ዘመኑ፣ ወቅቱ ደርሶ ለመለምኩ ሲል እንኳን ትናንሽ ቅጠሎች ያወጣና ጥቂት ደቃቅ የይስሙላ አበቦች አፈንድቶ በችኮላ ወደ እርጅና መልኩ ይመለሳል.....ጭብርር ያሉ፣ የተራቆቱ የቅርንጫፍ ክንፎቹን ወደ ተለያየ አቅጣጫ ይዘረጋና ጭቅቅት የሰነጣጠቃቸው የሚመስሉ ቅርፊቶቹን በንፋስ ያካል.....ዋናው ግንድ ዓይኖቹ ዙሪያ ተፈነካክቶ የማያብላጩልጭ አጣብቂኝ፣ ቤዥ የሙጫ ልጋግ ይተፋል.....

.....ቀን ቀን ፀሐይ ስለምታጋልጠው ያረገፋቸው እሾህማ ቅርንጫፍቹን ዘላ ማምለጥ ትችላለች....ለስላሳ እግሮቿ እንዳይጉዱባት የምትፈልግ ማንኛዋም ልጃገረድ፡፡ ሲመሽ ጥላና ነፍስ መለየት ሲያዳግት በዚህ ሁሉ ዝባዝንኬ እየተጠለፉ የሚወድቁ ወይ አካሄዳቸው ስልቱ ተናግቶ የሚወዝናበሩ አያሌ ሰዎች ናቸው፡፡ የባርኩ አትክልተኞች ቢጠርጉትም ይሔን ጣጣ በፍፁም ከዚያ ቦታ ማላቀቅ አልቻሉም.....አንዳንዴም የቄራ ጭልፊቶች ካንጠለጠሉት የሸተተ ሥጋና አጥንት ጋር ያርፋበታል.....ወደ ላንጋኖ፣ ወደ ሻላ ሐይቅ ለመብረር እረፍት ማድረግ የፈለጉ አገር አቋራጭ ወፎች ስለሚፈሩ

ነው መሰል በደከመ ክንፎቻቸው የአዲስአበታ አየር ቸብ ቸብ እያደረጉም ቢሆን ጉዞአቸውን አያቆሙም፡፡

የባርኩ አስተዳዳሪ ስለዚህ የዛፍ ጉዳይ ጠዋትም፣ ከሰአትም፣ ማታም ቢለፈልፉ እንኳን የሚያዳምጣቸው ቀርቶ የሚሰማቸው አላገኙም.....አለቃቸው ዘንድ በየጊዜው እየቀረቡ፡፡

"ጌታዬ ይሔ ያረጀ ዛፍ ቶሎ ተነቅሎ ሌላ ችግኝ ካልረባበት ባርኩን ያበላሸዋል" እያሉ.....

አቤቱታቸውን ለማሸሟጠጥና የመተቻ ሞራላቸውን ለማቁሰል ሳይሆን አይቀርም እኚህ የዋሕ ሰውዬ ላይ.....ነጋ ጠባ 'የሞኝ ዘፈን ሁሌ አበባዬ' እያሉ ያላግጡባቸዋል፡፡

እንደውም አንድ ቀን አለቃቸው በውዱ የባርከር ብእራቸው የመስታወት ጠረጴዛቸውን መታ መታ እያደረጉ እንዲህ አሏቸው፡፡

«ባሕል ነው፡፡ እንዴ!? ይሄ ዛፍ ከተማዋ ስትመሰረት የነበረ ነው፡፡ (በሳቅ ከት ብለው) የከተማው ታሪክ ነው (እንደገና ፍርፍር እያሉ).....የአባቶቻችን የታሪክ ቅርስ ነው.....ልክ ነህ.....ሥራ ግን ስለሚበዛብኝ ስለዚህ ጉዳይ ዳግመኛ እየመጣህ አትጨቅጭቀኝ ('ከቴም' ዓይነት በሳቅ እንደ ገና እየፈረሱ)" ይኼ አሳሳቃቸው እንደ ግላቸው የባሕርይ ማሕተም ተቆጥሮ 'ሳቂው ከንቲባ' ይላቸዋል ጋዜጣውና ጋዜጠኛው ሁሉ/ሁላ፡፡

*

አንድ ጉረምሳ በስንት ልምምጥ ጓደኛው ያደረጋትን ልጃገረድ ለመጀመሪያ ጊዜ ሽርሽር ልውሰድሽ ብሎ የእንቡጥ አበቦች ትእይንት ሊጋብዛት፣ በአረንጓዴ ሳር አስማት ሊሰብካት ወደ ባርኩ ይወስዳታል.....

ሲጀመር ፊት ለፊት ተደፋፍረው አይተያዩም ነበር..... ሲጀመር ሲጀመር እንዲህ አይደል.....ቀስ በቀስ ግን በባርኩ ሲመላለሱ ('ሎጋ ለሎጋ ሲያወጋ ነጋ' ተብሎስ የለ) በአየር ውስጥ እየተንቀጠቀጡ የሚበሩ ቢራቢሮዎችን፣ በአበባ ዱቄት ራሳቸውን የሚቀባቡ ንቦችን ሲያዩ ደስታ እየተበተባቸው ሄዶ እጅ ለእጅ ተያያዙ.....ኮረዳዋ በስየታ እየሰከነች የመንፈስ ሚዛንዋን እያሳተች በፍትወት መወራጨት ስትጀምር እንደምንም አርጌ ሊሰማት ('ሎጋ ለሎጋ ሲሳሳም ነጋ' እንዲባል) እዚህ ዛፍ ሥር ወደ አለው መቀመጫ ወስዳት.....

ሲሚንቶ ከተደለደለው ከዋናው የባርኩ ጉዳና ወጥተው በሳፋ ሲራመዱ እሾሆቹን አግጥጦ የሚጠብቅ አንድ መሬት የወደቀ ቅርንጫፍ ለሰላላ ወፍራም ባቷን ቧጠጣት (ጠብደል ያለውን፣ በኮረዳነቱ የሚነደውን).....ቆስላና ደንግጣ ጮኸች.....ሰዎች ዞር ዞር

እያሉ አዩዋት.....ነገሩ አሳፍሮአት ወደ ልጁ ትከሻ ልጥፍ አለች.....እሱም ዛፋ ሥር ካለው የሲሚንቶ ወንበር ላይ እያባበለ አስቀመጣትና ንፁሕ መሀረብ ከኪሱ አውጥቶ የተቧጠጠችበትን ቦታ ሊጠርግላት ሲያጐነብስ (ዓይኖቿን በዕንባ ጠል ሞልታ ትሕትናው አንጀቷን እየበላው) ለሁልጊዜም ያቆራረጣቸው ትልቅ ነገር ተፈጠረ.....

እንግዲህ ልጅቷ ቆንጆ ናት.....ደግሞ እግሯ ብቻ ሳይሆን የማያምር ቦታ የላትም.....ለምሳሌ፡ ፀጉሯ ከፊት ለፊት ዓይንዋ ድረስ ይደፋና ወደ ጓላዋ ደግሞ ቂጥዋ ውስጥ እንደሚሰወር ጥቁር ፏፏቴ ይወርዳል..... (ለፀጉር ግድ የማይሰጠው አያሌ ቢሆንም)

ከዛሬ ነገ ትወደኛለች-እንደወደድኳት.....እያለ እግሮቿ ሥር ተንበርክኮ ንፁሕ ነጭ.....ሰማያዊ መስመሮች ያሉበት መሃረብ አወጣና ከትህትና በታች ስቶኪንን ገልቦ የተፋቀችበትን ቦታ እየጠረገላት እያለ ዛፋ ላይ ከተቀመጡት ወፎች ከአንድዋ እግሮች መሀል የኩስ እንክብል ነጭ፣ ጥቁር፣ ጥቁር፣ ነጭ፣ ቡላ፣ ቡላ፣ ጥቁር፣ ጥቁር፣ ነጭ እየተገለባበጠች ወርዳ የቆንጆዋ ልጅ መሃል አናት ላይ ወደቀች። ልጅቷም በድንጋጤ ከተቀመጠችበት ተስፈንጥራ ተነስታ እሪ አለች። በደመነፍስም የወነጨፈችው እግሯ ልጁን ደረቱ ላይ ስለ ደቃው፣ ድንገተኛም በመደለዙ ሚዛኑን ስቶ በጀርባው ወደቀ። ሁኔታውን ያዩ ሰዎች በመገረም ሳቁ.....እስከ ግን እስቶኪንን ወደ ላይ እየሰበሰበች የተበላሸ ፀጉሯን ለመሸፈን እየጣጣረች ልጁን እወደቀበት ትታው ከባርኩ እየሮጠች ወጣች.....

ከዚህ አደናጋሪ ገጠመኝ በኋላ ልጁ ስልክ እቤቷ እየደወለ ቢጠራት፣ ቢያስጠራት.....ደግማ ልታየው ፈቃደኛ አልነበረችም.....ነገ፣ ተነገ ወዲያ፣ ከዚያ ወዲያ.....ምናምን እያለ ደግሞ ሀሳቡን፣ ምኞቱን ሊነግራት ቢያባብላት ቢላት ቢሰራት ፈራችው (ደበራት) መሰል (እና) እምቢ አለችው.....

ተለያዩ.....ተለያዩ.....

በነፍስና በስጋው የተመኛት ልጅ የበረገገችበት ነገር.....እንደው ናላውን ያዞረው ጀመረ። አንድ ዕለት ለመጀመሪያና ለመጨረሻ ጊዜ ሁለቱ አብረው በሔዱበት መንገድ ትዝታውን ለመቀስቀስና ሆን ብሎ በእጦቱ ለመሰቃየት በባርኩ ውስጥ ሲያልፍ እዚህ ውስጥ የደረሰባትንና የደረሰበትን ነገር ከመጀመሪያ እስከ መጨረሻ በሀሳቡ ሲኖረው.....ፖ! የዚያን ዕለት ዛፋ ደግሞ የማስቀየም ውድድር የያዘ ይመስል ነበርትውከት አለ አይደል.....ቅርፊቱ/ቆዳው ላይ ተጠመዛዘው የሚወርዱት ደቃቃ የሙጫ ጅረቶች የሠካራም ትውከት ይመስላሉ.....ጭፍርር ብለው በወጡት ቅርንጫፎቹ (ጣቶቹ ና ክርኖቹ) በቡጥጫ ብቻ ከአየሩ ደም ለማውጣት የሚችል ይመስላል.....

‘ሠይጣን ከተለመደ መልአክ ይሆናል’የሚባል ተረት ሰው ሲል ሰምተው እና መስሎአቸው እንደኾነ እንጂ ኩንቢያቸው ረዣዥም፣ ጥሩር የመሰለ ላባ የተከናነቡ ወፎች ቤታቸውን ሰርተውበታል.....

ለልጁ ባርኩ ውስጥ ካሉ የሚያምሩ አትክልቶች ዛፉ የተለየ መስሎ ታየው። ይህ አሮጌ ዛፍ ቅርንጫፎቹን ጥሎ አብሮአት ተጓዶ ዳብሶት የማያውቀውን የሴት ጓደኛውን የባት ድንግል ወሰደ.....ቆዳዋን መቅደዱና ደምዋን ማፍሰስ አንሶት..... በማይሆን ጊዜ ስድ ወፎች እንዲቀመጡበት ጋብዞ የማያምር ነገር መሃል አናቷ ላይ አንጠባጠበባት.....ታዲያ ይሄ ሰበብ ሆኖ ተለያዩ.....መቼም አንድ ቀን ይሄን ጉዳት መበቀሉ አይቀርም።

የዚያኑ ቀን ማታ ይሁን ወይም ትንሽ ከርሞ (የሚያውቅ የለም) ልጁ እቤቱ ሠክሮ ይገባና አባቱ ቆልፎ ጋራዜ ውስጥ የሚያስቀምጠውን የኤሌክትሪክ መጋዝ ይታ ወጣ.....ዛፉን መቁረጥ ቀርቶ ከነፍራቃ ቅጠሎቹ አንዲት ብትቀነጠስ እንደሚያሳስረው ያውቃል.....ሲተረትም ሳይሰማ አይቀር፣ ‘በአባት ዛፍና በባት የለም ዋዛ’እባርኩ መግቢያና እውስጥ ብዙ ነገር በማስታወቂያ መልክ ተዘርዝሮአል.....

ለምሳሌ፡

"አትክልቶቼን እንንከባከባቸው ያዝናኑናል"

"አትክልት መቁረጥ በሀግ ያስቀጣል"

"የባርኮች መኖር ለነፍስ ደስታን ይሰጣታል"

በመጀመሪያማ በባርኩ መግቢያ አለ ቅስት ላይ በትልቅ የእንጨት ሰሌዳ፡

"ይህን ዛፍ አትጠጉት"

ብሎ ፅፎ ሊለጥፍ ነበር.....ግን ጠዋት ላይ ዘበኞች ያነሱትና፣ ምናልባት በጋዜጣ ላይ እሱን አነጣጥረውም ባይሆን አለ አይደል "ባርክ ረባሾች" በሚል አርእስት ሥር፣ "ሥነ ሥርዓት ማጉደል ፀባያቸው የኾነ" በሚል አርእስት ሥር ይረግሙት ይሆናል። እርግማኑ መጣ አልመጣ የትም ባይደርስ ብቻ እንደው የእሱ ተልካሻ ተቃውሞ ግቡን ላያገኝ ይችላል..... እንደውም ወረቀቱን ወይም ክርታሱን ለመስቀል ግንድ ላይ ምስማር የሚመታበት መደሻ ሲጮህ ሰምተው ዘበኞች መጥተው ቢይዙትስ.....?.....ይዘውስ እስር ቤት ወስደው ቢጠይቁት፡

"ዛፉ ከማፈቅራት ልጅ አጣላኝ፣ ከወደፊት ሚስቴ አፋታኝ".....ቢላቸው ያምናሉ? ለጠንካራ ተከራካሪ ደግሞ ሰበብ ኩልሽ

ነገር ነው.....እንደውም 'እሱ አለኝ' በሚለው ሰበብ ባለሥልጣኖች የተገላቢጠሽ ሊጫወቱበት ይችላሉ.....አለ አይደል:

"እንዲህ ዓይነት ሆን ብለው የሚረብሹ እያሉ እንኳን ሰው ባርኩም በሰላም አይቀመጥ" ብለው::

የኤሌክትሪክ መጋዙን ይዞ በጨለማ.....

ወላ የዚያን ዕለት ማታ ዘበኞችም አልነበሩ.....ፀጥታ ጠባቂዎችም አልነበሩ.....ምናልባት ሞተር ሲጮህ ሰምተው የተበላሸች መኪና እየተፈተሽች መስለውአቸው 'ብቅ ብለን እንይ' ሳይሉ ቀርተው ይሆናል.....ዛፉ ሲወድቅ እንኳን በጣም ጮኾ ነበር:: ሲወድቅም የሚያማምሩ አበቦች፣ ቅጠሎች፣ በዓይን ማየት የሚያዳግቱ ትናንሽ ነፍሳቶች እንኳን ሰላም አልነበራቸውም:: አጠገቡ የነበሩትም አንዳንድ ዛፎች ግንዳቸው ሳይላላጥ፣ ከግንደቻቸው ተበጥሰው ሳይወድቁ፣ አካላቸው ሳይጨፈለቅ አይቀርም:: ጠዋት ላይ ባርኩን ለመጥረግ ሠራተኞች ሲገቡ.....ዛፉ መውደቁ ብቻ ሳይሆን፣ ጉድ መፈጠሚያው አይታወቅምና ዛፉ የተቆረጠበት የኤሌክትሪክ መጋዘም ተጐኑ ወድቆአል.....ከመጋዙ ትንሽ ራቅ ብሎ በደም የተነከረ የጐረምሳው ሰውነት የዛፉ ቅርንጫፎች ተጭነውት ታጋድሞአል.....አትክልተኛውም እየፈራ በዶማው የእንጨት እጀታ ልጁን ቢነካካው ደርቆአል:: የመጋዙ ሞተር ግን አልጠፋም.....ኋላ ዘግይቶ ነው የባርኮቹ አስተዳደር ኤሌክትሪክን መጥቶ ከዝዝታው ያቆመው.....

መቼም በዚያች ከተማ: 'እባብ አበባ ሥር ይደበቃል'፣ 'የሚያስገርመው ነገር ከጀርባ ነው ያለው' እንደሚባለው---ከተማዋ ትልልቅ ባርኮች ስላላት ውብ ነች ብለው ይሰይሟት እንጂ ሰው ማገዶ ይቸገራል ይሉታል.....ታዲያ ግን የባርኩ አስተዳደር ያን ዛፍ ቆርጦ ኩቢ ሜትር ሰርቶ ለመሸጥ የሰው ኃይልም የለው.....ደግሞ ለብዙ ዘመን ተንከባክበው ያሳደጉትን የባርክ አድባር ሠርሳሪ እብድ ሌሊት ገብቶ ሲቆርጠው..... ያሳዝናልም.....

"የተቆረጠው ዛፍ ኩቢ ሜትር ይሠራ".....ብለው ከመወሰናቸው በፊት ዋናው አለቃ.....:

"ሙዚየም ብትሠሩለትስ.....ኸ.....ኸ" እያሉ ነበር አሉ.....

ብቻ የማገደው ችግር ይብላል::

'ከኘሮቲን ይልቅ እሳት ሳይሞቅ አይቀርም' እንዲሉ.....

ስለዚህ ይመስላል መለከት ተነፍቶ፣ ሰው ተጠራርቶ፣ ቆራርጦ ይወሰድ የተባለው.....

ተቆራረጠአ!

ቆሞ ከተኛ ይልቅ ተጋድሞ የሚፈራገጥ ይጐዳል መሰል.....

የእንጨቱ ፍንጣሪ አይኑን ያልመታው የለም። ብልጠትም እንደ ውሽት ስለረከሰ ሳይሆን አይቀርም ዛፉ ላይ በሙጥኝ ሠፍረው የነበሩ አንዳንድ አሞራዎች እሌላ ዛፍ ላይ ቆመው ወደ ወደቀው አግድም የጐረጥ እያዩ ከቅርንጫፍ ወደ ቅርንጫፍ እየዘለሉ ሲዘዋወሩ.....

"አናውቅህም እንጂ.....ብናውቅህ ኖሮማ

በክንፋችን ጥፊ.....በኩንቢያችን ዶማ

ከባለመጋዞች አንዱን ሳናደማ

አይቀር ነበርማ"

የሚሉ ይመስላሉ.....

ብልጥነትም እንደ ውሽት ወገን ስለሌላት ብቻ.....ማገዶም ስለሚቸግር.....ደረቅ እንጨት ደግሞ ሲነድ አይጣል ስለሚያሰኝ.....ከእንቁላሉ ፕሮቲንም የእንጨቱ ሙቀት ስለሚረከስ ተነቅቶባቸው የሰማቸው አልነበረም ይላሉ።

እንቁላል እግር ያወጣል ቢባልም (ቀኑ ካልደረሰ አይሠራትም እንጂ) ዛፉ ተቆረጠ። ዛፉ የወደቀ ሌሊት አያሌ ጫጮች አዕዋፋት ለአቅመ-በረራ ሳይደርሱ ቀሩ። ታዲያ የባርኩ ተጠቃሚ የዶሮ እንጂ የወፍ እንቁላል አይበላ..... 'ከኘሮቲን ይልቅ እሳት ይሞቃል' ስለሚባል ተጨፍልቀው ቢያልቁ ማን ግድ አለው። ብዙም ሳይቆይ ዛፉን ቆራርጠውና ሽራርፈው አፈር ሸፍነው መሬቱን አስተካክለው ሳር ዘሩበት.....

'የማንም አጭር አፍንጫ ዛሬን ብቻ ያሸታል' ይል የለ ተረት.....ሌሎች ሰዎችም (ኑዋሪዎችም፣ ፍቅረኞችም፣ እንዲህ እንዲህ የመሳሰሉ) አትክልተኞችም ይኼን የዛፉን ነገር አሳምረው ረሱት.....ብቻ አሮጌ ነገር ቅስም ባይኖረውም.....

ብቻ:

1ኛ/ ዛሬ ባይታዩም ምናልባት ክረምት ሲገባ ይሔ ያረጀ ዛፍ ሲበትናቸው የኖሩ የዚህ ዛፍ ዘሮች አበባና ሳሮች መሀል ይበቅሉና.....ያልኸን የማያምር ችግር ይፈጥራሉ።.....የተፈጠረ የከብት ደም ለማዳበሪያ ይሆናል ስለተባለ ሳይሆን አይቀርም የፈሰሰው የጐረምሳው ደም ቶሎ እንዲያንሰራሩ ሳይቀስ ቅሳቸው አይቀር። የሚገርም ነው.....'የበቀል አስተዳደግ ፈጣን ነው' ይላሉ ፍሎሪስቶች².....

2ኛ/ መቼም ዛፍ አለ ሥሩ አይኖር.....ያ ታዲያ አንዳች የሚያክል ዛፍ ያለ ሥር ያውም ያለ ረዥም ሥር እንዲያ

² ስለአበባ የሚያጠኑ ጠበብት

አይፋፋ.....እሱን የሚያክል ነገር ከመሬት ውስጥ በሥራ ሥር መልክ ያስቀምጣል.....ማስቀመጡ አይቀር/መሬት መስተዋት ናት/

የነፃ ትግል ኢክስፐርቶች እንደሚሉትም ከተወረወረ አንድና ሁለት ጥብቅ ቡጢ አድክሞ ጥሎ በእግር በእጅ ማሳሰሩ መተብተቡ ይበልጣል ይላሉ..... ታዲያ ዛፉን ከላይ ቆርጦ በጉራው፣ በትእቢቱ ሰው ሲቁነጠነጥ ሲጭርና ሲያናቅፍ ማን ያውቃል ከሥር ለሥር የሸበቱ የተዘነጉ የተናቁ ሥሮች ጥፍራቸውን አርዝመው የአዳዲስ ዛፎችን እግር ቅርፊት ይፍቁ፣ እሳያቸውም ላይ ተጠምጥመው ያፍኑዋቸው ይሆናል.....

ከዛፉ መቆረጥ አደጋ ወዲህ ማታ እንዲጠብቁ የተቀጠሩት ዋርድያ፣ ምን ሳር ላይ እንዳስተኛቸው ሳንጠይቅ የሚሉትን ካዳመጥን እንዲህ ይላሉ፡

"አንድ ቀን ጆሮዬን መሬት ላይ አድርጌ ሳዳምጥ እንደው እንደ ሳቅ አይነት ነገር.....ከሥሬ መሬቱ በጥ፣ በጥ፣ በጥ ይላል" /የ'በጥ'ን ትርጉም መጠየቅ አያስፈልግም ምን እንደሚሉ ከገባን/

ሁሌ በጥ፣ በጥ፣ በጥ ይላል አሉ.....

መሬቱን በሙሉ ቆፍረው ሥሮቹን እንዳይነቃቀሉ መቼም ወኔው የላቸው፡፡ ሽማግሌው ጋደም ብለው እያዳመጡ..... ልባቸው ቦጭ፣ ቦጭ፣ ቦጭ.....ከበጥ በጥ ጋር.....

ለእሷ ሲል ጓደኛዋ እንደሞተ ያላወቀችው ወይም ያልተረዳችው ኮረዳ (ያልተረዳችው 'አሳቦች ወደ ጭንቅላቷ እንዳይገቡ ፀጉሯ ስለሚያግዳቸው ነው' ይላሉ ስለ ነገሩ የሰሙ ታዛቢዎች) አንድ ቀን መጥታ ዛፉ እተቆረጠበት ባርክ ላይ በጀርባዋ ተጋድማ እየተዘናናች ማስቲካ ታኝክ ነበር አሉ.....

--- // ---

ጥር 1977

አዲስ አበባ

ኡሪዎች

ሁሉም በላብና በቆሻሻ የተሻሹ ቢጫ ካናቴራዎች ለብሰዋል.....
ከብጥቅጣቂ የአንሶላ ጨርቆች ተቀደው የተቀረፁ ቀያይ ቁጥሮች
ጀርባቸው ላይ ለጥፈዋል.....ከእነሱ አንዱ አሌክስ ሳጥንዋን በብብቱ
ሥር ከቶአል.....እሳይዋም ላይ በደማቅ እርሳስ የጻፈው ረዥም ጽሁፍ
ይነበባል፡

የላጋርቱ ስድስት
ከኔቴም ግለቆሙ ላይ
ላጋርቱ ዘው “አንዲቶናካው”
የላጋርቱ ስድስት
ተወርዋሪ ከሆነው

ጽሁፉ በመርዘሙ የሳጥኑ ሁለትና ሶስት ሰሌዳዎች ዙርያ
ተጠምጥሟል፡፡

ወደ በላይ ዘለቀ መንገድ የሚያቀኑትን ታክሲዎችን ተለማመውና ተሻምተው ለመሳፈር በአብዛኛው ልጃገረዶችና ጉብሎች ፊታቸውን ከማታ ፀሐይ ጨረር በእጆቻቸው..... በወረቀት.....በያዙት እቃ፣ ካጋጠመም በረዥም ሰው ከልለው እንደ ባለ ብዙ ቀለም ጠርሙሶች ተደርድረዋል.....

ስድስቱም ሕፃናቶች ታክሲ ጠባቂዎችን በተርታ እየለመኑ ወደ ደቡብ ይወርዳሉ.....

አሥራ አምስት ሳንቲም የምትገዛ የእንጨት ሳጥን ፊት ለፊቱ ዘርግቶ

"የእስፖርት ነው.....እህት" ይላል አንዱ

"የለኝም!!"

"ያለዎትን በቃ ይስጡን.....አምስት ሳንቲምም ይሁን አሥር"

ሌሎች ዙሪያዋን ከበው አፍጠው ያዩዋታል.....

"እስኪ ዞር በሉልኝ....."

አሌክስ ራቅ ብሎ ቆም ይልና፡

"መዘነጥሽ ነው?" ይላል.....ሽቅብ ቁልቁል እያያት..... ልብስዎን ፀጉሯን ያሽሟጠጠ እየመሰለ.....

እንዲህ እንዲህ እያደረጉ በአካባቢው ያለውን የቀጠሮ ሰለትና ታክሲ ጠባቂ ከሞራሉ እስከ ኪሱ ያተራምሱታል..... አምስት.....አሥር.....አምስት.....አሥር ሳንቲሞች፡፡

አካባቢውን ትንሽ ከዞሩ በኋላ አብሮአቸው አልሂድም ብሎ ያስቸገራቸው ሲራክ ዘንድ አሌክስ ጓደኞቹን እየመራ ወሰዳቸው፡፡ የአዲስ አበባ ማዘጋጃ ቤት ግንብ አጥር ሥር ተቀምጦ ወደ ምጥን ሽሮ የመሰለውን ያራዳ ሜዳ ይመለከታልዘማ ፀጉሩ ቅንድቡ ድረስ ተኝቶአል.....የፊቱ ቆዳ የቡና በወተት ቀለም አለው.....ባለ ረዥም አፍንጫ ነው.....አሌክስ ገና ሳይቀርብው ከሩቅ፡

"ሲራክ!.....ና እባክህ ትንሽ ይቀረናል እየዞርን እንጠይቅ"

"አልፈልግም" አለው፡፡

"ምን ተለማመጡኝ ትላለህ.....ምን አንጀበኛው ነው በእናታችሁ! አሁን አንተ አሪፍ ተጫዋች መኾንህ ነው?" ተጠግቶ በመማረር

"ነኝ አላልኩም.....በየመንገዱ ሰው ማስቸገር እኔ ደስ አላለኝም እና ደግሞ አልጫወትም"

"ይሔንን እንደው ማለት ነበር....." ሊመታው ቃጣ.....

ሲራክ ሰውነቱንም አላከማተረም.....ከተቀመጠበት ፊቱን ቀና አድርጎ በትኩረት አየው.....ቀደም ሲል ይናገርበት የነበረው ለሰላሳ ቋንቋ ጠፍቶ.....የተገጠመ አፉ በትንሹ ተከፈተ..... መሬት እንኳን ሳይደገፍ ተስፈንጥሮ ተነሳ.....

ከአቅሙ በላይ ያጠለቀውን ትልቅ ቆዳ ጫማ እርግጫ ሊመታበት ወደ አሌክስ አቅጣጫ ሰነዘረው:: ኢላማው አላጋ ጠመውም:: ሌሎች ጓደኞቻቸው ከመሃል እየገቡ ገላገሏቸውሁለቱም ልብ ብለው ያላዳመጡዋቸውና ያላሰሏቸው ውን ባለጌ ስድቦች ተለዋወጡ.....ግልግሉን አምኖና ተቀብሎ ግን እንዳልፈራ ለማሳየት ሲራክ በቁጣ አሌክስን እየገላመጠው ወደ ጊዮርጊስ ቤተ ክርስቲያን ቀስ እያለ ወጣ.....ረዥም ግንብ ላይ ተንጠላጥሎ ወጥቶ ተቀመጠ.....ወደ ሜዳው ተመለከተእግር ኳስ መጫወቻው የአራዳ ሜዳ ቢጫ የአባራ ጉም ይበትንና እንደ ደህና መስክ አረንዛ ደረቱን እያሳየ እንዲጫወቱበት ይጋብዛል.....

*

ዩሊሰስ³ ብሎ የሰየመው አይታወቅም.....ዚህን ግን አይተው 'ዩሊሰስ' አሉት ማዘጋጃ ቤት የሚሰበሰቡ አርቲስቶችና ከያንያን ምናምን.....የትም ስለማይታጣ::

ዩሊሰስ ጠዋት ከቤቱ ከገዳም ሠፈር ተስፈንጥሮ ወጥቶ ፒያላን በልመና ዳንቴል ሲወሰውስ ውሎ ሲወሰውስ ያመሻል.....

ሰዎች ቀልደኛ ነው ይሉታል.....

"በፍፁም በፍፁም ቀልጆ አላውቅም" ይላል.....

"ቴዎፍሎስ ይሙት ቴዎፍሎስ ይሙት ቀልጆ አላውቅም" ይላል

'ቴዎፍሎስ' ያባቱ ስም ሳይሆን ልመና ከመግባቱ.....ጠጪ ኾኖ ከራሱ ቤት ከመሰደዱ በፊት ሚስቱን የነጠቀው የማር ነጋዴ ስም ነው.....ሲምል እየዋሸ ነው.....ለዩሊሰስ 'ቴዎፍሎስ' እንደ ፃድቅ መማያው አይደለም.....

"ዩሊሰስ.....ዩሊሰስ አሁን ሰርተህ መብላት ትችል የለም?" ሲሉት

"ዝም በሉኝ.....ዝም በሉኝ.....ለመንኳችሁ እንጂ በግድ አምጡ አላልኳችሁም.... ሂዱ.....ሂዱ" ይላል.....ጠጅ ቤቱ ውስጥ ከሚጠሩት ዝንቦች አንዲት መርጦ አግዳሚ ወንበር ላይ እያፈረጠ::

"ምነው ዩሊ.....እየጠጣን እኮ ነው"

"ተወው.....ማን አስገደደህ ጠጣ ብሎ.....አትተወውም"

³ በግልጽ አብድሮስ ይባላል /የግሪክ ጀግና ነው/ በሆሜር ደርሰት በዩሊሰስ ውስጥ ዋናው ገፁ ባሕርይ/ባለታሪክ

ሌሎች ሁለት ሶስት ዝንቦች ከጠረጴዛ ላይ ገሎ በተረጋገጠ መንገድ ለማሰናበት (እሱ እንዲያ ይላል) ወለል ላይ አውርዶ ይጥልና ቁርፍድፍድ ብሎ ከአፍንጫው ቀና ባለ ቆዳ ጫማው ይጨፈልቃቸዋል.....

"እንዴ ምነው ዩሊሰስ.....ምነው.....ትተንህ ልንሄድ ነው"

"ሂዱ.....ሂዱ.....ሂዱ"

ዘግንኖአቸው ሲነሱ.....የሰዎችን ጠጅ ወደ ራሱ ይገለብጣል.....

*

"ለምን በየቡና ቤቱ ገብተን አንለምንም?" አለ

"ማን እሺ ይላል.....ያስወጡናል" ብሎ መለሰ ስምንት ቁጥሩ ምህረት.....

ስምንት ቁጥርነቱ እንዲታወቅለት ሰዎች ሲመለከቷቸው ይሸከረከራል.....ያለ ቡድኑ ፈቃድ ነው እቤቱ ለጥፎ የመጣው:: አሌክስ.....አለሙ ሳጥኑን ከሲራክ ተቀብሎ ከልጆቹ ራቅ ብሎ ተቀመጠ.....

"ሹሼዎች ወርውረው ሳጥኑን ቢሰብሩብንስ?" አለ

"ምን መሰላችሁ የምናደርገው" አለ ሲራክ ሁሉም ፈታቸውን ወደ እሱ አዞሩ:: አለሙ ብቻ የሚያወሩትን እንደማይሰማ ወደ ጊዮርጊስ አቅጣጫ ዞሮ ያልበላውን እግሩን ያካል.....

"ጅምናስቲክ እንሰራላቸዋለን.....አክሮባት እንሰራላቸዋለን እንገለባበጣለን ምናምን እና ሰው ያንን ሲያይ አድንቆ ይሰጣል"

"አይቶ ዝም ቢልስ.....ዝም ማለታቸው አይቀርም" አለ አሌክስ.....

"አይቻልም ከማለት ብንሞክርስ?" አለ ሲራክ

ምህረትና ሌሎችም በአንድ ድምፅ 'እንሞክር' አሉ:: አሌክስ ቅር ቢለውም ተስማማ::

ወደ አንድ ቡና ቤት እንደደነበሩ በጌቶች ጥብቅብቅ ብለው እየተሻሹ ገቡ.....የሲራክ አፍንጫ ከሁሉ ፊት ቀድሞአል.....

"በይ እንግዲህ ጥበብሽን ልቀቁ" አለ ምህረት.....ወደ ሲራክ ጆሮ አፋን ሰዶ.....

ሲራክ ሰውነቱን ለትንሽ ሰከንዶች አሟሟቀ.....ሁለት እግሮቹን እንፈራጦ በማጎንበስ.....ፊት ለፊቱ ያለውን ወለል በአመልካች ጣቱ ነካ ነካ አደረገ.....አንድ ቦታ በመቆም እግሮቹን እንደ ፈጣን ሯጭ እንቸከቸካቸው.....ከአጎንበስበት ቀስ ብሎ ትንፋሽ ስቦ ቀና አለ.....

ቡና ቤቱ ውስጥ በመጠጣት ላይ ያሉት ሰዎች የሚወያዩትን አቁሙው ትኩር ብለው ያዩት ጀመር.....መሬት ላይ በሆዱ ተኝቶ የኋላ እግሩን አንስቶ አናቱ ላይ አስቀመጠ.....እንደገና በሁለት እጆቹ ቆመ.....

በሆዱ ተመልሶ ተኝቶ በአናቱ ላይ እግሮቹን ፊቱ ላይ አመጣቸውና ተመንጥቆ ከወጣው አፍንጫው ጀርባ ጥቁረት የበዛባቸው ትላልቅ ዓይኖቹን አብለጭልጮ በረዣዥም ጥርሶቹ ሳቀ.....

ምህረት ሳጥኑን ከአሌክስ ነጥቆ ወደ ሰዎች እየተጠጋ.....

"ለስፖርት ነው....." እያለ ጠየቀ.....

የሳጥንዋ ሆድቃ እየደጋገመች ጮኸች

5.....10.....15.....20.....5.....5.....10.....ሳንቲሞች ጠለቁባት.....

ሌላ ቀን:

የፍልሰታ መዝጊያ ዕለት የሚዘምሩ ሕፃናት ድምፅ..... ከጊዮርጊስ ደብር ላይ የክረምቱን የዝናብ ውርጅብኝ ዘልቆ ይሰማል.....

እግዚትነ እግዚትነ ለፅረ አቤነ!!

ሰላም ወልድኪ ሁሉ ምሳሌነ!!

ሰላም ወልድኪ ሁሉ ምሳሌነ!

ዩሊሰስ ዶሮ ማነቂያ ገብቶ ይወጣል.....ጠጅ ያፈቅራል:: ጠጅ ቤት ተከተለኝ ብለው አስገብተውት 'ምን ትወዳለህ?' ቢሉትአፍዎ ሳይረሳ.....'ጠጅ ድገም!' እያለ ይጨህ እንጂ 'ምን ትወዳለህ?' ቢሉት.....ስለምንስ አዲስ አባን ሶሎ እየዘፈነ፣ እንጉርጉሮ እያዘነበ እንባ እያወረደ.....እንደሚኖር ቢጠይቁት እና 'ምን ትወዳለህ?' ቢሉት

'ልመና!' ይልዎታል

እፍረት የለበትም.....የሚናገራትን አንዲት የተለመደች እውነት ደጋግሞ እንዳወራልዎት ብቻ ይቆጥራታል.....

ዩሊሰስ ለማኝ የኸነው አምኖበት ነው.....

በገዳም ሠፈር ጎርበጥባጣ ፒስታ መንገድ ሴተኛ አዳሪዎችና ሰካራሞች ባሳደጉት ዩሊሰስ ግን በሚታማበት እሱ እየጮኸ ያልፋል.....ምን እንደ ሚጮህ አይሰማም.....

ምሥራቅ ምሥራቅ ኃይል

ሙፃን ፀሐይ

እግዚህ እግዚህ ነው ዘመና ሙዳይ

ዘመና ሙዳይ ዘመና ሙዳይ

ማሪያም ዘመና ሙዳይ

የማቲዎች ድምፅ ቁልጭ ብሎ ይሰማል.....ከአራዳው ደብር.....

ጳጉሜ:

የለጋ አውራ ዶሮ ድምፅ.....

'ኳስ ጨዋታችንን.....እዚያች ሜዳ ገብተን ማሳየት አለብን.....
ካፒቴን መኾን አለብኝ.....ሲራክን እንዳያረጉት ብቻ'

አልጋው ውስጥ ብርድ ልብሱን ተከናንቦ ያስባል.....

የአለሙ እናት ለእንቁጣጣሽ የገዙት ወጣት አውራ ዶሮ ለሁለተኛ
ጊዜ ጮኸ። በገዙት ዶሮ መኪና እንደ ሆነ ሁሉ ይኮራሉ።
'ዶሮዬን!' ይላሉ።

"አለሙ! አንተን ነው! ተነስተህ እህትህን ቤተክርስቲያን
አድርሰሃት ና። እሷ ትፈራለች። ደሞ እህትህ ብቻዋን ናት መኪና
ይገጭብኛል".....እናቱ.....በባዶ እግራቸው መኝታው ድረስ መጥተው
የተሸፋፈነበትን ሳይገልጡ ጌኑን በአንድ እጃቸው እየወዘወዙ.....

እንቅልፍ እንደያዘው ሁሉ ከሚያስፈልገው በላይ ተንጠራርቶ
እያዳመጠ ተኛ.....

'ምን ትረብሽኛለች? ሰላም አይሰጡም.....አሁንስ መተኛት.....'
ለራሱ።

"ተነስ አንተ ቅማላም!" ብርድ ልብሱን ወጥሮ ከዘረጋበት
ጭንቅላቱ ላይ በንዴት እየገፈፉ.....

እንቅልፍ የተጫጫነው መስሎ ዐይኖቹን ጨፍኖ አፉን አጣሞ
እናቱ በቆሙበት አቅጣጫ ተመለከተ.....በአይኖቹ ጨምዳዳ መሃል
በከፈታቸው ስንጥሮች ውስጥ አጮልቆ እያያቸው..... ሌላ ለመውለድ
የደረሰ ሆዳቸው አፍንጫው አጠገብ ደርሶአልበእንቅልፍ ያበጡ
አይኖቻቸው የተሸነቆሩባቸው ፊታቸው ጌንጭ በጌንጭ
ሆናለች.....ከአንድ ጆሮአቸው ግርጌ ወደ ሌላ ጆሮአቸው ሥር
የተጠመጠሙት የንቅላት መስመሮች ጉጉት አስመስለዋቸዋል.....

"አንተ አትነሳም!.....የሚያረገኝን ታያለህ?" አሉ ዞር ብለው....

ለአባቱና ለባላቸው.....

"እ.....እ"

"ውሸታም፣ ተነስ!"

ለመነሳት አልጋው ውስጥ እንደተቀመጠ ፊት ለፊቱ የሚንሳፈፈውን የእናቱን ሆድ አየ.....የሚመጣው ሕፃን በእርሱ ምትክ ለመታዘዝ እንዲደርስ እየተመኘ ሳቅ አለ.....

እናት ሆዳቸውን አይቶ ፊቱ በመፍገጉ አፍረው በባሰበት ንዴት ቶሎ እንዲነሳ እየጮኹ በችኩሳ እርምጃ ከመኝታ ቤቱ እየተንከባለሉ ወጡ.....

ጳጉሜ ሲያልቅ:

ጠዋት ከእንቅልፉ ሲባንን እንደ ወትሮው አይነት መዝናናት አልተሰማውም.....ሰውነቱ የተጨማሪ አይኖቹ የጠበቡ መሰለው.....ምን እንደ ደረሰበት ለማወቅ ግራ ከመጋባቱ ሳይመለስ ለሰከንዶች ያህል ሳል አሳለው.....ብዙም ሳይቆይ እያከታተለ ሰውነቱ በጉንፋን ይንቀጠቀጥ ጀመር..... ጭንቅላቱን እንደ ማዞር እያለው ከቤቱ ወጥቶ ከጓደኞቹ ጋር እተቃጠረበት ሲኒማ አምፒር ፊት ለፊት ተቀመጠ:: ከዛሬ ቀድሞ ሲያያቸው ይወዳቸው የነበሩ ነገሮች ሁሉ አልጣሙትም:: የሲኒማ አምፒር የቆሸሸ የእብነበረድ ግድግዳ ጠቆረበት.....ከትናንሽ ፎቆች ሥር ተጉልተው ይታዩ የነበሩት መነፅርና ጨርቅ መሸቀያ ሱቆችን ሊያስተውላቸው አልቻለምአስጠሉት ::

እንቅልፍ የሚነሳና የመዳከም ስሜት ተደራረቡበት.....አንዲት ቋሚ የትራፊክ ምልክት የተሰቀለባት ብረት እንደተደገፈ አሸለበ.....

"ሕልም እየየ ነው"

"ምን ይፎግራል ውሸቱን ነው"

ሲራክ ድምፃቸውን ሰምቶ በድንጋጤ ከመባኑ እብብቱ አጣብቆ የያዛትን የሳንቲማቸውን ሳጥን አሌክስ ነጠቀው.....

"አምጣት.....እባክህ" አይኑን እያሸ.....

እንደተዳከመ ያስታውቅበታል

"ምን ሆንክ?" አለው ምህረት.....

"እንጃ.....ደስ አላለኝም.....ኡሁ!.....ኡሁ! "

"ታዲያ መንገድ ላይ ትተኛለህ?" አለ አሌክስ ሳጥንዋን

እያሻሸ.....

"ሳላውቀው ነው የወሰደኝ..... አሁ!.....አሁ!.....አሁ!"

"የሚሉህን አልሰማህም እነዚያ ልጆች".....ከመንገደኛው መሐል እየተገላመጡ የሚያዩ በቡድን ቀስ እያሉ ወደ ምዕራብ አቅጣጫ ቀጭኑን የእግር መንገድ ተከትለው ወደሚሄዱ ጐረምሶች እያመለከተው.....

"ምን አሉኝ?"

"ይህች አላ ታያታለህ.....ይሔኔ የሹሼ ልጅ ይሆናል ከእናቱ ጋር በዶሮ ማነቂያ ሌሊት እንቅልፍ የተነሳ" አለ አሌክስ

ሲራክ ተናደደ.....ልጆቹን ሲመለከት ቆይቶ ድንገት አንዱ ዞር ሲል የባለጌ ምልክት በእጁ የመሐል ጣቱ ሠርቶ አሳየው.....

ሲራክና ጓደኞቹ እየሳቁ ወደ ኮከብ አደባባይ አቅጣጫ ሄዱ.....

"የት ቡና ቤት እንግባ?" አላቸው

"በዚህ በኩል ትናንት ሠርተናል አይደለም?" ዛሬ በአርቲስቲክ በኩል ለምን አንሄድም?" ብዙ ቡና ቤቶች አሉ..... "

"ጥ....." አለ ሲራክ

"ሮጥ ሮጥ እያልን ለምን አንሄድም በሰበቡም ሲራክ ሰውነትሽን ታማሙቂያለሽ" አለ ምህረት

"አዎ! አዎ! አዎ!" የሚል ድምፅ ከሰባቱም ልጆች አፍ ወጣ.....

አንዱ 'ጆኒ' የሚሉት ስሙ ዮሐንስ ነው ፊሽካ ይዞ ፊት ለፊት እየቀደመ እየነፋ በሰው መሃል እየሮጡ ሄዱ..... አልኔስታ ጌን ካለ አንድ ቡና ቤት ሲደርሱ ዮሐንስ ቆመና ሲራክን ደረጃውን ቀድሞአቸው እንዲወጣ ጭንቅላቱን ወደ ቀኝ ትከሻው በማነቃነቅ ጠቆመው.....ሌሎች ልጆች ሲራክን ተከትለውት ካለፉ በኋላ አሌክስ ግን ቡና ቤት ውስጥ ያለመግባት ፍላጎቱን ገለፀ.....

"ለምን አትገባም?" አለው ጆኒ

"አባዬ ቢኖርስ?"

"ሌላ ቦታ ትገባ የለም.....አባትህ ደግሞ ከዚያ ጠጅ ቤት በስተቀር ሌላ ቦታ መች ይሄዳሉ.....አንተ ብትቀር....."

አሌክስን ትተውት እንደ ትንሽ ምንጭ በንፁሕ ካናቴራዎቻቸው እየተብለጨለጨ ገቡ.....እውስጥ ትርፂቱ ጀመረ.....

ሲራክ በሆዱ ተኝቶ እግሮቹን በጀርባው በኩል አንስቶ የተላጨ

መላጣ ራሱን ዳበስ አደረገ.....በዚያው ሳይረጋ በጭንቅላቱ መሬቱን ተደግፎ ተስፈንጥሮ በእግሩ ቆመ.....

ልጆቹ በተቀመጠው ሰው መሃል እየተዟዟ ሳጥኑን በመናጥ ሳንቲሞቹን እያንኳኑ እያቅጨለጨሉ እርዳታ መጠየቅ ጀመሩሲራክ ጅምናስቲኩን ለማሳየት እየደጋገመ ወደ መሬት ውልብ ይላል.....የሰው ጫማ ያጨማለቀው ቀዝቃዛ ወለል ላይ እየተንቧቸ ከሰው አድናቆት ሲስብ ቆየ.....

ሥራው አብቅቶ ቀና ሲል ቀደም ሲል ሲኒማ አምፒር አጠገብ ከጓደኞቹ ጋር እንደቆመ ከሰደበው ሰውዬ ጋር ፊት ለፊት ግጥም አሉ:: ፍርሃት ያዘው.....ምራቁ ከጉሮሮው አልወርድ ብሎት ትን አለው.....ለሐጩ እስኪዘረከረክ እንባ በጉንጮቹ እስኪወርድ ሳለ.....

"ስሙ እናንተ ይሄ ሲሚንቶ እኮ ይጐዳል" አላቸው.....ሲራክ ሰንዝሮበት የነበረውን ስድብ እንዳልነበረ አይነት የዘነጋ የመሰለው ጎረምሳ (ምናልባትም ጣቱን ሲያወጣበት አላየውም)ሲራክን ከበው እንደሌላው ተመልካች ሲያዩት የነበሩትን ጓደኞቹን:

"ይሔ እኮ ብርድ ነው.....ንኩት.....ንኩት" ብሎ በእጁ ጣቶች ወለሉን እየወጋ አሳያቸው.....

ሲራክ በሳል ደክሞ ተደግፎ ከቆመበት ግድግዳ በስቃይ መሐል እያጮለቀ የሰደበውን ሰው ሲያየው ቆይቶ ወደ ውጭ አይኑን ወረወረ.....ጓደኞቹን ቡና ቤት ውስጥ ትቶአቸው ወጣ:: መንገደኛ መተላለፊያ ላይ በብስጭት ሲንቆራጠጥ ቆየ:: ልጆቹ ሊፈልጉት ወጡ::

ምህረት: «ምን ሆነሽ ሲራክ:: መአት ካሽ እየሰራን ነበር እኮ»

ከምህረት ጓላ ቆሞ ባተኮረ ዝምታ አሌክስ ሲራክን ያየዋል:: ሲራክ ወደ አሌክስ አመልካች ጣቱን እየነቀነቀ ተጠጋ:: አሌክስ ለመሮጥ ሲመቻች ሲራክ እያማጠ አፉ ውስጥ ያጠራቀመውን ምራቅ በአሌክስ አቅጣጫ ተፋ:: እሱ ከጓላ አሌክስ ከፊት ለፊት ተከታትለው መሯሯጥ ጀመሩ.....ሲራክ ሊደርስበት አልቻለም.....

ተቀምጦ ያንቀላፋበት አካባቢ ሲደርስ ከሩጫው በርዶ ግንብ ተደግፎ ቆመ.....

ራሱን አዞረው.....በአጠገቡ የሚያልፉ ሰዎች፣ መኪናዎች ለአይኑ እየደበዘዙ ድምፃቸው ብቻ እየገነነ መጣበት.....ጣቶቹ የያዙት ግንብ ከእሱ እየራቀ የሔደ መሰለው.....አይኖቹን መክፈት አልቻለም.....ትንንሽ እንደ እስፒል የሚጠቀጥቁ ነፍሳት ቆዳውን የወረሩት.....ሰመመኑ ወደ ሚጣፍጥ.....ድካም ወደ አለበት ሊሸሸውም ሊሄድበትም የሚፈልግበት ቦታ..... ከቁሙ ወደቀ::

ሌላ ቀን

ዩሊሰስ.....

"ገበያ እኮ ነው.....ትንኞች መጨፈላቸውን አታቆምም.....
ሁለተኛ እንዲህ ብታደርግ!!".....አሳላፊ ያንባርቅበታል-ባዶ
ማንቆርቆሪያውን እንደ ቴክሳሶች ሽጉጥ በአመልካች ጣቱ ዙሪያ
እያሸከረከረ.....

ዩሊሰስ አያቋርጥም.....

"አስወጣሃለሁ.....ነገርኩህ.....አንተ የለማኝ ልጅ"

ይደግመዋል.....

"ለምን ታዲያ የጠጅ ሂሳቤን ትወስዳለህ"

የወላለቀውን የጠጅ ቤቱን የጣውላ ወለል እየረገጠ የልመና
ዘፈኑን በከፍተኛ ድምፅ እንጐራጐረ.....አንድ ሰው መጥቶ ሳንቲም
አስቀመጠ:: ዩሊሰስ አንስቶ መልሶ ወረወረለት.....

"አሁን፣ እየከፈልኩ የምጠጣ እንጂ እየለመንኩ አይደለም.....
አቀራረቤ ሁለገብ ነው.....አየህ ይሄን መለመኛ ዘፈኔን ሠርግ ላይ፣
ለቅሶ ላይ መዝፈን እችላለሁ.....ዳንኪራና ሙሾ አደርገዋለሁ"

"ዩሊሰስ.....ዩሊሰስ.....አበዛሽው"

"ስሜ 'ዳኚ' ነው»

ያቆማል:: አርፎ ይቀጥላል:

«ሰማህ አንተ አሁን የሰጠሽኝን ሳንቲም.....ነገ ትራፊክ ጽ/ቤት
ፊት ለፊት እጠብቅሃለሁ ይዘሃት ና»

ያቆማል::

"ብንለምናችሁ አትሰጡ.....ሲሠሩ መከራ.....ሲለምኑ መከራ"

ያቆማል::

"ትሠራ ነበር እንዴ?"

"ልመና ሥራ አይደለም አንተ? ምን ይጨማለቃል"

"ሌላ አይነት ሥራ ማለቴ ነው"

ግራ እጁ መሐል በችጋር የተከረታተፈ ፊቱን (እሱ ግን 'የሰው
አይን ነው' ይላል እንዲያ የሰነጣጠቀው) አስደግፎበቀኝ
አመልካች ጣቱና አውራ ጣቱ አፍንጫና ጆሮውን እየጐረጐረ እድፍ
እያወጣ.....

"እንዳንተ ጠጅ እየጠጣሁ አልነበረም የምሠራው.....ከጠዋት እስከ

ማታ ስነስርዓት ያለው ሥራ ነበር የምሠራው.....የቤቴ ግቢ ሳር መለምለሙን ሲያዩ.....ሚስቴ ድንቡጭ ማለቷን ሲያዩበልፋቴ በጥረቴ ወፍራ፣ ምቀኞች እንደ ዘመሚት ወረሩኝምን አጨቃጨቀኝ አልኩ.....ሚስቴ 'ቀሽም ነህ' ብላ ተወቺኝ.....'ምን አጠፋሁ?' አልኩ፣ 'አይ አላጠፋህም ሚስት ግን አያስፈልግህም:: እስከዋን ወስደን እኛ እናገባታለን' አሉኝ:: ልጄም የት እንደሄደ አላውቅ.....ጠፋ.....እንዳሻህ አልኩ..... እኔም ቀን ቀን አራዳው ጊዮርጊስ ደረጃው ላይ ማታ ማታ ከአንተ ዓይነት ለፈደድ ጋር"

በበነጋታው:

"ኳስ እንገዛበታለን"

"አይቻልም.....ሲራክ የታመመው በእኛ ምክንያት አይደለም?"

"ታዲያ ምን ይሁን ነው?"

"በጣም ደስ አይልም.....አትደብር.....ጓደኞችን ሂደን መጠየቅ አለብን"

"እኛ ልጆች ነን"

"ራሳችን መድኃኒት ገዝተን እናሳክመዋለን"

"የማን አራዳ ነህ.....መቶ ብር ቢሉስ?" አለ አሌክስ

"እዚህ ውስጥ ያለው እስካለቀብን.....የተቻለንን እንሞክራለን"

"እልም ያለ በግ"

"አንተ አይደለህም.....የሰደበው ሰው ወደ አለበት የወሰድከው?"

"ማን? እኔ.....ስለ እሱ ደግሞ ማን አወራ"

"እሱ ባይኖር ኖሮ እስፖርታችን ይፈርስ እንደነበር አታውቅም"

"ማነው ያለው.....ምን አጨቃጨቀን.....ኳስ ይገዛበታል.....ኳስ ይገዛበታል"

"ለምን በድምፅ ብልጫ አንወስነውም" አለ ምህረት:: አሌክስ ዙሪያውን ያሉትን ልጆች ፊታቸውን በቀስታ መርምሮ.....

"እሺ" አለ

"ሁለት ሃሳቦች ናቸው....." ምህረት መናገር ሲጀምር አሌክስ አቋረጠውና.....

"የመጀመሪያው ኳስ ይገዛበት ነው፣ ሁለተኛው ለሲራክ ይስጥ ነው»

ድምፅ ተሰበሰበ.....

አንዱ ብቻ ለሲራክ ይሰጥ ሲል ሌሎች ኳስ ይገዛበት ብለው ወሰኑ። ምህረት ተናደደ.....

"ጠዋት ተገናኝተን ኮርፖሬሽን ሔደን እንገዛለን" አለ አሌክስ.....

ሳጥኑን በእጁ ይዞ እያወዛወዘ ወደ ኮከብ አደባባይ በድል መራመድ ላይ እንዳለ ምህረት ከኋላው ተወርውሮ ደርሶ ነጥቆት ሮጠ.....አሌክስ መጀመሪያ በድንጋጤ ፈዞ ቆመ..... አንድ ሰባት እርምጃ ከተቀደመ በኋላ ምህረትን ይከተለው ጀመር.....

ስድስቱም ልጆች ምህረትን ለመያዝ እሱን ተከትለው ቁልቁል መንደርደር ጀመሩ። አቶቡስ የሚጠብቀውን፣ ታክሲ የሚጠብቀውን፣ መኪናዎችን፣ ወንድዋን የምትጠብቀውን ሴት፣ የመንገድ ላይ ሸርሙጦችን፣ የኤልፓን ፎቅ የሚጠብቁ ዘበኞች፣ የሚንገላወዱ ጎረምቶችን፣ የቤት እመቤቶችን፣ ሰካራሙን፣ ያልሰከረውን፣ ቄሱን፣ ሼኩን፣ እያተራመሱ.....

"ሌባ!.....ሌባ!.....ሌባ!"

"ሕፃናቱ ተበላሹ.....እኚህ ሌቦች ናቸው.....ያዘው».....በዚያ ተሸፍኖ እንደ ጃርት አካል ከሚላወስ የቄስ አፍ.....

«ያዘው»...በመንገድ ላይ እጃቸውን ሱሪ ፊት ኪሳቸው ውስጥ ከተው የሚንገላወዱ የማይክል ጃክሰን ፋኖች⁴.....እና ሳቅ ሃ!ሃ!ሃ!ሃ!

"ምላጮች ናቸው".....ሽንጡን በሁለት እጆቹ አቅፎ፣ የሚሞቅ ፊልድ ጃኬት ውስጥ ተወትፎ.....ባለጌ መኪና የሚቀላውን ትራፊክ.....

«የት ነው ይሄን የተማሩት" ከብዙዎች አፍ ወጣ.....ለስት ብጥስጣሽ ሙሉ ልብሶች ከለበሱ ባለ ክራቫቶች... ከባለመስታወት ቡና ቤቶች ወደ ውጭ እያዩ.....

ምህረት ወደ አውራሪስ ሆቴል ታጠፈ.....በኤንሪኮ ብስኩት ቤት አድርጎ ወደ ባንኮዲሮማ ሸመጠጠ.....በቸርችል ጌዳና ቁልቁል ወረደ.....ጨለማ ሰንጥቆ ከረባዳው ቦግ የሚለው የመኪና መብራት በጥቁር ጭራቅ እጅ የተያዘ መንታ ምላስ ያለው ነጭ የቆዳ አለን? ይመስላል.....

በሞካረር ተቀልብሶ ወደ ላይ ወደ ኩራዝ መጽሐፍት ቤት ወጣ.....በፒያላ መሃል ኪሮሽ ጫፍ ላይ እንዳለ ክር ተጥመለመለ.....ወደ አሮጌው ቄራ ወረደ.....በአራት ኪሎ በኩል ተጠማዞ ፒያላ ገባ.....ዶሮ ማነቂያ። ከኋላው የቀረበው አልነበረም.....

⁴ ፋናቲኮች/ደጋፊዎች/ወዳጆች እንደ ማለት ነው (እንግሊዘኛ)

ሲራክ ቤት ሲደርስ የአጥፋን በር ቀስ ብሎ ከፍቶ በበር ቀዳዳ ወደ ውስጥ አየ.....የሬዲዮ ድምፅ ብቻ ይሰማል---አንዳንዴ የሲራክ መኾን አለበት ጉንፋን ለሰከንዶች ያቋርጠውና.....

ተጣራ-ድምፁን ዝቅ አድርጎ::

በብብቱ ጡንቻ አጣብቆ ይዞአት የነበረችው ሳጥን እስኪያመው ድረስ ጎረበጠችው.....

"ሲራክ!.....ሲራክ!"

በር ተከፈተ.....

«መጣሁ»

«ማንም የለም?"

ሲራክ ጋቢ ተከናንቦአል በባዶ እግሩ ነው::

"እኔ ብቻ ነኝ ምነው?"

"መጥረቢያ አላችሁ?"

"ምን ልታደርግ ነው?"

ሲራክ መጥረቢያ ወደ አለበት ጨለም ወደ አለ ቦታ በእጁ አሳየው.....

ምህረት መጥረቢያውን ከተፈላለጡ እንጨቶች መሃል.... ከሸረሪት ድር መጋረጃ ውስጥ በርብሮ አውጥቶ.....

"የውጭ መብራት አብራልኝ" አለው.....

"ለምንድነው?"

ሳጥንዋን ከብብቱ ሥር አውጥቶ አሳይቶ ፊት ለፊቱ መሬት ላይ ወረወራት::

"አይቻልም.....ማን ስበረው አለህ?"

"ይሄን ስትሰበሰብ ነው አይደለም ብርድ የመታህ? በዚህ ትታከማለህ"

"እኔ ድኛለሁ.....ሁ.....ሁ"

"እኔ ነኝ በጋቢ የተከናነብኩትና አያት የመሰልኩት"

"እኔ ነገርኩህ.....እንዳትሰብረው"

ባጋጠመው ትንሽ ብርሃን ብቻ ተጠቅሞ እግሩ ሥር የወደቀችውን ሳጥን ለመስበር ስለቱ የሚያብረቀርቅ መጥረቢያውን ከራሱ በላይ አንስቶ ሰነዘረ.....

ሌላ ቀን፡

"ዩሊሰስ!.....ዩሊሰስ....."

"ልጅህን ብታየው ታውቀዋለህ?"

"ኸረ እኔ እንጃ.....ፀጉረ ዞማ መሆኑን ነው የማውቅ"

ጠጁን 'አቁሙ' ! እስካላለ ድረስ ይቀዱለታል.....

"እንዴት አውቀዋለሁ...ተበላሽቷል ጭንቅላቴ....ከቤቴ የጠፋው ደግሞ በአምስት አመቱ ነው"

ድምፁን ዝቅ አርጎ ፊደላትን እየቆጠረ.....

"እንደምታሳድግ ሁሉ 'ሲራክ' አለችው"

"ምን ቢባል ትወድ ነበር? "

"ብዙ.....ብዙ.....ብዙ እመኝ ነበር። ግን ለአንድ ልጅ አንድ ስም ነው የሚሰጥ አይደል?"

"ብታየው አታውቀውም?"

"አሁን እኮ አይኔ ተበላሽታለች.....ከእኔ ከሄደ ስምንት ዓመት ሊሾነው ነው። ያሳለፍኳቸው ስምንት ዓመታት የውድቀት ነበሩ። እንኳን አይን አንሳል ይፈርሳል.....አታስታውሰኝ። እኔን በማስጨነቅ ቁምነገራም መባል ትፈልጋለህ እንዴ?.....ወይኔ ልጄ"

"ወይ አብሮህ ጠጅ ይጠጣ ይሆናል ሃ!ሃ!ሃ!ሃ!"

"እባካችሁ ተዉኝ.....ባገኘው.....እንዲህ ነበር የማቅፈው። ግን አይገኝም። ለምን መሰላችሁ? በዕቅድ ነው የጠፋው። እኔን ለመበደል ነው የጠፋው። እኔ ከተበደልኩ የሚደሰቱ ሰዎች ናቸው ያጠፉት ብሎ እጁን አጣምሮ ራሱን አቅፎ ለጥቂት ጊዜ ቆመና ተወዛወዘ.....ከተደፈነች አንድ አይኑና ከሸውራራዋ መንታ እንባ ኩልል ብሎ ወረደ.....

"ሲራክ.....ልጄ ሲራክ....." እያለ እየተጣራ ከጠጅ ቤቱ ወደ ጨለማው ገባ.....

ከሁለት ቀን በኋላ፡

ጊዜው በጣም ሞቃት ስለነበር የጊዮርጊስ አካባቢ ነዋሪ ፊቱ የተሰራበት ቆዳ ሰፍቶአል.....በሰዎች መሀል እየተሸሎከለከ ምህረት ወደ ሲራክ ቤት ይሮጣል.....ከዩሊሰስ ጋር ፊት ለፊት ተላተሙ።

"እያየ አይሂድም.....አራ" አለ...ዩሊሰስ

"አንተስ ምን ኾነህል!" ጮኸ ምህረት

ዩሊሰስ የሚማታበት ድንጋይ ለመፈለግ አስፋልት መንገድ ዳር አገንብሶ በአንድ አይነት ሲማትር ምህረት ሩጫውን ቀጠለ.....

ዞሮ ሲመለከት ዩሊሰስ ድንጋዩን በእጁ ይዞ እየተንጐራደደ ይጮኻል..... የሚናገረው አይሰማም.....

ሲራክ ቤት ደርሶ ድምፁን ጮኸ አድርጎ መጥራት ስለማይፈቀድለት ከአጥር በራቸው ትንሽ ራቅ ብሎ አፏጩ:: ሶስቴ ደጋግሞ አፏጩ:: ሰውነቱን በቀስታ እየጐተተ ሲራክ ከግቢው ወጣ.....

"ምነው ፈለግኸኝ?.....አባቴ አንድ ነገር እንድሰራ አዞኛል"

"አትመጣም?"

"ለምን?"

"ደስ የሚል ነገር ነው"

"አባቴ ያዘዘኝስ?.....ማታ ልታስገድለኝ ነው"

"አንዱ እስፖርት ስትሰራ.....' ብርድ አሞሃል' ብሎ የነገረህ ሰውዬ"

"እናስ?"

"ብርሃን ፎቶ ቤት ፊት ለፊት ተደብሬ እንደቆምኩ ከኋላዬ እዚህ ላይ አይዘኝ መሰለህ.....ትከሻዬን.....በጣም ደነገጥሁ..... ምናምን ግን አትፍራ ምናምን አለኝና አሁኑኑ ከዚያ ስፖርተኛ ጓደኛህ ጋር ኑ ትልቅ ቆዳ ኳስ እሰጣችኋለሁ አለኝ.....እንሂድ በእናትህ"

"መጣሁ" አለው ሲራክ ጋቢውን ከላይ እየጣለ::

--- // ---

ሐምሌ 1977

አዲስ አበባ

ድመትና ወፍ*

የደረቀ የኑግ አበባ የመሰለ ግራጫ ጭንቅላት ከትከሻው ላይ ተመዞ ወጥቶአል። አንገተ መልካም ነው። ግድግዳውን ሊያክል ትንሽ የቀረው ቁምሳጥኑ ላይ ከተለጠፈው መስታወት ፊት ለፊት ራቁቱን ቆሞ ሸካራ ቆዳውን ዳበሰና ገረዱን ጠራት። መኝታ ክፍሉ ውስጥ እንደገባች አፏን ያዘች.....መላኩን ራቁቱን አይታው እንደማታውቅ ሁሉ። በወሲብ ሜሮን ተጠምቀው በለሰለሱ አይኖቹ እያያት የሚወደውን ቁርስ እንድታዘጋጅለት አዘዛት.....

ከጥቂት ጊዜ በኋላ በእሁድ የክት ልበሱ ተጠቅሎ ክራሻቱን አስሮ የተዘጋጀለትን ሊቆርስ ተቀመጠ። ማርጋሪንና ማርማላታ፣ እንቁላል

* የዚህ አጭር ታሪክ የመጨረሻው የአርትኦት ስራ የተሰራው የተፈሪ ዓለሙ የፊደሉ ንባብ ላይ በመመርኮዝ ነው። ከሌላ ሰው (የባዕድ) አነባበብ በመነሳት የድምፅን አፈላሰስ በተመለከተ ቃላትን በመቀነስና በመጨመር የተደረገ ነው። ከባድ ክለሳ ባይሆንም በፀጥታ ከራስ ጋር ከተደረገ የድምፅ ልውውጥ የተሻለ መስሎ ታይቶኛል። የዚህ ድርሰት ንባብ 1997 ውስጥ የተደረገ ይመስለኛል። የአርትኦት ስራው ውጤት ከራሴ የወጣ ወይ በሙሉ የተፈረን ንባብ ተመርኩጼ ያደረግሁት ለውጥ ይሁን በፍፁም አምኖ መናገር ይከብዳል። ለእኔ ግን ተፈሪን ተደግፌ ማረሜ የተሻለ መስሎኛል። 'በሚደመጥ' ድርሰትና 'በሚነበብ' ድርሰት መሃል ስላለው አንድነትና ልዩነት እንድናጤን ምልክት ሊሆን ይችላል። እንደ ሌላን ትውፊት ወይም እንደ ወሬ የሚደመጥ። ይህን ዐይነት አሰራር 'የጆሮ/የድምፅ አርትኦት' እንበለው?

ፍርፍርና የማይቀረው ካፌ ላቴ። የተመሰጠ ፊቱም የበራ መሰለ።

የተሰማውን ከፍ አርጎ ተናገረ።

«ቀኑ ደስ ይላል»

«አ.....አዎ»

«ራሔል ምን ሆነች? ደስ ያለሽ አትመስይም»

«አይ፣ አይ.....»

የፀጉሯ ጉንጉኖች ሰንሰለት መስለው በተለያዩ አቅጣጫ ጀርባዋ ላይ እንደ ጅራፎች ኸነዋል። ጥቁር አይኖቿ ቅንድቦቿ ሥር የፀዳ ኩሬ ውስጥ እንደሰጠሙ እንቁዎች ያበራሉ። ለጋ ጡቶቿ.....አፋቸውን የደፉ ስኒዎች የሚጋልብ ትንፋሽዋን ተከትለው ይነቃነቃሉ።

«ጋሼ.....አንድ ነገር እንድጠይህ ትፈቅዱልኛለህ?»

«አዎ.....እንዴታ»

«ለሙሉ ቀን ፈቃድ እፈልግ ነበር.....አየህ.....» አይኖቿ ውስጥ ፍርሃት ይነበባል።

«ዛሬ እሁድ.....እ.....አይቻልም» መላኩ መለሰ። እሷን ላለማስከፋት ሲል ቶሎ እራሱን አረመ።

«እደማ.....ዛሬ ከባድ ቀጠሮ አለኝ.....በእውነት.....»

መልሱ የውሸት መኾኑ 40 አመት ሞልቶት መርገብ የጀመረ የፊቱ ቆዳ ላይ ይነበባል። በሹካው የማይታዩ ፊደላት ሳህኑ ላይ ጫጫረና ወደ ቆመችበት ተነስቶ ሔደ.....

ቀጭን ቁመናዋን አቅፎ በሰፊ መዳፉ ጀርባዋንና አንገቷን ዳበሳት። አይኗ ውስጥ ለጥቂት ጊዜ አተኩሮ አይቶ ወደ መሬት ተመለከተ። እግሩ ስር አንድ ድመት በብጣቂ ነጭ ወረቀት ይጫወታል። ሁለቱም እንደሚያዩት ያወቀ አይነት ወረቀቷን ማጥቃት አቁሞ እነሱን ቀና ብሎ መከታተል ጀመረ።

«እያታለልኩሽ አይደለም። ለምን እንደምወድሽ ታውቂያለሽ። ግን የት ለመሔድ ነው የምትፈልገው?» ድምፁ ውስጥ ቆጣ ያለ ግራጫ ቀለም ያለው ቅናት ይደመጣል። ስልጡን ነኝ ስለሚል ቅናት እንዳይመሰልበት ይለፋል።

«ልዩ ቦታ አልሔድም። አክሰቴን ለመጠየቅ ነው። ትላንት ሌሊት መጥፎ ሕልም አየሁ። ደግሞ ካየኋት ወር ያልፈኛል»

«ራሔል! ይገባኛል። አክሰትሽን እንደምትወጂያት ይገባኛል። ዛሬ ግን እኔ አንድ የምፈፅመው ጉዳይ አለኝ። ባለፈው ሳምንት ከሚመለከተው ሰው ጋር ለዛሬ እንድንገናኝ ተቀጣጥረን.....እም»

ሁለቱም ግን ይገባቸዋል.....የሚሔድበት ልዩ ቦታ የሚፈፅመውም አስቸኳይ ጉዳይ የለም። ብዙ ጊዜ ለራሱ እንዲህ ይላል፡

‘ይህኛ አይነቷን ቆንጆ ወፍ ከጉጆዋ ለቆ እንድትበር መፍቀድ በመንደር ጭልፊት እንድትመታ ማድረግ ካልኾነ በቀር ሌላ የሚፈይደው ነገር የለም’።

ነጋ ጠባ እያባበለና እያጫወተ እየዳበሰና እየኮረኮረ እየሳመና እየላሰ እንደ ሞቀ ሰም ትሙክ፣ ትሙክ የሚለው ልቧ ላይ ይሔን ነገር ቀርቦአል፡

‘ይህኛ ጉብል የኔ ንብረት ናት፤ ስለዚህ ባለቤቱ በፈለገው ዐይነት መንገድ ሊጠቀምባት መብቱ ነው። ወደዚህች ንብረት ወሰን አልፎ መጠጋት የባለቤትነት መብቴን መቀናቀን ነው።

የጉብሏ ዋና አስተዳዳሪ

መላኩ

ፊርማ

/የግል ማህተም/

ከዚህ አሮጌ ምሰሶ ጋር ራሔልን /ጥንት ከአገር ቤት ስትመጣ ‘ጣይቱ’ የምትባለውን/ ያጣመዳት ኑሮ ከጥንት የመጣ የሴት አማኝነት ሳይሆን አይቀርም። በሥጋም በመንፈስም ከእሱ መዳፍ ስር ለማምለጥ ብትሞክርም አስገራሚ በኾነ መልክ ወደ ሚፈልገው ግንኙነት ተመልሳ ትመጣለች...ወደ ማዕድ ቤቱ፣ ወደ አልጋው።

*

ራሔል የሩቅ ገጠር ስደተኛ ናት። ከሁለት ዓመታት በፊት አክስቷ መላኩ ቤት ተቀጥራ እንድትሰራ አመጣቻት። ለራሔል /ያኔ ጣይቱ/ የትዕዛዛትና የምክር ሠልፍ ደርድራላት ነበር፡

‘.....ስሚኝ ልጄ። ወንደላጤ ቤት ውስጥ ነው ያለሺው። ወንደላጤ ታውቂያለሽ? ያላገባ ማለት ነው። ያላገባ ሰው ምን እንደሚያስብ ታውቂያለሽ? ለማግባት ይፈልጋል። ግን ከብዙ ነገር የበለጠ ምን ምን እንደሚወድ ታውቂያለሽ? ወንደላጤነቱን፣ ወጣትነትና ውበትን። አንቺ በጣም ወጣት እና ቆንጆ ነሽ። እንደነኝህ አይነት ሰዎች በወንደላጤነታቸው ለመክረም ሲፈልጉ ወደ አንቺ አይነት ሴቶች ዘንድ ይመጣሉ። ሁለቱም ሕልማቸው ይሟላል።

መጠንቀቅ አለብሽ። እንዲያገባሽ ልታደርገው ከቻልሽ ጉበዝ ነሽ። ለኩችናውም ለምኑም ከተጠቀመብሽም.....ትጠፈያለሽ። ከዚያ ዓይነት ነገር በኋላ ወጣት እንኳን ብትሆኒም እንደ አሮጊት ነሽ.....'

ራሔል እነዚህን ትዕዛዛት /መመሪያዎች/ አፏን አስፍታ በጅምላ ዋጠቻቸው.....የሚያስፈራ ጥፍጥና ነበረው። በወንድ ሳጤው መጠለያ ግን ነገሮች ሁሉ በማይጠበቅ መንገድ ሔዱ። የራስዋንም ኾነ የመላኩን ስሜተኛነት መቆጣጠር፣ መግታት አልቻለችም። አልፎ አልፎ ስለ ትዳር መልካምነት በጨዋታ መሐል ስታነሳ መላኩ የአቀራረቧን ጎልዳፋነት እየታዘበ ያልተመቸው ዝንባሌዋ ላይ ለሰስ ያለ የሽመጥ ሳቅ ይደፋበታል።

*

በመላኩ መዝገበ ቃላት ውስጥ በሴትም በወንድም ተቀባይነት ያገኘ ሕጋዊ ግንኙነት 'አድማ' ይባላል። መላኩ ደግሞ የሚያስጠላው ነገር አንዳንዴ እንደሚለው አድማ ነው። በእሱ አስተሳሰብ ፍቅርን ሕጋዊ ማድረግ /የውሸት ፍቅርም ይሁን ፍቅር የሚመስል ነገር/ ኃጢያት ነው። ሕብረተሰብ ለብዙ መቶ ዓመታት እየደጋገመ ሳያርፍ በዝንጋታና በቸልታ ሲሰራበት የቆየ እንዳይተነተን ጠዋትና ማታ ሸውኮ ያስቀመጠው ኃፍረት።

እየቆየች ሕይወቷን ከገረድነት አቅጣጫ ሳይሆን ከወጣትነት አቅጣጫ ማየት ጀመረች። ትንሽ ሽፍትነት የመሰለች ነገር። የመላኩን ቀዝቃዛ ጨምዳዳ እጆች በወጣት ለግላጋ እጆች መተካት ፈለገች።

አንድ ቀን ሰፈሯ አካባቢ ካለ ጉረምሳ ጋር ትተዋወቃለች። መወነባበድ እንዳይፈጠር፣ መግባባት እንዲኖር ስሟን 'ራሔል' ብላ አስተዋወቀች። ያኔው ቀን 'ደህና እደር' 'ደህና እደሪ' ከመባባላቸው በፊት የኾነ ስሉጥ አሳሳም ሳመችው። ልጇ በመጠኑ ግራ ተጋባ፣ ደቃቃ ዝቅተኛነትም በልቡ አደረች። ገና እንዲህ ልጅ ሆና እንዴት ነው እንዲህ ያለ ግራ የሚያጋባ የጠለቀ የመሰለ ልምድ መያዝዋ.....

አክሰቷ እንኳን ይሔ ግንኙነት እንደተፈጠረ ባጋጣሚ ብታውቅም ሰጎናዊ ውሳኔ ሰጠች። ታዲያ ራሔል ከወጣት ወዳጇ ጋር ለአጭር ጊዜ እሁድ እሁድ መገናኘቷ አልቀረም። እሁድ እሁድ ደ 'ሞ ሳትስት ፈቃድ እየጠየቀች መውጣቷ ከጀርባው የገላና የገላ ነገር እንዳለበት መላኩ ቢጠረጥርም እንኳን ማረጋገጥ ግን አልቻለም። መሞከሩ ሳያሳፍረው አልቀረም.....

.....አንድ ሰው እንደ ሚስተር ሆልምስ⁵ ሚስቱን ስለሉ

⁵ በእንግሊዛዊው ልብወለድ ፀሐፊ በዶይል የነጭ ለባሽ/ የአባ ዲና ልብወለዶች ውስጥ ያለ ዋና/መሪ ገፀባሕርይ

ሊደርስባት ይችላል--ጨዋ መኸንዋንም ይሁን፤ መባለንን። ግን ከሁለት አቅጣጫ ለምትተረጎም እንደ ራሔል አይነት ወይዘሪት ላይ ይከብዳል። የሁለቱ መተርጎሚያ አቅጣጫዎችአንደኛው ግልፅ ሲሆን ሁለተኛው ሕቡዕ ነው። ግልፁ/ አንደኛው/ ሽማግሌ፤ አፋርታምና ከራሔል ጋር የተለየ ግንኙነት የሌለው ሲሆን፤ ሁለተኛው ግን ሕቡዕ፤ ወዳጅ፤ ፈሪና እውነተኛ ነው።

*

«ራሔል! ዛሬ አትችይም። በሚቀጥለው ሳምንት ምናልባት..... እሺ?»

«እባክህ ጋሼ እ» ጭንቅላቱን ወደ ደረቷ ስባ ግንባሩ ላይ ሳመችው። ያለቀ የተጠጣ ብልጠት። አልመለሰላትም።

ልብሱን ለባብሶ ወደ ሳሎን ገባና ከተዘጋጀለት የሚያምር ቁርስ ጉንጭ ሙሉ የቀዘቀዘ ቡና በወተት በባዶ ሆዱ ጠጣ። መወሰን እንደ ከበደው ሁሉ በክፍሉ ውስጥ ሲመላለስ ቆይቶ፡

«ምን እንደማስብ ታወቂያለሽ?»

«ይገባኛል ጋሼ»

«አንድ ሰው ወዳጅ ውሽማ ቢጤ እንዳለሽ ነግሮኛል.....ቦታው ስሙ ጠፋኝ»

ድምፁ ውስጥ ማንም እንዳልነገረው የምትጠቁም ቅላጄ ትሰማለች። ቦታው ነው የጠፋው ስሙ? ይሄ ሁሉ ቃልና አውቃለሁ ባይነት ራሱ የፈበረከው ነው። በእድሜ የበሰለ ርዕዮተ-ዓለሙን ተጠቅሞ ወጣት ልሷን ከተደበቀችበት አባብሎ የሚያወጣበት ስልቱ ናት።

«አይደለም...አይደለም»

እስዋን እየታከከ አልፎአት (አስተታከኩ ግን ስልት አለው። ትንሽ ሊያነዝራት ዓይነት ቀስታ) ወደ ሳሎን መስኮት ተጠጋ.....አለመስማማቷን ስትቀባጥር ስትቃኝ.....

ቢያረጅም፤ የጀሮ ሕመም ቢኖርበትም ከእውነተኛ ልብ ስር ያልተፈለፈሉ ሊባል የተፈለገውን የማይገልፁ እንደውም የሚቃወሙ የድምፅ መዋቅሮችን ለይቶ መስማት ይችላል። ደግሞ ብዙ ጊዜ የወጣቶች የድምፅ ሥርዓት ደደብ ነው። ራሱን ያጋልጣል። ራሱን ይሸውዳል።

ድምፅዋ ውስጥም ስትሳሳት ራስዋን ስትክድ ሰማት። በዚህ ሁኔታ.....አሁን በተከሰተለት እስዋን ያጠመደበት ጉጆ ጠንካራነቷን

ተጠራጠረ። የተጠቃ ፊት ይዞ የተበደለ አቋቋም ቆሞ የአትክልት ቦታውን ውበት ማድነቅ ጀመረ። እቤቱ ያመጣቸው ማንኛውም ዘመናዊ የተባለች ሴት ይሄን የአበባ ቦታ አድንቃዋለች። ከዚህች ገጠሬ /እሱ እንደሚለው/ ራሔል ተብላ የተሰየመች.....ነፍስዋ ግን ገና ከ 'ጣይቱነቷ' ነፃ ያልወጣች/እሱ እንደሚለው/ በስተቀር።

ጊደኞቹ ካሉ በነባር ስምዋ በ 'ጣይቱ' ይጠራታል። በዚህም በባለቤትነቱና በቀጣሪነቱ ከእስዋ የተነጠለ በመምሰል 'ክብር' ይገዛል። ጊደኞቹ ወይም ሌላ የሚያውቀው ሰው ከሌለ ግን አዲስ በሰጣት ስምዋ 'ራሔል' ብሎ ይጠራታል (ለመኾኑ እሱ ነው የመረጠው ወይስ እስዋ ናት የመረጠችው ይሄን ስምዋን? አንዳንዴ ይረሳል)። በዚህም አዲስ አሰያየምዋ ገጠረኛ ሁኔታዋ ሁሉ ተፍቆ የአዲስ አበባ ስለምትመስለው ይመቸዋል (በሬውን ትራክተር እንደ ማለት፤ ጠዋት ማታ ሳር ለማጨድ ወንዝ መውረዱን የሚያየው ግን ራሱ መላኩ ብቻ ነው)።

ግን ጣይቱ 'ራሔል' የተሰኘውን አዲስ ስምዋን በልዋጭም አገኘችው ማለት ይቻላል። ወደ ኋላ ተመልሰው የስያሜውን ወቅት ካስታወሱት.....

«በዚህ አገር ውስጥ በጣም ተወዳጅ የኾነው መፅሐፍና እውስጡ በጣም ቆንጆ ባለታሪክ ሴት ያለችበት መፅሐፍ ምን እንደኾነ ታውቂያለሽ?»

«አላውቅም»

«ተይው። አያስፈልግም። አያስፈልግም። የሚያስፈልገው የሴትዮዋ ስም ነው። የሴትዮዋ ስም 'ራሔል' ነው»

አጥብቆ ይዞ አንገቷን ሳማት /ነከሳት?/ በትልቅ አፉ።

«እንደ እስዋ አይነት ሐብልና እንደ እስዋ አይነት ስም ያስፈልግሃል» ቀጠለና

«እውነትህን ነው?» አለችው።

«አዎ። አዎ። ይሔው ውሰጂ» ሐብሉን አንገቷ ዙሪያ አሰረላት።

እውነት የወደዳት፤ የእውነቱን ያቀፋት መሰላት። ይሄ ደስታ ነፍሷን ሲያቅለበልባት በብርቀቱ ዞር ሲያደርጋት ልብሷን አወላልቆ መለመላዋን አስቀራት ማለት ስትባንን ፊቷ ኮርኒስ ያያል ማለት መላኩ የፈጠጠች ግራ ጡቷ ላይ እንደ አልቅት ግራጫ አፉን ለጉሞ አታበረው ነገር አለጓጎሙ፤ ዝም አትለው ነገር አገባቡ.....ምርጫ ከባድ ነው.....ምርጫ እንዲያ በሥጋና በነፍስ መሃል ያለ ፍጥጫ.....

ይሔ ልውውጥ መላኩን እንደረዳው የተረጋገጠ ነው.....ይሔን የልውውጥ ግንኙነት የሚገልፅ /የሚያብራራ/የሚጋርድ/ ቀመር ለመስራት ብንሞክር.....

$$ገረድ = የቀድሞ ስምዋ /ጣ/ + ገላዋ /ገ/$$

$$ጌታዋ = ሐብል /ሐ/ + አዲስ ያወጣላት ስምዋ /ራ/$$

$$ጣ + ገ = ሐ + ራ$$

ቀመሩ ሁለት ጐኖች ይኖሩታል። የእስዋ ጐንና የእሱ ጐን። ግን ቀመሩ እንደሚያሳየው ሁለቱ ጐኖች ሊመሳሰሉ ወይም እኩል ሊሆኑ አይችሉም። ሥነምግባራዊ ሒስ የቀመሩ ሥርዓት ውስጥ በማስገባት ከዚህ በታች ያለውን ግንኙነት መፍጠር ይቻላል።

$$ጣ + ገ \neq ሐ + ራ$$

መላኩ ስልጡን ስም ለጣይቱ ቢሰጣትም ወደ ተሟላ ዓለም ውስጥ ሊያስገባት አልሞከረም/አልደፈረም። ጥሩ አጥር ዙርያዋን ገንብቶ መሐሉ ላይ ጐለታት.....ሰዎችም ይሁን ሃሳቦች ቀደው ገብተው እንዳያገኝዋት። ዲፕሎማቲክ አክሰቷ እንኳን አጥሩን ዘሎ የመግባት እድል ቢኖራትም መላኩ በሚሰጣት ገንዘብ ስለተለገመች ደፋር ሐሳብ አልወጣትም..... የቀድሞው 'ተጠንቀቂ' እንኳን ተመልሶ አልመጣም..... በልምድዋ ታውቃለች እዛ ሙዚቃ ተከፍቶ ጥሩ የሚሸት አንሶላ ውስጥ ጥሩ እየተበላ ከተተኛ የማንም ሴት እስኪት ልብ እንደሌላት.....

(ራሔል እሁድ እሁድ ልትጠይቃት መምጣቷን ብታቆምባት አንድ ቀን ሳታስጠነቅቅ መላኩ ቤት ብቅ ብትል በሩን ማን ከፈተላት? ራሔል። ያውም በውስጥ ልብስ በፈዘዘ በደከሙ ዓይኖች። ተከትላት ክፍሏ ስትገባ አልጋዋ እንደተነጠፈ ነበር። ራሔል የት ተኝታ ነበር? ሁሉን ደማምራ አክሰት አልጠፋትም። ከዛ አለች ራስዋ 'ባለቤቷ ያቃለለቻትን ቀዳዳ ማን ዘመድ ነው የሚያሞግስላት?' እንደውም የገቢ ምንጭ ሾነላት.....በየወሩ መጨረሻ መላኩ ትንሽ ካሽ ይገፋላታል..... ታዲያ ባለቤቱ ያቃለለውን አሞሌ.....አክሰት ለምን አትቀበል)

*

መስኩቱ አጠገብ ቆሞ አበቦችን ይመለከታል። ከሌላ ጊዜ የበለጠ አምረው ታዩት። በእያንዳንዱ የአበባ ዘውድ ዙሪያ ንቦች ይከንፋሉ። ዕንቡጦች እንደ ድንግል ልጃገረዶች በነፋስ ውስጥ ይደንሳሉ። አንዳንዶቹ ግልፅ ባልሾነ ምክንያት (እዚያ ጋ ነፋስ የለም እንዴ? የሚያሰኝ) እንደ ድንጋይ ሐውልት በቅዝቃዜ ተገተረዋል።

በዚህች ንዑስ የተፈጠሮ ዓለም ለቅፅበት አንድ ትዕንግርት ተፈጠረ.....ለመላኩ። ለተፈጥሮ ግን ጤነኛ የኾነ.....በጣም ትንሽ (መዳፍ መሐል መቀመጥ የምትችል) ውብ የኾነች ወፍ ከግራ አቅጣጫ እየበረረች መጥታ አንድ የአበባ ግንድ ላይ አረፈች። ሁለት ጨረቃዎች ሰማይ ላይ ከመውጣታቸው ጋር የሚተካከል እንግዳ የኾነ ግን የሚያምር ድምፅ አሰማች። ወደ መሬት ወርዳ አንዳንድ ነገር መለቃቀም ጀመረች.....

..... እንግዳ ድምፆች.....

ላባዋ ጥቁርና ነጭ ነው። የተመጣጠነ። የትኛውም ቀለም የትኛውንም አይውጥም። አንድ ሜትር ያህል የሚረዝም ነጭና ጥቁር ቀለም ያለው ባለ ግርማ ጅራት አላት። መላኩ በደስታና በተመስጦ ሲያያት ቆየ። ያደንቃቸው የነበሩ እነዛ አበቦች ሁሉ ተራ መሰሉት። ጣይቱን ጠርቶ ወፅኝ እንድታያት ሊጋብዛት ፈለገ። ግን ድምፁ ወፅኝ የሚረብሻት ስለመሰለው ሃሳቡን ተወው። ወፅኝ በርራ ከምትጠፋ.....

ፊዞ በሚያይበት ጊዜ ጭንቅላቱ ውስጥ ትልቅ ጥቁር ስንጥቅ ተፈጠረ.....ለሰከንዶች ያህል ታይቶት የተደፈነ። የአትክልቱ ቦታ በላባዎች ተሞላ። በጥቁርና በነጭ። አየር ላይ በሚንሳፈፉወደ መሬት በቸልታ በሚወድቁ.....

እቤት ውስጥ የነበረው ድመት ወፅኝ በአፉ ይዞ በአጥር ሾልኮ ጠፋ። እቦታው ላይ የተፀነሰው ግራ የሚያጋባ ፀጥታና ድመቱ የረበሻቸው፤ ንፋስ የሚያንገላውዳቸው አበቦች ብቻ! የወደቀ ባቸውን/ያረፉባቸውን/ ላባዎች ተሸክመው.....

መላኩ ብስጭት አለ.....

እያፈራረቀ በአይኑ የረገፉትን ላባዎች፤ በገለልተኛነት ይመለከታቸው የነበሩትን አበቦች፤ ድመቱ የጠፋበትን ሾልኮ የሄደበትን አቅጣጫ ሲያጤን ቆይቶ ብርድ የመታው ዓይነት ገላውን ሰብሰብ አደረገ። ወደ ጣይቱ አቅጣጫ ተመለከተ..... ሶፋ ላይ ተቀምጣ ወለል ትቆረቁራለች። ያዘነች.....የተከዘች... በጥልቅ የምታስብ ትመስላለች።

«ራሔል.....ሰማሽ!»

«አ.....»

«ሒጂ.....እኔ እቤት እቆያለሁ»

በሙሉ ልቡ ግን ያምናል ማታ ሲመሽ ትራፊ ስጋ ቤቱ

እየተጎተተ እንደሚገባ። ነገሮች የተቀናበሩት እንዲህ ሊኮን ነው። እግሮቿ ትናንሾች ናቸው። የሚሳሙ እግሮች ናቸው። አቅጣጫቸው ግን ልዩ ነው። ደብዛዛም የጎሳም ምኞት አላቸው እርካታ የተጠሙ። እንደ ጣና የረጠበች ወጣትን ጠፍ ቢያደርጋት እንደ ዳሎል የጋለ ወጣት እንጂ.....

ልቡን ሐዘን ገባው.....ለመጀመሪያ ጊዜ እንደ አፈቀራት ገባው.....እንደ መጠራጠር ዓይነት ለጥቂት ጊዜ አየችው።

ልብሱን እያወለቀ ወደ መኝታ ቤት ሲገባ ግራጫ ሉጫ ፀጉሩን ከኋላ አየችው። ለስላሳ የሚያምር ማጅራት አለው። አናቱ ጫፍ ላይ የመላጣ ጨረፍታ.....እሱም በትንሹ ያሳዘናት መላጣ ይታያል። በድንገት እላይዋ ላይ ኾኖ ከትንግርቷ ሲታከክ የሚከደኑት አሳዛኝ ጉርጉርጥ አይኖቹ ትዝ አሏት። እናም አስታወሰች ጡት ማብቀል ከጀመረ ደረቱ ላይ ተጋድማ አይኖቹን ማየት አፍራ በእነሱ ስትጫወት.....በግማሽ እርካታበግማሽ እፍረት.....በግማሽ መጥፋት በግማሽ 'ምን ይደረግ'ልቧ ወደ ሆድዋ በማዘን ሲወድቅ ይሰማታል..... እንዲህ ከኋላው ስታየው ሽፈፍ ብሎ በተስፋ መቁረጥ ወለሉን በጫማው እያበሰ ሲያልፋት.....ኮቱንም ሲያልፍ ወንበር መደገፊያ ላይ እንዴት ረጋ ሠራሽ አመቻችቶ እንዳስቀመጠው.....እንደተረበሸ ላለማሳየት ልፋቱ.....መልካም ነጭጭ ጥርሶችም አሉት.....ማታ አንዳንዴ ማታ ማታ የኾነ ነገር ያስደስተውና ሙሉ ጠርሙስ ብራንዲ ይዞ ይመጣል። በካናቴራ ተቀምጦ እስከም በውስጥ ልብስ ከምሽት እስከ እኩለ ሌሊት እየጠጡ ቦርጩን ሳያፍር አንዘርፎ.....ሲስቅ ደ'ሞሲስቅ ደ'ሞ ሲያምር.....ቤቱ ፀጥታ ኾነባት.....እና ያቺ የሚወዳት ዘፈን። ያቺ የሚወዳት ዘፈን.....

ማን እንደ ኾነች አታውቅም--ገረድ ወይ ሚስት። ልቧ ውስጥ ታውቃለች ጤነኛ ቤት እንደ ኾነች። ምናለበት ጎረምሶች አንድ ቀን ቢቀርባቸው.....

«መላኩ!» ብላ ተጣራች።

የመለሰላት አልነበረም።

መኝታ ቤት እየሮጠች ገባች። አልጋ ውስጥ ተጋድሞ ፊቱን ወደ ግድግዳ አዙሮአል። ጉርድ ቀሚስዋን ከወገቧ ፈታ ወደ መሬት ጣለች። ካናቴራዋን ስታወልቅ ዞር ብሎ አያት።

«ምነው.....አትሂጂም?»

«አልፈልግም»

«ግድ የለም ሂጂ»

«አልፈልግም»

— // —

ታሕሳስ 1978

አዲስ አበባ

ዱለት፣ ጐሬና ጎሮ

1

ተዋጊ ዶሮዎቹን እየተመለከተ የሚጨዋጨዋኸው ሰው በኩቴው⁶ የሚያስነሳው አባራ ቅርፁ እንደ ሰው እጅ እናትና ስስት ልጆቿ ወደ ተቀመጡበት እየተሳበ ይመጣል..... በላያቸውም ላይ ይተኛና⁷ መጠለያቸውን እንደ ጉም ይሞላታልይሄ አባራ ከየት እንደሚመጣ ምልክቱን ቀምሰው የሚያውቁ አሉ.....አንፍንፈው ከየት እንደመጣ የሚነግሩ በልምድ የጎመሩ አዋቂዎች አሉ፡

‘ይኼ አባራ የመጣው.....’

ከዶጌ በረሃ ቁልቋሎች ደርቀው ከረገፉበት.....ግራሮች ከሰለው

⁶ ‘ኩቴ’ የሰዎች እግር ሌላ ስም ነው። የተለመደው እግር ‘እግር’ መባል አቁሞአል። የሚሰጠው ምክንያት ተረት ይመስላል። ከአንድ ዓመት በፊት ከስልጣን የወረደው የዋናው ከተማ ሚኒስቴር ወላንሳ የተባለች ሚስቱ እግሮችዋ ያማምሩ ነበር (ይኼ እውነት ነው)። «እግር አለ የወላንሳ፣ ጠዋት ማታ የሚነሳ» እየተባለ ስድብ ስለተገጠመባት ‘እግር’ የተባለው ቃል ‘ኩቴ’ በተባለው ቃል ተተካ ይባላል። የወላንሳን ውብ እግሮች ‘ኩቴ’ ለማለት ማንም ሰው ስለ ቀፈፈው ስድቡ ቀረ። ቃሉም በቀስታ ልማድ እየጠፋ መጣ። ዌብስተር የሶስድተኛው ሚሴንዮም መዝገብ ቃላት፡

(**፩፻፳፭**፡ የባለጌ ቃል፣ አላዳጊ የበደለው የሚጠቀምበት፣ የድሮ ቃል፣ ሰዎች እየሰለጠኑ ያስቀሩት ቃል። የተማሩ የተመራመሩ አዋቂዎች ‘ኩቴ’ ብሎ ፈቶታል። የሶስተኛው ሚሴንዮም መዝገብ ቃላት ጆርጅ ለገሠ ፣ አዲሱ ማተሚያ ቤት፣ አለ 1985)

⁷ በመንገድ ላይ ከሚያድሩት ልጆች አንደኛው ‘አባትህ ማነው?’ ቢባል ግራ ተጋብቶ ሲያቀለጧልጭ እናቱ ጣልቃ ገብታ ‘አባቱን አላውቀውም ግን ያረገዝኩ ዕለት ከሁለት ሳምንት ቀድሞ ከወር ቀድሞ ቀንና ሌት እላዬ ላይ የሚተኛው ይሄ አባራ ነበር’ ብላለች።

ካመዱበት.....

ከስምጥ ሸለቆ ቂጥ ስር ጥጋበኛ ከጠገበበት.....

ካልበረዱ እሳተ ገሞራዎች.....ነገሥታት ታላቅ ሰታቴ ተክለው ገንፎአቸውን ካበሰሉበት (ጢሱን).....እሱን በልተው የጠገቡ መኳንንት ጠረኞችና ቀልደኞች.....ቁጢጥ ብለው ከተፀዳዱበት ገደል.....

ከባብኤል መንደብ ዕንቅርት ሞተው ከደረቁ አሶች ጀርባ አሸዋ ላይ ከሚቀቀል ከላባ የቀለለ ጀንዲአቸው.....

እሞ ወንዝ ዳር ጠግቦ ከተኛ ከደረቀ አዞ ጭቅቅት ጀርባ.....

በውርጭ ከረገፉ ጳልቃኖች ሻላ ሐይቅ ዳር ድቡሽት ውስጥ ከቀለጠ ላባና ፈረሰኛቸው.....

በየቀበሌው ከተተከለው ፍቅረኞች ከሚያነቃንቁት አልጋ.....ከበጋ እስከ በጋ ከብልታቸው የጭጉኝ ቁጥቋጦ ሲተመተም ከሚነሳው ጉድፍ.....

ምላሳቸውን ከአፋቸው ገፍተው አውጥተው አየሩን አንደ ከረሜላ ቀምሰው ይናገራሉ፡

‘ይኼ አባራ የመጣው.....’

ከሌሎች በርታ ያለው ሕፃን ከተደበቀበት ወደ ጨዋታው ቦታ ለመሄድ ሲነሳ እናቱ ጌትታ እነበረበት መለሰችው.....

እንደገና ለመነሳት ሞከረ፡፡

"እም?" አለችው ግንባሯን በቁጣ ከስክላ፡፡

በእጁ ወደ ጨዋታው አቅጣጫ አሳያት.....

"እም" አለችው መሬቱን እየረመረመች.....

ከቁሙ ቁጭ አለ.....አጥንቶቹ ተንገጫጭጩ.....ከቂጡ ስር ትንሽ የአባራ ደመና ተነሳ.....ሶስቱም ልጆች⁸ እንዳይጠጉት እተከለከሉት ጨዋታ ላይ ሙሉ በሙሉ ባይታያቸውም ከሩቅ ማፍጠጥ ጀመሩ፡፡ ስድስት አይኖች.....

ይኼ የቁማር መንገድ ነው፡፡ ሁሉ ነገር ቁሜ አለው፡፡ ሴቶች እንኳን ለውርርድ ይላሉ ‘የምወልደው ሴት ነው’ ‘ተይ እባክሽ አይመስለኝም’ ‘በይ እሲዢ’፡፡ የዚያ ከተማ ጎዳናዎች ጠባይ ጠባይ አላቸው፡፡ የቦክስ ጎዳና አለ - የቦክስ ቁማር ያለበት፡፡ የሩጫ ጎዳና አለ - የሩጫ ቁማር ያለበት.....ወዘተ፡፡ ይሄ ጎዳና የዶሮ ነው፡፡ በከተማዋ

⁸ ሶስት ዓይነት ጠይሞች የተሰባሰቡበት፡ ጎራዳ ጠይም፣ ቀጫጫ ጠይም፣ አባራማ ጠይም፡፡ የአባቶቻቸውን ተለዋዋጭ መልክ ይዘው ይሆናል

⁹ ሲቆላመጥ ‘ቁሜ’ ይባላል፡፡

ካርታ ላይ 'ኩኩሉ አቪንዩ' ይባላል። ጎዳናው ላይ የዶሮ እንቁላሎች፣ የዶሮ ምግብ፣ የዶሮ ቤቶችና ስለዶሮ የሚተርኩ መጻሕፍት በብዛት አሉ። በየመንገዱ የተንጠለጠሉት ባንዲራዎች የሚያሳዩት አስኳል የመሰለ ቢጫ ጨርቅ ላይ የተሳሉ ሁለት እንቁላሎችና ምክንያቱ ባልታወቀ ምክንያት እንቁላሎቹ መሐል ቆማ የምትስቅ የመሰለች አንዲት ዶሮ ናት። ባንዲራቸው የዶሮ ነው።

ከተማዋ ስትቆረቆር የዚህችን አካባቢ ቀበሌ ስምዋን 'ዶሮ ማነቂያ' ብሎ የደነገገው ሹምሺ ዳውድ የተባለ ኤንጂነዬር ነው ይባላል። በዚህች ጎዳና ላይ የማይገኝ ዓይነት የዶሮ ዘር የለም። የነጣነት በዓል ዕለት የዚህ ጎዳና ነዋሪ ሴቶችና ጉብሎች የሚለዩት ባርኔጣዎቻቸውና ፀጉሮቻቸው የተለያዩ ዓይነት ቀለም ባላቸው ላባዎች ማሸብረቃቸውና ፍሎታቸው ሁሉ ዶሮ በሚያስመስሉ አልባሳት የሚንበገቡ በመሆናቸው ነው። በዓመት አንድ ጊዜ ከግንቦት አንድ እስከ ሰባት በሚከበረው ብሔራዊ የዶሮ ቀን በጎዳናው ላይ የሚያማምሩ ዝርያቸው ድንቅ የኾነ በእንክብካቤ የበለፀጉ የዶሮ ሰልፈኞች ይወጣሉ። 'ኩኩሉ አቪንዩ' ከሰሜን ወደ ደቡብ የተዘረጋ ሲሆን ሰሜኑ ጫፍ ላይ መንገዱ ሊያልቅ ጥቂት ሜትሮች ሲቀረው ወለሷ በሲሚንቶ የተለሰነ አናሳ ስታድዮም የመሰለች ክብ ቦታ አለች። እዚህ በሕግ የተደነገገለት የዶሮዎች ቁማራም ውጊያ ቅዳሜ ቅዳሜ ከሰዓት በኋላ በድግስ ቀረሽ ስነስርዓት ይካሄዳል። የውድድሩ ዋና ዋና ክፍሎች ('አንኳር አንኳሩ' ይሉታል ጋዜጠኞቹ) በዚያኑ ዕለት በከተማዋ ቴሌቭዥን የስፖርት ፕሮግራም ላይ ይተላለፋሉ። የዚህች ስሙጥር የመወዳደሪያ ቦታ 'ስታድዮም' ስም 'ቅንቅን' ይባላል። ስያሜው ቀልድና ስድብ የተዳቀለበት ነው። 'ልጅን ሲወዱ ከነንፍጡ' ይባላል አሉ።

ከመንገዱ ደቡብ መጨረሻ ረዥም፣ ኮስተር ያለ ፈረስ ላይ የተቀመጠ ሰውዬና የፈረስ ሐውልት አለ። በቦታ ጥበትና ግፊት (ስነስርዓቱ ባይፈቅድም) መኖሪያ ቤቶች ጀርባቸውን ለሐውልቱ ፊታቸውን ለመንገዱ ሰጥተው ተሰርተዋል (ሠፈርተኛው ዶሮ አድናቂ ስለኾነ ፈረስ ጋላቢ እዚህ ምን አመጣው? ኩርፊያ ነው ይላሉ። የ'ይላሉ' ብዛቱ)። በሐውልቱና በቤቶቹ መሐል ያለው ቦታ ቆሻሻ መጣያና መጻዳጃ ነው። ቀረብ ብሎ ላየ የሐውልቱ ግማሽ ወገቡ ድረስ ከየቤቶቹ በሚጣል ቆሻሻ ተውጦአል። የሐውልቱ ሰው ኮስተር ያለ፣ ፊቱን የድንጋይ ሽበት እንደ ለምጥ የሸፈነው ትከሻውና ጭኑ በወፍ ኩስ የተመረጠ ፈረስ ላይ የተቀመጠ ነው። አናቱ ላይ ቲያራ የመሰለ ዘውድ ይሁን ባርኔጣ አድርጎአል። በግራ እጁ ጦር ይዞአል። ፈረሱ በኋላ ሁለት እግሮቹ ስለቆመ የሰውዬው ፊት ወደ ሰማይ የሚያይ ይመስላል። በቆሻሻ ክምር በመከበቡ ምክንያት ሰዎች ወደ ሐውልቱ ቀርበው ብዙ ረቂቅ ነገሮች ማየት ቢሳናቸውም እንዳንድ ተመልካቾች፡

‘አያችሁ አያችሁ ሰውዬው አፍንጫ ውስጥ የበቀለው ፀጉር ከዚህ ይታያል’ ይሉ ነበር። ዛሬ ያን ከሚያክል ሐውልት አትኩሮት የሚሰበው ሰውዬው የያዘው ጦር ጫፉ ብቻ ነው። የማን ሐውልት እንደኾነ የሚያውቅ ንዋሪ የለም። በተደጋጋሚ ታላቅ ስም ላለው ከንቲባ ካልታወቁ ሰዎች የሚጻፈው ደብዳቤ ሳያሰልስ የሚጠቅሰው አንድ ዋና ጉዳይ ሐውልቱ ከመኖርያ አካባቢያቸው ተነስቶላቸው በቦታ ጥበት ሳይጨነቁ እንዳሻቸው ለመሸናት፣ በእነሱ አማርኛ ‘ለማንፎልፎል’ ወይም ደረቅ ቆሻሻ ለመጣል በእነሱ ግልጽ አባባል ‘ለመዘብለል’ እንዲመቻቸው ነው።

ዛሬ ቅዳሜ ከሰዓት በኋላ ነው። ስታድዮሙ ይታደሳል ተብሎ ስለተዘጋ የዶሮዎች የውጊያ ፉክክሮች በየመንገዱ ዳር ጠፈዋል። እናትና ልጆቿ ለልመና ከጎዘጎዙበት በስተግራ ብዙም ሳይርቅ ሁለት አውራ ዶሮዎችን ለማናከስ ረብ-ረብ ይሉ የነበሩ አቋማሪ ሳልማሶች ውድድር ሊከፈት እንደኾነ በዝያራ ይጠራሉ.....

ኩታት በዚህ፣ ኩታት በዚያ

አንዱ ማፈሪያ አንዱ መኩርያ

ልብ ያለሽ ነይ እዚህ ማይጨው እዚህ ስርፋ

ድሃ አንወድም ከርፋፋ

እየሳቀ የሚጠፋ፣ እየሳቀ የሚያጠፋ

በየቦታው ዝያራ ነው። በየመንገዱ ጥግ የተለያየ ውድድር እየተከፈተ ነው። እናትና ልጆቹ አጠገብ የነበረው የውድድር ክብ በአጭር ጊዜ ውስጥ አድጎ የደራ ጫጫታ ተፈጥሮ እንደተለመደው ሰዎች ውርርድ ጀመሩ.....ምስክሮችና ተፎካካሪ እጆች ላይ መወራረጃ ገንዘብ ዞረ። ትንሹ ልጅ በአይን - አር ተጣብቀው የሚንጮለጮሉ አይኖቹን እያሽ እናቱን ቀና ብሎ አስተዋላት.....እንቅልፍ የመፈለግ ምልክቱ ነው። ወደ ጉያዋ ሰብሰብ አደረገችው.....

2

እናትዬ መሳቅ ደክሞአታል.....ሁሉም በትክክል መሳቅ ደክሞአቸዋል.....ፊት ለፊታቸው ካለው መንገድ ላይ ሁለት አውራዶሮዎች ይጣላሉ.....ላባዎቻቸውን በቁጣ አቁመው፣ ኩታታቸውን አግለው፣ በጥፍሮቻቸው ይናደፋሉ። በመጀመሪያ የማየት ዕድል የነበራቸው እነሱና ጥቂት ሰዎች ብቻ ነበሩ። ዘግይቶ ግን የሚጣሉትን ዶሮዎች ሰዎች ስለከበቡአቸውና ስለተከለሉ ማየት አልቻሉም.....በሳቅ ጦሽ ለማለት ጡንቻውና ልቡ ባይኖራቸውም፣ (የሚያስቅ ነገር ድንገት ቢኖርበት - በተስፋ) እናት ሌላ ነገር ማድረግ

ስለማትችል ብቻ ድምፅዋን ዝቅ አደርጋ የግል እሮሮዋን ታነበንበዋለች። የዶሮዎች ጦርነት ጦፎአል.....ዶሮ ከዶሮ ሌላ ምን ይገባዋል? ከምጥማጥ በተቀር ሌላ ምን ይገባዋል? ዶሮ ዶሮ ከመኾን ሌላ ምን ይገባዋል? ጌቶቹስ የሚያጣሉት ፍጡር ዶሮ ከመኾን ሌላ ምንም መኾን እንደ ማይችል ገብቶአቸው አይደል ኩኩሉ ጎዳና ያቋቋሙለት? ቢጫ ባንዲራ አሳቅፈው የአይኑን ብረት አውጥተው በአስኳል የለወጡለት? ያልገባውስ ዶሮ ስለ ኾነ አይደለ?

ታጉተመትማለች እናት በእሮሮ የተነደፈ ታሪክዋን ለስንት ሺህኛ ጊዜ.....ያው ለራስዋ፡

አንኳኳሁ.....ከብዙ ጊዜ በኋላ.....ልመና ዘላ ትወጣለች.....

አንኳኳሁ.....ትንሽ ደግነት ሰላለችኝ..... 'በትንሽ ደግነት ወንዙን ወደ ላይ መመለስ ሁሉ ይቻላል'.....ስለሚባል.....
አንኳኳሁ.....ልመና እየሳቀች ወጣች። ያላማረርኩት አልነበረኝም.....

ትልቅ ልጄ ቀና ብላ አየቻት.....ቢጫ የፈሰሰበት የሚመስሉ አይኖቿ መልእክቱ የገባቸው አይመስሉም.....

እናት ታስባለች.....

በዚህች መንገድ ላይ ይባስ ብሎ በልመና እንጀራ ከጠገበ ድኩማን-ወንድ ልጅ ሰጠኝ.....ሌሎች መሀኖች ያጣ ይመስል..... ከፈተና ያለፈ መከራ.....ቢሆንም እንደባል ኾኖ ትንሽ ትንሽ ለእኔም ለልጆቼም ይጠቅመን ነበር.....መጠጣትና መስከር አቁሞ ልጆቼን እንዲያሳድግ ብመክረው አልጣፈጠውም.....መኪና ገጨው.....ከሌሊቱ ሰባት ሰአት ሰከሮ እባብ ጎዳና ላይ ሲመለጨለጭ ሲንገዳገድ ሲነደፍና ሲናደፍ.....ጠዋት ወድቆ ሳየው አለቀሰኩ.....

ባንኳኳ.....ዱሮ እንዲከፍትልኝ የምፀልየው ለቆንጆ ልጅ፣ ለጥሩ ባል ነበር፤ ለጥሩ ቤትም ሳለቅስ ነበር.....አሁን ግን ለአንድ ለማኝ አለቀሰኩ.....በምርኩዝ ለሚሄድ ለማኝ.....ያን ቀን የነፍሴ ኩራቷ እስከ መጨረሻው ተበላሽ.....እናት ነኝ?

3

ስለ ዱለት፡

ዱለት መይሳው.....ከብደት አንሺ የሚያስመስለውን ሰውነቱን እየወዘወዘ ሰንበቴ ቤት ደረሰ.....ፊት ለፊቱ ያጋጠመውን ቦይ

በድልድይ¹⁰ ላይ ሳይሆን እንደ ድኩላ ዘሎ እያቋረጠ.....የዘላይ ልጅ ዘላይ። በአቋራጭ ተረግዞ በአቋራጭ የተወለደ አቋራጭ።

4

እናት ታስባለች፡

እስከዛሬ የማይጎልበትን እሱን ፈጣሪ ለመጨረሻ ልፈትነው.....ይሄን የመራቤን ችግር የምዋጋ ዶሮ ብሆን.....

5

ዱለት ከራሻቱን እያስተካከለ ሰንበቴ ቤት ገባ.....ሁሉም አብረውትተጣጪዎች ለአባላቱ እንደሚያደርጉት ከተቀመጡበት ተነሱለት.....ሰላምታም አሉት፡

«ዱለት ጃን¹¹! ዱለት ጃን!»

«ጃን ለእናንተ፣ ጃን ለእናንተ! እኔ በመድኃኒያለም ተቀመጡ፣ ኖር ኖር እኔ በመድኃኒያለም» አለና መሐረብ አውጥቶ ያላበው ግንባሩንና ጉንጮቹን፣ በቁማር ጨዋታ ኩኩሉ መንገድ ላይ የቆሸሹ እጆቹንና አፋን ጠረገ.....ጥቂት ሰዎች አንገታቸውን ሰገግ አድርገው የተፀዳዳባትን መሐረብ አዩአት። መሐረቧን አደነቁለት። በጥያቄ፡

«ከምን ጨርቅ ነው ጃን የተሰራችው?» አሉት

እሱም አላቸው፡

«በጥራት ከተለቀመ እጅግ ለስላሳ ከሽኑ የዶሮዎች ላባ፣ ከዚያም በዝነኛው የዶሮ ሽማግሌ ጠፋሪ ጠፍር ኩታት ሠፈር የተሰራች».....

ፊታቸው ላይ 'ጉድ እንበል' 'ጉድ በሉ' ነገር ይነበባል። ዱለት ፊት ለፊቱ የተቀመጠውን እርጥብ አየር የመሰለ ብርጭቆ ወሰደና በማለፊያ ጠላ ሞላው። ይሄንንም ተጠምቶ ነበርና በአንድ ትንፋሽ ጨለጠ.....የሚያምነው ከድቶት አያውቅም.....መድኃኒያለም ከድቶት አያውቅም.....ዛሬ ዶሮ ከዳው.....ያበሳጫል.....

¹⁰ በዚህ ድልድይ ላይ አልፈው ሰንበቴው ቤት ለመግባት የሚችሉት 15 ሳንቲም የያዙ ወይም እንደ ዱለት ትእቢተኞች ወይም የቤት እንስሳት መሾን ነበረባቸው.....በየትም አቅጣጫ ዳቦ የሚሸጥ ነው።

¹¹ ትልቅ ሁኑ/ሁን ብሎ መመኘት

6

እናት የተኛውን ከሁሉም ትንሽ የሆነውን ልጇን ከሚያናውዝ በት ቀስቀሰችው.....ሶስቱም ቀና ብለው እያዩዋት አማተበች.....በቤተሰብ ዘልማድ የአምላክን ሥልጣን መለመኛ ጊዜ መሆኑ ገብቶአቸው አይኖቻቸውን ጨፈኑ.....እርስዋም አይኖቿን ጨፈነች.....

ድምፅ ከእስዋ እንደ ቀላል ከጉሮሮዋ ብቻ የሚነሳ ዝማሬ ኾኖ ሲወጣ:

«እም እም ም»¹²

ትርጉሙ ጸሎት እንደኾነ የገባቸው ልጆቿ ድምፃቸውን ዝቅ አድርገው:

"አሜን"

«አህ አህ አህ»

ልጆቹ:

"አሜን"

«ዶሮ አርገኝ፣ ላባ አልብሰኝ፣ ኩንቢ ስጠኝ፣ እም አም እም»

"አሜን"

«ፊት ለፊቴ ካለው ሰንበቴ ቤት በርሬ ገብኼ ቂጣ መሰብሰብ ብኝል»

7

ዱለት ብስጭቱ አልበረደለትም.....

"የሚያምኑት ከሚከዳ

ይሻላል አንቆ አቃጥሎ የሚሰቅል..... ባዳ¹³"

የሚለው የአዝማሪ ግጥም ትዝ አለው.....አስረኛ የብርጭቆ ጠላውን እንደጠጣ፣ ቄሱ የደንቡን የዶሮ ዳቦ ለመቁረስ ቡራኬ ሊያደርጉ ቆሙ.....ሠይፍ የሚያክል ቢላ በቀኝ እጃቸው ጨብ

¹² አንድ የ ኩኩሉ ሰፈር ደብተራ የፈለሰመው አዲስ አይነት ፀሎት። 'አባታችን ሆዩን ምን በላው?' ሲሉት 'በእሱማ ዳክረን ዳክረን አሰማምረን አሰማምረን አላዛልቅ ቢለን' አለ አሉ።

¹³ ማይ ይሁን ፈለሰ የተባለ ዘፋኝ ከዘፈነው ዘፈን የተወሰደ። የአንበሳ ጎዳና ኑዋራ። ከእንጉርጉሮ እስከ ቀረርቶ የሚችል። ፊቱ በፕላስቲክ ቀዶ ጥገና እርዳታ በአንበሳ ጋማ የተሸፈነ። 'ፊትሽ ሲሆን ልክስክስ ፊትሽ ሲሆን ደካማ.....ሸፍኚው በጋማ' የተባለ ሲንግል ዜማ አውጥቶ ነበር ከቀዶ ጥገናው በኋላ።

ጠዋል.....አንድ ዝግባ ዛፍ የጨረሰ አንዳች የሚያህል መስቀል በግራ እጃቸው ይዘዋል.....ድምፃቸው ሳያሰሙ ሲፀልዩ ቆዩና ቢላውን ወደ ላይ አንስተው የሚጠሉት ነገር ይመስል እዳቦው ዕምብርት ቀበቀቡት.....ምዕመናን ትንፋሻቸውን በተመስጦ ወደ ውስጥ ሳቡ፡

«እህህ»¹⁴

ዱለት ከሚስቱ ጋር የተኛ መሰለው.....

ቄሱ ዳቦውን፡

መጀመሪያ ለ2

ቀጥሎ ለ4

ቀጥሎ ለ6

ቀጥሎ ለ8

ቆራረሱና ቢላውን ከነመስቀሉ ባተኮረ ዘገምታ ወደ ጉያቸው አስገቡት.....ምእመናን አሁንም በሕብረት ትንፋሻቸውን ወደ ውስጥ ሳቡ፡

«እስስስስስስስስስ»

.....ዱለት ከሚስቱ ጋር ተኝቶ የጨረሰ መሰለው.....፡፡

ሁሉም ሰው በአንድ ላይ የተቆራረሰውን ነጭ የድፎ ዳቦ አፍጦ ሲያይ አቶ ጎሬ የሰንበቴው የመጀመሪያ መስራች፣ ቄሱ 'የእኛው መልክ-ጸዴቅ' ብለው የሚጠሩት (እሱ 'ሙሴአችሁ ነኝ' ይላል) ደረቱን ዳብሶ ቦርሳ ከኪሱ አወጣ፡፡ ገንዘብ ለመቆጠብ ሲል በእግሩ ሰንበቴው ቤት ድረስ ስለመጣ መንገደኛ መሰለው ተጋፍተው ኪስ አውላቂዎች ገንዘቡን ወስደውበት እንደኾነ ተጠራጥሮ.....ቦርሳውን ካገኘው በኋላ ሌላ የከፋ ጥርጣሬ ጭንቅላቱ ውስጥ ተፀነሰ፡፡ ምናልባት መጀመሪያ ቦርሳውን ካወለቁበት በኋላ ገንዘቡን ብቻ ወስደው እንዳይጠራጠር ብለው ቦርሳውን የመለሱለት መለሰው..... ስለዚህ ገንዘቡን ለመቆጠር ወስኖ ለብቻው ያንሾካሹካል..... አንዳንዴም ድምፁ በጸጥታው ውስጥ ጉልቶ ይሰማል.....አራት ሺህ፣ አራት ሺህ አንድ፣ አራት ሺህ ሁለት፣ አራት ሺህ ሶስት፣ አራት ሺህ አራት.....

8

የልጆቹ እናት ትኩረቷ መሬትና አየር የሚፈለፍል እስኪመስል

¹⁴ የመኝታ ቤቶች ስም፡፡ ማድ ቤት፣ ሳሎን፣ መፀዳጃ ቤት ይባላልና እህህ ቤት፡፡ 'እህህ' የተባለበት ምክንያት መደሰቻ (ልጆች ስለሚሰሩበት የፍቅር ቦታ)፣ ማማጫና (ልጆች ስለሚወለዱበት) መከጃ (ልጆች ስለሚከዱበት) ስለሆነ ነው ይላሉ፡፡

እየፀለየች ቆይታ.....እተቀመጠችበት በሚያስገርም፤ አፍ በሚያስከፈት ፍጥነት በቀይና በነጭ ላባ የተሸፈነች በጣም ትልቅ ዶሮ ኾነች። ቡቱቱ ልብስዋ አንገቷና ጀርባዋ ላይ እንደ ትርፍ ነገር እንደ ወራሪ ድር አሳስሮአታል። ለአፍታ እንግዳ የሆነባትን ዶሮነቷን አረጋግፋ፤ የማይመችዋትን አንዳንድ ጨርቃ ጨርቆች ከላይዋ ላይ ጥላ፤ በለውጡ ተገርማ ሁለመናዋን እያየች ቆም አለች።

«በልባችሁ ቅን ካሰባችሁ ያቺን ባቂላ በምትሰለቅጡበት ፍጥነት ያሻችሁት ይሆንላችኋል»¹⁵ የተባለው እንዲፈፀም።

9

የሰንበቴው ነገር በእንዲህ እያለ ወደ ዶሮ የተለወጠችው የመንገድ ላይ እመቤት ልማድ የሚመክረውን ሣንቲም ሳትከፍል በድልድዩ ላይ አልፋ ማህበረተኛው የተሰበሰበበት ቤት በር ፊት ለፊት እየተንገላወደች መጥታ ቆመች..... ከግዙፍነቷ ብሶ ልብስ የለበሰች ዶሮ መኾንዋ። ሻሽዋ ጭንቅላቷ ስለአነሰበት አንገቷ ላይ ወርዶ እንደ ሐብል ኾኖአል.....ቀሚስዋ ከፊሉ በመሬት ላይ ይጎተታል፤ «ምንድናት? ምንድናት?» ብለው ተጠያየቁ ባለሰንበቴዎች። ዱለት ግን ቀደም ሲል መንገድ ላይ የከዳው ዶሮ ትልቅ ኾኖ ሊፋለመው የመጣ መሰለው። ዶሮዋ አፋቸውን በድንጋጤና በመገረም ከፍተው የሚያይዋትን ሰዎች ቸል ብላ ረመድ ረመድ እያለች ወደ ቤት ውስጥ ገብታ የዳቦውን ስምንተኛውን ቁራሽ በኩንቢዋ ገጭ አድርጋ ወጋችው። አባ ለመከላከል ቢላቸውን ለማውጣት እጃቸውን ወደ ጉያቸው ከመስደዳቸው ዶሮዋ ዳቦውን አንስታ ከቤት መውጣት ጀመረች.....ቄሱ ፈዘው ቀሩ። ጌሬ አራት ሺህ አምሳ ላይ ቆጥሮ አቁሞአል። ሲገባ ጀምሮ የያዘውን የኪስ ቁጥጥር ሥራ በመዘንጋቱ ልቡ ውስጥ ቢናደድም ዶሮዋ እንግዳ በኾነ መንገድ ማረከችው። ከተማ ዙሪያ ከሚያኪያሂደው የአሳማ እርባታ ጋር ይህችን የመሰለች አንድ ዶሮ ቢያገኝ ሐብቱ ከአገሪቱ ዋና ከተማ አልፎ ገጠሩን እንደሚያጥለቀልቀው እያሰበ.....

ዱለት ከሁሉም ደፋር ነውና ማህበሩም እንዲደፈርበት ስለማይፈልግ ዶሮዋን ሊቀጣት ተከትሎአት ወጣ። እስከዋም በመጣችበት ድልድይ እየሮጠች አለፈች። ለዱለት ክብደት ድልድዩ ስለማይመጣጠንና እሱም ስለማይወደው ቦዩን እመር ብሎ ዘለለ። ባለሰንበቴዎች ከቤት መውጣት ፈርተው ቤቱ በራፍ ላይ ቆመው ለአይናቸው ቦታ እንዲያገኙ ያህል ተጣበው ወደ ውጭ ይመለከታሉ.....ዱለት ከአንድ አጥር ላይ ጨፈቃ ሰብሮ ያዘ.....ጌሬ

¹⁵ (ዶሮ፤ ባቂላና ትንቢት 1899 ዓም። ደራሲ ይልማ ቆለጭ)

ይሄን ሲመለከት ሆዱ ተንቦጫቦጨበትና፡

«እንዲህ ያለች ዶሮ እንዴት ትመታለች?» እያለ ገንዘቡን ከነቦርሳው እንደያዘ ሰዎቹን እንደ ጭድ ክምር ፈነቃቅሎ ወጣ ቄሱ ቢላ የያዘ እጃቸውን አየር ላይ እንደ ቃጡ.....እስከ አሁን አላወረዱትም.....

ዶሮዋ ልጆቿ ፊት ስትደርስ የዘረፈችውን ዳቦ ጣለችላቸው፡፡ ተሻምተው ያዙት፡፡ የተቀየማት ዱለት የተባለ አንድ ሰው ከኋላ ስለሚከተላት የሽሽት ሩጫዋን ግን ማቆም አልቻለችም.....

ኳክ (ትርጉም)፡ «ለአንድ ቁራሽ እንዲህ ያረጉኛል»

ኳክ (ትርጉም)፡ «ይህ ሰው ደግሞ ቀጭኔ አረገኝ እንደአዳኝ እየሮጠ የሚመጣብኝ.....»

ኳክ (ትርጉም)፡ «እንዴት ይሮጣል»

በሩጫው ሊደርስባት ሲል መብረር የሚያዋጣት መስሎአት ከንቋን ዘርግታ ስትነሳ አየር ላይ እንዳለች ዱለት በምዝገባ መታት.....ከግድግዳ ጋ ተጋጭታ እየተንደፋደፈች ወደቀች.... እሱም እየደጋገመ በጨፈቃው መታት.....

ራስዋን ዠጥ፡

ኩክ (ትርጉም)፡ "በጣም ያማል"

እግሯን ዠጥ፡

ኳክ (ትርጉም)፡ "በቃ እንግዲህ በቃ እግሬ ተሰበረ.....መሸሽ አልችልም"

ከንቋን ዠጥ፡

ኩኳኳክ(ትርጉም)፡ "በቃ እንግዲህ መብረር አልችልም"

ከአንገቷ ከፍ ብሎ ከራሷ ዝቅ ብሎ ደም በላባዋ ላይ ኩልል እያለ መንቆሯ አጠገብ ፈሰሰ.....

ኪኪኩካ(ትርጉም)፡ "በቃ ከልጆቼ ተለየሁ? እንዴት ሊያድጉልኝ ነው?"

ጌሬ እየሮጠ መጥቶ የዱለትን እጅ ያዘው፡፡ የሚወደውን መድኃኒያለምን እየጠራ የበለጠ እንዳይጎዳት ተለማመጠው..... ዱለት እየኮራ፣ እየተጀነነ ደረቱን እየነፋ እንደ ወጀብ እንደ ወጀብ እያደረገው ወደ ሰንበቴው ቤት ተመለሰ.....ጌሬ ዶሮዋን አንገቷ ላይ ባለው ሻሽ እየላባት ተከተለው፡፡ መንገደኛ እየተገረመ ያያል.....

«አዲስ የሳይንስ ውጤት ናት» ይላል.....ከፊሉ፡

«ልዩ የፈረንጅ ዶሮ ናት» ይላል.....አንዳንዱ

ከለከልካካ(ትርጉም): "እንደናንተው ነኝ ልጆቼን ከሞት ላተርፍ ብዬ ነው እንዲህ የሆንኩት"

ኳክ(ትርጉም): "ከሚለምን ወገናችሁ ይልቅ ትልቅ ዶሮ ያስገርማችኋል?"

ጌሬ ሰንበቴው ቤት ሲደርስ ሰዎች በዶሮው የተሟረተባቸው¹⁶ መስሎአቸው በፍርሃት ቶሎ መበታተን አቅደው "ማነህ ባለ ሳምንት" ይላሉ.....

ማነህ ባለሳምንት

ያስጠመድህ በአስራ ስምንት

እኔ ነኝ

ጌሬ ዶሮውን እየጐተተ ገባ.....የአባላቱ ፊት ገላመጠው:: 'ሚርት ናት' የሚሉት መሰለው:: ወደ ዳቦው ቢገላመጥ አልተበላም.....ዱለት ዶሮዋን የመታበት ዱላ ሰንበቴው ቤት ደጃፍ ላይ ውሃ ፈሶበት ወድቆአል.....ጌሬ ምንም ሳይናገር ወደ ጥዋው ሄዶ ለመሰናበት ተሳለመና ዶሮዋን እየጎተተ ትቶአቸው ወጣ.....ከኋላው ማህበረተኞቹ እሱ ከመምጣቱ በፊት የጀመሩትን ሲመጣ ያቋረጡትን:

"ማነህ ባለ ሳምንት

ያስጠመድህ በአስራ ስምንት....."

አልሰማም::

ጌሬ አሳማ ማርቢያው ቤት ወስዶ ለዶሮዋ ለብቻዋ መስፈሪያ ሠራላት.....ሊሳፈራት የሚችል ትልቅ አውራ ዶሮ ስለጠፋ ዘር በሲሪንጋ ይሰጣት ጀመር.....በሳምንቱ እንቁላል ጣለች:: ጌሬ ለብቻው ይከታተላት ስለነበር የጣለችውን ትልቅና ፀጉራም እንቁላል ሲያይ ደነገጠ.....ይሄን ለሰዎች ማሳየት ጥሩ ስላልመሰለው አልኩል ውስጥ አስገብቶ ሲበሰብስ አጠበው..... ንጹሕ ከኾነና እንደ ጥሩ እንቁላል ከተመለጠ በኋላ ገበያ ቢያወጣው አንዱ በአንድ ወቄት ወርቅ ተለወጠለት:: እጅግ ደስ ስላለው በሥራው ቀጠለበት.....ታላቅም ትርፍ አገኘበት..... ምርቱ ተወደደለት.....ዶሮዋ ራስዋን የመሰለች አሥር አረባችለት.....የከተማውን የእንቁላል ገበያ በዚህ አስገራሚ ነገር አስደነገጠው.....ብሩሁና ብልጡ ነጋዴ ለመባል በቃ.....

¹⁶ 'ሚርት' ትርጉሙ «የምትቀናበትን ሰው/ የምትመቀኘውን ሰው ሳትታይ ሳትሰማ ሳትዳሰስ በእጅ አዙር የሕልም ገመዱን ማሳጠር (ስልጣኔና ምቹኝነት በ በሰሌዳ ንማ ወርቅ 1900 ዓም:: ሁመራ ማተሚያ ቤት)

‘ደራሲው’ መንግሥት ወፍራም የጥቁር ውሃ እንጥፍጣፊ ውስጥ እየነከረ ያወጣል። ካለቀበት መፃፍ ያቆማል። የሚጠላው ነገር ያለቀለም መጻፍ ነው። ደሃነትም ነው። ቀለም የሚያስቀምጥ ጠው ደግሞ ቢሮው ውስጥ ነው። የቢሮው እርቀት ደግሞ ከቤቱ የትናየት። ቢሮው በትክክል ሰባተኛው ፎቅ ላይ ነው። የሰባተኛው ፎቅ ቁልፍ ያለው በአንድ ሰው እጅ ነው። ሰባተኛ ፎቅ ላይ የሚሠራ ማንም ሰው ሲገባና ሲወጣ ይፈተሻል። ያስታውሳል ከአንድ ወር በፊት የብልቃጥ ቀለም ከውስጥ ሱሪው ስር ደብቆ ሊወጣ የነበረ ጸሐፊ ‘የመግለጥ ቅጣት’¹⁷ ተጥሎበት የአጭር ጊዜ ድንቁርና ውስጥ እንደ ሰመጠ። ስለዚህ የተያዘው ሙያ ጽሑፍን በአእምሮ የማስታወስ ሥራ ነው። ይሄን አያውቅበትም። ጥልቀት የሌለበት ዘመን ነው። ‘ዘመን ግልብ ሲሆን ኪነትም ግልብ ይሆናል’ ይላሉ አንዳንዴ ያልተዋጣላቸው ቀባጣሪዎች። ሁልጊዜም በፍርሐት የሚያስበው ነው። ከጥቂት ስንኞች በላይ የረቀቀ ውስብሰብ ሥራ እንዴት አእምሮ ውስጥ በትውስታ ብቻ ይጻፋል? በዚህ ስልት ታዲያ ታላቅ የሚባሉት ደራስያን ግጥሞቻቸውን የሚጽፉት ትውስታቸው ውስጥ ነው። ለሰው ሲነግሩት ደግሞ ያለወረቀት በቃላቸው እያነበነቡ ነው። ለዚህ ዕድሜው ለገፋ ደራሲ ብዕርና ወረቀትን ያሸሸ ይሄ አጻጻፍ አስገራሚ ኾኖበታል። ለእሱ ብቻ ሳይሆን ለሌላውም። እንዲህ የሚያደርግ ደራሲ «ባቃባ» ይባላል..... ‘በቃሉ አንባቢ’ እንደ ማለት ነው ይላሉ። አዲስ ዓይነት የእርፍና ተዋረድ እየበቀለ ነው። ባቃባዎች ባንዳንድ ሰዎች አባባል¹⁸ «ባቃባዎች የማስታወስ ልምዳቸው ከፍተኛ የኾነ፤ ስነግጥምን ወደ ባዕድ ቦታ ሳያሸጋግሩ (ለምሳሌ በወረቀት፣ ማተሚያ ቤት) ከማሳው የሚሰጡን ናቸው። እሸት በሉት። ልዩነቱ በሁሉም ወቅት ወይም ወራት ማግኘታችን ነው.....»። አንዳንዶቹ «ፈጠራ የራስዋን ታሪክ

¹⁷ «የመግለጥ ቅጣት» ስለሚባለው፡ አንድ ደራሲ በተወሰነ ጊዜ ውስጥ ከተወሰኑ ገጾች በላይ እንዲጽፍ አይፈለግም። ምክንያቱ ጥራት እንዳይወድቅ ነው ይባላል። ይሄን ለማበረታታት ሲባል የቀለም ራሽን ተወስኖአል። ይሄን ድንጋጌ የጣሰ ደራሲ እንደ ጥፋቱ መጠን መጽሐፍ እንዳያነብ ይከለክላል። ይሄ ውሳኔ በስራ ላይ እንዲውል በአገር ቤትና በውጭ አገር ባሉ የመጽሐፍ መደብሮችና መፅሐፍት ቤቶች አገልግሎት እንዳያገኝ በተለያየ ጊዜ የተነሳቸው የደራሲው ፎቶግራፎች በአልበም ተዘጋጅተው ለመደብሮቹ ይተላለፋሉ። ይህ ‘የመግለጥ ቅጣት’ ይባላል። አንዳንድ ጊዜ የመግለጥ ቅጣቱ ዕድሜ ልክ ሊሆን ይችላል። ሳይገባቸው ወይም ሕጉን ሳይረዱት የነዚህን ደራስያን ግጥሞች ያተሙ ማተሚያ ቤቶች ካሉበት ቦታ ተነቅለው በረሃ መሐል እንዲተከሉ ይደረጋል። ያነበቡ ግለሰቦች ካሉ ደግሞ ባልጠበቁበት ወቅት ሰዎች መሐል ተጠርተው ንግግር አድርጉ ይባልና ገና አንድ ቃል ሳይወጣቸው አሉ። ይኼ ሁሉ በ ‘መግለጥ ቅጣት’ ውስጥ ይመደባል።

¹⁸ (ግርማ በዳሶ ባቃባዎች፤ ማስታወስና አዲሱ ስነጽሁፍ 1982 እ.አ. ሰሌ ማተሚያ ቤት)

ትፅፋለች» ይላሉ።¹⁹ መፍጠርና ማነብነብ ተከታታይ መሆናቸው የስነጽሑፍ ቲዮሪ ባለሟሎችን አንድ ሰሞን ረብሾ ነበር። አሸናፊ በረደድ የተባለ ሐያሲ።

«ከያኒው ፈጥሮ ያነባል። ፈጠራው ባይተዋርነት የለውም። ወረቀት ላይ በመፃፍና እስኪሰለች በማረም የሚወጣ ጽሑፍ የከያኒውን ድክመት ያሳየናል። ይሄ አርታኢያንን ያዳከመ አጻጻፍ በመቅረቱ መኩራት አለብን። እንደውም ወደ ጥንቱ የቆሎ ተማሪ የቅኔ ዘረፋ ስልት ይወስደንና ታሪክ አክባሪ ያደርገናል። ወደ እርሻቸው የሚወስዱን ደራስያን በታሪክ አጋጣሚ ተፈጥረውልናል። እኔ እወዳቸዋለሁ። ከዋናዎቹስ የበለጠ በየጎዳናው ጀማሪ ወጣቶች እንዴት እንደተያዘላቸው በሚያስገርም መልክ የተዋሱትንና በቃል የሰሙትን ግጥም ሲያንቀሳቅሱት መስማት እንዴት ደስ ይላል። ኑ። ወደ አዲሱ የኪነት ዓለም ኑ»። ሙሉ በሙሉ ቃልና ትውስታ የማይጠቀሙ ደራስያን አሉ። እንደሚሉት በማስታወስ ችግር ሳይሆን ይሄን የመረጡት ለዘይቤ ነው። ሁለት የመገናኛ አማሃይ በመጠቀማቸውም 'ወጣ ገባ' ተብለዋል። ወጣ ገባዎች የሚሰሩት በከፊል በቃል በከፊል በጽሑፍ ነው። ለምሳሌ አራት ስንኝ ያለውን ግጥም ይፈጥሩና ሁለቱን በጽሑፍ ሁለቱን በቃል ያነባሉ። ከእነዚህ ከሁለቱ አይነት ገጣሚዎች ሌላ ደ'ሞ ሁልጊዜ ወረቀት የሚጠቀሙ በሶስተኛ ደረጃ²⁰ የሚታዩ 'ኮባ' የሚባሉ ከያኒዎች አሉ። 'ኮባ' የወረቀት ቅጽል ስም ነው። ለምሳሌ ካንድ ቦታ ወደ ሌላ ቦታ ለመዘዋወር መታወቂያ ያስፈልጋል እንበል። የሚያጋጥመን የሴኩራቲ ሠራተኛ 'ኮባህን አሳይ' ይለናል። 'መታወቂያ ወረቀትህን' ማለት ነው። በአንድ በዓል ዕለት በሽነ የስብሰባ አዳራሽ ወይም በሬድዮ የሙገሳ/የመወድስ መልዕክት ሲተላለፍ «ባቃባ፣ ወጣገባ ወይም ኮባ ያላችሁ ወደ ፊት በመምጣት ማሰማት ትችላላችሁ» ሲባል ስለ ኪነት/ግጥም መሆኑ ብዙው ይገባዋል።

ይኼ እዛ ጋ ኩርሲ ላይ የተቀመጠው ደራሲ ከኮባዎች አንዱ ነው። አንዱ ብቻ ሳይሆን ተሰሚነትና ብዙ ወጣት ተከታዮች ያሉት ነው። በቅርብ ለሚከበረው ብሔራዊ ከተማዋ የተመሰረተችበት 200ኛ ይሁን 250ኛ ዓመት በዓል ለሕዝብ የሚቀርብ ከተቻለም በየቦታው በሰዎች እየተጠና ከዘፈን ባሕል ጋር ሊወዳደር የሚችል ግጥም እየሞከረ ነው። ይድረስለት አይድረስለት አያውቅም። መንግስት

¹⁹ (ልጅ እንካ በለው *ከማጡ ወደ ድጡ* አብሽር ማተሚያ ቤት። 1983)።

²⁰ በአመታዊው የግጥም ሽልማት እስከዛሬ ድረስ ተሸላሚ የሆኑት ሁሉም ባቃባዎች ናቸው። ይሄን ደፍሮ የሚከራከር የለም። በጣም ደካማ የሆነ ባቃባ ያሸነፈ ጊዜ የሸላሚዎች ሊቀመንበርና የአገሪቷ የሴት እስረኞች እስተዳዳሪ ይሄን ብለው ነበር። 'እግዚአብሄር ምድርን የፈጠራት በቃሉ እንጂ ወረቀት ላይ ከላላት በኋላ አልነበረም። ሁልጊዜም ቢሆን እግዚአብሄር ያሸንፋል። ይሄን የምትጠራጠሩ ሁሉ፣ የሚጣፍጡ እስርቤቶቼን ብቅ ብላችሁ መጎብኘታችሁ አይቀርም'።

እያሞገሰ የሚያቀርበው ባቃባ ቢሆንም ከጥቂት ዓመታት ወዲህ የማስታወስ ችሎታው ስለ ተዳከመ በድብቅ ቤቱ በወረቀት ላይ ጽፎና በቃሉ አጥንቶ መሄድ ጀምሮአል። መንግስት ይሄን አውቆበታል። ሚስጥርህን ለሌላ ነግሬብህ ከተከታዮችህ እንዳትቀያየምና እንዳትለያይ (የቪዲዮ መረጃውን እያሳዩ) በየበዓሉ እኛ በፈለግንበት ጊዜ እኛን በማሞካሸት ግጥም አሰማ ስላለው ይሄን ትዕዛዝ ይከተላል። በተጨማሪም መንግስት ይሄ እርምጃው ማስፈራሪያ እንዳይመስልበት ጠዋት ጠዋት በሳምንት ሁለቴ በቅርብ ጊዜ ዝነኛ ከሾነው የዱለት እንቁላል ፋብሪካ ወይም ማስፈልፈያ የሰላሳ እንቁላል ራሽን እንዲላክለት አድርጎአል። ይሄንንም የራሽን ጉዳይ በአሉባልታ መልክ መንግስት ደራሲያን መሐል አራብቶት ለዚህ የድሮ ኮባ የዛሬ ባቃባ መጥፎ ስም አሰጥቶታል። የባቃባዎች ሰብሳቢ የሚያምኑበት ታላቁ ገጣሚ ጉቦ እየወሰደ እንደ ሾነ አሉባልታውን ሲሰሙ አለ ነገር ይሄንን ከሁለት ወር በፊት አልገጠሙትም።

ሾኜ ተገኝቼ ወረቀተ ክፉ

ኮባ መልክ ጥፉ

ዶሮዬ ተበላ አበላለ ክፉ.....

አሁን ይሄ ባቃባ (ከሃዲው- ያውም እንደሚባለው በሁለት መንገድ) ጽፎ ለመጨረስ ሶስት ቀን የወሰደበትን መወድስ ግጥሙን ድምፁን ከፍ አደርጎ ያነባል.....የሚያዳምጡት ቢኖሩ፡ በሃሳቡ ውስጥ የደረደራቸው ባለስልጣናትና የባለስልጣናት ተከታዮች፤ ለሰባት ዓመት አብሮት የኖረው ከመተከል ያመጣው ለማዳው በቀቀንና ክፍሉን እንደ ጭላሎ ጉም የሞላው የትምባሆ ጢሱ ብቻ ናቸው.....ጢሱ ጆሮ ስለሌለው በዝምታ ይንሳፈፋል.....በቀቀኑም የደራሲውን ምራቅ የመትፋት ልማድ ንግግር በሰማ ቁጥር 'ቱፍ' እያለ ይደግመዋል። ባቃባ ጮክ ብሎ ያነባል.....

የእኔን ሐዘን አንቺ የአንቺን ሐዘን እኔ

የዘሮቼን ለቅሶ የእኔን ለቅሶ ዘሬ

ተቆላልፈን እጅ ለእጅ እንወጣታለን

የችግር ገመድሽን የችግር ገመዴን

የሚያሰቃየኝን የሚያሰቃይሽን

እንበጥሰዋለን፤ እንበጥሰዋለን፤

ወረቀቱን ጥሎ አጠገቡ ካለው ነጭ የብፌ መሳቢያ አንድ ትልቅ እንቁላል አውጥቶ ለስንተኛ ጊዜ በመደነቅ አየው። ትልቅነቱ መዳፋን ሞልቶታል። ቡናማ እንቁላል። ከብደቱ አንድ ኪሎ ይሆናል። ሁለመናው በጥቋቁር ጠቃጠቆ የተሸፈነ ነው። ውበት አለው

የሚያስፈራና የሚመስጥ። እጅን ከፍ ዝቅ አድርጎ ክብደቱን ለካና ሞጥሟል ቅርፁን በግራና ቀኝ እጆቹ ይዞ አንድ ወፍራም ብርጭቆ ከንፈር ላይ ሰበረው.....አደይ የመሰለ አስኳል ወተትማ መልክ ያለው የእንቁላል ነጭ እየጎተተ ብርጭቆውን ሞላው። በቃባው በጉምዝት ብቻ አፋ ትኩስ ላስቲክ የመሰለ ለሐጭ አዝረበረበ.....የእንቁላሉን ስባሪ የት እንደሚያስቀምጥ ሲቻኮል ከጣቶቹ አምልጦት የግጥም ወረቀቱ ላይ ጣለው.....እሱን ችላ ብሎ ብርጭቆውን አነሳ(በቀላሉ ማየት የሚያዳግቱ እንቁላሉ ነጭ ውስጥ የተሰገሰጉ የፀጉር ቅሬታዎችን አላጤነም ወይም ለምዲቸዋል)

ፖሮቱ ጉጆው ውስጥ እየተሸከረከረ.....

‘ቱፍ ቱፍ ቱፍ.....’

11

ያውቃሉ እናታቸው ምን እንደተደረገች። ማን ይወዳል ዱላ ጀርባው ላይ ሲወድቅ? ማን ይወዳል? ይኼ ጎዳና ላዩና ታቹን ተጠግተው ሲያዳምጡት ከሰው የበለጠ ለዶሮዎች መብት የቆመ ይመስላል። ታዲያ ከላይ እስከ ታች ሁሉ እንዴት በዶሮ ሰከረ? ደጋግመው ሰምተዋል የፍልፈል አውራ ጎዳና የሚባል እንዳለ እዚያም ሰዎች ፍልፈል እንደሚያደንቁ። ሸሽተው ነው የመጡ እዚህ። ሰምተዋል ዓይነት ዓይነት አደባባይ እንዳለ። አንበሳ አደባባይ እንዳለም.....ለአንበሳ የሚሰ ገድበት.....ጋማ እንደ ፓስታ ተቀቅሎ በቃሪያና በድልህ የሚበላበት፤ አጥፍተው የሚቀጡ ሰዎች ላንበሶች እንደ ሙዳ ስጋ የሚጣሉበት። ከመንገድ ሁሉ መርጠው እዚህ ሲመጡ ያው እንደ ሰዎች ስነተረት ዶሮ ቀላል ነገር ነው ተብሎ ነበር። ዶሮ አይጎዳም ተብሎ ነው። እንግዲህ እናታቸው ወደ ዶሮ ተለውጣ፤ ተደብድባ፤ ታፍናና ታስራ ወደዚህ ሳትመጣ አትቀርም ብለው ነው። ግን አልነበረም። እዛ ሲሄዱ ያጋጠማቸው እናታቸው አልነበረችም። ብቸኝነት ውርደትና ብርድ የነገሰበት አቃፊ የሌለበት የሚያባብል የሌለበት ቦታ ነበር።

ድንኳን ስር እየተንቀጠቀጡ ተቀምጠዋል። ከሂደችም ከረመች። ግን በገመድ ተሳስረዋል እነዚህ ሞላዎች። ገመዱ አይታይም። ገመዱ ዙርያቸውን ይጠመጠማል እናም ሲመሽ ሲመሽ ገመዱ ያወራቸዋል። ወሬውን የሚጀምረው እንዲህ ብሎ ነው፡ ‘እምቦላዎቼ እምቦላዎቼ ተስፋዎቼ’። ያውቃሉ ገመዱ ማን እንደ ኾነ። በየጎዳናው በየመንደሩ አፏን ፍለጋ ሲዞሩ ከረሙ። ከለማኝነት ይልቅ በየሄዱበት ጎዳና በተለያዩ ሰበብ ተቀባይነት አለማግኘት የበለጠ ውርደት እንደኾነ ፊደሮቹ ነጋ ጠባ የሚያወሩት አልገባቸውም። የእናታቸውን አፍ

ይፈልጋሉ። 'አፍ አያችሁ እዚህ? የሚያምር! ለቅሞ የሚያበላ! ተክትኮ የሚተፋ!' እያሉ። በየሄዱበት ግን እንኳን በአንደበታቸው በገላቸው ተቀባይነት አላገኙም። የእንግሊዘኛው ጋዜጣ ይሄን ወገንን የመናቅ እምነት በሕዝቡ መሃል ሰርጎ እንዲገባ በማድረግ ተከታዮች ማግኘቱ ብቻ ሳይሆን ታች ያለው እንግሊዘኛ በቅጡ የማይገባው መሃይም መንጋ እንኳን፡ «ኢት ኢዝ ቤተሮ ቱ ቤግ ዛን ቱ ቢ ኢግኖርድ»²¹ ይላል። ከርቸሌ ያቀለጠው ባቃባ፣ ቁም እስር ያዳከመው ኮባ፣ የመሳሰሉት.....ካሽ ያደከመው ዲታ እና የመሳሰሉት ይኼን ቢሉ፡

ጣጣ ወረደበት ጉድ ፈላበት እኔን

ሰው መኾኔን አምጡ እንካችሁ ገንዘቤን.....

ማን ሰማቸው?

የልጆቹ አንድ መሠረታዊ ዕውቀት የደሃነት ስልጣን የት እንደሚደርስ መረዳታቸው ነው። የእናታቸው ፀሎት እግዜር ዙፋን ደርሶ እንዴት ከሰውነት ወደ ዶሮነት አንደ ተለወጠች በአይኖቻቸው መዝገበዋል። አስተውለዋል። ታዲያ ካንዱ ወደ ሌላው የለወጠ እምላክ ከሌላው ወደ አንዱ ለመለወጥ አይችልም? ያውቃሉ ከእነዚህ ከጠቆሩ ደመናዎች ጀርባ ምናልባትም ፀሐይ ጥግ ፊት-ረዥም ጠና ያለ ሽማግሌ ሪዙ እንደ ጢስ ወንዝ የሚፈስ ጠጠር ሲጥል። በስተግራውም ያ ፈረሰኛው ጊዮርጊስ «ላክኝ!» እያለ ሲቁነጠነጥ። ሌሊቱም ይበርዳል። ሌሊት ጡት ተደግፈው ካልተኙ እንዴት እንደሚበርድ ሕፃንና አፍቃሪ የነበረ ሁሉ የሚያውቀው ነው። እርምጃቸው ውስጥ ፀሎት ደብቀው አይኖቻቸው ሽፋል ሥር ከእንባቸው ጋር የእግዜርን ስም ጽፈው.....በአንገቶቻቸው ደም ሥር እዛ በሰለለው የእርባ መላዕክትን የሚስጢር ስም ጽፈው.....ከንፈሮቻቸው ላይ በልጅነታቸው እስትንፋስ ማርያምን በክርስትና ስምዋ እያነሱ.....በማንም ሳይሰሙ.....

አዲስ የብሎኬት ግድግዳ ያለው ቤት እዚህ ጨርቆስ ፖፖላፊ ጀርባ-በእጅ ሳይሆን በትራክተር የተፈተፈተ የሚመስል ቦታ።

እዚህ በዕውር አናጢ የተሰራ እንደበሰበሰ ቅልጥም መሬት ላይ የተጋደመ ቡና ቤት።

እዚያ ብላሽ ወንድ የሚያበላሹ እንደ ጎድን አጥንት የተደረደሩ መሽታ ቤቶች።

ጨርቆስ ቤተክርስቲያን ፊትለፊት ደግሞ ከደጅ ሰላም የሚወጡ ወደ ደጅ ሰላም የሚገቡ ስብ የመሰሉ ነጠላዎች የደረቡ ወይዛዜሮችና

²¹ ይህን ባንተረጉመው ይሻላል

ወይዘሮዎች። አንካሶችና በወፍ በሽታ የተለከፉ የዞረባቸው ወጠጤዎች። ጥቁር አረንጓዴ ዛፎች ደግሞ..... የቀለበት ቅርጽ እንዳለው ጢም ቤተክርስቲያኑን ይዞታል።

ወደ እዛ ይጓተታሉ.....በሙጫ እንደተያያዙ ሁሉ.....

ልምድ የሕይወት ባካ ላውሬትነት²² ነውና ልጆቹ በዚህ ዓለም ላይ ሁለት ዓይነት ሰዎች እንዳሉ ገብቶአቸዋል፡ የሚለምኑና የማይለምኑ። እንዲህ እያለ ደግሞ አገሮች ራሳቸው የሚለምኑና የማይለምኑ ተብለው ተከፋፍለዋል። ደሴቶች የሚለምኑና የማይለምኑ አላቸው። ልዩነቱ ቂንጡ። የማሕበራዊ ሳይንስ ወይም ዓለም አቀፍ የፖለቲካ ሳይንስ መሰረታዊ ዕውቀት ከዚህ ይጀምራል። ልጆቹ ቤተክርስቲያኑን አለፍ እንዳሉ የመጋፊያ ቅርፅ ያለው ከሥሩ የተጣበበ ከአናቱ የተከፈተ አባራማ የጨዋታ አደባባይ ደረሱ። ቀጫጫና አጫጭር ልጆች እዚህ ኳስ ያባርራሉ። ከሚያምር ብርማ ሐር የተሰራች የጨርቅ ኳስ ናት²³።

²² ቢኤ ዲግሪ

²³ በዓመት አንድ ጊዜ አንድ የታወቀ የመንግሥት ባለስልጣን ተራ ሲደርሰው(ሁሉ ነገር በተራ ወይም በሰዎቹ የቀልምጫ አባባል በ 'ተራ' ስለሚሰራ) ሁለት መቶ የጨርቅ ኳሶች በአይሮፕላን ለከተማዋ ሕፃናት ያሻማል። እነዚህ ኳሶች ብርማ ወይም ወርቅማ ናቸው። የተሰሩትም ከሐር ነው። እንደ በዓል ነገር ይሆንና በዚያን ዕለት ልጆች በየሰፈራቸው ኳስ ለመሻማት ከቤታቸው ይወጣሉ። እንደ ዕድላቸው ያገኙትን ያገኛሉ። ከሁለት ዓመት ወዲህ ግን ብልግና እየተፈፀመ ነው እየተባለ ሐሚት እየተነዛ ነው። ይኼን የማረ ድርጊት ከብልግና ያያዘው የሴራ ቲዮሪ እንዲህ ይላል፡ 'ባለፉት ሁለት ዓመታት ሽሚያው ሲደረግ ኳሶቹ በሙሉ ያረፉት መካኒካል ነው። ይህ የሆነበት ምክንያት የመካኒካል ቀንደኛ ሠፈርተኞች የነፋስ አቅጣጫ ጥናት አድርገው አይሮፕላን አብራሪው ኳሶችን እዚያ አካባቢ እንዲወድቁ ሆኖ ብሎ ነፋስ ጠብቆ በመጣሉ ነው'። እንዲህ ያለ አስተሳሰብ ያላቸው አሉባልተኞች የ 'ነጭናጫ ቲዮሪ' ተከታዮች ተባሉ። አንዳንድ ሰዎች ይሄን ቲዎሪ አስቀኝ ነው ይሉታል። አስቀኝ የሚሆነውም አንዱን ኳስ ለመስራት የሚወስደው የገንዘብ መጠን አምሳ ሳንቲም ብቻ መሆኑና ሁለት መቶው ኳሶች የሚሻሙት ለሁለት ሚሊዮን ሕፃናት መሆኑ ነው። በቀላሉ ሴራ የሚያስመታ ነገር የለም ማለታቸው ነው። የእነዚህ አቋም 'ዝም ብለህ ተሻማ ቲኦሪ' ተባለ። ከላይ የተጠቀሱትን ሁለት ተከራካሪዎች የሚፃረር አቋምም አለ። የሚለው እንዲህ ነው፡ 'ተቀናቃኝ የመሰለው የላይኛው ቲዎሪ በራሱ በመንግሥት የተነዛ ነው። ምክንያቱም መንግሥት ሃምሳ ኳስ ማሻማቱ እንደ ትልቅ ቁምነገር ነገር እንዲቆጠርለት ስለሚሻና በሰፈሮች መሃል ተራ የፋክክር መድረክ በመክፈት ሃሳዌ በዓላቸው በቅጥፈታዊ የማዋደድ ስልት ቦታ እንዲያገኝ የታቀደ ነው' ። ለዚህም እንደ ምሳሌ የሚሆነውም ይላሉ እነዚህ አውገርጋሪዎች አንድ ባቃባ አንድ የማትረባ ኳስ ዙርያ የገነባው የግጥም ሰነተረት ነው።

'ገላሽ የሚያዳልጥ ነበር እንደ ቅቤ እንደ ውሃ የሚለሰልሰ ከሰማይ እንደ ወረደች እንደ ምትማርክ እንደ ወርቅማ ኳስ' (ይቀጥላል)

ተያይዞም ወጣቶች በአብዛኛው ከዚህ ግጥም በኋላ 'የእኔ ፍቅር' ለማለት ሲፈልጉ፡ 'የእኔ ኳስ' ማለት ጀምረው ነበር። በተለይ የታላቋ ዘፋኝ የመውዜር ጠለቀ 'ሂት' ዘፈኖች የጥቂቶቹ አርዕስት ይኼን የኳስ ነገር እየጠቀሱ በባዶ ሜዳ ሆነ ብለው የሚያዳንቁ አባባሎች አሉበት። 'እንደ ኳስ አንጥረኝ' 'ኳስ አድርገኝ እባክህ' 'እስኪ አባልገኝ፤ ኳስ አድርገኝ' 'አንተን ወድጄ፤ ምን አል ኳስ ወልጄ' የተባሉት ምሳሌ ናቸው። የእነዚህ

ሕፃናቶቹ 80 በመቶ ራቁታቸውን ናቸው። ጥቂቶች የለበሱት የሳልባጅ ሳልባጅ እሳያቸው ላይ ወንፊት ኾኖአል። መጋፊያው መጨረሻ ላይ በቅርብ ተሰርቶ ያለቀ የቀበሌ ጽሕፈት ቤት አለ። ቤቱ ከሰው ቁመት በረዘመ የብሎኬት አጥር ከማንም አይን ተጋርዶአል (ምን አስፈራው? ምንስ አሳፈረው?)። ከጫጫታው ራቅ ብለው ቤተክርስቲያኑን ከፍቅ እያዩ የጨዋታውን አደባባይ አሟራ እየጠጡ ሶስቱም ሕፃናት ብሎኬቱ ግንብ ሥር የቅምጥ ተደረደሩ።

በየቦታው የተወሸቁት ዝንቦች ተረጋግቶ የተቀመጠ ንፍጥና ቆሻሻ የታጠቀ የጨቅላ ሰልፈኛ ሲያዩ ሌሎችን ነፍሳት ሁሉ አስከትለው ወደዚህ ተሰበሰቡ። ልጆቹ በፍርሐት ስለ ተጠፈሩ እተቀመጡበት ቢጮሁ የሚሰማቸው አልነበረም። ብዙም ሳይቆዩ ከላይ እስከታች በዝንብ ተሸፈኑ። አንዳንድ አላፊ አግዳሚ ሰው የኾነ እንግዳ ድምፅ ሰምቶ ቢቆምም፣ አጠገቡ ጎርበጥባጣ የመሰለው በትንሹ የሚነቃነቀው ጥቁር አለት ሦስቱ ሕፃናት እንደሆኑ ሊረዳ አይችልም። ከጥቁሩ ጎርባጣ ጎን ቆሞ ግራና ቀኝ ተገላምጦ ድምፁ ከየት እንደ መጣ መግለፅ ሲከብደው ትከሻውን እንደ 'ምን አገባኝ' ላይና ታች ነቅንቆ መንገዱን ይቀጥላል። ትልቅ የመጡበትን ምክንያት ሳትረሳ ዝንቦቹን መክልከል አቁማ በፀጥታ መፀለይ ጀመረች። በዚያ የዝንቦች ድንኳን ሥር እጆቿን ልካ ወንድሞቿን ግራና ቀኝ ያዘች። ዝንቦችና ትንኞች ገጽዋ ላይ እየተርመሰመሱ አፏን መክፈት ባትችልም በለፍላፊ ልቧ ለእግዜር ጮኸች.....

12

ሶስት ጨቅላዎች በሁለት ዓመታት ዕድሜ የሚለያዩ.....በቅርቡ በጎዳና የሰሙትን የኮባ ግጥም ከደንብ ውጭ ለመለመኛ ይጮኹታል (መለመኛ አድርጉት ማን አለ?)

አቋም 'የአቃጣሪ ተዋሪ' ተባለ። አንዳንድ አክራሪ የአቃጣሪ ተዋሪ ተከታዮች 'ነፋስ ቀባጢሶ፣ መካኒሳ ምንትሶ የሴራ ተዋሪ አይደለም ቀላል ለራስ አቃጣሪነት ነው። ራስ ለራስ (አንዱ ራስ ሌላውን ራስ እንደ ባዕድ መስሎ/መንግስት ለመንግስት) ሲሰብቅ ነው' ይላሉ። የበዓሉ ደጋፊዎች ደግሞ፡ 'ነገረኛ ሁላ የማይረባ ትንታኔና መረጃ የማይቀርብለት ማያያዝ ከምታደርግ አርፈህ ኪስህን ተሻማ' ይላሉ። ከነዚህ ሁሉ ተዋሪዎች ማን እንደረታ አይታወቅም። እነዚህን ሁሉ ልሽር ተነስቼአለሁ ያለው የዋናው ኮሌጅ የብዙሃን መገናኛ ተመራቂ ባቀረበው ደቃቃ ፖለቲካና ደቃቃ ጥዝጣዛ (micro politics and micro propaganda) በተሰኘ የጥናት ወረቀቱ ይሄን መደምደሚያ አቅርቧል፡ 'ሁሉም ነገር አልነበረም፡ ኪሱም አልነበረም፤ አብራራውና አይሮፕላኑም አልነበሩም፤ አሻሚም ተሻሚም አልነበረም። የነበሩት ሰለኪሱ የሚያወሩት ብቻ ነበሩ። ያሌለው ነገር እንዳለ ሁሉ ሲወራ ነበር። ግን አሞራዎች አይሮፕላን ከተባሉ፣ እፋዬዎች ኪስ ከተባሉ ሁሉ ጭቅጭቅ ልክ ነው'። ምንም ይባል ምን መንግስት ኪስ ማሻማቱን አላቆመም።

የእኔን አዘን አንቺ-----ሆይ ሆይ!
 የአንቺን አዘን እኔ----- ሆይ ሆይ
 ተቆላልፈን እጅ ለእጅ እንወጣታለን----- ሂይ ሂይ
 የችግር ገመድን የችግር ወጥመድን----- ሃሃሃሃሃሃ
 የሚያስቃይሽን የሚያስቃይህን----- ሆይ ሆይ
 እንበጥሰዋለን፣ እንበጥሰዋለን----- ሆይ ሆይ
 ሆይ ሆይ ሆይ ሆይ ሆይ ሂይ ሂይ
 ሂይ ሂይ ሂይ ሂይ
 ሃሃሃሃሃሃሃሃሃሃሃሃሃሃ

አሁን ታድሶ ያለቀለት ኩኩሉ ስታድዮም አጠገብ ተቀምጠዋል።
 የሬድዮና የቴሌቪዥን ሪፖርተሮች የስፖርቱን መክፈቻ እለት
 ለመዘገብና በምሽት ፕሮግራሞች ለማስተላለፍ መግቢያው ላይ
 ይርመሰመሳሉ። አዳዲስ ጃኬቶቻቸው የሚያማምር ቀለም ያሏቸው
 ሲፈልቁና ሲያንጸባርቁ አይጣል ነው። ሦስቱም ልጆች ይለምናሉ።
 ትልቁ ልጅ የማይላቀቀው ችግር ነበረበት። የእጁ መዳፍ ጎድጓዳ
 አልነበረውም። መፅዋች ሳንቲም ሲጥልለት ሳንቲሙ ነጥሮ ወይም
 ተንሽራቶ ወደ መሬት ይወድቃል። ሳንቲሙን ለማንሳት ሲያጎነብስ
 'እግዜር ይስጥልኝ' ከማለቱ በፊት መፅዋች ጀርባውን አዙሮ ጉዞውን
 ይቀጥላል። እናታቸው የምትነግራቸው ነገር ለሴቶቹም ለወንዶችም
 እንዲህ ነበር፡

'ልጆቼ መፅዋች የእግዜር ሰው ነው። እግዜር ኩሩ ነው። ሳንቲም
 ይዞ መሬት አይወርድም። እንዴት እግዜር ሰንቡላ በተነከረ ወርቅማ
 እጁ ኮቾሮ ዘግኖ ይዞ መጥቶ ለእኛ ቢጤዎች ሰቀቀናሞች ይቸር?
 ወዲያ ወዲህ የሚልበት ክንፍ ቢኖረውም ትንሽ ስንፍና አለችበት
 መሰል እኛንም ሳይንቀን አይቀርም--ብንናቅስ?--አይመጣም። ታዲያ
 እንዴት ይመጣል ልጆቼ? እንዴት ወደ እኛ ይቀርባል? በደግ ሰው
 ተመስሎ። ደግ ሰው። ሰው ሲሰጣችሁ እግዜር ነው የሰጣችሁ። እግዜር
 ብልጥ ነው አይደል? ሰው ለምን ይሰጠናል? ሰው ደግ ነውን?
 አይደለም ልጆቼ ሰው ፍፁም ደግ አይደለም። ግን ቂል ነው። እግዜር
 'ሰማይ ቤት ስትሞት እንድትገባ ለደሃ ስጥ' ብሎታል። ግን እግዜር
 ራሱ እንደማያስገባው ያውቃል። ለጋሽ ሽነው የኖሩ ኖረውም የሞቱ
 ከሞቱበት ቢመለሱ፡ 'እረ እንዴት ነው ሰማይ ቤት መግባት
 ተከለከልን' ይሉ ነበር። ግን ይሄን እንዳይናገሩ የመመለሻቸውን ጊዜ
 ሩቅ አደርጎታል። በጣም ሩቅ። እንደውም አይታወቅም ይባላል። ሰው
 ቂል ነውና እዚያ የሚገባ ስለሚመስለው ሳንቲም ወይም የሚበላ
 ሲሰጣችሁ ትሁት ሁኑ። እንደ ቢዝነስ ውሰዱት ልጆቼ። ሰግዳችሁ

አመስግኑት። ራሱንም ስለሚወድ እሱን የሰጣቸውን ሰው ጠቅላላችሁ አሞካሽታችሁ መርቁት። አንቺም ትልቋ አይን አይኑን እይው። አንገትሽን ሰበር አድርጊ። ብትችይ በአይኖችሽ ዕንባ ሰብስቢ። ባትደሰቺም ('ምስጋና ቢስ' እንዳይሉሽ) የተሰጠሽን በጉጉትና በመስገብገብ ኮሮጆሽ ውስጥ ስተከቺ ይዩሽ። በነፍስሽ ልትሞቺ ስትይ የደረሱልሽ ይምሰላቸው። ግጥም በቃልሽ ደርድሪ። በመንግስትና በሕዝብ የተወደደ ግጥም አጥኚ'

የዘጠኝ ሰዓት ፀሐይ አይምሬ ግለት አላት። ፈረሰኛው ሐውልት ዙሪያ የሠፈረው ቆሻሻ ጠረን ተቀስቅሶ እንዲህ እንደ ጉም በአየር ውስጥ በሰው ቁመት ከፍታ ወደ ስታድዮሙ ሲሳብ ይታያል። ደብዛዛ ግራጫ ቀለም አለው። ይሄን ለመቆጣጠር በስታድዮሙና በሐውልቱ መሐል ንፁህ አየር የሚረጨ ቱቦ የያዙ የእሳት አደጋ ሠራተኞች (በአክሲዲን ሚኒስቴር ስር የሚተዳደር መስሪያ ቤት) ተደርድረዋል። በዚህ መጥፎ ጠረን የስታድዮሙ ጨዋታ መቋረጥ የለበትም። ሰው ይሄን የመንግስት ልፋት እንዲያይ በድንገት ብቅ ያለች አንድ ሴሴና አይሮፕላን ከስታድዮሙ ከፍ ብላ የዲኦኦራንት ዝናብ አርከፍክፋ ሔደች (ይህችም በአክሲዲን ሚኒስቴር ስር ናት ይላሉ)። ወደ ስታድዮሙ የሚገባው ሰው ለአውሮፕላንዋና ለቆንጆዋ እየጮኸ እጁን አርገበገበ። እስታዲዮሙ በር አጠገብ የሆነ ማማ ላይ የቆመች ቆንጆ በሙዚቃ ተጅባ የለበሰችውን አጨር ቀሚስ እየገለበች ከላባ የተሰራ የውስጥ ሱሪዋን ለተመልካቾች ታሳያለች። ጎረምሶች የዚህችን የታወቀች ሴት²⁴ ላባና ቁጥ አፍጠው ያያሉ.....

ዱለት ክብደት አንሺ የሚያስመስለው መምቻ ሰውነቱን እየወዘወዘ (አይ ቁመና!) ወደ ስታድዮሙ ይጓዛል። በር ላይ ቀድሞ የቆረጠውን ትኬት አሳይቶ ለመግባት ኪሱን ሲዳብስ ያጣዋል። በግራ ትከሻው ላይ ያንጠለጠለውን የጉዞ ቦርሳውን መሬት አውርዶ ሲፈትሽ ከውስጥ በትንሽ የወረቀት ቀረጢት ያሉ አስር የሚደርሱ ኮንዶሞች፣ ቀጥሎ ዘይትማ በኾነ ወረቀት የተጠቀለለና እውስጡ አምረውና ተመቻችተው የተቀመጡ ለአይን የሚስቡ ሦስት የእንቁላል ሳንድዊሾች ያሉበት መለስተኛ የላስተክ ቦርሳ አገኘ። ኮንዶሙን ኮቱ ኪስ ከተተና ሳንድዊሾቹን በቀስታ እያገላበጠ አያቸው። እያገላበጠ

²⁴ የሂፕ ሆፕ አርቲስት ነበረች። አንድ ሰዎን 'አላአላላ አንቸዬ አላአላላ' በተባለ ዘፈን ሳታቋርጥ ለአምስት ሰአታት ያህል በቁጥጥ በማንቋለጧ አስገራሚ ደናሽ ተብላ የአንደኛነት ወርቅ ተሸልማ ነበር። ስሟ አለላ ይባላል። 'ምን ማለት ነው አለላ?' ቢሏት ጋዜጠኞች። 'አ ማይ ሎርድ አ ማይ፣ ወለላ እንዳልላ አማርኛው አልተመቻኝም' አለች አርቲስቷ። አድናቂዎቿ ያን ሰዎን፣ 'ቁጥስ አለ የአለላኝ ለአምስት ሰአት የሚበላኝ' እያሉ ሲያሞካሁት ከረሙ። በዚያን ሰዎን አጠቃቀም 'ኝ' የሚለው ፊደል 'ዬ' የሚለውን የተካ ነው። 'አባዬ' ለማለት 'አባኝ'። 'ፍቅርዬ' ለማለት 'ፍቅርኝ' ይባል ነበር።

ሲያይ የልመና ዘፈን ሰማ። ግጥሞቹ የታላቁ ባቃባ ለውሬት ስንኞች ነበሩ። እንዲህ የሰለጠነ ልመና አጋጥሞት አያውቅም። ጆሮዎቹን ተጠራጥሮ ዞር አለ። በእድሜ የሚቀራረቡ ሦስት ሕጻናት በረቀቀ ሕብረ ዝማሬ ግጥሙን ሲያንቀረቁሩት ያደረገውን ልብ ሳይል ወደ ተቀመጡበት ሂዶ የእንቁላሉን ሳንድዊች ከቦርሳው አውጥቶ ሰጣቸው። ትልቅዋ በትሕትና በሁለት እጆቿ ስትቀበል የቀሩት ልጆች አንገታቸውን ሰበር አደርገው ይዘምራሉ.....

የአንቺን አዘን እኔ-----ሆይ ሆይ

ተቆላልፈን እጅ ለእጅ እንወጣታለን-----ሂይ ሂይ

የችግር ገመድን የችግር ወጥመድን-----ሃሃሃሃሃሃሃ

.....አቀንቅነው አጠናቀቁ። ዱለት ዕቃውን ሰብስቦ ከመነሳቱ እጆቿን ወደ ሳይ የዘረጋች ነጭ ቀሚስ የለበሰች ሴት የሦስቱን ሕጻናት ስም በከፍተኛ ድምፅ እየጠራች መጣች። 'ጨርቅዋን ጥላ' ትጮሃለች። ልጆቹ ከተቀመጡበት በሩጫ እንደ መነሳት እዚያው በድንጋጤ እየተልፈሰፈሱ እየተንቀጠቀጡ «እማማ! እማማ! እማማ!» እያሉ ማልቀስ ጀመሩ። ከትላልቅ አይኖቻቸው እንባ በስፋት ይወርዳል። ሴቷ ልጅ የያዘቻቸው ሳንድዊች ከእጇ ሳይ ተንሸራተው ወደቁ። በቸልታ አጤነቻቸውና እናቷን እያየች ማልቀስዋን ቀጠለች። እናት መንገድ አቋርጣ በመገረም በሚያዩዋቸው የስታድዮም ደንበኞች መሐል በጣጥሳ ሳር እንደ ሆኑ ሁሉ ዘላ ልጆቹ ሳይ አረፈች። እዚያው ዋይታና ትርምስ ኾነ። ሁኔታዋን ያዩ አንድ አዛውንት (ተክለ ቁመናቸው ረጋ ያለ። የእያንዳንዳቸውን እርምጃቸውን ትርጉም መረዳት የሚችሉ የመሰሉ) እናትና ልጆች ተላቅሰው ከጨረሱ በኋላ ቀረብ ብለው፡

«አንቺ ሴት ስምሽ ማነው?» አሏት

«ራሔል» አለቻቸው

«ይገርማል! የት ነው የተወለድሽው?» አሏት

«ራማ» አለቻቸው

('የራሔል ጩኸት በራማ ተሰማ' የሚለው ቅዱስ ቃል ከዚህ ገጠመኝ የመጣ ነው ይባላል) ትልቅዋ ልጅ ሳንድዊችቹ የተጠቀለሉበትን ወረቀት ገላልጣ አይታ ፈገግ አለችና አንዱን ለእናቷ ሰጠቻት።

«ውይ ልጄ ውይ ሰው ጨካኝ ሰው ደግሞ ነው። ኮተቤ ወስደው ይኼውልሽ ገና ለገና ዶሮ ናት ብለው ያልተቆላ ጥሬና የተፈጨ አጥንት ሲያበሉኝ ሲያስተከትኩኝ ከረምኩልሽ። ውይ! የእኛ ሰው! ውይ! በላችሁ? በላችሁ?»

እናት ልጇ የሰጠቻትን አንዱን ሳንድዊች በእጆቿ መሃል ይዛ በጉጉት አየችው። ከላይ ያለውን የዳቦ ንጣፍ በቀስታ ስታነሳው ከሥር ፀጉር በላይ ላይ እንደ መረብ የተሰባጠረበት ወፍራም ጠፍጣፋ ቢጫ የእንቁላል ቂጣ አየች። ጊዜ አልወሰደባትም ምን እንደ ኾነ ስታውቅ። በእጇ ይዛው ለጥቂት ጊዜ ቆየች። አንገቷን ወደ መሬት ሰብራም በትካዜ አሰበች። በረሀቡ ምድርን ለመዋጥ የተዘጋጀው ሆኖም እንደ ቡጢ ተሰበሰበ። ልጆቹ በጉጉት ይበላሉ። ከመሐልም.....

«እማማ ይሄ ጥቁሩ ነገር እንቁላል ነው?»

«ይሆናላ። ይሆናላ»

በጉንጭ ሙሉ በጉንጭ ሙሉ እንቁላሉ ከአጣበቀው ዳቦ ጋር እየተገመጠ ወደ ልጆቿ ሆኖ በስስት ይገባል። እጆቿን ወደ ሰማይ ዘረጋች። ዱለትን በአይኖቿ ጥግ ታየዋለች ስታድዮም እየነጠረ ሲገባ። የተራቀቁ ገጣሚ ሽማግሌ ስታድዮሙ በር ላይ ድንጋይ ላይ ተቀምጠው ማስታወሻቸው ውስጥ የኾነ ነገር ይሞላሉ። ኮባ ናቸው። ራሔል ዳቦውን ለልጆቿ አብልታ እጆቿን ወደ ላይ ሰቀለች። የእጆቿን መዳፎች እንሰስላ የመሰለ ቀይ አቧራ ሽፍኖአቸዋል። እንደ አረሆ ድምፅ የተገራ ተሰምቶ የማያውቅ ማንም ኮባ ማንም ባቃባ ከቶ ማንም ወጣ ገባ ያልደረሰበት ረቂቅና ቁጡ የልመና ድምፅ በስታድዮሙ ዙሪያ መጠምጠም ጀመረ.....

እዚህ ብንመጣ ወንዶች ቦታ

(አይ አንተ)

ወዲያ ወዲህ የሚያማታ።

የኔ ተዋጊ የኔ አርበኛ

(በኾነልህ)

ስጠኝ ጥሬህን

ወንዱ ዶሮህን ያበላኸውን።

እንካ ግንባሬን ልሳለምህ

የኔ ኩኩሉ ማማርህ።

እንካ ጡቴን ላጥባው ያንተን ቡችላ

የወንዶችን ወንድ የወደሎችን ወደላ።

ማሕፀኔ ደረቅ እኔ እንዳልወልድለት

ባይሆን ይሄን ሷጫሪ መሷጫሪያውን ልዳብስለት።

ኩታት ዘውዱ ላባው ጋማ

ድምፁ የአንበሳ እኔም የእሱ ውሸማ፡፡

ቁጣው እንደ ሐፋር

እንደ ደገሐቡር፡፡

ጤፍ እንጀራህ የረቀቀ ከጎጃሜ

አንተ ሆ ባይ ወንድህ

እኔ ያንተ ገርዳሜ፡፡

— || —

ሚያዝያ 1978

አዲስ አበባ

1997 22

ድንኳኑ.....ወልዴና ወልደሰንበት

1.....ዐይኖቻችንን ከድኑን ካጤን.....

ፀደይና መፀው የሚያፍን አሻራ፣ ክረምትና በልግ የሚዝለገለግ የጭቃ ጉርፍ የሚናፈጥ ጠባብ ቦይ በቤቱ ፊት ለፊት ይፈሳል.....ከሚያልፉት ከሚያገድሙት የሰፈር ሰዎች ከፊሎቹ የተገረዙ ጉርድ ሰላምታዎች እየጣሉለት ያልፋሉ.....

"ወልደማርያም ደህና ዋልክ?"

"ወልደማርያም ሥራ ደህና ነው?"

"ወልዴ ደህና ዋልክ?"

እነሱን እንደ ኳስ እየቀለበ በህያ ስድስት ወሮች አራጣ የገዛትን የልብስ ሰፊት መኪና ጠዋት ከቤቱ ያወጣታል..... የሚቀመጥበትን ቦታ ጨረር እንዳያገኘው በፀሐይ በኩል ብርሌ በመሰለች ወፍራም ሳስቲክ ይጋርዳል.....አንድ ላይ ተሰብስበው በታሰሩ የተቆራረጡ ጨርቆች የማሸነን የእንጨት ጠለል ወልውሎ ቁጭ ይላል.....ጣቶቹ ጫፍ ላይ ዐይን እንደተከለ ሁሉ.....በጨርቆች መሐል ቀዳዳ ይሠልላል፤ የለፋ፣ መረብ የሽን የሱሪ መቀመጫ፣ የሸሚዝ ክርን፣

የቀሚስቱ ብብት ይበይዳል። ከሰዎች እጆች ሳንቲሞች እንደ ብረት ጠብታዎች እጁ መሐል ይወድቃሉ.....

ዛሬ ቅዳሜ ስለኾነ ሰባት ሰአት ላይ ሥራ አቆመና ፊቱን ወደ ቤቱ በር አስጠግቶ ተጣራ.....

"ሸዋ!ሸዋ!"

"አቤት"

"ሻይ አፍላልኝ"

"እሺ"

"ሸዋዬ»

"አቤት"

"ለእራት የሚሆን እንጀራ እንድትገዛ ፍራንኮች ጠረጴዛው ላይ አሉልህ.....ባጋጣሚ እንኳን ብረላው እንዳትረላው"

ሸዋን ከተዳረበት አገሩ ከገጠር ይዞት ነው የመጣው.... ከመጀመሪያ የጉርምስና ሚስቱ የፈለቀቀው። ልጁ ቁመናው ዘለግ ያለ.....ከአንገቱ ብቻ ሳይሆን ከወገቡ የተደፋ ዐይነ አፋር ነው.....የድምፁ ቅጥነት ከሴት ያምታታል.....አተኩረው ሲያዩት ቀዝቃዛ፣ ልብ ስለማይደርስ ጉዳይ የሚያስብ ይመ ስላል.....አንድ ቦታ ላይ ሳይነቃነቅ ለረዥም ጊዜ መቀመጥ ይወዳል - ገና በአሥራ አራት አመቱ ሕይወት እንደ ሰለቸው። አባቱ ወልዴ ስለ ትምህርቱ ይጠይቀዋል....ሸዋ በሚገባት ድምፁ ሲያቃጭል ያቋርጠውና ነጋ ጠባ የሚያነበንበውን ምክሩን.....

"ሰማህ ሸዋ!" ካገኘበት የሰፊት ሥራ ቀናም ሳይል.....

"ሰማህ ሸዋ.....ይሔ አሁን የመጣ ቦለቲካ ነገር ውስጥ እንዳትገባ ነገርኩህ.....ምኑንም አታውቀው.....ምኑንም..... አንተ የአንድ ድሐ ልብስ ሰፊ ልጅ ነህ.....ጣቴን ታየዋለህ? ተወጋግቶ አልቋል.....የሰው ጣት ወንፊት ነው የሚባል ነገር ብትሰማ ይኸውልህ እሱ.....የምጥፈውን ጨርቅ ታያለህ?..... ይኼን.....ይኸው.....ያለ ቡታንታ ስለሚያደርጉት ወይም ደግሞ ሳያጥቡ ስለሚያመጡት.....እ.....ትፍ.....እኔ ከዚህ የማመልጥ ይመስልሃል? ያለኸኝ ልጅ አንድ አንተ ነህ..... ወንድም አለህ? የለህም። እህት አለህ? የለህም። ታዲያ አንተ ቦለቲካ ውስጥ ብትገባ እኔን ጠቅላይ ሚኒስትር ያደርገኛል? አንዱ ይገልሃል.....ይቅርብህ.....አንተ ቦታህን ታውቃለህ? ማን እንደኾንክ አለመርሳት ነው.....ይገባኛል.....ግን ልጅነት የሚመራበት መንገድ አንዳንዴ አይታወቅም.....ይጋርዳል አንዳ ንዴ.....ከልብስ ሰፊነት ለመውጣት የጣቃ ሱቅ ለመክፈት፣ ስሜን ለመለጠፍ "ወልዴ ሞዴርን ልብስ ሰፊ" ለማሰኘት ያልለፋሁት

ልፋት፣ ደጅ ያልጠናቀቀች ደጃፍ፣ ያልፀለይኩት ፀሎት የለም። ግን ምንም። አየህ ዋናው እድል ነው.....ሲሳይ ከገባ ይገባል.....ካልገባ አይገባም.....ግንባርህ ሳይ ካልተፃፈ አልተፃፈም.....ይሔን ሁሉ ያመጣሁት ሸዋ ልጄ ቦለቲካ ውስጥ ትገባለህ.....አቅምህን አታውቅም ብዬ ሳይሆን ዐይን ይጋርዳል.....የሚያሳስት አይጠፋም....."

ሸዋ በፀጥታ ያዳምጠዋል.....አይመልስለትም.....ወልዴ ይቀጥላል፡

«የየኸውን ብዙ አትመን። ዐይን ደላይ ነው። ይኼ ግንባር ስር ያለው ብልት በብልጭልጭ ይደለላል። ልጅነትም አለ። ልጅነት ክፉ ነው። ልጅነት ከጥይት ይከፋል። ዐይን ብልጭልጭ ይወዳል፣ ጠልቀህ ለማሰብ ከፈለግህ ክደናቸው። እኔ ያለፍኩት ጉዳይ ሁሉ እንዲገባኝ ቦለቲካ ሳይሆን የማደርገው ዐይኖቼን እጨፍንና ከመጣሁበት እስከ ደረስኩበት አሰላስላለሁ። ያኔ ብዙ ባይሆንም ነገር ነገር ይገባኛል»

ሸዋ መሬት በእግሩ እየቆረቆረ አይመልስለትም።

ወልዴ ሁለተኛም ልጅ አለው ደርቤ የሚባል.....የዚህ የሸዋ ታናሽ የሚለው.....የራሱ ልጅ መሆኑን ግን አያምንም..... ከአምስት አመት በፊት ጥቂት ጊዜ የወሸማት የሠፈሩ አንዲት አፀደ የምትባል ጋለሞታ 'የአንተ ልጅ ነው' ብላው ገና አፍ ሳይፈታ አምጥታ እቤቱ በር ደጃፉ ላይ በካሊም ጠቅላ አስቀ መጠችለት.....ሊመልሰው ቢሔድ 'ጠፍታለች' አሉት። በኋላ አንድ ወልደሰንበት የተባሉ የአገሩ ሰው ቤት ተቀጥራ ስትሠራ ቢያገኛትም በቃሏ ፀናችበት። የፈረደበትን አሳደገው። ያለ እንክብካቤ፣ ያለ ፍቅር ስለ በቀለ ሳይሆን አይቀርም ደርቤ ጅላጅል የአእምሮ በሽተኛ ኾነ። ለሀጩን እያዝረከረከ አፋን ከፍቶ.....እጆቹን ደረቱ ላይ አጣምሮ መኪናና ሰው የሚተላለፍበት መሐል መንገድ ላይ የመቆም አስደንጋጭ ልማድ አለው.....አንድ ጊዜ ተረስቶ ከቤት ውጭ አድሮአል። ከአሮጌ ሞዴል የስፌት መኪናው፣ ከማይሻሻለው ደሐነቱ ወልደማርያም የሚያፍረው በዚህ ዲቃላ ልጁ ነው.....

ወልዴ እግዜር ከፈጠረለት ገላው ይልቅ ይህኛን የልብስ ስፌት መኪና ነጋ ጠባ ይንከባከባታል.....ሰባት አመት አገልግላ እንኳን ገና እንደ አዲስ ሳንቲም ታበራለች.....ይህኛን ማሺን ያገኛት ወልደሰንበት ከሚባሉ እሱ ከተወለደበት አካባቢ ከመጡ ሰው ነው። አንድ ዕለት ማታ ከእራት በኋላ በሰራተኞቹው በአፀደ አስጠርተውት፡

"መቼም በአሁን ዕድሜህ ኑሮህን በራስህ ልፋት መምራት ካልቻልክ.....ለሰው እያገለገልክ ምኑን ተሻሻልከው?" አሉት.....

"ታዲያ ምን ሳድርግ ጋሼ ወልደሰንበት? ደህና ደህና ሥራ በራሴ የሚያስጀምረኝ በቂ ገንዘብ አላጠራቀምኩ" አለ ወልዴ።

"ከተቀበልክኝ ምክር ልምክርህ?" አሉት.....ትንሽ ጊዜ እንደ ሚያስብ ሁሉ ተከዙ።

"መቼስ አዲስአባ ከመጡ ቆይተዋል.....የሚሻለውን እርስዎ አያጡትም" አላቸው

"ለምን ልብስ ሰፊ አትሆንም?" አሉት በታቀደ ፍጥነት።

"እንዴት?"

"እንዴት ማለት ጥሩ.....እንዴትን የመሰለ ጥሩ ጥያቄ የለምአንድ ፈረንጅ አገሩ ሲሄድ...ፈረንጁ ሁሉ ይሔ አብዮት እያሸሸው አይደል.....አንድ የአገራችን ሰው ጠቁሞኝ በብዙ መቶ ብር የገዛሁት አንድ የልብስ ስፊት መኪና አለኝ..... የሚሠራበት አጥቶ ተቀምጦአል.... ወስደህ ሥራበት"

"መውሰድ?"

"አይ አንተ! መውሰድ ስልህ በነፃ አይደለም.....እንዴት? እኔ ገንዘብ አውጥቼበታለሁ ማለቴ በየወሩ እየተሳሰብን..... ገንዘቡን ትሰጠኛለህ"

"እንዴት? የለኝማ አሁን?"

"እንደሌለህማ አውቃለሁ.....በየወሩ የተወሰነ ገንዘብ ትሰጠኛለህ.....እሱን በኋላ እንወስናለን"

"አሁኑኑ አንደኛውን ቢነግሩኝ አይሻልም?"

"ምን ያስቸኩላል.....ዋናው መኪናውን ማግኘትህ ነው። ከፈለግኸው ለሌላ ለባዕድ ሳልሰጠው በፊት ይልቅኑ አሁኑኑ እሱን የምታስቀምጥበትንና የምትሠራበትን ቦታ ፈላልግ"

"ነገርየውን አላውቅበትም"

"እሱ ያሳይሃል.....እቤት ውስጥ አንዳንድ ነገር ሲቀዳደድ ይጣጥፍበት ነበር.....መሻሻሉ በኋላ ይመጣል" ብለው ከአንድ ዐይኑ ጉርጉርጥ ሳረምሳ ጋር 'አንዳንድ ነገሮች' እንዲያሳየው አስተዋወቁት።

ከሳምንት በኋላ የልብስ ስፊት መኪናዋን ተሸክሞ ወሰዳት..... ብዙም ሳይቆይ ወልደሰንበት አዲስ የቀጠሩትን ጭሎ እቤቱ ድረስ ልከው በየወሩ ምን ያህል እንደሚከፍል የተወሰነለትን የገንዘብ መጠን ነገሩት። መጉዳቱ የታወቀው አንድ ወር ከሠራ በኋላ ነው.....አልፎ አልፎ ለወልደሰንበት የወር የአራጣ ሂሳባቸውን ለመክፈል ከጉረቤቱ ሱቅ መበደር ግድ ነበረበት..... በዐይኑ ሊያያቸው ጠላ.....ቢሆንም በነገሩ ያልተቀየመና ያልገባው ለመምሰል እቤታቸው ሊጠይቃቸው መሄዱ አልቀረም.....

ዘመድን እንዲህ በቀላሉ አይቆራረጡት.....

2.ገድግዳውም ድፍን...

የበልግ ዝናብ ለመምጣት እየቋመጠ ሰማዩን ሰለሸፈነው ወልዴ ሥራው እንዳይበላሽበት መኪናውንና ልብሶችን ወደቤቱ ውስጥ ያስገባል.....ሸዋ በቂ ብርሃን እንዲያገኝ መስኮት ሥር ተቀምጦ ደብተርና መጽሐፍ ገልጦአል.....

"ሸዋ ይህቺን ሱሪ የጎረቤታችን ልጅ ከሰአት በኋላ ስለሚ ፈልጋት ተጠንቅቀህ ሥራላት.....እኔ እዚያች ቤት አንድ ሁለት ጣሳ ቀምጼ ልምጣ....."

ገና እግሩ ከቤት ሳይሾልክ አጭሩ፣ ሰውነተ ሰፊውና ገፁ-ጉርጡ የአቶ ወልደሰንበት ጭሎ ስሙን እየጠራው በሩጫ መጣ..... እየነጠረ ተጠግቶት በቅጡም ሳይቆም.....ከአፉ የሚፈሰው የመልእክት አረፍተ ነገር እየተቁረጠረጠ.....፡

"በዚህ ሰአት.....የት ልትጠፋ ነው?...ጌታዬ ፈልገውህ ነበር"

"ማን ጌታዬ?".....እንዳልገባው

"ያው ማን ነው? ጋሼ ወልደሰንበት ናቸዋ!"

"ለምን ፈለጉኝ?"

"እኔ የት አውቃለሁ አንድ ጊዜ ለአንተው ነው ቶሎ ትመለሳለህ ብለውሃል"

ወልዴ ትንሽ አሰበና መሄዱ ምንም አያጉልብኝም በሚል ግምት እንደ አባራሪ እግሩን አንፈራጦ የቆመውን ጭሎ እያየ "እሺ" አለው.....

ወልዴ ጠላውን ጠጥቶና ሲጋራውን አጢሶ ወደ ተጠራበት ቤት ሄደ፡፡ ሰላምታ ሰጥቶ ገባ.....ወልደሰንበት ትልቅ ኩርሲአቸው ላይ ጉብ ብለዋል.....ግዙፍ ሰውነታቸው ክፍሏን ሞልቶ ወደ ውጭ ለመዘርገፍ ያሰፈሰፈ ይመስላል.....አፍንጫቸው ከጠባብ ሾጣጣ ፊታቸው እንደ ኩንቢ ተጉልጉሎ ወጥቷል.....እሱም ላይ አንሶላ የሚያህል መሐረብ ጣል አረጉበትና ጉድፉን አፀዱትዳናውን ሳያሰማ እየተሳበ የገባውን ወልዴ በቅንድባቸው ሥር እያዩ፡

"ወልዴ እንደምን አለህ? ምነው ይሔን ሰሞን ጠፋህ? ምንም አያገናኝንም እንዳትለኝ.....» በራሳቸው የአግቦ አነጋገር እየሳቁ፡፡ ወልዴ መልስ ሳይሰጥ የውሸት ሳቅ እየሞከረ ጉንፋኑን ሳለ፡፡ ዐይኖቹ ውስጥ ቅሬታ ያነበቡ ስለመሰላቸው ከአባባላቸው ሽሙጡን ለመፋቅ እየጣሩ፡

"ወልዴ...ያስጠራሁህ ለአንድ ጥሩ ጉዳይ ነው.....ለአንተም ጥቅም አለበት.....ሌላም የሚፈልገው ሰው ሞልቶ ነበር.....ግን ከአገር ሰው፣ ያው ቤተሰብ ነህ መቼም ሥራ ኑሮ አላገናኝ ቢሉንም.....ደሞ እዚሁ

እኔ ዘንድ ነበርኩ....." ንግግራቸውን ቆም አድርገው አዩት።

ቀጠሉ፡

"ደግሞ ጨዋ ልጅ ነህ.....ሙት ወልዴ.....አንተ ፊት ስለሽነ አይደለም.....ይሔ ዘመኑ ያመጣውን ነገ ሲያልፍ የሚያል ፈውን እ.....የምታስኮራ ነህ.....አንተን ሳይ በአገሬ ልጆች እኮራለሁ.....እኔ ፊትም ብቻ ሳይሆን ሌላ ዘንድ ስሜን በመጥፎ አንስተህ አታውቅም አሉ.....ይነግሩኛል ሰዎች ወሬ ይደርሰኛል.....ለዚህ ነው አየህ አንተም ልጅህም በሰላም የምትኖሩት.....ይሔ ኡሪና ወታደር ሳይቸገረው መኳንንቱን በጥብጦ.....የጎረቤት አገር እየረበሸ... 'ተወረርን፣ተወረርን' ይላሉ.....ድሮ ያልሞከረችን ሱማሌ እንኳን ንቃን አጋዴን ገባች አሉ....."

ንግግራቸውን ቆም አድርገው አዩትና ቀጠሉ፡

"ሰሞኑን ስትጠፋ ጊዜ እንደው ሶማሊያ ለውጊያ ወርደህ መስለውኝ-ተደናግጬ ነበር" ሳቅ አሉ.....ወልዴ ምንም መልስ ስላልሰጣቸው እፍረታቸውን ለመሸፈን ያልኮረኩባቸውን አፍንጫቸውን አካከኩና፡

" 'አገር ተወረረ አገር ተወረረ' እያሉ ይጮኻሉ.....ካለ እነሱ ኢትዮጵያ መኖር የማትችል ትመስላቸዋለች.....ሙት.....አገር ድሮ ቀረ አየህ.....ሰው እንደሻው ሲኖር ሰአት እላፊ የለ.....ጌታህ እንደ አሁኑ አይበዛ.....የድሮን አንድ ኩንታል መእኛ ጤፍ.....ድሮ ከትፎ የምንሸጥበትን ዋጋ ታውቀዋለህ? እህ እንግዲህ ዛፍ እየበላን አንከላከል.....ቢመለምለሁ እንኳን ምክንያት ቢጤ ፍጠር.....ሙት.....'ወንድም፣አባትም፣ እናትም ኾኜ ልጆቼን የማሳድጋቸው እኔ ነኝ' በል አቤቱታህ ሰሚ አያጣም.....ችግርህን ስለሚረዱልህ አይደለም.....አየህ ቀበሌው እርስ በእርሱ እየተ.....(በእጃቸው እያሳዩት) ይሔእ.....በሽተኛው ልጅህን ይዘህ ብትሔድ በተጨማሪም ያምኑሃል....." ከት ብለው ሳቁ.....

"ምን እንዳልኩህ ሰማህ? እ?...'ተጨማሪ' በእነሱ አማርኛ....." ይሔን ሁሉ ሲናገሩ ወልዴ እጐናቸው ካለው በማርጀቱ ወደ ጐን የተገለለ ሶፋ ላይ ተቀምጦ የሚሉትን ይሰማል..... በፖለቲካ ንግግራቸው ውስጥ ከመሳተፍ መቆጠቡን ሲያዩ ፍርሃት በትንሹ ጐንትላቸው እንደሚዘናና ሁሉ ጉሮሮአቸውን በሳል አፀዳድተው ፊታቸውን አቧራ እንደሰነነበት ሁሉ በመሐረባቸው ወልውለው፡

"እኔ እንኳን የጠራሁህ ዋና ጉዳይ ይሔ አይደለም.....አንድ የምትሠራልኝ ነገር ነበር" አሉ ወደ እሱ ዞርም ሳይሉ በከዘራቸው የሲሚንቶቸውን ወለል በቀስታ እየኮረከሙ.....የእሱን ፍላጎት ለመለካት በዝምታ ጥሞና እየጠበቁት.....

"ምን?"

"ቆይ አትቸኩል"

"መቸኮል አይደለም.....»

"አዎ ገባኝ" በከዘራ ወለሉን እየመቱ ጥቂት ዝም አሉ.....

ቀጠሉ፡

"ምን መሰለህ.....ይሔ ዕድራችን እንደምታውቀው የሚረባ አስተዳዳሪዎች የሉትም.....አየህ ይኸው ሁለት አመት ሊኾነው ነው ደህና ድንኳን እንኳን አልገዛንም.....ይህቺ የምታያትን መሐረብ የምታህል ድንኳን እኔን ከነሚስቴ አትጠልልም..... የዕድራችን ሰዎች አይረቡም.....አይረቡም.....ያማ ድርሻ አይረባም.....ቆረቆንዳ ነገር ነው.....እኔ ልሙት.....ደህና ደህና ሰው መምረጥ አለብን.....አለበለዚያ አሳክቶ መቅበር አልቻልንም ማለት ነው.....አሳክቶ መኖር እንዳለመቻል ነው....."

ቀጠሉ.....

"እና የጠራሁህ ለድንኳን የሚሆን ጨርቅ ስለገዛሁ እንድትሰፋልኝ ነው.....»

"ሂሳቡ.....ምን ያህል ነው የሚከፍሉኝ?" አላቸው በቀስታ.....

"እንደ ደንቡ እንደ ገበያው ነው.....አንተን ስለማውቅህ ነው ያስጠራሁህ.....ደ 'ዋ ዕድርተኛችን ነህ.....መርካቶ ልጄ እንኳን ድንኳን ሰፊ፣ ሰማይ ቢተረተር የሚዘመዝም በሽበሽ ነው....." አሉና እጃቸውን ወደ ላይ ሰቀሉ.....ከዘራቸውን እንደ እንዝርት ማሽከርከር ቃጣቸው.....የሚሠራበትን ዋጋ ስለጠየቃቸው አናዶአቸዋል፣ የተደፈሩ መሰላቸው፡፡

"አንተ ሰማህ አንተ አንተ ቆሮቆንዳ" አሉት ጭሎአቸውን፣ እሱን የሰደቡበት ስድብ ለወልዴም እንዲጠቅም በዐይኖቻቸው ሁለቱንም እየገረመሙ.....ቀጠሉና፡

"በል የድንኳኑን ጨርቅ ተጋግዛችሁ ወልደማርያም ቤት ውስጹት.....ስማ ወልደማርያም የስፌቱ ጊዜ ከ15 ቀን እንዳያልፍ"

ወደ መኝታ ክፍላቸው ሊገቡ ሲሉ፡

"ጋሼ ወልደሰንበት አንዳንድ ዕቃ መግዣ ገንዘብ ያስፈልገኛል እኔ የለኝም" አላቸው፡፡

'ምን ይነጩንጩኛል' ዓይነት ዞር ብለው አዩትና-ከፍ ዝቅ አድርገው፡

"አረቦን ነው? እሱን ነገ እልክልሃለሁ" ከዘራቸውን ፊት

ለፊታቸው ገትረው እየተቆናጠሩ ወደ ውስጥ ገቡ። እሳቸውና ሕይወቱ እንደዚያ ግድግዳ ድፍን ይሆኑበታል። ይናገራሉ ግን ሳይጨርሱ የሚተዉት ነገር ሁልጊዜ አለ። እሱን ከሰበኩበት ክፍል ተነስተው እየተሳቡ ሲወጡ ያላጠናቀቁት ጉዳይ ከኋላቸው እንደ ጅራት ሲከተላቸው በደመነፍሱ ይሰማዋል።

በበነጋው ጠዋት ገንዘቡ ተልኩለት ክሮች ገዛ.....መርፌዎች ለወጡ..... በተረፈችው ሳንቲም ለሣምንት የሚሆን ቀለቡን ሽምቶ ከሰአት በኋላ ላይ ድንኳኑን ለመስፋት መኪናው ፊት ተቀመጠ.....

3.....ወለሉም ድፍን.....

የድንኳኑ ጨርቅ ከስፌት መኪናው ላይ ይነሳና ትንሽዋን በረንዳ ይሞላታል.....ከፊሉ በንኩ ልጅ በደርቤ ወደ ቤት ውስጥ ይጉተትበታል.....ጨርቁ ጭኑ ላይ ይዘለፈለፋል..... ሞተር ይጮኻል.....በጢማም ፊቱ አጉንብሶ ለተዘበራረቀው ጨርቅ ነፍስ ይሰጠዋል.....የለኮሳትን ሲጋራ አንቆ ሳይስብላት ጣቶች መሐል ትጠፋለች.....የአመድ አፅም የእጁ አይበሉባ ላይ ይናዳል.....ድንኳኑም ሽራ ላይ ይበተናል.....የዐይኖቹ ጡንቻዎች ይወጠራሉ.....ጣቶቹ ይቆለመማሉ፣ ይዘረጋሉ..... አዲስ ገበያተኛ ከች ይልና ይጠይቃል፡

"ወልዴ ሥራልኝ ይህቺን"

"ይቆይብሃል"

"ጋሼ ይህቺን እስኪ ሞክርልኝ"

"ካልቸኮልሽ"

ላይመለሱ ይሔዳሉ.....ለእሱ ይሆን የነበረው ሣንቲም ኪሳቸው ውስጥ እየተንካካ.....

የዐይኑን ሥሮች ይወጥራል.....መርፌ መስመር እንዳይስት ፔዳል ይረግጣል.....ይዘውራል.....የእግሮቹ ቁርጭምጭሚቶች በድካም ይለግማሉ.....ለምሳው፣ ለእራቱ ያርፋል.....የስፌቱ እርዝመት ያታክተዋል.....በእያንዳንዱ ቀዳዳ መሃል ክር ያልፋል.....እልፍ ቀዳዳ እልፍ ክር። አንጉሉ ያናውዛል..... አንጉሉ ይባክናል.....ሕልሙን እተቀመጠበት ይደግማል..... ቀኒቷን በጠቆረ ቅዠት ይተኛታል.....ደርቤ የድንኳኑን ጨርቅ ይጉትታል። ሲመሽ የስፌት መኪናውን አስገብቶ አልጋውን ወደ ጓዳ አንቀሳቅሶ ሌሊቱን ሊሰፋ ይዘጋጃል.....ከመሐል ተነስቶ በቅዠት የሚጮኸውን ደርቤን አባብሎ አስተኝቶ ይመለሳል.....ለማፏጨት ይፈልግና ሃሳብ የከንፈር ዓላማውን ይነጥቀዋል.....ድካም ትንሽ ደስታውን ይገፈዋል.....አንገቱ

ይጣምናል.....ምራቅ ይደርቃል.....ዳሌ ይፈዛል.....አንጀት
ይታጠፋል.....አንደኛ ቀን::

ሁለተኛ ቀን.....ቤቱ ጭር ብሎአል.....የሌሊቱ ቅዝቃዜ እየገነነ ነው.....በምሬት ሲጋራ ለኮሰና የጨርቅ ጉዝጓዝ የረበረበበትን ወንበር እመቻችቶ ግድግዳ ተደገፈ.....እዛው የሚሠራበት ሳሎን ከሁለት ጫማዎች እርቀት ላይ ጌን ለጌን የተጉትን ልጆቹን አየ.....የሸዋ እግር ከብርድ ልብሱ ወጥቶ ለብቻው የሚኖር የተቆረጠ እንጨት ይመስላል.....የትንሹ ልጅ ላሽ የበላው ቸብቸቦ በተለያዩ ጨርቆች ከተደራረተው ብርድ ልብስ መሐል ተመዞ ወጥቶአል.....የተበታተከው ዘርፉ ፊቱን ሸፍኖታል.....ያንኮራፋል.....የቤቱ ዕቃዎች ቀለማት በእርጅና ሰበብ ረግፈው ፈዘዋል.....የጥይት ድምፅ ተሰማወልዴ ከተቀመጠበት ተነስቶ ቆመ.....ወደ ሸዋ ተመለከተተንጠራርቶ ተገልብጦ በሆዱ ተኛ.....ወልዴ አማተበና ተቀመጠ.....ሌላ ሲጋራ ለኮሰ.....

በልጅነቱ ከአገሩ ሲወጣ ጉራ ነፍቶ ነበር.....

አዲስአበባ ብር እንደ አክርማ እቀጫለሁ፤

ለዘር ዘሮቼ ማረሻ በሬዎች ነድቼ እመጣለሁ፤

እመድ የለበሰው ገላዬ ሐር ይከናነባል፤

ወዘተ.....

የትኛውንም ሳይዝ በዚህች ቤት ውስጥ፤ በእብድ ልጅ..... በስፌት መኪና.....ትርፍ በማይሰጥ ሥራ.....የሁለት ቀን ቁርጥማቱ በረታበት.....ድካም ተጫነው.....ትንሽ ለማረፍ ግንባሩን የስፌት መኪናው ላይ አስደግፎ ዐይኖቹን ጨፈነ.....

የሕይወቱ ወለል በሰካራም ባሕር ትደፈናለች.....ያን ፈላሽ የተቀበለች መሬት ለአንድ የዕንባ ዘለላ ድፍን ናት.....ከዚህ ውሐዋ ደመና የሚደርስ በእሾህ የታጠቀ ጎረጎ ዛፍ ይመዘዛል.....ወደደብሮች የተገፋው አለት ቁልቁለቱን ይንከባለላል፤ አቀባቱን ይገፋል.....ይንከባለላል.....ይገፋል..... አሥራ ሶስት ፀሐያት እውስጧ ሲጣሉባት የምትደርቅ አትመስልም:: ይጤላል.....ይሸታል.....ይጤላል...እንዳሌዎታን ራሷን እያጠፈች ትዘረጋለች.....የእሾሁ ስለት አይበርድም... ፀሐዮቹ ግለታቸው ይሟጠጣል.....ባሕሩ ሳያቋርጥ ይጤላል..... ይጤላል.....ከዚያ የጢስ ማሕፀን የደርቤ ድምፅ ይፈነዳል.....

ወልደሰንበት ባነነ::

ግንባሩን ውጋት፤ ማጅራቱ ላይ ለረዥም ጊዜ በጠንካራ ሰው እጅ ተጨብጦ እንደተያዘ ሁሉ ሕመም ተሰማው...ከሕመሙ ለመላቀቅ

ጭንቅላቱን አነቃነቀው.. ንኩ ልጅ አልጋው ላይ ቁጭ ብሎ
 አፍንጫውን እያሻሸ ትርጉም በሌለው ቋንቋ
 ይንተባተባል.....ማጅራቱን በእጁ እየዳበሰ ደርቤን ትኩር ብሎ
 አየው.....አባብሎ ሊያስተኛው ከተቀመጠበት ሲነሳ እንግዳ ስሜት
 ተሰማው፤ እንግዳ ጠረን ሸተተው.....እያናወዘው እንዳለ.....አንድ
 ባይተዋር እዚህ ቤት ለአፍታ ገብቶ የወጣ ይመስላል.....ከተቀመጠበት
 ተነስቶ ወደ ታች አየ..... ከስፌት መኪናው ጥቂት ጫማዎች ራቅ
 ብሎ ቀጭን ጥቁር ጢስ ቀጥ ብሎ ወደ ጣሪያው ይነሳል.....የድንኳኑ
 ጨርቅ የመዳፍ ስፋት ያህል ተቀዶአል.....ከቦዳሳው መሐል ተቃጥላ
 ለማለቅ የቡሽዋ ትንሽ ጫፍ የቀራት ሲጋራ ወድቃለች.....በሁለት
 እጆቹ ለጥቂት ጊዜ ፊቱን ሸፈነ.....በጨለማው ወልደሰንበት ከዘራ
 ቸውን ተደግፈው ቆመው እያቸው:: ሲያዩት.....

4.....ጣሪያውም ድፍን.....

ባንዲራዎች አዲስ ከተማን እስከ አፍንጫዋ ሸፍነዋታል..... አልፎ
 አልፎ ዕንባ ያረበበበት ዐይንዋን በጥይት ድምፅ
 ትለቃለቃለች.....ቅዳሜ ማታን ሲሳከሩ ያመሹ ሴተኛ አዳሪዎች በዛ
 ከርካሳ መንገድ ላይ የአውሬ ሳቅ ይተፋሉ..... መንገዶች የተሠሩበት
 አለት ጭቃ ተለቅልቆ ያዳልጣል..... ጤነኛው እንደዘረበት
 ይንገዳገዳል.....ወልዴ የእድሩ ስብሰባ ለመድረስ ይቻኮላል.....ዘርግቶ
 ያላጤነው ድንኳኑ ምን እንደሚመስል ሊያይ በእንቅልፍ የፈዘዘ ዐይኑ
 ይቋምጣል..... ልቦናው ባብቶአል.....ተንድሎ ስለተጣፈውድንኳን
 ወልደ ሰንበት እንደተበላጩ ጭሎ ነግሮታል.....ቢስ ወልደ ሰንበት
 ያለባቸውን የገንዘብ እዳ ለመካድ ጮማ የሚያዝረበርብ ምክንያት
 አግኝተዋል.....ለሌላም ሰው ባይሆን ለራሱ የሥራው መበላሸት እስከ
 አንጀቱ ቅር አሰኝቶታል.....ከውስጡ ይሰማዋል እግዜር የወረወረለት
 ቂጣ እተደፈነው ሰማይ ተገድባ ቀርታ:: እንዲህም አንጋጦ እያያት
 መውረድዋን ተጠራጥሮ::

ድንኳኗ መንገድ መሐል ትልቅ ሳቢሳ መስሎ ተተክላለች
ዓላማና አውታሮቿ ፀሐይ እንደ ምታበራባቸው የሸረረት ድሮች
 ቦግ ብለው ይታያሉ.....ወልዴ የእጁን ሥራ ራቅ ብሎ
 አጠናት.....ምንም ያህል አንድ ቦታ ብትበላሽ ለልፋቱ 'እናትህ ውሐ
 ትጋትህ' የሚባልባት አይደለችም.....ፍፁም ውብ ናት.....የብዙ ጊዜ
 ልምድ ያለው ቀራጢ ከነጭ ዕብነበረድ ጠርቦ ያወጣት የቤተሰቧ
 ቤተልሔም ትመስላለችቢሆንም 'እናትህ ውሐ ትጋትህ'
 የሚያሰኝ ሥራ አይደለም.....እኚህ ጎፈጠጥ ብልጡ ሽማግሌ እሱን
 በነፃ አሠርተው የዕድር መሪ ኾነው ሊሾሙበት ይፈልጋሉ:: ወደ
 ድንኳኑ ሲጠጋ ወልደሰንበት ከሶስት ሰዎች ጋር ቆመው ሲያወሩ

አያቸው.....ከዘራቸውን ግራ ከንዳቸው ላይ አድርገው ሁለቱንም እጆቻቸውን አዲስ ካፖርታቸው ኪስ ውስጥ ከተዋል.....ወልዴን ሲያዩት ከባድ ጨዋታ እንደያዙ ሁሉ ፊታቸውን አዞሩበት። ሠላምታ ሰጥቶ ቢያጎነብሰላቸውም እንዳልሰሙትና እንዳላዩት ሆኑ.....

ወደ መሐል ሳያልፍ ድንኳኑ መግቢያ አጠገብ ቁጭ አለ..... ከጥቂት ጊዜ በኋላ በዐይኑ ዙሪያውን እያማተረ ለራሱ ሳቅ አለ። አጠገቡ ለተቀመጠው አንድ የማያውቀው ሰው፡

"ጃን ይቺ ድንኳን እንዴት ናት?" አለው

"ግሩም ነው.....ግሩም ነው.....ግን ያቺ....." አለው ድርብ ወደ ተሰፋችው የተጣፈች ቦታ አሳይቶት። ከውስጥ ሾኖ ሲያዩት ሌላው የድንኳኑ ሽራ ይነጣና ልጥፋ ቦታ ይጠቁራል። በዚህ ሰበብ የድንኳኑ አንዲት ጉድለት ትታያለች።

".....በተቀረ እንከን የለውም"

"እኔ ነኝ የሠራሁት"

«ነው?.....እ.....አንተ ደ 'ሞ ልብስ ሰፊ አይደለህም?"

"መስፋት መስፋት ነው.....ከዚህ በፊት ከሰው ጋር አንድ ሁለቴ ድንኳን መስራት ሞክሬአለሁ" ግራና ቀኝ ሂሙን ከጆሮ ግንደቹ እስከ አገጩ በሁለት እጆቹ እየዳበሰ.....

"ምን ያህል ይከፍላሉ?"

ወልዴ ግር አለው.....

"ለምኑ?"

"ለድንኳኑ ነዋ! ለስፌት.....ጨርቁን ፋብሪካ የለህ መቼም አልሠራሽው"

"ገና አልወሰድኩም....."

ከመሐል ጭብጨባ ተሰማ። አንድ ቦታ ጉች ብለው ከተቀመጡ ሰዎች መሐል ወልደሰንበት ቆመዋል.....የማይለዩትን ከዘራቸውን በግራ እጃቸው ይዘውታል.....ከውስጥ የደረቡት የጋቢ ጫፍ በካፖርታቸው የኋላ ተከፋች እንደ ነጭ ጅራት ተንጠል ጥሎአል.....የማጅራታቸው ሥጋ በደረቁ የካፖርት ከሣድ እየተገፋ አጭር ፀጉራም ቀበቶ ይበቅላል፤ ይሰወራልመናገር ጀመሩ፡

"መቼም ሰው በሕይወት ሲኖር መጠቃቀም ቢኖርበትም ሞት ግን ዋናው ነው.....ማንም የማይሞት የለም.....ይህቺን አለም ትተናት እንሔዳለን.....የዕድራችን ዋና ሐሳብ ምንድነው ለዚህ ነው.....ሰው ያለሰው አይሆንም.....ለሰው መድኃኒቱ.... ደማከሴውም አረግ እሬሳውም ሰው ነው.....የታመመን እንኳን 'አይዞህ፣ አይዞህ' ቢሉት

በእውነት ነው የምላችሁ ከረድኤቱ ጋር ይድናል.....ዕድራችን እንዲያድግ ያስፈልጋል.....

".....እዩት የሌሎችን ዕድር.....እኛ እንደነዚያ የማንሆንበት ምክንያት ለምንድነው? ስለዚህ ማንኛችንም የምንችለውን የአቅማችንን ማድረግ አለብን አይደለም? እኔም እንግዲህ ይህኛ ዕድራችን አላስባኝ.....ለቅሶ ደራሽ ሲመጣ እውጭ ያለመጠለያ ሲቀመጥ ሳይ "እንዴ ለምን ድንኳን አሰፍኜ ሌላ ትልቅ እስከምንገዛ ድረስ.....መግዛታችን አይቀርም.....ድሩ ቢጠቀምበትስ?" አልኩ.....እንግዲህ በዚህ አላማ በመነሳሳት ዛሬ የተሰበሰብንባትን ይህኛን ድንኳን ሌላ እስከምንገዛ ድረስ እንጠቀምበታለን.....(ጭብጨባ አቋረጣቸው.....ጭብጨባውን እንዳልፈለጉት ሁሉ ከዘራ ያልያዘ እጃቸውን ወደ ላይ በማንሳት ሰውን ዝም ካሰኙ በኋላ).....እና ምን ለማለት ነውያው ለአባቶቼ፣ ለእናቶቼ፣ ለወንድሞቼ፣ ለእህቶቼ..... መጠቀሚያ አበረክታለሁ.....ለቅሶአችን ላይ የፈለገው ያህል ሰው ቢመጣ.....አናፍርም....."

በተስተካከሉ ጥርሶቻቸው ብዙም ሳቅ ሳያበዙ ፈገግ ብለው ተቀመጡ.....ሰዎች በየተርታ እየተነሱ ምስጋናቸውንና ምርቃታቸውን አቀረቡ.....ከጥቂት ጊዜ በኋላ ሌላ የዕድር አመራር ለመምረጥ ምርጫ ተደርጎ ወልደሰንበት አንደኛ ወጡ።

ኩራት ፊታቸው ላይ ይነበባል። ማሸነፋቸውን ሲያረጋግጡ ለሌላ ንግግር ቆሙ.....ወደ ወልዴ አቅጣጫ አይተው የሰውን ጉርምርምታ ዝም ለማሰኘት በከዘራቸው መሬቱን በቀስታ ገጭ ገጭ አደረጉት.....ዝምታ ነገሠ.....

"ይቅርታ አድርጉልኝና መቼም ሙያተኛ በየቦታው አለ..... ትንሽ ለሚመስለን ነገር ሁሉ ሙያተኛ ያስፈልገዋል..... ይህኛ ቀላል የምትመስለውን የእኔን ከዘራ ለመስራት ባለሙያ ያስፈልጋታል.....እኔ ስራት ቢሉኝ አላውቅበትም..... መጠቀም እንጂ። ልክ በዚህ ምሳሌ ይሔ ድንኳን ሲሠራ አንድ ባለሙያ ነኝ ባይ ሊሰፋ ወስዶ ያቺን ታዩዋታላችሁ እዚያ ጥግ ከአቶ በነበሩ ራስ በላይ ያለችው ቦታ....."

ያለ ከዘራቸው በእጃቸው እየጠቆሙ.....ሰው ሁሉ ሰው በዚያ አቅጣጫ አንጋጠጠ።

"እናላችሁ.....ቀዳዳ! ምን የመሰለ እርጅናሌ ጨርቅ..... አበላሸው.....ዝናብ ባያስገባም መልኩን ያስከፋብናል..... ያስገባል እንዴ?.....እ?.....እ? አያስገባም"

5.....ደፍረን ከገለጥነው.....

ከዕድሩ ስብሰባ በኋላ ወደ ቤቱ እየሄደ እኚህ ራሳቸውን ያልጸላ

አድርገው የሾሙ ገብጋባ ሽማግሌ ለምን እንደ ሚለክፉት ግራ ገብቶት ያስባል፡ ቀድሞ ልብስ ሰፊት መኪና ግዛ ብለውኝ ገንዘቤን ሲነጩኝ ኖሩ.....ከአሥራ አምስት ቀን በፊት ድንኳን ቀደሃል በሚል ሰበብ የለፋሁበትን ሒሳብ ጎርደው ሰጡኝ.....ምን ድንኳኑ ቢቀደድ ጦም እደር አይባል ደ'ሞ በሌላ ጨርቅ አልጣፍኩት.....ዛሬ ደ'ሞ የዕድር ሰው እንዲጣላኝ ያለ ዘመድ ያለ አዛኝ ያለ ደጋፊ እንድቀር በከሃዲ ምላሳቸው ልፋቴን ትህትናዬን አጠፋፉት.....እንዴ እኝህ ሰው ከእኔ ምን አላቸው.....

መኖሪያ ቤቱ ሊገባ ትንሽ ሜትሮች ያህል ሲቀረው አንዲት በቀስታ የምትሮጥ ሴት ከኋላው ስሙን ጠራችው.....አፀደ መኸንዋን ሲያውቅ ወልዴ እንዳልሰማ ሁሉ መንገዱን ቀጠለ.....

"ወልዴ! ወልደማርያም ምነው ሰምተህ ያልሰማህ ትሆናለህ? እ.....ቆይ እንጂ!" እየሮጠች መጣራቷን አቋርጣ በቀስታ ሩጫ ትከተለው ጀመር.....እቤቱ ደጃፍ ቆሞ ለማታ የሚኸነው የማገዶ እንጨት በዝናብ እንዳይመታ ሽዋን ሲያስጠነቅቀው ደረሰችበት.....

"ወልዴ! እንደምን አደርክ?" የፍርሀት ትሕትና ቀላቅላ

"አሁን ደግሞ ከእኔ ምን ቀረሽ? እ" አላት.....

አፀደ ከድሮው አምሮባታል.....ጡቶቿ እንደ ሐብ ሐብ ተዘርግፈው ሊወጡ የቀሚሷን ጨርቅ ወጥረውታል.....ከኋላዋ የበለጠ ከብዳለች፡፡ ወልዴ በሆዱ፡ ሴትና ጊንጥ፣ በቂጥ.....

"እንዳበሳጨሁህ ይገባኛል.....ግን አንድ ትልቅ ወሬ ልነግርህ ነው የመጣሁት» ሽዋን ትክ ብላ አይታው፡

"ይሔ ልጅ ሽዋ ነው አይደል? የዘመኑ ልጅ ይመዘዝ የለም" አለች፡፡ አርእስተ ነገሩ ወደ ታመመው ወደ ተበላሽው ልጅ እንዳይዞርና ጭቅጭቅ እንዳይፈጠር አቋርጦአት.....

"በይ የምትነግሪኝን ንገሪኝ.....ሌላ ወንድ ቢሆን እዚህ ቤት አያስገባሽም ነበር" አላት፡፡ ከመናገሯ በፊት ሽዋን ቀና ብላ አየችው.....እነሱ ወሬ መሐል ልጅ እንደማይፈለግ ምልክት መሆኑ ገብቶት ከቤት ወጣ፣ በረንዳዋም ከዝናብ ስለማትጠልል ፊት ለፊት ያለው ሱቅ እየሮጠ ገባ.....

"ስለ ልጅ ነበር.....ስለዚህ" አለችው ወደ ደርቤ እየጠቆመችው

"እሱ ምን ይሁን?"

"አትቆጣ እስኪ፡፡ ልጅ የአንተ አይደለም" ትንሽ ዝም ብሎ ቆይቶ

"እሱንማ ልቤ ያውቃል.....አንቺ ነሽ «ነው» ያልሸኝ....ማን «በይ» እንዳለሽ እንጂ.....ልትወስጂው ነው?"

"የማን እንደሆነ ልነግርህ ነው የመጣሁት.....ልወስደው አይደለም....."

"አልሰጥሽም.....አንድ ቀን ያን የዕድር ድንኳን ስሰፋ ከእንቅልፌ ቀስቅሶ ከእሳት ቃጠሎ አድኖኛል....አውቆም ባይሆን አድኖኛል.....ተላምደናል:: እስካደገ አሳድገዋለሁ....."

ሀዘንና መገረም በተደባለቀባቸው ዐይኖች አየችው.....ፊቱን አዞረ::

"ልጁ.....ልጁ.....የጋሼ ወልደሰንበት ነው"

"እ....."

"የጋሼ ወልደሰንበት ነው.....እቤታቸው ስሠራ የነበረ ጊዜ ነው የፀነስኩት.....አንድ ቀን ማታ ከሠራ ወጥቼ ወደ ቤቴ ልሔድ ስለ እንደማይመቸኝ ብነግራቸው በግድ ጎትተው ወስደው....."

"እኚህ ሰውዬ አይለቁኝም.....እውነትሽን ነው?" እቆመበት ተቁነጠነጠ::

"ለምን እዋሻለሁ"

"አምስት አመት ሙሉ ጠብቀሽ ለምን አሁን ነገርሽኝ?" በሁለቱም እጆቹ የአናቱን ፀጉር ሞነጫጨረ..... "ከዚያ በኋላ ደጋግመው ያገኙኝ ጀመር የወደዱኝ መሰለኝ....ደመወዜን ጨመሩልኝ.....እንዳረገዝኩ ስነግራቸው 'የትም አድርገው... ቀለብ እቆርጥልሻለሁ.....ልጅና ጨብጥ አልወድም' አሉኝ:: ላስወርድ ባስብ ለራሴ ፈራሁ.....ከእሳቸው ሌላ ወዳጅ እንዳለኝ ጠየቁኝ.....አንተ እንደሆንክ ነገርኳቸው.....'በይ ወልዴን አባት አድርገው.....እስከ ፍርድ ቤት ከተከራከረ የምስክር ችግር አይኖርም' አሉኝ.....አየህ ልጅ ቢወለድ ግድ አልነበረኝም ዲቃላ ማሳደግ ይከብዳል.....ወልደሰንበት በድብቅ እቆርጥ ልሻለሁ የሚሉኝን ገንዘብ እምቢ ቢሉስ? አሁን የነገርኩህ ምክንያት ጋሼ ወልደሰንበት ኑሮ ተወደደ አለና ገንዘብ መቁረጡን አቆመ.....ከበዝባኸ ምን ተጠብቆ የወጣላቸው ጩቅ ናቸው ደግሞ.....ስምህን ከጠላካት ጥሩ አልኩና.....እኔም"

"በቃ ተይኝ ፀዳለ.....አሁን ይሔን ለምን ትነግረኛለሽ? ሰው ጠፋ እባክሽ.....አሁን አንቺ ለእሳቸው ስትይ.....እንዴት እኔን አንድ ደሐ.....ለመሆኑ ውርዴ ነበረብሽ በዘርሽ?"

"እኔ እቴ"

"ቃዲያ ምነው ልጁ እንዲህ....." አፀደ ልጋጉን እስከ ሆድቃው እያዘረበረበ ዐይኖቹን እስከመጨረሻ የበለቀጠውን ደርቤን ተመልክታ

ፊቷን ቶሎ አዞረች።

"አቅም ቢኖረኝ ምን አደርግ ነበር መሰለሽ? አንቺንና ወልደሰንበትን እገኛለሁ ነበር" ተነስቶ ተንጐራደደ.....ፀጉሩን እየሞኘጫጨረ። ወደ እዳሪ አየች። መንገዱ ሰው አይተላለፍበትም። ነጭ የዝናብ ማግ ቤቷን ከውጪው አለም ጋር ይደራጃል፤ ከተቆጣ ፊቱ እንደ አመረረ ገብቶአት ከተቀመጠችበት ጮኻ ተነሳች። ቡጢ ሲሰነዝር መመከቻ ያነሳቸውን እጇን ከፊቷ ጋር ደርቦ መታው። እየተንገዳገደች በክፍቱ በር ተተኩሳ ወጣች። ሽዋ ከተጠለለበት ሱቅ እየሮጠ መጣ። እሱን ስታየው የሽሽት አቅጣጫዋን ለወጠች። በጨኸቷ እየታጀበች.....

"እኔን መድፈር ቀላል መሰሎኝል!!.....ሽርሙጣውን አይፈልግም!!!"

ዝናቡን ፈርተው በየቤታቸው ገብተው የነበሩ ሰዎች ከግራና ቀኝ ቤቶች ዣንጥላ እየያዙ፤ በነጠላ እየተከለሉ፤ ወይም ራስ ቅላቸውንና ጎፈሬአቸውን በዝናብ ጠል እያረሰረሱ መጥተው ሁኔታውን ለማየት አሰፈሰፉ.....መንገዱን በሞላው ጉድፋም የጐርፍ ኩሬ ውስጥ በሚያስቅ መልክ እየተንቦጫረቀች እየጮኸች ታልፋለች አፀደ፡

"ጠብቃትማ—ጠብቅ!!!"

ብዙም ሳይቆይ ፀጥታ ወደ መንገዱ ተመለሰ.....አንገቱን የደፋውን ወልደን እያየ፡

"ምን ኾነች?" አለ ሽዋ። አባቱ እፍረቱን ሊነግረው አልወደደም.....ስትወጣ እየጮኸች የተናገረችው ነገር ሳይሆን ሌላ ጉዳይ እንዳጣላቸው ቢጠረጥርም፡

"ምን ነገር ነው?" አለው ልጁ ደገመና

"እኔ እዚህ ሠፈር መቀመጥ አልፈልግም" አለ ወልደ..... ልጁንም ሳያይ መሬት በእግሩ እየቆረቆረ.....

"ለምን? ምን ሆነክ?" ሽዋ ከቆመበት በር ወደ ውስጥ ገባ.....ከአባቱ ፊት ለፊት የሰፊት መኪናውን ተደግፎ ተቀመጠ.....

"እኚህ ወልደሰንበት የተባሉ ሰው አላስቀመጡኝም"

"ምን አደረጉህ ደግሞ?"

"የሚነገርም አይደል.....አሁን እሱ ሰውዬ የቀረው ነገር ቢኖር ማስገደል ነው"

"ምን አርገሃቸው ነው እዚህ ደረጃ የሚደርሱት?"

ሽዋ ስለ የድንኳኑ ሂሳብ አባቱ ኪስ አለመግባቱን ቢያውቅም ወልደ መልሶ ነገረው.....አፀደ ያወራችለትን በሙሉ ዘረዘረለት.....

"ውሸቷን እንደኾነሰ?" አለ ሸዋ

"ውሸቷን አይደለም.....የእኔ ልጅ እንዳልኾነ እኔው አውቃለሁ:: የማን እንደኾነ ነበር ያላወቅሁት:: ራሴ ወልደ ሰንበት?.....እዚህ መኖር አልፈልግም"

"ልጄን ስላሳደግህለት ደግሞ ምን ይፈልጋል?" አለ ሸዋ በብስጭት

"እንዲሁ ይታወቀኛል.....ይሰማኛል:: በደመ ነፍስ የሚታወቅ ነገር አለ:: ያረጀ ሱሪ አንጠልጥለን ይዘን የት ቦታ እንደተቀደደ እንገምት የለ:: እንደዚያ ማለት ነው"

"ምንም አያደርግህም....."

"በቃ አልገባህም ወይ እንደ እኔ ልብህ ድረስ አልተሰማህም ወይ ቆሽትህን አልተኩሰህም.....ደግሞ አየህ ስለ ቦለቲካ ብዙ ያውቃል:: ድንኳኑን እንድሰፋ የሰጠኝ ዕለት.....:: ራሱን በቁጨት ነቀነቀ:: ጉልበት የለም እንጂ የማደረገውን አውቅ ነበር.....እኔ እንደምታውቀው ልብስ ስፌት መኪና ላይ ነው ተቀምጧል የምውለው.....የኾነ ቦለቲካ ውስጥ አለ ብለው ቢያስወፋብኝስ? አንተስ ላይ ቢናገሩ? ሰማህ ይኼ ያልወለድኩትን ልጅ ሰው ተረጋግቶ በሚያስብበት ደህና ጤነኛ ዘመን 'የወልዴ ልጅ ነው' ብለው ሰዎች በወሬ ብቻ ታመኑየአሁኑማ ቦለቲካ ተራ ነገር ነው"

ሸዋ የነገሩ ክብደት እንደ ተሰማው ሁሉ ለትንሽ ጊዜ ትኩር አድርጎ አይቶት ከአባቱ ጅል፣ ግድ የለሽ ነፍስ ስሌት የተቀላቀለበት የጥርጣሬ፣ የፍርሃት ሃሳብ ሲወጣ ሲሰማ ቁዘማ ተጫጫነው.....

"በአሁን ይዘታቸው ይኼን ያልከውን ከማድረግ የሚመለሱ ባይመስልም..... የሚያምናቸው አይገኝም....."

"የሚያምን ማግኘት ቀላል ነው.....ይኸው ይኼ ልጅ ልጄ ኾኖ የለም.....መሰደቢያ ኾኖኝ የለም.....ለአንተስ መሸሚጠጫ ኾኖህ የለም....."

"እና አሁን ምን ልታደርግ ነው?"

"መዝመት እፈልጋለሁ....."

"እንዴት?.....ወደ ጦርነት?"

ራሱን በአወንታ ነቀነቀ:: አባቱን በመገረም አየው:: ዝም ተባባሉ:: ወልዴ ወደ ውጭ ወጥቶ ከጣራው የሚወርደውን የዝናብ ጠፈጠፍ እያየ ያስባል.....

"ይህቺ ሲንጀር የአንተ ናት" አለው ወልዴ ለልጁ ፊቱንም ሳያዞር.....

ሸዋ ዝም አለ.....

"እኚህ ሽማግሌ እኔ ብሔድም ለአንተ ችግር ሊጠምዱብህ ይችላሉ.....ማንኛውንም አይነት ግንኙነት ከእሳቸው ጋር ያለውን አቁም.....ከዕድሩ ውጣ"

"እዚህ ያደርሳል ግን?"

"ያረጉኝን አወቅህ አይደለም?"

"አዎ.....ግን ከዕድር መውጣቱ ምን ይሠራል?"

"እሳቸው ባለሥልጣን አይሆኑህም:: ዛሬ መርጠናቸው መጥተናል.....ከፈለግህ ሌላ ዕድር ግባ.....ለእኔ ዕድር አያስፈልገኝም.....እኔ በረሃ ነው የምሞተው.....ግን ሸዋ ታውቃለህ ከአገሬ ወደ አዲስ አበባ ስመጣ ብዙ ሕልም ነበረኝብዙ ምኞት ይገጽ ነበር....."

ዐይኑ እንባ አቀረረ.....

"አሁን ብዙ መቆጫት አያስፈልግም.....አልፎአል.....ምናልባት ተመልሰህ ስትመጣ ብዙ ነገር ይለወጣል....."

"ተወው.....ግድ የለኝም.....ተመልሼ የምመጣው ለሌላ አምስት አመት ጨርቅ ለመስፋት ነው?.....አሁን የምፈልገው ወልደሰንበት የሚጠላውን መሥራት ነው....."

ለሸዋ አባቱ ወልዴ ዝምተኛው ወልዴ አልመሰለውም..... ሠላምታውን በአጭሩ እየመለሰ ቀዳዳ የሚጥፍ፣ ተራ ቀሚሶች የሚሰፋ.....አንገቱን ደፍቶ ጭንቁን ወደ ሆዱ የሚውጥ....እሱን ወልዴን አልመሰለውም.....ስለሞት ቀርቶ ስለ ውጋት፣ አሸዋ ውስጥ ስለመቀበር ቀርቶ ስለ ከባድ እንቅልፍ ተናግሮ የማያውቀው ወልዴ አልመሰለውም::

ከሞጭሟጭው የአዲስ ከተማ ሰማይ ካፊያ እንደ ዱቄት እየበነነ....ወልዴ ደጃፍ ተደግፎ እንደቆመ.....ሸዋ የልብስ ስፊት መኪናውን እንደተደገፈ ሳይነጋገሩ ለብዙ ጊዜ ቆዩ.... መንፈሳቸው እንደ እብድ እየባከነ.....

ማታ እንደተኙ ወልዴ ሸዋን ጠራውና እንዲህ አለው.....

"ሸዋ!ሸዋ ነገ ጠዋት ምን እንደምሠራ ታውቃለህ?.....እ!" ሸዋ ማንከራፋቱን ቢያቆምም.....ግን አያዳምጠውም.....ከነውዙ ገና አልወጣም.....

"ጠዋት ሔጄ ቀበሌ ወልደሰንበት ድንኳን እንዳለው እጠቁማለሁ.....እግዜር ይቅር ይበለኝ" ከልጁ መልስ አልጠበቀም:: ፊቱን ወደ ግድግዳ አዙሮ ዐይኑን ጨፈነ.....

ሲያጠቁት አፀፋውን ካልመለሰ ካላጠቃማ ሲነካኩት ሲነካኩት ካልነካካማ ካልነካካማ ሲያቃጥሩበት ሲያቃጥሩበት ካላቃጠረ ካላቃጠረ ሲያቃጥሩበት.....ያ ረዥም የዕድር ዳኛ እንደ ማስቲካ ወደ ሰማይ ተጎትቶ ሲበጠስ ይታየዋል.....ጅል ዕድርተኛው.....ያ የደንባራ ሰልፈኛ የእሳቸውን ሐሜት መግምጎ ይተኛል። ለዘለዓለም አያያቸውም። ማንንም የማየት ፍቅር የለውም.....እዚህ የከረፋፋ መንጋ ላይ ከእንጦጦ እስከ ደብረዘይት መውጫ፣ ከኮተቤ እስከ ሰበታ እሳት ቢወርድበት ግድ የለውም። እሱ ብቻ ነው በኑሮ ግጭት ውስጥ ገልጦ ያያቸው.....ራቁታቸውን ነበሩ ገና እንደ ተወለዱ የት እንዳሉ ያልገባቸው ቡችላ እንደ ደጋን ጎብጠው በምላሳቸው ሙርጣቸውን ሲያፀዱ።

እንደ ጨርቅ ተገልብጦ በገበሩ የሚኖር ይመስለዋል..... እየተፋቀ የሚያልቅ። ያለእፊያ የተፈጠረ። በቆሽሹ የመርካቶ ዛፎች ላይ በገመድ ከመንጠልጠል ፈዲስ ወርዶ ቢሞት ይሻለዋል። ከሆዱ ለማንም እንዳልሞተ ይገባዋል.....ራስን የማጥፊያ ቴክኒክ መምረጡ ነው። ጀግናም እንዳይደለ ያውቃል ምናልባት ፊት ለፊት ቆሞ ወደ ጀግና የሚመጣ ጥይት ቢያድን.....ራሱን በራሱ ማጥፋቱን ቢያንስ ያልገባቸው ወንድነት ቢሉለት.....ያስባልም ሸዋ በርትቶ ትልቅ ሰው ሲሆን። ግን ሳያየው። ሸዋ ያ ትልቅ የሚባለውን ካልሾነስ? እዚህ በአፍ ልክፍክፎች ተጠላልፎ ቢወድቅስ? ማልቀስ ፈለገ። ተስፋ የቆረጠ የዋህ ልጁ ታዲያ ብዙ ሳይቆይ.....ገና ጥይት እሱ አባቱ ላይ ሳያርፍ የሰፊት መኪናዋን ጎዳና ላይ አውጥቶ በክስረት ሲሸጥ.....

6.....መውጫ ቀዳዳ አይጠፋም.....

ሚሊሺያ ወደ ሚሰለጥንበት ሠፈር በአውቶቡስ ሲሄድ..... የገጠር መንገዶችን በፍጥነት እየቀደደ ሲያልፍ ወደ ገና ትኩስ የታረሰ ጥቁር ምድር.....ወደ ብርማ ገና ያልበሰሉ የባሕር ዛፍ ጎፈሬዎች ጥላ ስር እየተወረወረ ሲገባ.....ወደ ሚስቱ ከንድ፣ ወደ ልጅነት መንደሩ፣ ወደ ኮባ ዛፍ ግርማ፣ ወደ መስቀል ዘፈን የሚሳብ መሰለው። ዝጎ ለመርገፍ የሚቃጣው ትዝታው፣ አርጅቶ የተመለጠው ሕልሙ ወደ ተፈለሰፋበት መነሻ ዘመን እየተወረወረ የሚገባ፣ ወደ አረንጓዴው መልካ ምድር የኮባ ባሕር ወደ ተኛበት፣ በበጋ የነፋስ ሞገድ ቸሐ ሰማይ ስር ወደ ሚቀዝፋት። የሳዱላ ጡት በመሰሉ ጎጆዎች ላይ ዐይነ ሕሊናው እንደ አሞራ። ለሰስ ያለ የክትፎ ጠረን፣ ያማረረው የዓይብ ፍርፍር፣ የቆጮ መዓዛ። የታለበ የመሰለ ቡላ ዛሬ እንደ ተቆረጠ ትኩስ ማር እየናፈቀው። የልጅነት ወዳጁ ጉብታ ላይ ከቆመች፣ ጢስ እንደ ሳቅ ከምታንፎለፋል ጎጆዋ እንደ ነጭ ዕንቁላል ወደ ታች ወደ ኮባዎቹ ሰልፍ ስትንከባለል፣ ሻሸዋ በነፋስ እየተነዳ የጉም ሰንበር መስሎ መሐል አየር ላይ እየዋች፣ የሻተው ገላዋ እንደ ነብር ምንትስ እርቆት።

በአዲስ አበባ ተሸውዶ:: መርካቶ ሰባተኛ ጉራንጉር ውስጥ በሸንኮራ ልጣጭ ስኳር የሰከረ ትንኝ የሚንቀራፈፍበት ግንባሩን፣ አቧራና ሰንበር የሞላው ግንባሩን፣ በቁጭት እያከከ.....

አሁን ወደ ጦርነት:: መውጫ ቀዳዳው ይኼ ነው፣ መድረሻው ያልገመተው ኾነ እንጂ::

ጦርነት አስቦ አያውቅም:: ስለ ጦርነት አስቦ አያውቅም:: 'ወታደር' ማለት ለእሱ ከአንድ ተራ ቃል ያልበለጠ ነገር ነበር:: 'ወታደር' በሚባል ቃል ውስጥ 'ሞት' የሚባል ድምፅ አዳምጦ አያውቅም ነበር::

ፊቱ ሁለመና ላይ ቁጣ.....

ከንፈሮቹ ዳርና ዳር የፈዘ ሳቅ.....

ሁለት ተነታሪኪ ስሜቶች ጎንጉኖ.....

ቢሻል.....

አሁን ሰደፍ ይገፍ ልወጣ ሳንጃ ይገፍ ልሰለፍ? እህምአንገቱን ሰበር አድርጎ ለራሱ ሳቅ:: እሱ አብዮተኛ? አብረውት ከሚጓዙት ሰዎች ከፊሎቹ አተኳኮሩን በመገረም ያዩታል፣ ከፊሎቹ እንደ ማፅናናት ሊያዋሩት ይፈልጋሉ:: ከፊሎቹ ደፋር ናቸው ወንድነታቸውን ሞት በሚዘንብበት ሠፈር እየሳቁ ለመፈተሽ የሚወጡ:: ከፊሎቹ አገራቸውን ከወረራት ሊከላከሉ፣ ከፊሎቹ የሃሳቡ ዘመድ አዝማድ አማራጭ የሌላቸው ናቸው የሚወጁቸውን ስመው ዕንባቸውን እጥርሳቸው ነጭ ሰልፍ የደበቁ.....የፈራ ግን ያለ አይመስልም:: የጦርነት ውበቱ ይህ ነው? ከተለያዩ ቦታ ሰባሰቦ በተመሳሳይ አጨራረስ የሚገላግላቸው? አቶቡሱ ውስጥ የሞቀ የሕብረት ዘፈን የፈላ ስሜት ተከቦ ፈነዳ.....

ነይ ዕርግብ አሞራ

ነይ ዕርግብ አሞራ

ከኢትዮጵያ ልጅ ጋራ

ነይ ዕርግብ ሽው ሽው

ነይ ዕርግብ ሽው ሽው

ልቤን አሸበርሽው.....

ፊቱ ይስቃል፣ ጥርሱም ተገልጦአል.....ንግዱ አላምዶት:: ወደ ተዋጊም ለመምሰል:: ልቡ ገበር ላይ ግን እንደ ሌሎቹ አብሮ ሊዘምር ያሳስቻለው ወፍራም ቅሬታ ተለድሶ:: ልጆቹን ብቻቸውን መተው አሳፋሪ ፈቃደኝነት ነው፣ ስለ ድንኳኑም ለመንግስት ማቃጠሩ::

'ማቃጠር' በእርግጥ ማቃጠር ነው? የወልደሰንበት ሽርስ? የወልደሰንበት ሽር 'ቢዝነስ' ሊባል ነው? አላህ ዛሬ ወርዶ ፍርድ ቢቀመጥ እንዴት ይፍረድ? ስለ ድንኳኑ ሕዝብ በተሰበሰበበት ወልደ ሰንበት የተናገሩት ከማቃጠር አይበልጥም? ወይስ እሳቸው የሚያቃጥሩት ማቃጠር እሳቸው ጋ ሲደርስ ማቃጠር አይባልም? ያው ያልረባ፣ አንጎሉ እንደ ደረቀ ቅጠል የረገፈ፣ ተራ አማኝ፣ ተራ አሚ፣ የሠፈር ቂል ያሳደመ። እሾህን በእሾህ፣ እናም ማቃጠርን በማቃጠር መከላከል ሐጢያት ሰልፍ ተደርድሮአል ነው? እናማ በዚህ አቶቡስ ውስጥ ትንቢቱ አዲስ ፈር ተበጅቶለት። አምሮለት። በተገኘው ጋሻ ራስን ካልረዱ ማን ሮጦ ለአዛኝነት ለተከላካይነት ይቆምለታል?

*

ታጠቅ ጦር ሠፈር እተመደበለት ቦታ በፍሳሽ ቆሻሻና በጭቃ የተለበደች ቀጭን አሮጌ የስፖንጅ ፍራሽ ዘርግቶ በድካም ወደቀ። በጉዞው እርዝመት ብቻ ሳይሆን ውስጡ ባበቀለው ግጭት ታሽቶ። ከተኛበት ድንኳን ውጭ ጅብና ሮንድ ዙዋሪ ወታደር ድምፃቸውን የሚቀባበሉ ይመስላል። የኾነ ሚስጢራዊ ንግግር። የጅቦች ኡምታ ጥርት ብሎ ሲሰማው ከስንት ከስንት ዓመት በኋላ መሆኑ ነው? ምንም ቢሆን እንዲያ ደክሞ ያረፈባት መሬት አገሩ ናት። ልጆቹን፣ ሥራውን ትንሽ ሕልሙን የወሰደች። ነገ በሌሊት ለልምምድ ይነሳል። ይህቺኑ መሬት ከወራሪ ሊከላከላት። ያለችው የመጨረሻ መውጫ ቀዳዳ የጎዳችውን መጋረድ.....ግራ የገባው ድሐ። ቆመው ያታለሉትን ሞቶም፣ እሱ አልፎም ሳይረበሹ እንዲደላቸው። ተንደላቆ ለሚኖር ዶሮ የእሱ ሕይወት እንደ ጥሬ ልትረጭ። እያስካኩ፣ እየተዳሩ ሊለቅምዋት።

እሱ ላለበት ቡድን የተመደበውን ሃምሳ አለቃ እየዞረ ቀላል ብርድ ልብሶች ለምልምሎች ሲያድል ወልዴ ገና ሲያየው አልወደደውም። አፍንጫው ስር እንደ ወልደሰንበት ሽንጎበት አለው። ይህቺ አገር እውነተኛ ጌቶች የሏትም። ሪዝና ካባ። ለግርማ። የትም ዘልቆ ለማይሄድ ግርማ። መንጠቂያ ግርማ። ስረሰሩን ደከመው። ከቸሐ እዚህች የተጨነቀ አናቱን ተሸክሞ የተራመደበት ያውም በረዥም ወልገድጋዳ ቀጭን መንገድ። አያመልጡዋት ጎዳና። አይሸሹት አይሸውዱአት ዕጣ። ከንፋን እንደተመታ አሞራ እየወደቀ ከስበት ሃይል እየተላፋ የሚንሳፈፉ ላባዎቹን እየለቀመ፣ አክናፋቱን መልሶ ሊሰራ ሲጥር.....

የብስጭቱ ጨካኝነት ራሱ ልብ ውስጥ ፍርሃት እየከተተ። አልታደለው ነገር። ከርሞም ከርሞም ሞትን ሽውዶ ይመጣል ግን በተሰበረ እግር ('አንካሳ' ተብሎ የሚጠራበት) በጠፋ ዐይን ('ዕውር' ተብሎ የሚጠራበት)፣ በወለቀ ጥርስ ('ሸሪፎ' ተብሎ የሚጠራበት).....

ታዲያ የማትቀረዝ የስፊት መኪና፡፡ ዞሮ ዞሮም፡፡ ሁሉ ነገር ኾኖ ኾኖ የማትቀር የስፊት መኪናዋ፡፡ እየተሰወረች የምትመጣ፡፡ አንድ እግሩን.....የእንጨት እግሩን እስከ ፔዳል ላይ.....ለአላፊ አግዳሚ እያሳየ፡፡ ተስፋ የማይቆርጥ ሊባል፡፡ ተዋግቶ ያሳባራ ሊሉት፡፡ ልፋቱን ይጀምራል ወልደሰንበት እየጮሁበት.....' ወልደ ለአዲስ አባ ሕዝብ አሸንክታብ ይሰፋል' ተብሎ ይነገርለታል፡፡ ከባንዲራ ጣቃ አሸንክታብ ይሰራል፡፡ ሺህ ሺህ፡፡ ጣቃው እንደ ብርጭቆ የሚፈልቅ፡፡ ጦር የጠበሳቸው ጣቶች መሐል እንደ ውሃ የሚፈስ፡፡ እየወደቀ እየተነሳ እየደማ እያነከሰ እያቃሰተ እያለከለከ ጨርቁን ይሰፋል፡፡ ከተዘረጋው የቅዠቱ አምባ ዳርቻ አርባ ዘማርያን ፀናፅል እየነሰነሱ ይመጣሉ፡፡ ያልፋታል፡፡ ከመስፊያው መኪና መሽከርከሪት እስከ አድማሱ ማለቂያ ጨርቅ ሰማዩን ውጦት፡፡ አረንጓዴ ቀይ፡፡ ቢጫው እንደ አረፋ በየቦታው ደፍቆ፡፡ ወልደ ይሰፋል.....ይሰፋል.....ይሰፋል.....አያቋርጥም፡፡ ከመርካቶ ተርፎ.....ሰማይ ላይ እንደ ቀስተ ደመና.....ከውጭ ከሜዳው የነፍሳቶች ድምፅ ይሰማል.....ጅቡ ያሽካካል.....በብዛት..... ከመሐል ለረዥም ጊዜ የማይቋረጥ የተኩስ ድምፅ ቦታውን ተጋፍቶ ይይዛል.....ወልደ በጀርባው ተገልብጦ የቅዠቱን ጅራት ይዞ ይቆማል.....ሸዋ.....ብቻውን ይተኛል.....ንኩ ልጅ ሌሊት ሌሊት ይነሳና በሽታው የሚያስተምረውን ይጮኻል..... የአዲስ ከተማ የጭቃ መንገዶች ትውከታቸውን ይተፋሉ..... ዛፎች አያድጉበትም? ፅዶች አይፀድቁበትም? ዘንባባ አያምር ባትም? ወልደሰንበት እንደዚታዎ ያጓራሉ.....መላ አዲስ ከተማ ለስደት ነቅሎ ይወጣል.....ሸዋ፤ እብዱ ልጅ፤ ወልደና ልብስ ስፊት መኪናው ብቻ.....ለጫት መጠቅለያ የተሰነጣጠቀ የኮባ ቅጠል ይሰፋል.....ይቀዳል.....ይሰፋል.....ሥራው አያከትምም.... ንኩ ልጅ አሮጌ ሱሪ እየጉተተ ይመጣል.....ከሠለስቱ ቀለማት የተሠራ.....ወልደ ይሰፋል.....ይሰፋል.....አያቋርጥም.....ከአዲስ አባ ተርፎ.....ሰማይ ላይ እንደ ቀለማም ደመና ይዘረጋል..... ቢጫቴ አበቦች የመርካቶን አሰፋልት ጥሰው ቦግ ይላሉ..... በሕይወት ባሕር እንደ ግሰላ የተዘጎረጎረ ተስቦ የመታቸው ቢራቢሮዎች ይደንሳሉ አሥራ ሶስቱ ፀሐዮች ይበራሉ.....ንኩ ልጅ ይዘፍናል.....ድምፁ ያምራል.....

'ረሃብን አለምንም

በቂ አለኝ

መታረዝን አለምንም

በቂ አለኝ

መረገጥን አለምንም
በቂ አለኝ
መጠላትን አለምንም
በቂ አለኝ
መርበትበትን አለምንም
በቂ አለኝ
ርሕራሄን ስጡኝ
እሱ የለኝም!

የሚያልፉ ሰዎች መለመኛ ኮሮጀው ውስጥ ጢንዚዛና ጉንዳን ይጨምራሉ፡ ክፋት.....ከቀረጢቱ ዕርግብ ሽነው ይወጣሉ..... ሰማዩንም ወተት መስለው ይሸፍኑታል.....እየዘፈነ.....እየዘፈነ..... እንደ ብዙነሽ በቀለ እንደ ራሔል.....ወልዴ ከእንቅልፉ ባነነ..... እስከመጨረሻው በተከፈተው የድንኳን በር የሚነፍስ ብርድ ይገባል.....ልብስ እንኳን በላዩ አለመደረቡ ትዝ አለው.....ወገቡን፣ ሰውነቱን ቁርጥማት ጣመነው.....የለበሰው ልብስ ውሐ የፈሰሰበት የሚኮሰኩስ ነገር.....አጠገቡ ይተኛ የነበረው ሰው ለጥቂት ጊዜ ያቋረጠውን ዘፈን ቀጠለ.....

ጐራው ሸቦዬ!

ጐራው ሸቦዬ!.....

ገና እንደተነሳ በከባድ ነገር የተሞላው አንጎሉ ጭነቱን አሳራገፈም--ቢበርደውም መናገር አላሰኘውም፡፡ ዐይኖቹ እንዳበጡ ይሰማዋል፡፡ ለአፍታ ንዴት ከውስጡ ብልጭ አለበት፡፡

"ምናል እንደው የድንኳኑን በር ብትዘጉት!" አለ ቆጣ ብሎ ለሸንት ሲወጡ ሲገቡ የነበሩትን ሰዎች፡፡

አንዱ ግራ በተጋባ መልክ እያየው ('ምን ያስጮኸዋል?' ዓይነት) ከመንገድ ተመልሶ ጋረደለት.....እንደ በር የሚያገለግለው ክዳን ላይ ለጥቂት ጊዜ አይኖቹ አረፉና ወደ ጣሪያው ቀና አለ.....እውስጥ የተኙት ሰዎች ሁሉ ተገርመው እስኪያዩት መኝታው ላይ በሳቅ፡ ሂ!ሂ!ሂ!!ሃ! ሃ!! ክ!ክ! በምናቡ ሸዋን ከራሱራው፣ ንኩን ከራሱራው፣ እንቅልፍ በጠመዘዛቸው ዐይኖቻቸው ድንኳኑ ውስጥ ያሉት የሚሊሺያ ምልምሎች ቀና ቀና ብለው አዩት.....

አጠገቡ ይዘፍን የነበረው ሰው አቋረጠው፡

"ምነው? ምን አሳቀህ?" በአዘፋፈኑ ያሾፈበት መስሎት ነበር፡፡ ወልዴ በአመልካች ጣቱ ወደ ድንኳኑ ጣሪያ እየጠቆመ፡

"ሂ!ሂ!ኪ!ኪ! ይሔን ድንኳን እኔ ነኝ የሰፋሁት"

"እናስ?" አለው ሰውዬው

"ተወው ሂ!ሂ!ኪ!ኪ! "

---- // ----

ሚያዝያ 1978

አዲስ አበባ

ሐምራዊ ሳቅ²⁵

ማለዳ፡

በዚህች የደከመች ሥጋዬ ያቀፍኳት ነፍሴ እንደንጣፍ ላስቲክ ትለጠጥ ትለጠጥና ብስ ታወጣለች። ቀዳዳዎቿን የአንዲት ሴትየ መልካም ትዝታ ይሞላዋል። ሳቅ ልፈበርክ አስብና አፌ እንደተከፈተ ይቀራል.....ዐይነ ሕሊናዬ ምስሏን ሊይዝ እየዳኸ በለስላሳ ጥፍሮቹ ይሷጥጣል። ወደ እያንዳንዱ የወንድ ቢጋር እንደ ሚስጢረኛ መስታወት ትጠልቃለች። በሚያንፀባርቅ እርቃን ጀርባዋ ላይ ምስሌን አያለሁ። ስበተ-ቁስ በሌለው መሬት ላይ እንደምትጓዝ ሁሉ እየተንሳፈፈች ትቀርበኛለች፤ ትርቀኛለች፤ እስከ ወገቤ በራድ አፈር ውስጥ ገብቼአለሁ። እጆቼ ያጥራሉ፤ ጥፍሬን ተቆርጫለሁ። ጣቶቿ

²⁵ ስያሜው—ባለታሪኩ ከተሰማው ግርምት—/ሥነ-ልቦናውን ሲፈትሽ ባጋጠመው የተለየ ግኝት ተገርሞ ባፈለቀው የታፈነ ሳቅ/ በጥርስ የማይገለፅ/ የየጊዜው ማስታወሻ ከተፃፈበት ሐምራዊ ቀለም ካለው ወረቀት ተዳቅሎ የተገኘ ነው። ጽሑፉና የባለታሪኩ ትካዜ በአንድ የጊዜ ክልል ውስጥ (ሁለት ሳምንታት) የተካሄዱ ተጎናጓኝ ተግባራት ነበሩ።

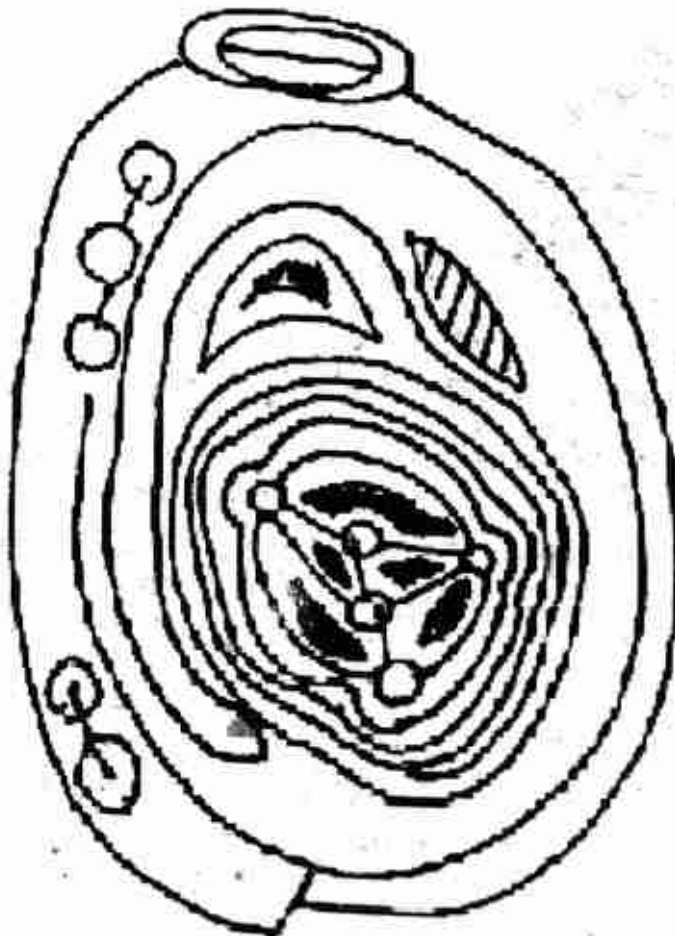
.....ብዙ ጊዜ አንድ ወዳጄ ቢሮ ሔጄ ወግ ስጠርቅ መጻፊያ ጠረጴዛው እንዳይጉዳ ለሻይ ወይም ለቡና ስኒ ማስቀመጫ የሚያገለግሉ ክብ የክርታስ ቅድዳጆች (coasters) ላይ ጭረቶች (doodles) ሳላውቅ እሠራለሁ። ይህ የምተርከው ጥቅንጥቅ ባጋጠመኝ ወቅት እዚህ ሰው ዘንድ ሔጄ ሃሳቤን ካስጨነቀኝ ሁኔታ በማይገናኝ ሌላ የቀለድ ጨዋታ እከፍል ነበር። ታሪኩ ሳይሆን ቅርፁ ግለ-ታሪካዊ ነው። እነዚያ የሲኒ /ብርጭቆ/ ማስቀመጫ ክብ ክርታሶች ላይ የተሳሉት ጭረቶች የዚህ ድርሰት አንድ ዋቢ መረጃ ሆነው ይቆጠራሉ።

እግሮቼ መሐል ያባብሉኛል.....በጣም ያባብሉኛል..... ከንፈሮቿስ አያ
ሆይ! ከደረቴ አይነሱም::

ልቤ በግራ መጋባት ጮቅቶ.....

አድብቶ.....

ተንሰራርቶ የነሲቡን ይፈራገጣል:: የተቀመጥኩበት ላስቲክ የለበሰ
ሰፍነግ ይቆረቁረኛል:: ትንፋሼ እውስጤ እንደሚታመቅ ዐይነት ደረቴ
ከፍኖ ዝቅ ሲል አያለሁ:: ፊት ለፊቴ ያሉት መጻሕፍት የማይጠቅሙ
የተጠረዙ ወረቀቶች ይመስሉኛል:: ገፃቸው ላይ የተሰለፉት ፊደሎች
ከመታየት በላይ ከእኔ ጋር የከራሚነት ዕድሜ የላቸውም:: አእምሮዬ
ውስጥ የሚቀሰቅሱት ትናንት፣ የሚቀሰቅሱት አሁን፣ የሚቀሰቅሱት ነገ
የለም:: ባለቤቶቼ የሌሉበት ቤት የገባ እንግዳ እንደሆንኩ ቀድሞ
ውዝዋዜ አይበት የነበረው ክፍሌ ዛሬ ያንቀላፋል:: ከትውከት
አስቀድሞ አካልን የሚጫጫነው ስሜት ይሰማኛል:: በልቶ እንደጠገበ
ሁሉ አፌን አሻለሁ:: ጉሮሮዬን ሲጋራ እንደ ማይ ጠምቶታል::
እያዛጋሁ ወጣሁ::

ርቦኛል። መብላት ግን አላሰኘኝም። ለምግብ ፍቅር የለኝም። ተፈጥሮ ግን ትቧጥጠኛለች። ሰው መኾኔ ግን ያርቀኛል... ይመስለኛል። የምበላው ምን እንደኾነ አላውቅም። ስለመብላት አስቤአለሁ። ምን መብላት እንዳለብኝ ግን አላውቅም። ካሸሪዋ/ገንዘብ ተቀባይዋ/ ፊት ለፊት ቆሜ «ምን አለ?» አልኩ። አነበነበኛልኝ። ዝርዝሮቹን አልፈለግኳቸውም። ከመስሪያ ቤቴ ካፌቴሪያ ትርምስ ለመራቅ ብዬ ምግቡን ቢሮዬ ይገፍው ሔድኩ። መብላቱ ብዙ ጉልበት የሚጠይቅ ስለመሰለኝ ረሳሁት።

ግን አተኩራለሁ።

.....ፍዝ ትኩረት።

ምን እንደማስብ ለእኔ ግልጽ አይደለም። ስልኩ ጮኸ..... ከፋቅ የሚጠራ ይመስለኛል። እየነቃሁ፣ እየባነንኩ ስሔድ ግን ቅርቤ ነው.....ደረቴ ሥር ነው.....እነሳሁት።

ዐ——ነኝ አለችኝ። የተበታተነ የተቆራረጠ የመሰለኝ ሰውነቴተገጣጥሞ ፍቅረኛዬ ድምፅ ላይ አተኩረ።

ለእያንዳንዱ ሰው ስልክ ስመልስ.....በሕልሜ የማወራ ይመስለኛል.....ሰውነቴ ለየራሱ ይሸፍታል፣

አመልካች ጣቴ ይጠቁማል፣

አውራጣቴ አገጩን ያካል፣

ትልቁ ጣቴ ዐይኖቼን ለዐይን-አር ይጓጉጣል፣

የቀለበት ጣቴ አፍንጫዬ ቀዳዳ ይገባል፣

ትንሽዋ ጣቴ ከፕርሶቴ ላይ ሽግን ትፍቃለች፣

እግሬ ያለ ዓላማ ይወዛወዛል፣

ጀሮዎቼ ትናንት የገባበት ቁርስ /ራት/ ምላ ያልተስማማው ሆይ ዝግ አድርጐ ሲያመነክክ ያዳምጣሉ፣

የዐ——ን ድምፅ ስሰማ ሰውነቴ ማዕከል ወደ አበጀ አንድ ሥርዓት ይሰናዳል። ሊዘል እንደተዘጋጀ አውሬ ይጠነቀቃል። ለምን?

እያወራጃት እያለሁ ቀስ በቀስ ምክንያቱን ማሰላሰል ስጀምር የመንፈሴ ቅንብር መከሰከስ ይጀምራል.....እያንዳንዱ የጐኔ አጥንት እንደ ቡላ ይደቃል። እያወራጃት ልሳኔ መንገዳገድ ይጀምራል.....ልቤ ይሠክርባታል.....ስለ ቀን ውሎዋ፣ ስለማታ አዳሯ እያወራችኝ.....

ለምን?

ለምን?

ለምን? እሳለሁ.....ፀጥታዬ የሕሊና ጀርዋን ስለሚጫነው ነው መሰለኝ.....

«ሀሎ!ሀሎ!! ምን ሆኑ?» ትለኛለች

«ምንም».....የደደብ ጨዋ /ብልጥ/.....ዲኛለሁማሲ.....

አጭር ንግግራም አወጣን:-

10:30 አምባሳደር ቲያትር ቤት.....

ወይም 12:00 ሊሴ ገ/ማርያም ሼል::

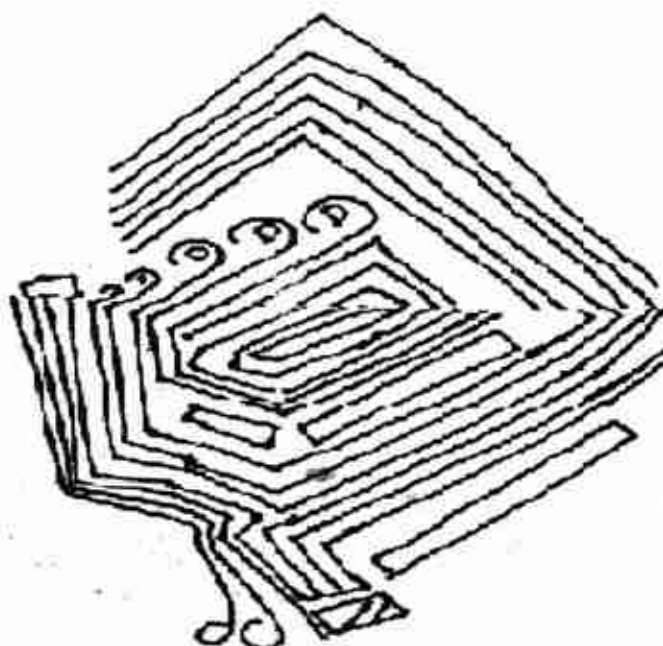
/ግራ የሚያጋባ ቀጠሮ.....አንዱ ቢሆን ኾነ:: ካልኾነ ሁለተኛው.....ያፈቀረ አያኮርፍም፣ አይከራከርም/

ወዳጄ ሣ-----መጥቶ ስለ ፍቅር፣ ስለ ሴት ተወያየን::

«ፍቅርና ሴት ሥራ ያስፈታል» /ከመሐል ብቅ ያለ አርዕስት/

«ሥራ ያስፈታልም፣ አያስፈታምም».....መስማሚያ::

የጻፍኳቸውን የእንግሊዝኛ ግጥሞች ለማረም ሞከርኩ:: ትናንትና ስመለከታቸው ያልተሳሳቱ ናቸው ያልኳቸው ሁሉ አሁን የጉድጓድ ጠቃጠቆ የበዛባቸው መሰሉኝ:: እሱን ትቼ በተስፋ መቁረጥ ሳይሆን አይቀርም የሔይንሪክ ሔይንን የግጥም መፅሐፍ ለማንበብ ሞከርኩ:: ዐይኖቼ የአርኬ ሰልፍ ይከተላሉ.....መስመሮች ይጠፉኛል ካልኾነም.....መልዕክቱ ገና ከልቤ ሳይገጥም ይሰንብኛል:: ጮክ ብዬ ለራሴ ሳንቸለችል እንጂ አልኩ--ያነበነቡት ከንፈሮቼ ብቻ ናቸው:: አውቃለሁ::

ከሰው ጋር መነጋገሩ ሳይሻል አይቀርም ብዬ ከቢሮ ወጣሁና አራት ኪሎ አንዲት ጓደኛዬ ዘንድ ሔድኩ። አስቀያሚ ልጅ ናት /መልኳ/.....የተፈጥሮ ነው። ማውራት ግን ትችላለች። ገጠመኞቿን ሳታምታታ.....ሳይጋጨባት ማውራት። ፍስስስስ ስስስ ያለ ወሬ። ለማማሽ ሰዓት ከእስዋ ጋር በወሬዋ የምታነሳውን ያማረና ያላማረ ትዝታዋን ልኖርላት፤ ላደንቅላትአድንቄአታለሁ። እንዴት ኾነላት.....ቻለችበት ማለቴ..... ጨዋተኛነቱን.....

አስቀያሚ ሴት እንዲህ ዓይነት አስገራሚ ሕይወት። (አላወራሁም። የተበለጠኩ ለማስመሰል) እንድትወደኝ /እንድ ትቀርበኝ/ ይሁን አላውቅም.....ወይ የምሠራውን ስላጣሁ..... አእምሮዬ ሥራ ያጣ መሰለኝ...../ራሴን ማድነቅ አቁሜ ይሆን?/ አንዳንድ ሰዎችን አብጠለጠልን፤ አማማንና። ያን አንስተን ያን ጠልፈን-በቃልና በተረት። ይህኒ ልጅ አላትላ ሳቅ። የሚቆላ፤ የሚያነድ።

ቢሮዬ ተመልሼ ስገባ ግን ያው ነኝ። አልተለወጥኩም።

ከሰዓት በኋላ፡

አንድ ነገር ማግኘት እንዳለብኝ ይገባኛል.....የራበኝም ይመስለኛል። ከመሥሪያ ቤቴ ካፌቴሪያ የእንቁላል አጣብቆ /ሳንድዊች/ አዘዝኩ.....ምግቡ ከሩብ ሰዓት በኋላ ሲመጣ ማዘዜን መርሳቴ ትዝ አለኝ። በላሁ.....በግድ። ብቻ.....ምን እንደ ጐደለ.....የመንፈስ ደስታ ጐደለት፤ የመንፈስ ረኃብ የሚሉት ነገር አለ አይደለም? ምን እንደ ጐደለ መግለጽ ግን ከበደኝ.....ሲጋራ አቀጣጠልኩ.....ምንም መልስ የለም። /የጐደለው ነገር ጥጋብ ነበር የመሰለኝ/

ሣ-----መጥቶ ሲያጫውተኝ አንድ መናገር የሚገባኝ ነገር ያለ
ይመስለኛል። ይሄ መናገር የሚገባኝ ጉዳይ በቃል የማይቆነጠጥ ሞላጫ
እንክብል ነው። ጭንቅላቴ ውስጥ እንደ ኪስ ይነጥራል እንደ አውጥ
ይንከባለላል ሜሮን እንደተነከረ ምላስ ያዳልጣል። የነፍሴን መረብ
ወርውሬአለሁ የኾነ ነገር ቢያዝልኝ። ቃል አጠረኝ.....የማስበው ጉዳይ
ነው እንዳልል /ባዶነት፣ ብቸኝነትም ይመስላል/ ወደ ቃላት፣ ወደ
ሚገባኝ ነገር መለወጥ አቃተኝ ሣ-----ያወራው ነገር ትዝ አይለኝም።
ነገር የለም እንዴ የኾነ ረቂቅ የመንፈስ ጉጠት የረቂቅ ነገሮችን ቆብ
ቆንጥጦ ከተወተፋበት ቀዳዳ መዞ የሚያወጣ? በነጠላ የሚገቡኝ ቃላትና
የለመድኳቸው ድምፆች እንደተሰሙኝ አስታውሳለሁ። ስርዓታቸው ግን
አልደረሰኝም።

ማለት ከሰዓት በኋላ:

የበልግ ሰማይ ያለደንቡ እንደ ክረምት እየሞካከረው እያሸቃበጠ
ነው።.....አንድ ቡና ቤት መስኮት አጠገብ ተቀምጫለሁ። ከያዝኩት
የግጥም መድብል መፅሐፍ አንድዋን አንብቤ ሃሳቤን ጠምዳ
ይዛው.....የሚጥለውን ዝናብ ለማየት ወደ ውጭ ሊያተኩሩ
የሚማስኑት ዐይኖቼ እንኳን መርገብገብ አቁመው.....

ለምን ይሆን የማይገባኝ ያንቺን ውበት

ስመለከት

ከዐይንሽ አልል....ዐይንሽ ተራ

ከአፍሽ አልል.....አፍሽ ተራ

ለምን ይሆን የማይገባኝ ያንቺን ውበት

ስመለከት

አንዳች ስሜት የሚነዝራት

ልቤን መዝፈን የሚያሰኛት.....

ጉም ቀትር በጠጡ መንገዶች ላይ እየጤሰ ሲያልፍ ይታየኛል።
የዝናቡ አወራረድ በለሆላስ ይደመጠኛል.....ብቸኝነት ተሰማኝ። ባዶ
ነፋስ ከቆዳዬ ሥር ሰትሬ የተቀመጥሁ መሰለኝ። ቡና ቤቱ ውስጥ
ያለው ድምፅ እኔ ላይ ነጥሮ ወደመጣበት ይመለሳል.....
አይሰርግብኝም። አንዳንዴ.....ፊቴን....ዐይኖቼን ጉዳይ እንደ
ሚያጠና.....እንደሚመለከት ዙሪያዬን አንከራትታቸዋለሁ..... ሁሉ
ነገሮች ታዲያ የሚሮጡ ፎቶግራፎች...ችኩል ሲኒማ የማጤን
ዓይነት.....ውልብታዎች።

እንዳቀረቀርኩ ከግብስብሱ የቡና ቤት ጩኸት መሰለ.....
ብቻውን፣ ነፃ ኾኖ የሚሰማ.....በራሱ ዘመን ገናና ቅላጭ እኔ
ወዳለሁበት ጊዜ እየተሳበ የሚመጣ የሚመስል ለብቻው ስሜቴን
የሚንጥ ጉርድ ንግግር ተሰማኝ.....አንገቴን እንደ ደፋሁ ጀሮዬን
አነቃሁ። ድምፁ.....ከቱቦው መጨረሻ ውስጥ ብቻውን ኖሮ.....ዛሬ

ሊገናኘኝ የሚሮጥ.....የናፈቀኝ ሕፃን፡፡ የዝናቡ ሹክሹክታ ጠፋ.....የቡና
ቤቱ ጠርሙስ ኪኩታ ድምፅ ጠፋ.....የሰው ድምፅ ጠፋ.....ጀሮዬና
የቱቦው ድምፅ ተፋጠጡ

ቀና ብዬ አየሁ.....አንዲት ቀይ ልጅ.....ጡቶቿ ያበጡ.....
ጥቁር ዐይኖቿ በግ ብለው የበሩ.....የተተኮሰ ፀጉሯ ግንባሯ ላይ
የወደቀ.....ነጭ ቢትልስ ሹራብ ያደረገች.....ከንፈሮቿ ቀይ ብርሐን
የሚፈነጥቁ.....የት ነው የማውቃት?.....በአንድ የልጅነቴ ጊዜ
አይቻት የነበረች የአንዲትን ቤት የምስል ብልጭታ ጭንቅላቴ ውስጥ
ትውስታዬ ውስጥ ዘራች፡፡

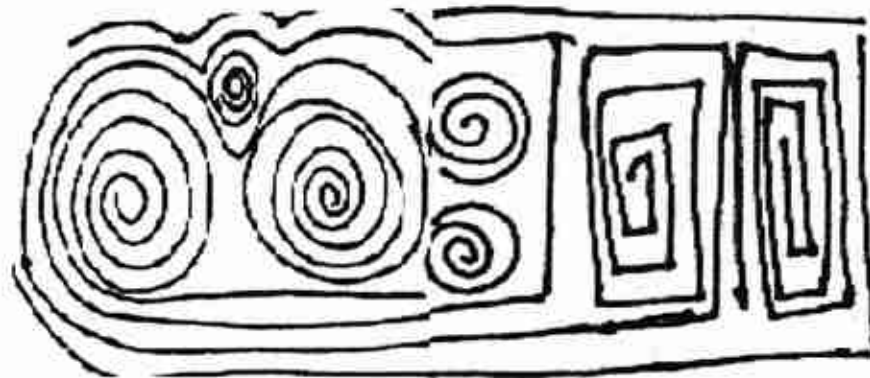
ወደ ውስጥ ማየት ጀመርኩ.....ዐይኖቼን ግን ከሴትየዋ
አልነቀልኩም፡፡ አንድ ነገር የጨበጥኩ መሰለኝ፡፡ ከመጽሐፉ ውስጥ
ያነበብኳቸው ስንኞች የያዙት ሰውነቴ እየተላቀቀ.....
እየተፈታታ.....ልዩ ከባድ ዕውቀት እንዳጋጠመኝ ሁሉ ማልቀስ
ከጃጀለኝ፡፡ ከተቀመጥኩበት ተነስቼ ወደ ሽንት ቤት ለመሔድ ትንሽ
እንደተራመድኩ ቤትዬዋ፡፡

«ትኩር ብሎ ሲያየኝ የሚያውቀኝ መስሎኝ ነበር.....ንክ ሳይሆን
አይቀርም» አለች፡፡ እንደሰማት አድርጋ ጮክ ብትልም፤ ዞር
አላልኩም፡፡

ብዙ አልኮል እንደጠጣሁ ሁሉ በገላዬ ግለት ይፈሳል፡፡ እጆቼ
በሙቀት አብጠዋል፡፡ እንደ አጃ የወፈረ ደም እንደ ሚመላለስባቸው
ሁሉ ሥሮቼ ወፍረዋል፡፡ ጭንቅላቴ ከንፍ እንዳበቀለ ሁሉ ከአንገቴ

ነጥቆኝ ለመብረር ይፈልጋል። ደካማ ካፊያ ይንጠባጠብብኛል.....ይህኛ
ቀን ትጣፍጣለች። ቡና ቤት ያየኋት ሴትዮ የቀሰቀሰችብኝን ትውስታ
እያወጣሁ፤ እያወረድኩ ስሔድ ዐ-----ን ዝንጥላ ይዛ መንገድ ዳር
ስትጠብቀኝ አገኝኋት። በዐይኖቼ ሁለመናዋን ወግቼ ይገፍ እጅዋን
ጨበጥኩ። ሠላምታ አዘነበች። ፊቴ ላይ ጭልታ ስታይ እራስዋን
ሰበሰበች።

.....እየዘገየ የሚመጣው ነገር ትንሽ እያስፈራኝ.....

ማታ፡

አልጋዬ ውስጥ የመኝታ ቤቴ መብራት ጠፍቶ.....

ዝምታ.....

ጌኔ የተኛችው ሴትዮ ኩርፊያ.....

የትኩስ ሻይ ሽታ.....

የሚሰነፍጥ ወበቅ.....

ድመት ስትለማመጥ.....

የጋለ ትራስ፤ የማይጣፍጥ አፍ.....

የደረቀ ምላስ፤ የሚከብድ፤ የሚሞቅ.....

የሚለሰልስ አንሶላና ብርድ ልብስ፤

ጌኔ የተኛችው ሴትዮ አልፎ አልፎ እየተንጠራራች የተኛችበትን
ጌንዋን መለዋወጥዋ.....

አራት ሜትር ርቆ ከሚገኘው ጓዳ እንቁላል በስሎ ሲወጣ
'የሚያሰማው' የደርሼአለሁ ደርሼአለሁ ጠረን.....

በየክፍሉ የሚመላለሱት ሴቶች ያደረጉት ነጠላ ጫማ
ሳይደክመውና ሳያቋርጥ አሌ ቡም እንደሚጫወቱ ሕፃናት የእጅ ጥፊ
ሲንጣጣ.....

በሮች እየተደጋገመ ይከፈታሉ.....

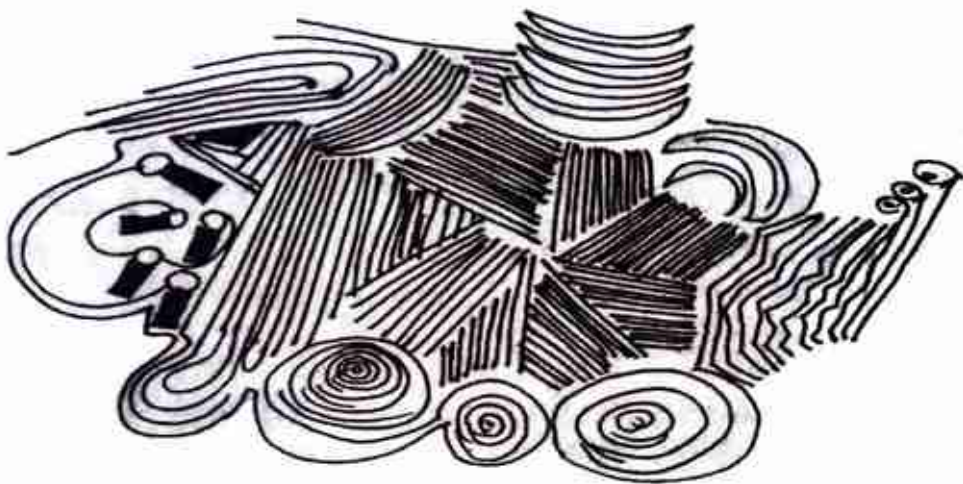
ይዘጋሉ.....

በጀርባዬ ተኝቼ እያሰብኩ እያሰብኩ እያሰብኩ
የሚመጣው ነገር እያስፈራኝ....

ጎኔ ያለችው ሴትዮ በእንቅልፍ ልቧ እየተሳበች ዳሌዬ ላይ እንደ
ሎሚ ትከፈላለች.....

*

.....ጡጦ ጥዬ ከርሜ.....በአምስት ወይም በአራት አመቱ....
በቅጡ ትዝ አይለኝም:: ብዙ ጊዜ ከዋና ጎዳና ገሸሽ ባለች፣ አቋራጭ
የኾነች፣ አንዲት በሰው እግር ተሸርሽራ በሜዳ ውስጥ
እየተጥመለመለች በምታልፍ፣ ወደ ቄስ ት/ቤት በምትወስደኝ ወደ
ቤቴ በምትመልሰኝ እንደ ገመድ የምትጠማዘዝ የሳር ውስጥ መንገድ
እሔዳለሁ::.....ብዙ ጊዜ ብቻዬን.....ባዶ ውስጥ እግሬ በደቀቀ ጥቁር
አፈርና በሐመልማል እየተኩረኩረ:: አንድ ቀን ስድስት ሰዓት ላይ
ይመስለኛል.... ከፀሐይ አቅጣጫ ትውስታ፣ ከወበቁ የጊዜ ግምት
ወስጄ.... ኮቴን እንደ ነጠላ አገልድሜአለሁ.....የሱሪዬን ማንገቻ
አኝካለሁ:: ፀሐይ ስታይል ብኝ ሱሪዬን አውልቄ በሙታንታ ብቻ ቤቴ
መግባት እወድ ነበር:: የዚያን ዕለትም የሚወርድብኝ ከባድ ወበቅ
ገፋፍቶኝ ሱሪዬን ላወልቀው ተቀመጥሁ:: እንግዳ ድምፅ
ሰማሁ.....እንግዳም አይደለም.....መንኲሻኮሽ ይመስላል፣ ወይም
ጭንቅላቴ ውስጥ ተፈጥሮ የነበረ እንግዳ ዱካ ወደ ውጭ፣ ወደ መሬት
ቢዘል.....ተም፣ ተም.....ሳሩ.....በደመቀ ድምፅ ሳይሆን:: ቸል ያለ
በመሰለ::

አንዳንዶቹ ሳሮች የሚያንሸካሹኩ እየመሰሉ እንዳፈሩ ሁሉ
ሲሰራቸው.....ዞሬ አየሁ:: ከቀኝ ጎኔ ትንሽ ሜትሮች ራቅ ብሎ
አንዲት ደርበብ ያለች ወረቀት የመሰለ ነጠላ ተከናንባ የተቀመጠች

ሴት አየሁ። ደንገጥሁ.....የገፅዋ ውበት ሕልም ይመስላል። የሌለችም ይመስላል። ደግሞ አለች። አእምሮዬ ውስጥና እውጭ ባለው ዓለም ለሁለት ተከፍላ..... አጥሩ ላይ ተፈናጣ እንደ ምትኖር.....ዐይኖቼን ስጨፍን..... ከጭንቅላቴ ውስጥ አንድ ጌን ተከፋፍቶ የሚጠብቃት የራሴ ያልመሰለ ግን ለዘመናት ስንከባከበው የኖርኩ ያህል የማውቀው የመሰለ ቦታእዛ ተመቻችታ ስትቀመጥ.....ነጭ ክንብንቧን አሳምራ። ሁለቱም ክርኖቿ ጉልበቶቿን ተደግፈዋል.....ቀሚስጥ ዙሪያዋን ተንዘራፎ ከቦአታል.....ሳፍሮን ይሸተኛል.....በቆሙት ጉልበቶቿ ወደ ላይ በተነሳው ቀሚስጥ ስር ቢጫ ብርሃን አያለሁ.....እዛ ቀሚስጥ ስር ነጎድጓድ ነገር ጮኽ መብረቅ የመሰለ ነገር አብለጨለጨ.....ከዛ ዝናብ ዐይነት ነገር በቀስታ መጣል ጀመረ.....ሲረግፍ አየዋለሁ.....መሬት ከወረደ በኋላ ተጠረቃቅሞ ከእግሮቿ መሐል ሲወጣ.....ከእግሮቿ መሐል አንድ ደቃቃ ጅረት ሆኖ መፍሰስ የጀመረውን ይሄን ነገር በጣቴ ጠንቁቄ በምላሴ ሞከርኩት.....ይጣፍጣል.....ማር መሆኑን አወቅሁ.....እስከ አተኩራ እያየችኝ ('የትም አትሂድ' ዓይነት) ትስቃለች.....የማሩን ትንሽ ጅረት ተከትለው ጭጫን መሬት ላይ ፈሰዋል.....ቢጫው ጠፍቶ የማየው ነገር መንገዴ መሐል ላይ የወደቀ ጥቁር ጅራፍ ነው.....

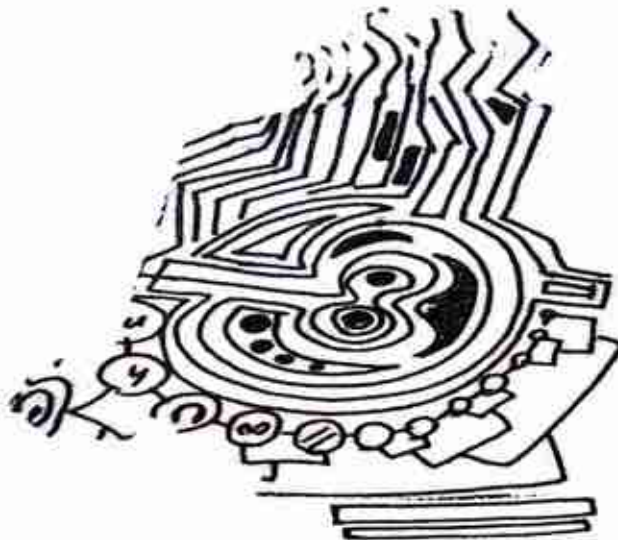
ከዚያን ቀን ጀምሮ ከሴትየዋ ጋር ያቆራኝኝ ልዩ ነገር ያለ ይመስል ያችን መንገድ ከቀድሞው የበለጠ አዘወትራት ጀመርጊዜው ያው ቀትር ወደ ምሣዬ መመለሻዬ ጊዜሽሽግለቱ፣ ትኩሳቱ.....ያው እንደሌላው ጊዜ። አጌንብሼ እያለሁ.....ሳር እየነጨሁ ዙሪያዬን ስገላመጥ.....ባንዱ አቅጣጫ ሳተኩር.....እዚያው መጀመሪያ ያየኋት ቦታ መጀመሪያ ቀን የተሰማኝ ቅድመ-ስሜት /premonition/ ሳይጌላ ሳይረግብ እየተንቆረቆረ--አያታለሁ። እንደምትስቅ ሁሉ ዐይኖቿ ዳርና ዳራቸው ተሸብሽቦ ቀይ ፊቷ በወበቁ ውስጥ ሳያልበው፣ ሳይቀላእንደፈዘዘች ሁሉ.....ድንገት ዝቅ ብዬ ሳይ የማላውቀው ስሜት ገፋፍቶኝ ወይም እስከ ከውስጤ አዛኝ እንደ ሆነ እንጂ (ብቻ እንዲያ ይሰማል).....ድንገት ዐይኖቼን ለአፍታ ከእስከ ዞር ሳደርግ.....አድርጌም ላያት ቀና ስል.....አትኖርም። ማሩና ጭጫኖቼም ይጠፋሉ.....

ቅዳሜና እሁድ ትምህርት ሳይኖር ስለምትናፍቀኝ.....ሰዓቱ ሲደርስ ጉዳይ እንዳለው ሰው፣ ቀጠሮ እንዳበጀ ሁሉ አሔዳለሁ። ከአንዲት ትልቅ ሴትየ ደር ፍቅር ውስጥ የገባሁ መሰለኝ.....የመመልከት ፍቅር። የልጅነት ጨዋታዬ ሁሉ ቀርቶ /ቀድሞም ብዙ አልጫወትም/ ብቸኛ ሆንኩ.....ሰዓቱ ሲደርስ መሮጥ.....ወደ ቀጠሮዬ። አንድ ቀን ጠዋት /እንዲህ እንቁላል አይሸትም፣ ነጠላ ጫማ አይጮኽም፣ ደግሞ እንዲህ እንደ አሁኑ የማይደክማት ወፍራም ሴት እላዬ ላይ አላረፈችም፣ ጤዛው በፀሐይ

ሙቀት ተወጦ አላለቀም/ ለብዙ ጊዜ ከተቀመጥኩበት መስኮት ወደ ውጭ ከቤቴ ፊት ለፊት ያለውን ሜዳ ሳይ ቆየሁና ድንገት ዐይኔ ብዥ ያለብኝ መሰለኝ። ሽፋሽፍቶቼን አርገፈገፍኩ። መስኩ ላይ ጉም ተጋድሞ አያለሁ.....ከራሴ ውስጥ በሚወጣ ነፋስ ተጠርጌ የሚተንም ይመስለኛል። ፊት ለፊቴ ያለው ሜዳ ይፈዛል፣ ይደምቃል፣ ይፈዛል፣ ይደምቃል።

ከዚያ ጨለመብኝ.....

ታምሜ ተኛሁ። ብዙ ባይሆኑም ዛሬም አንዳንድ ነገሮች ትዝ ይሉኛል.....ቀድሞ ከለመድኳቸው ቅዠቶች ውጭ ነገሮች ልዩ ቅርፅና ይዘት ታድለው ከምድር ይወለዳሉ.....ከሰማይ ይዘንባሉ። ከጨለማ ገንዳ እንደ ባሕርይ /ዕንቁ/ የነጡ ጭብጦ የሚያካክሉ የአረፉ ኳሶች እሳዬ ላይ ወድቀው ከሥራቸው ይቀብሩኛል.....ገፃቸው የጠቆረ ሸንጌበት ያበቀሉ ነፍስ ያላቸው በጉርድ የተፈጠሩ ሰዎች ከሰማይ መሐል እየሳቁ ያዩኛል.....እየተንደረደሩ ወርደውም በደረቴ ውስጥ ይሰርጋሉነጭ ጅብ ከትራስጌዬ ኾኖ ይዘምራል፣ ይዘፍናል፣ ትኩር ብሎ በሰውኛ ዐይን ያየኛል። እኩል እርዝመት እኩል ውፍረት እኩል እድሜ ባላቸው ጥቋቁር ባሕር ዛፎች ውስጥ ባለቤት የሌለው ወይ ባለቤቱ የማይታይ ድምፅ ሲመላለስ እሰማለሁ..... ማነው?

ከሁለት ወር በኋላ ከገባሁበት ሰመመን ሰወጣ አሞኝ እንደነበረ ተነገረኝ።

ድኜ ከተነሳሁ ወዲህ በዐይኖቼ ያቺን የቅዠት መልክ መልካም ሴት አይቼአት አላውቅም። እኔ እንጂ.....አእምሮዬ ውስጥ ግን አሁንም ያለች ይመስለኛል.....አሁንም ቀይ ዳማ ሴት.....

ደርባባ.....አንገተ ቀጭን/ብርሌ ምናምን/.....ስልክክ ያለ አፍንጫ ውብ
ከንፈሮቿ--ከቀይ ሥር ተፈልፋለው የወጡ የሚመስሉ.....

*

.....ከአልጋዬ መውረድ ከበደኝ:: የግንፍልፍል ጠረን አለሁበት
ድረስ ይመጣል.....ቤቱ ጭር ብሎአል:: ግንፍልፍሉ የማነው?
ብርድልብሱን ከላዬ ገፍፌ መለመላዬን በጀርባዬ፣ የጠገበ ወንድነቴ
እንደ መነኩሴ ድግ.....በፋ መሐል ሚስቴ በውስጥ ልብስ.....

አትናገርም? ለምን አትናገርም? ለምን ጠይም ወደድኩ? ለምን
ጠይም አገባሁ? ከተኛሁበት ተነስቼ ቁርሴን እንድበላ ሲያዘኝ፣
ሲለማመጠኝ የነበረው ድምፅ የት ሄደ?

መጋል በጀመረው የዕለቱ ፀሐይ የቤቱ ቆርቆሮ ሲንጣጣ
ይሰማኛል:: ከተንጋለልኩበት ወደ መሬት ስመለከት..... ጫማዎቼ
አፋቸውን ከፍተው.....የቅዠት መንገዴ እንዳደከ ማቸው.....ዕንቅልፌን
ለመቀጠል የግርምት ሣቅ እየተናነቀኝ በብርድ ልብሴ ተጠቀለልኩ.....

ለዐ-----ምን እንደምላት እያወጣሁ፣ እያወረድኩ::

--- // ---

የካቲት 1979

አዲስ አበባ

ከረሜሎች

«ሕይወትም ከረሜላ»

ከመዋዕለ ሕፃናት የጨዋታ ዘፈን²⁶

ሀ.....

በጣም እርባኛል። ከቢሮዬ አርፍጄ ስለወጣሁ ሳይሆን አይቀርም.....በስድስት ሰዓት ውጤት ነው የሚለው ደንቡ..... የጉዳዮች ትርምስ ጋብ ብሎ ሰዎች በየምግብ ቤቱ ተገድግደዋል። ነገ የገና በዓል ዛሬ የገና ዋዜማ ነው። ከቢሮ ልወጣ ስል አንዲት ሴት የዋዜማን በዓል ከምሳ በኋላ ቢሮ ውስጥ እንድናከብር ከረሜላ ገዝተህ ና አለችኝ (እስከዋንም እንደ ከረሜላ አልፎ አልፎ የሚሰራት፤ ከአፏና ከአይኖቿ ዕፁብ ጣዕም የተንዘረገገ)። መልዕክቷን እንዳልረሳው ምሳ ከመብላቴ በፊት አንድ ሱቅ ጉራ አልኩና የተለያየ ቀለም ያላቸው ከ30 የሚበልጡ ከረሜላዎች ገዛሁ። ከረሜላዎቹ ሞላሌ ቅርፅ አላቸው። መጠቅለያዎቹም አንዱ ከአንዱ የማይመሳሰል ውብ አብረቅራቂ ወረቀቶች ናቸው። የተሸመለሉባቸውም ቄንጦች ሶስት ዓይነት ነው።

²⁶ «አንድ ትንሽ ልጅ ነኝ
ሰው ሁሉ የሚያውቀኝ
የምወደው ማር ወለላ
ማን ነው የሚሰጠኝ
እናቴ ናት ማር ወለላ
ሕይወትም ከረሜላ»

የመጀመሪያዎቹ ሁለቱም ጫፎቻቸው የተጠመዘዙ፤ የሚቀጥሉት በሠፊው ጉናቸው በኩል የተጠመዘዙ ሲሆኑ፤ ሶስተኛዎቹ ደግሞ በአንድ ጠባብ ጉናቸው በኩል የተጠመዘዙ ናቸው። ጉንፋን ስላመመኝ አላማዬ ለምሳ ሾርባ ቢጤ /የበግ ሾርባ/ ልጠጣ ነበር፤ ግን ላገኝ አልቻልኩም። በምትኩ በቃሪያና በሽንኩርት የተጠበሰ የበግ ሥጋ በሚጥሚጣ ተምትሜ በላሁና ወደ ቢሮዬ መመለስ ጀመርኩ።

የከረሜላዎቹ ልባስ በጣም ማራኪ ስለነበር አንጀቱና ጥርሱ ቢኖረኝ ሁሉንም ሳልበላቸው አልቀርም ነበር። ቢሮዬም ሳልደርስ አንዱን ከረሜላ ገልጬ አየሁት። ልክ ከውጭ ከሸፋኑ እንደ ሚገመተው ወደ እንቁላል የሚጠጋ ሞላላ ቅርፅ አለው። እላዩ ላይ አንዳንድ ጉርብጥብጥ ምስል ነገሮች ተሰርተውበታል። ትርጉማቸው አልገባኝም። ከረሜላውን ወደ አፌ አስገብቼ መጥባት ጀመርኩ። ድዴን ጌረበጠኝ። አይመኝም። ለመቆረጫጬም ፈልጌ ደጋግሜ በጥርሶቼ ከላይና ከታች ሆድቃውን ተጫንኩት። በመጀመሪያ ትንሽ ታገለኝና ብዙም ሳይቆይ ተደረመሰ። ከውስጡ እንደ ማር ሙሙት የሚል፤ እንደ አረቄ ሽታ ሰንፈጥ የሚያረግ ጣፋጭ ነገር አፌ ውስጥ ፈሰሰ። ሽታው አደናብሮኝ ልተፋው ፈልጌ መጣፈጡ ግን ገታኝ። በቀስታ እየቆረጫጬምኩ እየሰባበርኩ እያባበልኩ እያንከላወስኩ ዋጥኩት። በአፌ ውስጥ የነበረው የጥብስና የሚጥሚጣ ሽታ ጠፍቶ እንግዳ ነገር ተሰማኝ። ሌላ ከረሜላ አውጥቼ ቆረጫምኩ። ያው ነው። ገርሞኝ መሃል መንገድ ላይ እጄን አጣምሬ ቆምኩ.....ሌሎቹን ከረሜላዎች ፈራጃቸው.....

(244 ቃላቶች)

ለ.....

ከሰዓት በኋላ ነው። ከቢሮ ስወጣ አርፍጄ ነው.....ስድስት ሰአት ከፋብ ነው የወጣሁት.....ስድስት ሰዓት ላይ መውጣት ሲገባኝ። ሰዎች ለምሳቸው በየምግብ ቤቱ ስለገቡ ሳይሆን አይቀርም የመንገድ ላይ ትርምሱ ቀላል ነበር። ነገ የልደት በዓል ይከበራል። ዛሬ ዋዜማው ነው። ከቢሮ ስወጣ ዋዜማን የማክበር ነገር እንደ ወሬ ተነስቶ እኔ ከረሜላ እንድንዛ ተወሰነ.....ይሔን ያለችው አንዲት አብራኝ የምትሰራ አሮጊት ሴት ናት (ከእኔ ስምንት ዓመቶች ያህል የምታረጅ)። አንዳንድ ጊዜ ጉዳይ ስለ ምረሳ ከቢሮ እንደወጣሁ ምሳዬን ከመብላቱ በፊት አንድ ግሮሰሪ ሔጄ ከሃያ የሚበልጡ ከረሜላዎች ገዛሁ። እነዚህንም ባለሱቁን በላስቲክ ቦርሳ ውስጥ እንዲያደርግልኝ ጠየቅሁት። ከረሜላዎቹ ያላቸው የሚያምሩ ልባሶች ብቻ ሳይሆን አንዱ ልባስ ከሌላው በፍፁም የተለያዩ ነበሩ። አንዳንዶቹ የተጠቀለሉበት ወረቀት

ከሁለቱም ጉኖቻቸው የተጠመዘዙ ሲሆን ሌሎቹ ደግሞ በሰፊው ወይም በጠባቡ ጉኖቻቸው ጫፋቸው የተሸመለሉ ነበሩ።

ጉንፋን ቢጤ ይዞኝ ስለነበር ከዚህ የሚደጋገም ቀላል መቅሰፍት ምናልባት የዛሬን እንኳን ቢያሸለኝ ብዬ የበግ ሾርባ ለመጠጣት ወይ ለመብላት (ያለእንጀራ መቼም አይበላ) አንድ ሁለት ቦታ ፈልጌ ስላጣሁ ይቀራረባሉ በሚል ብቻ (በግ በሚግጥበት መስክ ላይ ሁልጊዜ ዶሮ ስለማይ) በሽንኩርትና በቃሪያ የተጠበሰ የበግ ሥጋ በድልህና በሚጥሚጣ ተምትሜ በልቼ (አፌና ምላሴ እንዴት እንደ ነደደ መግለፅ ይከብደኛል) ወደ መሥሪያ ቤት ለመመለስ መንገዴን ጀመርኩ።

በመንገድ ላይ ከረሜላ ለመብላት ስለፈለግሁ ከከተትኩበት የላስቲክ ቦርሳ ውስጥ አንዱን አወጣሁና ልባሱን ገለጥሁት። የእንቁላል አይነት ቅርጽ ሲኖረው ገላው ላይ ጉርብጥብጥ ያሉ ትናንሽ ጉጦች ተዘርተውበታል። ወደ አፌ አስገባሁት። ለአፌ ስለተለቀብኝና ለመምጣጥ ስላልተመቸኝ ቆረጣጠምኩት። በጣም ያልለመድኩት አይነት ጣዕም አፌ ውስጥ ፈሰሰ። እንደ አረቄ አይነት ጣዕምና /የማልወደው ነው/ የማር ጣዕም የተደባለቁበት ነገር። እንዳልተፋው ይጣፍጣል። እንዳልውጠው የማይመች እንግዳ ጣዕም አለው። የመጀመሪያውን የተቆረጣጠመ ከረሜላ በትግል ከዋጥኩ በኋላ ሌላ ከረሜላ ለመሞከር ሁለተኛውን ከቦርሳዬ አውጥቼ ገለጥኩት። የውጭ ቅርፁ እንደ መጀመሪያው ነው። አፌ ውስጥ አስገባሁና ትንሽ መጥጨፍ ቆረጣጠምኩት። ጣዕሙ ከመጀመሪያው ከረሜላ ጋር ይመሳ ሰላል። ሶስተኛውንም ብሞክር ከልባሉ በስተቀር ቀድሜ ከበላኋቸው ሁለቱ የሚለየው ነገር አልነበረም። ተገርሜ ትንሽ ቆም አልኩ። ሌሎች ከረሜላዎችን በእጄ ዘግኜ ከተከማቹበት የላስቲኬ ቦርሳ አውጥቼ መዳፌ መሃል ተኝተው አየኋቸው..... አስፈሩኝ

(280 ቃላቶች)

ሐ.....

ጊዜው ስድስት ሰዓት ተኩል አካባቢ ነው። ከቢሮዬ ትንሽ እርፍጄ ስለወጣሁ ነው መሰለኝ በጣም እርቦኛል። ምሳዬን ፍለጋ ስሔድ ከርሞ በሰዎች ጢም የሚለው ጉዳና ባዶ ሾኖ አገኘሁት። ቀኑ የገና ዋዜማ ስለሆነ ከቢሮ ስወጣ በዓሉን መቀበያ ፓርቲ ስለምናዘጋጅ ከረሜላዎች እንድንዛ አንዲት ልጅ አስታወሰችኝ (መልከመልካም የቀይ ዳማ፣ የምታሳስት ቋሊማ፣ የተወለደች አዲስ ከተማ፣ ልታልቅ ነው ተጨምጭማ፣ በለማ፣ በጉልማ በጉተማ)። ምሳ ቀድሜ ከበላሁ የጊዜው

መርዘም ከረሜላ መግዛቴን እንዳያስረሳኝ በማለት ወደ አንድ ሱቅ ጎራ አልኩ። ከሰላሳ የማይበልጡ (ቢሮአችን ውስጥ አምስት ሰዎች አሉን) ከረሜላዎች ገዛሁ። እያንዳንዱ ከረሜላ የተሸፈነባቸው ወረቀቶች ቀለማቸው የተለያየና ማራኪ ነው። አንዳንዶቹ ከረሜላዎች የተጠቀለሉበት ወረቀት በሁለቱም ጎኑ የተጠመዘዘ ሲሆን (የቢራቱን²⁷ ጀሮ ይመስላሉ) ከፊሎቹ በረዥም ጎናቸው ወይም በጠባብ ጎናቸው በኩል የተጠመዘዙ ነበሩ።

ጉንፋን ይዞኝ ስለነበር እንደሚያሻለኝ በመገመት ለምሳ ትኩስ የበግ ሾርባ ለመጠጣት አስቤ ነበር። ሶስት ምግብ ቤቶች ጠይቄ ግን ሁሉም 'የለም' ስላሉኝ አንዱ ጋ በቃሪያና በሽንኩርት የተጠበሰ የበግ ስጋ በሚጥሚጣና በአዋዜ በላሁ። (ለአስራ አምስት ደቂቃ ስናፈጥ ነበር.....በበላሁት ምግብ ተቃጥቼ ይሁን ወይ ከሳምንት በፊት በያዘኝ ጉንፋን የተነሳ አልገባኝም)

ወደ ቢሮ በመመለስ ላይ እያለሁ ከረሜላዎች መያዜ ትዝ ብሎኝ እጄን ኪሴ ሰድጄ ጥቂት ቆንጥሬ አወጣሁ። የተከናነበው የወረቀት አንሶላ በጣም ያምራል ብዬ የገመትኩትን አንድ ከረሜላ ወስጄ ላጥኩት። በጉጉት ፈልፍዬ ያወጣሁት ከረሜላ ገላ ሻካራ ነው። ትንንሽ ጉብታዎች በሁለመናው እንደ ጌጥ ተዘርተውበታል። አፌ አስገብቼ መምጠጥ ጀመርኩ። ብዙ ጊዜ ከረሜላ የመምጠጥ ትዕግስት የለኝም። ትልቅነቱና ጎርባጣነቱ ደ'ሞ ለአፌ አልተመቸኝም ስለዚህ ቆረጣጠምኩት። አፌ ውስጥ ይፈጠራል ብዬ ያልገመትኩት ጣዕም ፈሰሰ.....የአረቄ /አልኮል አልወድም/ እና የማር። እንዳልተፋው ማር እወዳለሁ። ቶሎ አድቅቄ ዋጥኩት። የመጀመሪያውን የከረሜላ ጣዕም ስላልወደድኩት ከመጀመሪያው መጥፎ ልምድ ያሽረኛል በሚል ግምት ሌላ ከረሜላ ለመቆርጠም እጄን ወደ ኪሴ ሰድድኩ። አንድ አወጣሁ። ልባሱ የተለየ ነው። በተስፋ ልጩ አየሁት። ቶሎ ወደ አፌ ሰድጄ ቆረጣጠምኩት። ደነገጥሁ። ከረሜላው የመጀመሪያው አይነት ከረሜላ ጣዕም አለው። እሱን ከዋጥኩ በኋላ ሌላ ሶስተኛ ለመሞከር ኪሴን ዳበስኩ። አንድ አወጣሁ። ልባሱ ከቀድሞው ከረሜላዎች የተለየ ነው። ገልጬ አየሁት። መልኩ ያው ነው። ቀስ ብዬ ቆረጣጠምኩት.....ጣዕሙ ያው ነው። ከረሜላዎቹን ከኪሴ አውጥቼ በእጄ ይገፍ አየኋቸው። ቆንጆ፣ ሁሉም ቆንጆከውስጣቸው ግን ያው የሆኑ። ፈራሁ.....ለመብላት.....

(300 ቃላቶች)

²⁷ ቢራቱ የሚሰጡ መንታ ወንድም ነው። ልጅ እያለን 'ራዳር' ነበር የምንለው። ለዚህ ይሆን አባዲና ፖሊስ ኮሌጅ የገባው? ቢራቱ ጉሮ።

ለከረሜሎች መውጫያ፡

ባዶ መንገዶች አያሰለቁም? የኤሌክትሪክ ቋሚ እንጨት እንደንቅሳት ያጠራቸው፤ ነጋ ጠባ የምንመላለስባቸው መንገዶች አያሰለቁም? ሕይወት እንግዲህ እንዲያ ነው። የዚህች 'ታሪክ' መነሻ 'ስልቸነት' ነው። ደራሲው ዛሬና ነገ፣ ነገና ተነገ ወዲያ፣ ተነገወዲያና ዛሬ መመሳሰላቸውን አንዲት ተራ የመሰለች ገጠመኝ ከሰፊው ዓለም በመቅፈፍ ለመግለጽ ይሞክራል.....ሰፊ ጉዳይ እንድናውጠነጥን ይገፋፋናል። ስለመሰልቸት ማውራት እራሱ የሚያሰለችበት ጊዜ ይኖራል። አንዱን ታሪክ እንዳለ በመደጋገም (ትንንሽ 'አልባሌ' ለውጦች ብቻ በማድረግ) ከራሱ ስልቸነት እንድንካፈል ያደርገናል። በአቴንሱ አሪስቶፋኔስ «ወፎች» በተሰኘው ድራማ ውስጥ ኢዩሩፒድስ ያለውን እንድንል በማማረር፡

Why you wretch, we are wandering at random, we are exerting ourselves only to return to the same spot; we are wasting our time:

የከረሜላዎቹ ተራ በተራ መገለጥ የጊዜ ህልፈት ነው። ታሪክ ነው። ዕድሜ ነው። ልምድ ነው። ዛሬ እዚህ ኾነን ስናስበው (በጊዜ እዚህ ኾነን) ነገ በጉያዋ የያዘችው ሚስጥር አዲስ ይመስለናል። መንጋቱ አይቀርምና ነግቶ ያቺ የቋመጥንላት ነገ ስትቀድ ጀምሮ እንደወተት ብንጠባት ብናቆላምጣት ካለፍናት ትናንትና የምትለይበት ብዙ መሰረታዊ ነገር ላይኖራት ይችላል።

---- // ----

ሚያዝያ 1979

አዲስ አበባ

ጉዳት እርዝመቱ የት ይደርሳል?

ዓለሙን የሚያስደስተው አንድ ዋና ነገር ቢኖር ጭፈራ ነው። ዕድሜው አሥራ ሦስት ሲሆን ጀምሮ አሁን 30 እስኪሞላው የተሳተፈባቸው የጭፈራ ፓርቲዎች ብዛት የግል ታሪኩ ምንጮች ናቸው። የጀብዱ ተረቶቹ የበቀሉት ከዚህ ነው። ያመለጠው ፓርቲ እንኳን የቁጭት ወሬው መነሻ ነው። ፓርቲ፣ ጭፈራ ከሌለው ደ'ሞ ሥራው ጫት መቃም ነው። ይጨፍራል። እንደገና ስለ ጭፈራው ደ'ሞ ጫት ላይ ያወራል።

የቤቱ ጠባብ ሳሎን ውስጥ በስተግራ በኩል ባለው ግድግዳ ሁለት ሜትር እርዝመት አንድ ሜትር ስፋት ባላት ባለሦስት ደረጃ መደርደሪያ ላይ ያልተሰለፈ ዐይነት የዘፈን ካሴትና ኤልፒ የለም። እሱ ቤት መሔድ የማልወደው የሙዚቃ ድምፅ ስለማይጠፋ ነው። ሙዚቃ ይውደድ እንጂ መስማት አይችልም። ከጠዋት እስከ ማታ ያስጮሃል። እሱን ከተዋወቅሁ ሁለት ዓመቶች ያህል ቢሆነኝም የሚጠራው ፓርቲ ላይ የሚያዘጋጀው የጭፈራ ምሽት ላይ ተገኝቼ አላውቅም። ብዙ ጊዜ እሱን በመናቄ፣ ባለመውደዴ ያደረኩት ስለሚመሰለው በሽሙጡ ሊገለኝ ይደርሳል።

"አንዳንድ ሰው መደበር ይወዳል" (ትክ ብሎ እያየኝ)

"ያ.....(ወደ ሌላው ሰው እየጠቆመ) ሙዚቃ ሲጠላ.....ሙዚቃ እኩህ ሕይወት ነው። (እሱ አጠገብ ተቀምጮ)"

እኔም ሌሎችም ማንን እንደሚያሻሽላቸው ይገባናል። ቢመረክር፣ ቢሰለቸኝ አንድ ቀን ፓርቲ እንዳዘጋጀ ወሬ ሰማሁና ሳይጠራኝ ሔድኩ። (በሆዴ 'ምን ይቀላውጣል' እንዳይለኝም ሰግቻለሁ ምን ይታወቃል የሃበሻ ነገር)

ከምሽቱ ሁለት ሰዓት አልፎአል። የመኖሪያ ቤቱ የፊት ለፊት በር ተከፍቶ ደናሽ እየጠበቀ ከባድ የዲስኮ ሙዚቃና (የፈረደበት የሊኦኔል ሪቺ አል ናይት ሎንግ ወይ የማይክል ጃክሰን ትሪላር) ዐይን የሚጋረፉ የመቶ ቁጥር አምፖል መብራት ጨረሮች እውጭ ጉዳና ድረስ ተጣምረው ይፈሳሉ። ፓርቲው ቤት ስገባ ሳሎኑ ፀድቶ ዕቃ ወጥቶ አምስት ጎረምሶችና ኮረዶች ተቀምጠው ሲያወሩ ደረሰኩ። ዓለሙ ይመጣል ብሎ ስላልጠበቀኝ ደነገጠ። ባይደነግጥም እንኳን ገረመው። የታመምኩ፣ ያበድኩ ሳይመስለው አይቀርም። ጊደኛዬና የሱም ጊደኛ አንዱዓለም ገና ሲያየኝ፡

"ሄ ሄ ሄ.....ዛሬ እንዴት ነው? ማን ነገረህ?" አለ በስፋት እየሳቀ።

"ወሬ.....ወሬ የት ይደበቃል? የቡናና የወሬ ምርት" አልኩ.....በየተራ ልጨብጣቸው እጄን እየዘረጋሁ።

"ማን ነገረህ?" አለ ደገመና

"የዓለሙ ጊደኛ"

"ሰርፀን አግኝተሃት ነበር? አልነገረችኝም" አለ ዓለሙ።

"ቅዳሜ ፓርቲ አዘጋጅተዋል ዓለሙ ቤት ብላ.....እንደው ለወሬ ነው የነገረችኝ.....አልጠራችኝም"

አንዱዓለም ፓንች እንደጠጣ ወደ አንድ ሰማያዊ የላስቲክ ባልደ ጠቆመኝና ወደ ጀመሩት ጨዋታ ተመለሰ። ጨዋታው ስለ ሴት ጠበላ ነው። ፓርቲው ላይ ስላሉት የሴቶች ቁጥር እጥረት ነው። በወዲያ በኩል አንድ ጆሊ ልጅ 'የፓርቲ አውሬ' የሚባል ካሴት እየመረጠ ያስቀምጣል። የፒንክ ፍሎይድን አንድ ሙዚቃ እየሰማ ዐይኖቼን ጨፍኖ ይወዛወዛል። ምኑ የሚያወዛውዝ ሙዚቃ እንደሆነ አይገባኝም። ሳውቀው በዝምታ ወሬ እየቀጨን ተቀምጠን ቦብ ማርሌን ከሰማ ጣቱን እያጮኸ 'ይኼ ዘፋኝ የተቃጠለ ነው። ሙዚቃው የተቃጠለ ነው' ማለት ይወዳል። የሚያደክም ጆሊ.....

ሌላኛው ልጅ አንገቱን መስማት የተሳነው ዓይነት ትንሽ ዝቅ አድርጎ የዓለሙን ወሬ በጀልጃላ ጆሮው የሚጠጣው አለማየሁ ነው።

የሰካራምነት ዝና አለው። ከአፋ ላይ 'እንጠጣ' 'ጠጣን' የተሰኙ ቃላት አይጠፉም። አንድ ላይ ቁጭ ብለን በመሐላችን ለአንድ ደቂቃ ያህል ፀጥታ ከወረደ.....'ይኼን ከባድ ዝምታ ከነፍስና ከሥጋችን ላይ ማንሳት የሚችለው ወይንና ቢራ ነው.....እንጠጣ' ይላል። በዚህ ጠባዩ በአራዳነት ሠልፍ እንዲመደብ ይፈልጋል። ዓለሙ መረር ያለው ሶለት (በተለይ ፓርቲ ማነጭያ ገንዘብ ሲያጣ) 'አንተ በዚህ ፀባይህ አራዳ ከሆንክ የእናቴም እንሥራ አራዳ ነው' ይለዋል። አገጩና ምንጭሩ ላይ ብቻ ዒም አለው። መመለጥ ጀምሮአል። ይኼን የመሰለ ወጣት.....ይኼን የመሰለ መላጣ። አልነገርኩትም እንጂ በልቤ 'ኼክስፒርን ይመስላል' እላለሁ። ብንግረው ይደሰታል። እንደ እሱ ዓይነት ያራዳ ልጆች ዝነኛ የፈረንጅ ተመሳሳይ ሲገኝላቸው ይኮራሉ.....ከቀበሌ ቀበሌ ያወሩታል። 'አሌክስ' እንለዋለን። እናቱ 'በልጄ እኩራለሁእወደዋለሁ' ለማለት ነው መሰለኝ ቤታቸው የበዓል ጠላ ተደርድረን ስንገጭ 'የኔው አሌክስ' ሲሉት ሰምቼአለሁ።

ሌላው ምስጉን ነው። ሰው በስያሜው ይኖራል መሰል..... የስያሜው ባሪያ ነው መሰል.....'ከፋት' የተባለ የማይገኝበት ልጅ ነው። ቢፈለግ ቢፈለግ አይገኝበትም። ከአለባበሱ እስከ ንግግሩ ጥንቁቅነት። ይኼ ሁሉ በግብታዊነት ነው። አለማየሁና ዓለሙ እሱን የሚደበሩበት፣ የሚያስፈራሩበት፣ የሚያሾፉበት ድክመት ቢፈልጉ አልቻሉም። ትልቅ ሰው፣ 'የልጅ ትልቅ' የሚሉት ዓይነት ነው። ለዚህም ሳይሆን አይቀርም ከእሱ በሰባት ዓመት ከምታረጅ 'ሰብለ' ከምትባል ሴት ፍቅር ይዞት ሊያብድ ደርሶ የነበረው። ዓለሙ ቀድሞ 'ከአሮጊት ጋር ተው' ብሎት ነበር። በኋላ ለአንድ ክፍለ ሐገር የእርዳታ ድርጅት ሥራ አስኪያጅ ፈንግላው ሔዳ ከድብርቱ እንደተላቀቀ ዓለሙ ዣንጥላ ሥር ተጠለለ። ያው ሴት እንደ ውሐ የሚፈስበት። እግሩን ሰደድ ያደረገ 'ዣንደረባ እንኳን ረጥቦ የሚወጣበት'። ታዲያ ከምስጉን አፍ የምትወጣው አንድ ብልግና ብትኖር 'መተሽ ዞር' 'መተሽ ዞር'። ሴት ማመን ትቶአል። ለምለም ገላ፣ ሠፊ ወፍራም ጉንጫም ፊት አለው።

ሌላው ልጅ ግሩም ይባላል። ስሙንና ገፁን ልለየው እንጂ በደንብ አላውቀውም። ስለ እሱ ሲያወሩ እሰማለሁ። ተገጣጥመን ግን አናውቅም። ፊቱ የሞላጫ አራዳ ወዝ አለው። ትንሽ እርቀትና ቅዝቃዜ አይበታለሁ። የሚናገር አይመስልም። ሳያቋርጥ ያጤሳል፣ ሳያቋርጥ ይጠጣል። አልፎ አልፎ ከሙዚቃው ጋር ሰውነቱን ያወዛውዛል። ዓለሙንና ሌሎቹን በከፊል የሚያውቃቸው ይመስላል። ምናልባትም በዓለም ፊት ለዘለዓለም ዐይነ-ዐፋር ሆነው ከሚሞቱት ሰዎች አንደኛው ይኼ ይሆናል። በዚህ ላይ እንደገና ሊፈነዳ የደረሰ

ግን የተደበቀ ስሜት አይበታለሁ። ገለልተኛ የመሰለው እነዚህ 'የቀረቀራ' ቸው።²⁸ ስሜቶቹን አእምሮው ውስጥ በተለያየ አቅጣጫ ወደተለያየ አድራሻ እየላካቸው ይሆናል። ስተዋወቀው እጄን እንደ ጨበጠ በግራ እጁ የተለኮሰ ሲጋራ እያነደደ በሚያምሩ ጥርሶቹ እየሳቀ «ግሩም» አለኝ።

እኔስ?

እኔ ተጉና በመውደቅ ላይ ያለች ሳንቲም፤ ግን ቀላቢ እንደሌላት አጋጠመኝ የማርፍ ነኝ። እንደ ምስጉን ነገር ነኝ ግን አፍቅሬ ሳልከፋ። (ለምን እከፋለሁ?) የከንፈር ወዳጄበትክክሉ የጭን ወዳጄ በስፒላ ጫማ 'ልሽቀርቀር' ስትል አንድ ተረከዙ ሁለት ድንጋዮች መሐል ይገባና የቀኝ እግሯ ቁርጭምጭምት ጅማቱ ይጌተታል። (ግራው ይሁን ቀኙ ግድ የለኝም.....ለምን ግድ ይኖረኛል?) እውነት ይሁን ውሸት ይሁን አላውቅም። ቤቷ ልጠይቃት ስሔድ አክስቷ «እያነከሰች ሔደች.....በለምናት በለምናት እምቢ አለችኝ» ይሉኛል። ለምን ከእኔ ጋር እያነከሰች መውጣት እንደ ማትፈልግ አይገባኝም። ምናልባት በዚህ ሰዓት ሌላ ሰው አልጋ ላይ ናት። አንድ ሌሊት በባሕርይዋ የበሸቀው ዓለሙ አንድ አዝማሪ ቤት ተከርችመን ይኼን በእኩለ ሌሊት አስገጥሞ ባታል.....

«ጌጣ ጌጥ ያላችሁ ምጡልኝ በሰልፍ

የልጅነት ጊዜ ተቻኩላ ሳታልፍ

ማር ማር ያለች ሙዳይ ማለቂያ የሌላት

እግዜር ለፈትለወርቅ ስጦታ የሰጣት

ፈጠን ፈጠን በሉ እናስቀምጥባት»

ስሟ ፈትለወርቅ ነው። በዚህ ሁለት ሳምንት አኩርፋኝ ነበር። የውሸቷን። የወንዱ ሰልፍ ሲቀጥንባት ተመልሳ መጣች። ዓለሙን «አንተ ነገረኛ.....ነገረኛ ነው እኩ» እያለች። መድፍ በሚያስጥል ፈገግታዋ። ('አሮማይ' በተባለ መፅሐፉ በዓሉ ግርማ በአዙሪት፡ 'የኢትዮጵያ ሴቶች ትልቅ ችሎታ የራሳቸውን ወንዶች ትጥቅ ማስፈታት፤ ጠላታቸውን ግን ማስታጠቅ ነው' ይላል) ከእስከ በወሰድኩት ልምድ ተማርሬ ሳይሆን አይቀርም ስለ ሴቶች ጭቆና ሲያነሱ ፊቴን ወደ መሬት ደፍቼ አንጀቴ እስኪቀልጥ እስቃለሁ። 'ለምን?' ሲሉኝ እንደ ገና የቀረኝ ካለ እሱንም ለማሟጠጥ ጎንበስ ብዬ እስቃለሁ። 'ለምን?' ካሉኝ ሰለስተኛ ፊቴን ወደ ሰማይ አንስቼ 'ሆይ ጭቆና?' እያልኩ በማሾፍ እስቃለሁ። እንደ ገና ደ'ሞ በእስከ

²⁸ የደበቃቸው (አራድኛ)

ብልጥ ነኝ ባይ አክስት የተነሳ ሳይሆን ይቀራል አክስቶችን አልወድም። የማትጥመኝ ሴት ካየሁ 'አክስት ፊት' ብዬ እሳደባለሁ። ወንድን እንኳን ድርጊቱ ካላማረኝ 'እንደ አክስት ይሠራዋል' ነው የምለው። (ምናልባት 'ተዋናይ' ስለሚመስሉኝ ነው። አለ አይደለ እናት አይደለም ግን እንደ እናት ይሠራቸዋል) የሚገርመው ደ'ሞ ከሴት ጋር ታየ ከተባለ ፊትሌ.....ልበል እንጂ.....'እኔ ፊትለወርቅ አይደለሁም' ማለት ትወዳለች.....እንደዚያ ብላ አንጀቴን ለመቁረጥ ከ60 ዓመት ሽማግሌ ጋር ትመጣ ይሆናል (እኔ ሃያ ሰድስት ነኝ)። አርቴፊሻል እልህ አለባት.....የእኔን መባለግ ጥርጣሬ በእውነተኛ መባለግ የምትበቀል። መውደድ ሆኖብኝአፈር ይብላና መውደድ.....ከእስዋ መራቅ ከብዶኛል..... ወይስ ከሚዘናጎለው ዞማ ፀጉሯ።

ቢሆንም እወዛወዛለሁ። መጠጣት ስለምወድ እየጠጣሁ። ይህች ክፍል ጠባብ ብትሆንም በቂ የወለል ስፋት ለመፍጠር ሲባል ነባር ዕቃዎቿ ወደ ውጭ በረንዳ ላይ ስለተወሰዱ ጥሩ ሆኖ ሰፍታለች። በዓመት ውስጥ 100 ጊዜ እንዲህ ሳያደርጉ አይቀሩም። ዓለሙ መሸከሙን ትቶ ለሳሎኑ እቃዎች ጉማ ቢያስገባላቸው ወይም ነፍስ አውጥተው ትዕዛዙን እንደ ውሻ ሰምተውት በሰልፍ እንዲወጡለት ማድረግ ሳይሻለው አይቀርም። «አንተ ጠረጴዛ፣ አንተ ወንበር፣ አንተ ሳህን..... ቶሎ ወደ በረንዳው» ሲላቸው በሰልፍ እየተግተለተሉ እየተንጊጉ.....ወደ ውጭ አይነት። በግድግዳዎች ግራና ቀኝ የዘፋኝ ፎቶዎች ተሰልፈዋል። የእነ ማዶና፣ ማይክል ጃክሰን፣ ጀምስ ብራውን፣ ሚክ ጃገር፣ ፖል ሳይመን፣ ክሪስ ደበርግ፣ ቦብ ማርሌ፣ ፕሪንስ፣ ዘ ፖሊስ፣ ማርቪን ጌይ.....መጠናቸው በተለያዩ ባለቀለም ፖስተሮች። እቤቱ አንዳንዴ ስንሰበሰብ ሌሎች በጉንጨቴ ይሞላና መጀመሪያ ስለፖስተሮች ታሪክ ቀጥሎ ስለዘፋኞች ታሪክ በትንታኔ ያወራልናል። ከመሐልም ያደነቃቸውን ዘፈኖች 'ይህችን ስሟትማ' ይልና ወሬ ማያያዣ ሙጫ አይነት ይጠቀምባቸዋል።

.....ወሬአቸው መሐል አዳማጭ ሆኜ ከተሰነቀርኩ በኋላ ለግማሽ ሰዓት ያህል ስለሴት አጠቃላይ ቅኝት ሲያደርጉ ቆዩና በመጨረሻ 'መዓዛ' ስለምትባል አንዲት ጠይም ወፍራም ልጅ ማውራት ጀመሩ። ልጅቷን አውቃታለሁ ማለት እንደ ማንኛውም ሰው ሰላም እላታለሁ። ብዙ ባልቀርባትም ጥቂት ቀኖች ሻይና ቡና አብረን ጠጥተናል። ስትስቅ የምታምር ባለዞማ ፀጉር ናት። እናም አጭር ጉንጫም። ስትራመድ ደረቷን ጣል የምታደርግ.....ጡቶቿ እንደ ከበድዋት ሁሉ። ስትስቅ ደ'ሞ ከጉዳና ጉዳና የምትሰማ። ብቻዋን አይቻት አላውቅም። ብዙ ሰው የምታውቅ ይመስለኛል። ስለ እሷ ብዙ ባላውቅም ለማወቅ ምንም ጉጉት አላደረብኝም። ለእኔ ከወፍራም ሴት በላይ አይደለችም።

አሁን እዚህ እንደሚታወቅ ሲያወሩ እንደምሰማው ከሆነ..... በትልቅ ሰውነቷ ውስጥ ብዙ ነገር እንዳሳለፈች ነው።

«አብረን እሥር ቤት ነበርን። እና ካድሬ እየመጣ ይወስዳታል ማንም ካድሬ ከየከፍተኛው ሳይሰበሰቡ አይቀሩም እስከምን ለመጠለዝ» አለ አለማየሁ።

«ዝም ብላ ትጐተታለች?» አለ ዓለሙ። ጠፍቶት ሳይሆን ወሬውን ለመስፋት መሰለች።

«ያኔ ሕይወት ማዳን ነው የሚፈለገው፣ ወንድ አታውቅም ነበር ደ'ሞ። ቀጭን ቆንጆ ልጅ ነበረች.....አበላሽዋት»

«ፈልጋ ነው እባክህ»

«መጀመሪያ በግድ ወስውሰዋት፣ ደፈሯት። ከዚያ አብራቸው ሆነች» አለ ምስጉን

«ለምን?» እኔ

«እንጂ.....እስረኛው በዚህ ተናደደ። ሰው ጠቁማ አሳሥራለችም ይባላል» አለማየሁ

«እነሱ ጋ ከተቀላቀለች.....ምን ትጠረጥራለህ»

«በቃ መታሰር ቀረላት ታውቃለህ? የተለየ እንክብካቤ ይደረግላት ነበር። እቤት መሔድ ትችላለች። ለራት፣ ለምሳ ይዘዋት ይወጣሉ»

«ይህች ሰለባ ናት ለምን ዘጋችኋት?» አለ ዓለሙ።

«ሰለባ ከሆነች አትከስም እንዴ?» አለ አለማየሁ።

«ለማን ትከላለች? የዘገየ ቀይ ሽብር ቢፋፋምባትስ?» ምስጉን

«አዎ.....እምልህ የተያያዙ እኮ ናቸው። ስህተታቸውን ይደባበቃሉ» አለ ግሩም

«ከጀመረች በኋላ ጥሞአት ይሆናል» አለ አለማየሁ እየላቀ።

«ተው እንደዚህ አትበል ያኔ ይኼኔ ጨጨፍ ናት» አለ ምስጉን

«ሊሆን ይችላል» ግሩም

«የመበላሸት ስሜት ሊሆን አይችልም? ምን ታስብ እንደነበር ታውቃለህ ከመታሰር በፊት? የሚወዳት፣ የምትወደው ወንድ አጋጥሞአት። በዛም ዓይነት ወንድ ቤትነቷን ጀምራ በደስታ በሰላም መኖር ሐሳብ ኖሮአት እና ሲበላሽ?» አልኩ እኔ።

«ሳይሆንም ይችላል። በራስዋ የማትተማመን ከሆነችሰ.....እና እንዲህ ያለ ነገር ሲያጋጥማት የተፈለገች ሊመስላት ይችላል፤ ልምድ

የላትም ገና ልጅነት አለ» አለ አለማየሁ።

«እንዲህ አይነት ሴት አትኖርም» አልኩ ልክ ብዙ እንደ ሚያውቅ

«ምን ታውቃለህ? በግድ ይደፈራሉ.....ከዚያ ይጥማቸዋል..... እ? ብዙ የማውቀው ምሳሌ እስጥሃለሁ ልዩነቱ.....ፖለቲካ ስለተደባለቀበት ነው ይሔ» አለ ግሩም

«ፖለቲካ ባይደባለቅበትም»

«ፖለቲካ እኩ ትልቅ ዓላማ ሳይሆን ይችላል። ሰዎች የፖለቲካ - ፓርቲ ሲገቡ ዝቅተኛነት ስሜታቸው ይደበዝዛል። ቁልፍ የሆኑ ይመስላቸዋል.....በታ ያገኙ ይመስላቸዋል። እምነት ሳይሆን ይችላል። የተወሰነ ቡድን አባል የሆኑ ጥቂት ሰዎችም ቢኖሩ መኖርህን ያውቃሉ»

.....ከመሐል ሁለት ሴቶች ተከታትለው ገቡ። ተጊያጊጠው። የተቀቡ ቀያይ ከንፈሮቻቸው እንደ ጃንጁላቴ ኩታቶች እየተከፈቱ እየተከደኑ። ወሬያችን ተቋረጠ። አለማየሁና ምስጉን ተነስተው የሚጠጡትን እንደያዙ ወደ ሴቶቹ እንደ መደነሰ እያደረጋቸው ሔዱ። ሴቶቹን አውቃቸዋለሁ። አንዷን በዐይኔ አንዷን ግን በተደበቀ የትም ባልደረሰ የሁለት ቀን ድሪያ። የመጀመሪያዋ ስንዱ፣ ሁለተኛዋ ጌማወርቅ ትባላለች። ጌማ ወርቅ ከእነሱ ጋር ከተሳሳመች በኋላ ፍልቅቅ እያለች ወደ እኔ መጣች። በአሉባልታ ዝናዋ ወንድ አይጠቅማትም ይባላል። ለዚህ የማውቀው ነገር የለም። እጇን ግራና ቀኝ ዘርግታ ከአልጋው በራ ለመሔድ እንደምትፈልግ አይቻለሁ። የጌማ ወርቅን በላብ የሚያጣብቁ ጉንጮች ሳምኩ። ፊቷ ፓውደር አያጣም። ስንዱን ከሩቅ ሰላም አልኩና ከጌማ ወርቅ ጋር ወደ ጥግ አግዳሚ ወንበር ፈልገን ተቀመጥን። ሁለታችንም በኩባያ ፓንች ይዘን ወሬ አችንን ጀመርን። የጌማ ወርቅ የጨዋታ ሴማ እህቷና አሜሪካ ናቸው። ከአገር ቤት ወደ አሜሪካ የወጡትን የአዲስ አበባ ሰዎች ጠቅላላ የምታውቅ ይመስላል። ለምን እንደሆነ አላውቅም ኩራት ይሰማታል። በማወቁ ይሁን.....የምታውቀው ሰው እዚያ በመኖሩ። እኔ የወሬዋን ይዘት ሳይሆን ጌጡን እወደዋለሁ። ቀብታ፣ ከፍክፋ..... እንዲያብረቀርቅ እንዲያሟልጭ አድርጋ ነው የምትናገረው። ጨው፣ ስኳር፣ ቅርንፋድ ይነሰነሰበታል። ታዲያ ይኼንን ኩባያ በመሰሉ አፎቿ ሳታቋርጥ ወደ ጆሮአችን ትቀዳለች። ወንድ ጊደኛ የላትም። አንድ ወር ከአንዱ ጋር ሌላው ወር ከሌላ ጋር ናት። ጫት ስንቅም ከመጣች.....ትንሽ ጫት ትቅምና አብራን ታመሻለች። ለጨብሲ የሚወጣ ይወጣል.....እሷ እቤት ከቀረው ከማንም ወንድ ጋር ትተኛለች። ማንም ያውቃል። እንደውም አይወራም።

እሷን አላወጣም ተብሎ በወንዶች የምታማው እኔ ነኝ። ሳያውቁ።

አንድ ቅዳሜ ምሳዬን በልቼ ከአንዲት ሆቴል ሰወጣ ታክሲ ስትጠብቅ አገኘችት። መንገድዋን ቀይሳ ቢራ ልንጠጣ ሔድን.....አብረን አደርን። ለሳምንት ያህል ቤቴ ተመላለሰችና ያስደሰትኳት አልመሰለኝም ጠፋች። ብትንቀኝም ጨዋታዋን የዋህነቷን እወደዋለሁ። ጮሌ ብትሆን በዚህ ቅጥነቷና ቀይነቷ ቋሚ ወዳጅ እንደማታጣ አውቃለሁ። አትፈልግም። እንዳወራችኝ አትፈልግም። «ከአንድ ሰው ጋር ነጋ ጠባ መንዘላዘል» የምትለው ነገር አላት። እኔ ሳውቃት ነፋስ ስልክ እዛ የዛገ ቤርሳ ውስጥ አትመስልም ነበር እንደዛ ብቸኛ.....

«ከማን ጋር ነሽ ዛሬ?» አልኳት

«ታምራትን ነው የምጠብቀው»

«ተቃጥራችኋለሁ»

«ሳልወደው አልቀርም»

«ሒጂ!»

«አዎ»

«ለምን?»

«ለምን ይለኛል እንዴ?» ብላ ተሽኮርምማ በቦርሳዋ መታች ኝና.....

«ወንዳወንድ ቆንጆ ነዋ»

«አሃ.....ሌላ እንዳይሆን»

«ይኼ ፓንች ትንሽ ይመራል.....ለምን ሜሎን ቡርትካን ምናምን ፍራፍሬ.....በዛ አድርጋችሁ አትቀላቅሉበትም» አለች

«የመርዝ ፋብሪካ አስተዳዳሪ ነው የሰራው» አልኩ

«ዓለሙ ነው አይደል? ዓለሙዬ.....ልትገለን ነው የዚህ ዓይነት ፓንች የምትሰራው?»

«ምን ታማርሪያለሽ.....ፓንች እንደዚህ መሆን አለበት... ታምራት አይመጣም?»

«እኔ የመጣ መስሎኝ ነበር»

«እየጠጣ ይሆናል.....እሱ ተጠናቆ ነው የሚመጣው»

«ሰሙን አታጥፉ»

«አሃ.....ፍቅር ተያዝሽ እንዴ? እኔን ይያዘኝ»

«ይዞአታል፣ ይዞአታል» አለች ስንዱ።

«ውሸት» አለች ጌማ። እኔን በቀስታ እየጎሰመች.....ለጋራ

ሚስጢራችን። ዓለሙ ፓንቹን ወንበር ላይ አስቀምጦ እንደ ልማዱ ሊላፋ መጣ። ዓለሙ ከሴት ጋር ማውራት አይችልም። የሚያከራክር ነገር ትንሽ ይነጋገርና.....እሷን ማመሃኛ አድርጎ ልፊያ ይጀምራል። የሚረባ ልፊያም አይደለም። የሚላፋትን ሴት እጅ ወደ ጓላ ለማጠፍ መሞከር ነው። ከዚያ እንዲያማት አድርጎ ከያዛት በጓላ ትለምነዋለች፡

«ዓለሙዬ!.....በእናትህ!፤

አፈርስህን!.....ያማል!.....ውውይ!!.....በእናትህ»

«የፈለኩትን ታደርጊልኛለሽ?»

«ሒድ.....ሒድዛ.....»

«እ.....እ.....»

እንዲህ እንዲህ እያደረገ ከሴት ጋር የፈለገውን ነገር እንዲሰጠው ይስማማና እኛ ምን እንደሆነ አናውቅም..... ይለቃታል። አሁን ግን እጁን ዘርግቶ ሲመጣ ጉማ ወርቅ.....

«በእናትህ ልፊያ አልፈልግም ደክሞኛል» አለች በሁለት እጆቿ ፊቷን እየጋረደች።

«ማን ይለቅሻል.....ታምራትን እፈራው መሰለሽ.....መጥቶ ሲያጣሽ ሔደ»

«ሒድ ውሽት» ወሬው እውነት እንደሆነ ለማረጋገጥ ወደ እኔ ዞር አለች

«በቅርብ ነው የመጣሁት» አልኳት

«አያደርገውም» አለች።

«አታውቂውማ»

«ጨዋ ነው»

«ታምራት? እሱ ጨዋ ከሆነ እኔም መንግስቱ ጋ/ማርያም ነኝ»

«ምን ስሙን ታጠፋለህ?»

«እንጀራዬ አይደለ»

«እሱማ የታወቀ ነው። ስም ማጥፋት እንጀራህ፤ ጫት ጠላትህ እንደሆነ»

«ማለት ነበር» አለ ሊመታት የጨዋታ እየቃጣ።

«ብዙ ሰው ይመጣል?» አለች ስንዱ ድምፅዋን ከፍ አድርጋ። ያኔውኑ በር ላይ ተጮሽ.....

«ኡኡኡይ!» አራዳው ታደሰ። የታደሰ ቋንቋ ሁልጊዜ እንደዚህ ዓይነት ነው። ቋንቋ የለውም። ቃላት በበቂ የሚያውቅ አይመስለኝም።

በትናንሽ የእንስሳ ድምፆች ከብዙ ሰዎች ጋር እንዴት መግባባት እንደቻለ ይገርመኛል። ትምህርቱን አቁሞ በዙረት መኖር ከጀመረ ጊዜ የለውም። ውጭ አገር ለመሔድ እየጠበቀ ነው--እንደሚያውቀው። የት እንደሚሔድ፣ ማን ዘንድ እንደሚሔድ፣ ማን እንደሚወስደው አይታወቅም። ግን 'ቀዝቃዛ'²⁹ ልጅ ነው ይባላል። ሁሉ ወንድ ወንድሙ፣ ሁሉ ሴት ጊደኛው ናት። ከውስጥ በትንሹ ይናቃል። ይስቁለታል፣ ያጫውቱታል.....ይንቁታል። ጠቅላላችን ያዳረሰናት ጌማ የረሳችው ነች። እሱ ይግባው አይግባው አላውቅም። ከእስዋ አንገት መውረድ ግን አይወድም።

«የእኔን ፕሪንሰስ³⁰ ልሳማት» ብሎ መጥቶ አንገቷ ላይ ወደቀ.....በጀሮዋ ሹክ ሹክ አላት። ምን እንዳወራት አላውቅም። በሳቅ ተንፈቅፋቃ.....ጉንጨቴን በደካማ ጥፊ መታችው። ግራ እጁን ትከሻዋ ላይ አድርጎ ፓንች ጠየቀ። የዓለሙ ታላቅና አብሮ አደጉ ነው። የአንድ ሠፈር ቧንቧ የጠጡ። ዓለሙ ስለሚያውቀው ነው መሰለኝ ያዝንለታል። መውደድ ሳይሆን ማሰብ። ፓንች ቀድቶ ሰጠው።

.....የተቆራረጠ፣ ቅልልቦሽ የበዛው የተለያየ ቅርፅ፣ መልክ፣ ቁመናና ቀለም ያለው ወሬና መበሻሻቅ ከየአቅጣጫው መጉረፍ ጀመረ። 'እንመጣለን' ብለው ቃል ከገቡት የቀረ የለም። በዓለሙ ፓርቲ የማይደሰት ያለ አይመስለኝም። ጨዋታና ሳቅ ነው። ድክመት ካለ ከነጋ በኋላ ለየብቻ ይወራል እንጂ ፓርቲው ላይ አይነሳም። ዳንስ፣ ሙዚቃ፣ ጨዋታ፣ ሳቅ፣ አሳሳቢ ነገሮችን መርሳት.....ሴማዎች ናቸው። መዓዛ እንኳን ስትታማ የነበረችው ስትገባ ጉንጨጃን ስትሳም፣ ስትታቀፍ፣ ሲረሱላት ማሙታ ልታልቅ ነበር።

እኩለ ሌሊት ላይ ሁላችንም ሰከርን። ደረጃው ቢለያይም ሰከርን። የደናሾች ጥንድ እየለየ የቀረውን ሌሊት አብረው የሚያሳልፉ ሴትና ወንድ ባልተሰማ፣ ባልታወጀ መግባባት እየተያያዙ የቀረነው መዓዛና እኔ ብቻ ነበርን። ታምራትና ጌማ ወርቅ፣ ዓለሙና ሰርፀ፣ አለማየሁና ስንዱ፣ ምስጉንና ቅድስት፣ ዲጄውና ትሩፋት.....ወዘተ.....

ዓለሙና ሰርፀ አንገት ለአንገት ተቆላልፈዋል። እጅ ለእጅ ተያይዘዋል። ሰርፀ ያንቀላፋች ትመስላለች። ረዥም፣ ቁርጭምጭሚቶቿ የደረሰው ቀሚስዋ የሚነቃነቅ አይመስልም.....እንደ ቆመ ነው (ነፋስ ቢጠፋ ከዚህ በታ/ አፍቃሪ ዓለሙ እንደ ኮሌታ)። ታምራት ጌማወርቅን ጭኑ ላይ አስቀምጦ ይስማል።

አሳሳማቸው ቀርፈፍ ያለ ነው። 'ምን እንስራ?' ሲባል 'መቼስ ሌላ ምን ይደረጋል በይ እንሳሳም' ዓይነት። ፊታቸው በላብ የቀለጠ

²⁹ በእንግሊዘኛ cool የሚባለው። ነገር ጭቅጭቅ የማይወድ ግን ቀልጣፋና ከሰው ተግባቢ
³⁰ ልዕልት

ይመስላል። በግራ እጁ በከፊል በአረፋ የታፈነ የቢራ ጠርሙስ ይዛለች (ከነ ቢራው ወድቆ የተነሳ ጠርሙስ?)። ዲጄው ባዶ አየር ውስጥ አፍጦ ሙዚቃ በጣቱ ምት ይከተላል። ጊደኛው ትሩፋት ተዳክማ መሬት ላይ ተቀምጣ እግሮቹ መሐል ታናውዛለች። አለማየሁ እውጭ በረንዳ ላይ (ሲሚንቶው ተነዳድሎ እንደ እንኩሮ ቂጣ እየፈረሰ አመድ የመሰለ አፈር የሚታይበት፣ ዝናብ መቶት የበሰበሰ፣ በዚህም ጥቃት ግማሽ እድሜውን ባስቸኳይ ያጣ የቀርከሐ ወንበር... ታምኖ የሚቀመጥበት ግን ያላገኘ የተደረደሩበት) ከስንዱ ጋር ይሳሳቃል። ማውራት ይወዳል። ታምራትና ጌማ ወርቅ ወደ ጊዳ ጠፍተዋል። (በግራ አይኔ ቂጥ አይቻለሁ.....ቀኝ እጁ ቀኝ ጡቷ ላይ ፍርግርግ ድንኳን ሠርቶ እየተላወሰ) ምስጉንና ቅድስት ይደንሳሉ። ታደሰ ከመዓዛ ጋር ተቀምጦ ያወራል። እጁን ትከሻዋ ላይ አስቀምጦአል። እስከ እየሳቀች ታወራለች። ምን እንደምታወራ አይሰማኝም። ግሩም ብቻውን ይቀዝፋል። ከባድ ታንጐ ደናሽ ነው ይባላል። በሙን ዳንስ ንዑስ ከተማ ታንጐ እንዴት እንደመጣ እንጂ.....አልጠየቅሁትም። በአፉ የያዘው ሲጋራ እሳቱ ጠፍቶ ጥቁር ዱልዱም ጫፉ ብቻ ነው የቀረው። ልጁ ደስ የሚል ነገር አለው። ይኼንንም ያውቃል። እዚህ እንኳን በስርቆት ያላየው ሴት አልነበረም። ዓለሙ እንኳን፡ 'ይኼን ልጅ የወሸት አኩርፈን እናባረው አለበለዚያ ድብርቱ የለቀቀው ቀን ገርል ፍሬንዶቻችንን ይወስዳልወይ ካልሆነ ሴት እንዲሸሸው ስሙን ማጥፊያ ነገር ፍጠሩና እናጥፋው' ብሎናል.....ቀልድ። መረር ያለ የእውነት ቀልድ።

የዓለሙ ቤት ሦስት ክፍሎች አሉት.....ሣሎኑ፣ መኝታ ቤቱና ዕቃና መፃሕፍት የሚያስቀምጥበት ጊዳ። (ማንበቢያ ጊዜ መቼ እንደሚያገኝ አይገባኝም) ፓርቲ ሲሆን የመኝታ ቤቱ ሽቦ አልጋ ወደ ቤቱ ጀርባ ይወጣና (ዝናብ ያን ቀን ቢዘንብም ግድ የሚሰጠው የለም) ፍራሽና ብርድ ልብስ ይነጠፋል። የፍራሾችና የብርድ ልብሶች ዓይነትና ቁጥር ይገርማል። ብዙዎቹ ከስድስት ዓመት በላይ ያገለገሉ ናቸው። በጠቅላላው አራት ፍራሾችና ስምንት ብርድልብሶች ተነጥፈዋል። ባንሶላ ምትክ ፍራሾች ላይ የሚነጠፈው በኮንትሮባንድ ከድሬዳዋ የመጣ ጀነቶ ዶቃ የመሰለ አስገራሚ ዝንጉርጉርነት ያለው ትልቅ ካሊም ነው። ከጥንድ ከጥንዶቹ ዲጄውና ትሩፋት ብቻ መሰሉኝ ሳሎን ሙዚቃ እያዳመጡና እያወሩ ረዥም ጊዜ ዘግይተው ወደ አልጋ የሔዱት። ሁሉን ነገር የምናየው ችላ እያልን ነው። ማን ከማን 'እንደሚጣመድ' ግድ ሰጦት የሚከታተል የለም።

ስካሩ ያሳደረብኝ ስሜት የተዘበራረቀ ነው። መደበርና፣ መረጋጋት። ስረጋጋ እደንሳለሁ። ስደበር ኩባያዬን ይገፍ ለማናወዝ ሚሊ ሜትር እስኪቀረኝ ግድግዳ ተደግፌ የቅምጥ ነውዜን

እጅምራለሁ። መዓዛ ከቀረነው ወንዶች ከማን ጋር እንደምታድር በልባ እየገመተች ሳትሆን አትቀርም.....

ሌሎች በለስላሳ ሙዚቃ ነፋስ ተያይዘው በወሲብና በጋንቶች ተቃጥለው (እርግጥ፣ እርግጥ) ሳርሜዳ ላይ እንደቆሙ ቁጥቋጦዎች ሲወዛወዙ እኔ መዓዛ፣ ግሩምና ታደሰ አንዳንድ የሚያደክም ወሬና ቀልድ እየተለዋወጥን ተቀምጠናል። መዓዛ በወንድ ቀድሞ አለመመረጥዋ የከፋት አትመስልም። ትስቃለችጨዋታ እስከ እየጀመረች። ከመሐል ግን ጭጭታ ይነግሳል። ሁሉ ነገር ለአፍታ ሕልም ይመስላል። ከመሐል መዓዛ ቦርሳዋን ከፍታ ሲጋራ አውጥታ ጋበዘችን። የተቀበላት አልነበረም። በስካር የሚንቀጠቀጥ እጇን አስተካክላ ሲጋራውን ለኩሳ.....መደብዘዝና ጉም መምሰል የጀመረው ክፍል ውስጥ ጢስዋን ረጨች። የከንፈሮቿ ቅርፅ.....የጢስ አረጫጨቷ..... የሲጋራ አያያዝዋ። በረሐ አስታወሰኝ። ሊያብብ እየተመኘ..... ዝናብ የተነፈገ፣ ወንዝ የተጠማ በረሐ። ትንሽ ተነቃናቂ በሰው መልክና ቁመና የተሰራ በረሐ። ሲጋራውን ለኩሳ ለረዥም ጊዜ ዝም አለች። ከመጠጣት በስተቀር። እዚህ እንደ መጣሁ እነ ዓለሙ ሲያወሩ የነበረው ወሬ ትዝ አለኝ። እንዲህ ሳያት የሰማሁት ታሪክ ላይ ቆሜ፣ የተደረገችው ነገር ምናብ አዳናቂ ስካሬ እንደ አርታኢ ሆኖ ራሴ ያየሁት ዓይነት እውነት መሰለኝ። የአንገጌን የውሸት ዳንግ (ፐርል) ክታብ አየሁ። ጠይምነቷ (ቀይ ነበረች አላሉኝም ነበር እንዴ? በነገር አቃጥለናት ይሆን?) ላይ አፍጦ። ከንፈሮቿ የተቀቡት ሊፒስቲክ ከመሐላቸው ደብዝዞአል.....በሲጋራ ቡሽና በቆርቆሮ ኩባያ እየተጠረጉ መሰለኝ። የሚደንሱት ልጆች እንዳስደሰቷት ሁሉ ሳትታክት ታያቸዋለች። ዐይኖቿ ግን እዚህ ቢጠሩ የሚሰሙ አይመስለኝም... በአረጅ ልምዳቸውና በአሁን መነፈጋቸው ጨካኝ ደንቁረዋል። (እንደው ለነገሩ ታሪኩን እውነት ነው ልበልና.....ቀድሜ ባልሰማ ኖሮ ከዚህ አስመሳይ ገፅ፣ 'አራዳ ፀባይ'፣ ቲያትረኛ ድርጊቶች ማን እንደሆነች፣ ምን እንደሚሰማት ኢምንት ያህል መገመት እችል ነበር?)

ምን እያሰበች ነው? አሁን ስገምት የተደፈረች ጊዜ ዕድሜዋ አስራአምስት አስራስድስት ቢሆን ነው። ዘፈን መርቶአቸው ይሆናል የደፈሯት። የባሕል ዘፈናችን። በቆራጣ ግጥም.....

በአሥራአምስት አመቷ ትገኝ በነበረች

እንደ ደማክሴ መድሐኒት ነበረች

የሚጠፋ ልጅነቱን በሆነ ፖለቲካ የጠለለ.....በክላፒክክሽና በድርጅት የጠነከረ የመለመላት፣ በግሉ ግን ሴት አዋርቶ የማይጥል ደካማ የተዘናናባት። ከድሉ በኋላ በሽፍን ታሪኩን ገራርዞ.....ሲያረጅ

የሚያወራለት 'ሴት ደፈርኩ' አይልም። የሚለው፡

'ከአለታት አንድ ቀን ታክሲ ስጠብቅ አንዲት ልጅ.....'።

መዓዛ የሚያምር ቆዳ ሆኖ ታረጃለች። ታሪኳ ተመልሶ ከነቃጠለው እየመጣ.....ተመልሶ ተመልሶ ጀርባዋ ላይ እየነደደ.....የማይሞት አሉባልታ ሆኖ.....የማይለወጥ፣ የማይበረዝ የግል ታሪክ ሆኖ። ከትውልድ ወደ ትውልድ ከአፍ ወደ አፍ ደፍራ እንዳትኖር አስሮ የሚይዛት.....የመጀመሪያ ዕለቱ የአባላዘር ፊርማ እየጐላ፣ እየደመቀ፣ እየበቀለ የበለጠ እያደገ፣ እየተንኸረገረገ.....ዳሌዋን አስሮ.....እግሮቿን አስሮ እንደ ሐረግ እሬሳ እየተሳበ አንገቷን አስሮ.....የአእምሮዋን የደም ፏፏቴ ገድቦ.....የነርቮቿን ቅንብር አውገርግሮ። በአንድ ቀን ውድቀት.....ባልመረጠችው ውድቀት፣ ባለጋራ በቁጣ፣ ወዳጅ 'ያዘነ' በሚያስመስለው ጨዋታ የረገጣት። ደካማ ዘመኗን እንደ ናፖሊዎን ሕይወት ዘላለማዊ አድርጐት። ሞታም መቃብሯ ላይ ስትሸኝ.....አልቃሽ፡

‘መዓዛ ለምለሟ በይ ሙቺ በይ ሙቺ ተገደሽ ነው እንጂ መቸ ፈለግሽና አንቺ’

እያለችላት። የዚያን ቀን ብቻ ሊረዱላት። ይጠፋልስ ያወቀላት መስሎ የመደፈሯ ታሪክ እንዳይረሳ የመጨረሻ ቀኗን ለፖለቲካው የሚጠቀም? ቢታየኝ፣ በእነዚህ ዐይኖቼ ባይ..... መቃብሯን ከፍቼ አፈር የበላው የጉንጭዋ አፅም ላይ ጤዛ የመሰለ እንባ ፈሶ። አይገርመኝም.....ዐይኖቿ አሁንም ሳያቋርጡ ካርታዎች ላይ ያልተደነገገ ድፍርስ ባሕር ውስጥ የወደቁ ይመስላሉ። ለማልቀስ የምታኩበኩብ ትመስላለች። ምን ይመስላታል ከእስዋ የማያምሩ ከእስዋ ያልተሻሉ። የተበላሽ ጀርባ ሳይኖራቸው በትምክህት ሲሰቁ። እሷ ሕይወቷን ለእነዚህ ከፍላ ይሆናል። ለእኛ። መብትና ሕግ ያለበት ሕብረተሰብ እንዲፈጠር። የሞቱት ሞቱ፣ ለመገደል የማይደርሱት ወንዶች ታሠሩ አስቀያሚ ሴቶች ታሥረው ሳይነኩ ተለቀቁ። የሞቱት እንደ ሰማዕታት። የተረፉት እንደታጋይ.....የቆንጆዎቹ ግን የተምታታ። በጠላቶቿ ዓለም በፖለቲከኞች ተደፍራ የረከሰችበእዚህ በኩል ደ'ሞ በጊደኞቿ የተናቀች። በግማሽ ጐናቸው የጋራ ጠላት የሚሉአቸውን ካድሬዎችን ይረግማሉ ይሰድባሉ። እንዲህም ይላሉ፡ 'መብታችን ተገፈፈ፣ ተሰደብን፣ ተረገጥን'.....ዞር ብለው ግን እሷን በጉጥጫ ይፍቋታል። ከልብ የሚያዝን የለም። ከልቡ የነገር መነሻና መድረሻ ተንትኖ የሚረዳ የለም። አይጠራላትም። የፖለቲካው እረብሻ በርዶ..... የእስዋ አይበርድም። በማንም ከተፈለገች እንደ

ቀናት ነው.....የሚያዝ የሚጨበጥ ሳያመልጥ የሚያዝ ዕድል ነው::
ለእሷ ሽርሙጥና ሳይሆን ደስታ ነው.....አንጥፈው፣ ቀቅለው ሲቀበሏት
ነው:: ለሌላዋ ገማች ሽርሙጥና ነው:: ቋንቋ ተገሎአል:: ጊዜም
ይመጣ ይሆናል መንግስት ሲወድቅ፣ እኚህ አዲስ ጣዮችም 'ወጣት
ልጃገረዶችን የደፈሩ ታሠሩ' 'በቁጥጥር ዋሉ' 'ተያዙ' ብለው
ሲያወሩ፣ ሲፈርዱ፣ በእስዋ ስም ሲያስሩ፣ 'ምሳሌ ትፈልጋላችሁ?'
ተብሎ ታሪክዋ ከግማሽ ውሸት ጋር ተዳቅሎ አዲስ ትውልድ ሲጋት::
በዚህም በዚህም እሷ ግን የሌላ ዙር መወንጀሏን ስትኖር:: ማን
ያውቃል?.....እንደ ውርዴ ወደ ልጆቿም እንዲጋባ ይሴር እንደሆነ?

ሲጋራዋን ጨረሰችና በሚቀጥለው ሳምንት በNTO (ኤንቲኦ)
አውቶብስ ሶደሬ እንደምትሔድ ተናገረች:: ይሔ ወሬ ጠፍቶአት
ስታስብ የቆየች ይመስላል.....ስትናገረው::

«ሽርሽር ትወጃለሽ?» ሌላ የምናገረው አልነበረኝም

«በጣም ደስ ይላል.....በዚህ ዓመት ሰባት ጊዜ መሔዴ ነው::
የሚጠጣ የሚበላ ይዘን ነው የምንሔደው:: ዶሮ በአገልግል ሁሉ ይዘን
እንሔዳለን:: ሲጣፍጥ ብታይ:: በቃ እህቴ ኢሲኤ ከስብሰባ በተመለሰች
ቁጠር ቫኬሽን (vacation) (ዕረፍት) ብላ እንሔዳለን አምስት
ስድስት ሆነን ነው የምንሔደው..... ደስ አይልም? ሴቶች ነን በሙሉ
ደ'ሞ»

«ትዋኚያለሽ?»

«መዋኘት? አበድክ እንዴ?.....የዋና ልብስ አለኝ ያው ውሐ
ውስጥ ገብቼ መንቦጫረቅ ነው»

«አትጠብሱም?»

«በቃ ለእሱ ብቻ ነው?»

«የምልሽ ከተዝናኑ ሳይቀር»

«ቆይ.....ለምን አትደንሱም እናንተ.....ሦስት አራቴ ብትደንሱ
ነው»

«ደከመኝ እኔ» አልኩ::

«ሶደሬ ግሩም ዲስኮ አለ»

«ዳንስሽ ያምራል.....ቅድም ስንደንስ:: በተለይ ከሰርፀ ጋር
ስትደንሺ አይቼሽ ታምራያለሽ»

«አትካበኝ:: ከሌላው የተለየ አይደለም:: ወፍራም ሰው ሲደንስ
ያምራል?»

«እስከዚህ ወፍራም አይደለሽም»

«በሰከረ ዐይኔህ እያየኸኝ ነው»

«አልሰከርኩም»

«አልሰከርኩም? ዐይኖችህን ብታይ ቀልተዋል»

«አውቄ ነው ያቀላጃቸው»

«እንዴት?»

«ቀባጃቸው»

«ምን ቀባሃቸው?»

«ዐይን-ስቲክ»

«ምንድነው እሱ.....እንዴት? ጥሩ ቀልድ ናት»

«ለምን እንደንሰም?»

«ጥሩ.....ከመዘፍዘፍ ይሻላል»

ለመደነስ ተነሳን በዚህ ጠመዝማዛ ሽሎ አልኩል ትንሽ እየዘረብኝ። ሰውነታችን አልግባባ ቢልም ክርክር ላይ ቆየንና መደነስ ጀመርን። ሰውነቷ ለሰላላ፣ ወፍራም፣ ትሙክ ትሙክ የሚል ዛቲ ነገር ነው። የሚበላ፣ የሚቆረስ፣ የሚገመጥ፣ የሚታኘክ ዓይነት። ያንን ደ'ዋ ታዘዋለች። ከውስጥ ምን እንደሚጠራት አላውቅም። ወደ ዳንሱ ወደ ሙዚቃው ምት ምን እንደሚጐተታት አላውቅም.....በሰከረ ዐይኔ ላያቸው ጥርሶቿ ኖላ ይመስሉኛል.....የተጠረጉ የተወለወሉ.....ችንቿ አምሮ የሰለጠነ የሰራዊት ሰልፍ ይመስላል። ቅንድቦቿ ከዐይኖቿ ከፍ ብለው እንደሚቀልጥ ሐኔ። የተጐዳ ሰውነት የላትም.....ሙዚቃው በጊታሩ እንደ መርፌ እየወጋኝ..... እስከ ገላዋን እንደ ክር ታርገበግባለች.....እዚህ ናት።

ስለ እስከ የሰማሁት ግን ትቶኝ ሊሄድ አልቻለም። ዙሪያዬን እንደቀዝቃዛ ክርታስ እንደከበበኝ ነው። ምናልባት ውርደትን፣ ብስጭትን መሰላቸትን በዳንስዋ፣ በጨዋታዋ እየሸረሸረቻቸው ይሆናል። ወይም የሴት ልጅ ሰውነት እንደገጠር የክረምት የጭቃ መንገድ ነው.....የመጨረሻውን የዱካ ማሕተም ብቻ ተሸክሞ በጋ የሚዘልቅ።

«ቆይ አንጣ እጅህን አንድ ዳንስ ላላይህ» አለችኝ። እጆቼን ወደ ፊት ዘረጋሁላት። ምን ልትሰራ እንደሆነ ለማየት ጊጊሁ። እጆቼን በእጆቿ ይዛ ቂጥዋን ግራና ቀኝ እያወዘዘች ወደ ታች ወደ ወላሉ ቀስ እያለች ወረደች.....ከዚያ እያነቃነቃች ቆመች። ቂጥዋ ታላቅ ነው። እሱን ልታሳየኝ ይሆናል። ቂጥ ይወዳል የሚባል ዝና አለኝ። 'ሪሞርኪዮ' 'መቀመጫ' 'ጃላ' እያሉ ሲጠሩት እበሽቃለሁ። 'ግርማ' ነው የምለው። ሴት ያለ ግርማ.....ንጉሥ ያለ ዘውዱ።

ክረምት ሙቀቷን ከደመና ጀርባ እንደምትሸውድ፣ ሴትም ልጅ
ሙቀቷን ከኋላዋ ነው የምታስቀምጠው። አየኋት። ወጣትም ነኝ
ሸርሙጣም ነኝ.....

«ምን ታየኛለህ? እኔ እንደማደርገው አድርግ»

«አልችልም.....እስፖርተኛ መሆን ይጠይቃል። አንቺ እንደ
ሆንሽስ?»

«አይደለሁም ሞክር» ሞክርኩ። አላማረም። የትከሻዬና የሽንጤ
ጡንቻዎች በንቅናቄው ሲጎተቱ ይሰማኛል።

«መዓዛ ቆመን ብንደንስ ይሻላል.....ወደታች ስወርድ ወገቤን
አመመኝ፣ ወደ ላይ ስመለስ ራሴን አዞረኝ»

«እሺ ይሁንልህ ተወው» አለችና እጄን ይዛ በጭንቅላቴ ላይ
አዙራ ተሽከረከረች.....በአንድ እግር.....በግራ እግር ተረከዝዋ የሌላ
እግሯ ጉልበት ደረቷ እስኪደርስ አስጠግታ። ስጋ የሞላው ማራኪ
ጭኗ ብልጭ ድርግም። የጫማዋ ሹል የጣውላው ወለል ላይ ጉድጓዳ
ቦታ እስኪተው።

ዲጄው ሊተኛ እንደሆነ ይናገራል። ጊደኛው ትከሻውን ተደግፋ
ታንቀላፋለች.....ሁሉ ተራ በተራ እየተያያዙ መኝታ ቤት ገቡ። ቴፑ
ተዘጋ። የቀሩት ልጆች እየተሳሳቁ የተበታተነ ዕቃ ይሰበስባሉ።

የከበበኝ ክርታስ አልፈረሰም። ዙሪያዬን እንደ 'አለሁ' ዓይነት
ኳኳታውን ወደ ሕሊናዬ ይደውላል። ፓንቴን እየመጠጥኩ ለብዙ
ደቂቃዎች ብቻዬን አግዳሚ ወንበር ላይ ተቀምጬ ቆየሁ። ማፍጠጥና
መምጠጥ ሲሰለቸኝ ኩባያዬን ወለል ላይ አስቀምጬ መኝታ ቤት
ገባሁ። ዓለሙ ፍራሽ ይደረድራል። አየኝ።

«ስሟ.....ከመዓዛ ጋር ነሽ?» አለ

«እንጃ»

«እንጃ ይላል እንዴ.....» አለ ሌሎችን እያየ።

«እሺ የት ጋ እንተኛ»

«ሃ ሃ.....ብርድ ልብስ ምረጥ.....አንዱዓለም ብርድ አለበት
ይለኛል»

«ወፈር ያለውን አድርገው»

«በቃ እዚህ ተኛ»

ከመዓዛ ጋር መኝታ ቤት ስንገባ የቀሩት ልጆች በሙሉ
ተጋድመው ሴትና ወንዶች ተቃቅፈው። ጫማዬን አውልቄ ስጋዬም
መዓዛ የተኙትን እያየች እየላቀች (ምን እንደሚያስቅ አላውቅም) ጉኔ

ጋደም አለች። ጌኔ ስትተኛ እንደምታውቀኝ ነው። ድሮ ዱሮ እንደምታውቀኝ ነው። እንደለመደችኝ። በደንብ እንደተረዳችኝ። ሚስቴ። ውሽማዬ። መብራቱን አጠፋን። ከሌላ ክፍል የሚበራ አምፖል አለ። እጄን ከአንገቷ ስር አስተኛሁት። እየተመቻቸች ጉንጨን ሳመችኝ.....በጨለማ ውስጥ አሞጥሙጣ እየፈለገች። የሳተ አፏ መጀመሪያ ግንባሬን። ይሄ እየሳቃት አፍንጫዬን። ከዚያ ጉንጨን.....አፏ ፓንችና ሲጋራ ተደባልቆ ይሸታል። ከገፅ የሚወጣው ሙቀት የሚያምር ምጥን ነው። እንደዚያ አልቦአት ቆይታ አንገቷ ግን ውሐማ ጠረን አለው። እንዴት ሊሆን ቻለ? በጌንዋ ተኝታ አቀፈችኝና ወገቤን በቀኝ እጇ ማሸት ጀመረች። እግሯን እላዬ ላይ ደረበች። ክርታሴ አልተሰበረም። ለእስዋ አዝኜም አይመስለኝም። ነገሩ ይጫናል። አዝኜም ሊሆን ይችላል። ቀሚሷን አንስቼ ግርማዋን ያዝኩት ይሞቃል። ፈለግኋት ልበል? ደክሞኛል ደ'ሞ። ድካሙ መነሻው ፓንቹ ይሁን ወይ ስለእሷ የሰማሁት ታሪክ አላውቅም። በጀርባዬ እንድተኛ ገፋችኝና ቀስ እያለች እላዬ ላይ ወጣች። ብፈልጋትም ሰውነቴ ቀዝቅዞአል። ከእግሮቿ መሐል የሚወጣው ሙቀት ሱሪዬን አልፎ ይሰማኛል። በእጆቿ ትበረብረኝ ጀመር።

«ሰው አለ» አልኳት አንሾካሹኬ።

«ተኝተዋል» አለች ጀሮዬ ላይ አጌንብላ።

«እንዴት አወቅሽ?»

«ከትንፋሻቸው» በቀስታ ትስቃለች። ሐጫ ጥርሶቿን በደብዛዛው ጨለማ ውስጥ አያቸዋለሁ። እሷም ደብዛዛ ጥላ መስላ እላዬ ላይ ተቀምጣለች። ሱሪዬን በትግል አወለቅሁ። ሰውነቴ እንደበረዶ ነው.....

ስትዳብሰኝ ቆይታ.....

«ምነው?» አለችኝ።

«ስሰክር አይሆንልኝም» አልኳት

«በደንብ አልሰክርክም» አለችኝ

«ኦ ኦ ሰክሬአለሁ»

«ሲያዩህ ሴት የምትጠግብ አትመስልም»

«በዐይን ይታወቃል?»

«አፍህ ያስታውቃል። የበቃህ ሽፋዳ ነህ»

«ደከመኝ.....አየሽ ደነስኩ፣ ጠጣሁ»

«ውሽት» ምን መልስ እንድሰጣት እንደምትጠብቅ አላውቅም።

«እንዳንቀሰቅላቸው.....»

በእጁ ሰውነቴን ያዘች። በረዶ ነኝ። እራሴም አፈርኩ። ጌጌ ተጋድማ እየሳመችኝ ስትጫወት ቆይታ.....በአፌ፣ በዐይኖቼ..... ወዘተርፈ.....እንደደከማት ሁሉ ከልቧ ተንፍሳ ትከሻዬን ተንተርሳ ተኛች። ቀድማኝ እንቅልፍ ወሰዳት መሰል።

*

ሲነጋ ጌጌ አልነበረችም። ሱሪዬና የቀረው ልብሴ ልጆቼ ሲወጡ ወዲያ ወዲህ እያሉት በየቦታው ተበታትኖ ወድቋል። ከዓለሙ ማድቤት የእንቁላል ጠረን እንደ ሐመር እየተንሳፈፈ ይመጣል። የሚጋፋ የሚዘገንን ጠረን ነው። እንቁላል ይቀረናኛል። ሽታው ሰርን የሚሟጭ ጥፍር ነው። ወንደላጤ የሚያልቀው ከስካር ይልቅ በዚህ ይመስለኛል። ልብሴን እየለበስኩ አንድ 'እንደምን አደራችሁ!' ጮህኩ።

«ተነሳህ?» አለ ዓለሙ ከሳሎን

«አዎ.....እንደ ሞተ ነው የተኛሁት»

«እውነትም» አለ ዓለሙ። ከዚያ የብዙ ሰው ሳቅ ከሳሎን ሰማሁ።

«ማን አለ?» አልኩ

«አንዱ ዓለምና ሚስቱ»

«ደ'ሞ ሚስት አገባህ?»

«ካልሞትኩ ማግባቴ ይቀራል!» ከዚያ ሳቅ ተከተለ።

«ምንድነው የሚያስቃችሁ?»

«በል ናና ጉድህን ሰማ። አንድ ቀን ፓርቲ ብትመጣ ታሰድበን» ልብሴን ጨርሼ ሳልለብስ በጉጉት ወደ ሳሎን ገባሁ።

«ምን አደረኩ?» ሁሉ ተኳኩለዋል። ቁርስ ይጠብቃሉ። ትኩስ ሻይ አንድ ጠረጴዛ ላይ በአራት ብርጭቆዎች ተሞልቶ ጣዝማ መሰሎ ይተናል»

«ያደረከውማ.....» አለ አንዱ ዓለም

«ምንድነው» አልኩ።

«ልጅቷን ምን አደረካት?» አለ አንዱ ዓለም።

«ምንም?» አልኩ።

«እኩ ምንም» አለ ዓለሙ።

«አዎ ምነው?»

«እንዴት ጌንህ ተኝታ ትለቃታለህ?»

«ማን አለ? ሰማችሁ? አልተኛችሁም ነበር እንዴ?» አልኩ::

«ማን አለ? የተጐዳ፣ የቀረበት»

«እኔ ነኝ የቀረብኝ ወይስ እስከ.....»

መልሱን ሰጡኝ::

ጠዋት ሁላችን እንደተኛን ሽንት ቤት ደጃፍ ላይ መዓዛና የዓለሙ ሴት ጊደኛ ይገናኙና.....ተመልሰን አንተኛም በሚል በረንዳ ላይ ተቀምጠው ሲጫወቱ መዓዛ ነገረቻት.....'አንቺ..... እንትና ሳይዋቅበት አይቀርም' እየተሳሳቁ ሁሉን ነገር አወራቻት:: መዓዛ ከእንቅልፌ ስነሳ ልታየኝም ስላልፈለገች ተነስታ ወደ ቤቷ ትሔዳለች:: ከዚያ የዓለሙ ሴት ጊደኛ ለአንዱዓለም፣ አንዱዓለም ለዓለሙ.....

ከአልጋ ተነስቼ ገና ፊቴን እንኳን ሳልታጠብ.....ለእኔ::

ሁለት ሳምንት በማይሞላ ጊዜ.....በወሬ ወንድነቴ እንደ ሚያጠራጥር ተወራ:: ግድ አልነበረኝም:: ግን የመዓዛን ታሪክ ከሰማሁ በኋላ ዙሪያዬን ተገንብቶ የነበረው ለእስከ የመፀፀት ክርታስ እንደ አሟራ በነነ::

---- // ----

ግንቦት 1983

አዲስ አበባ/ሆላንድ

ሁለት ልጃገረዶች

ቅዳሜ ቅዳሜ ማታ በዙረቴ የማልደርስበት የከተማችን ክፍል የለም። ሳምንት ወይ አስራ አምስት ቀን ሙሉ ከቤት ሳልወጣ እቆይና፤ እመሽግና አንድ ቅዳሜ መርጨ ከወጣሁ ግን የምመለሰው ተበላሻሽቼ ነው። በደንቤ ሳምንት ሁለት ሳምንት ሙሉ ከቤት አልወጣም.....ከእሁድ እስከ ዓርብ። ብዙ ጊዜ ቅዳሜ ግን ከምሽቱ አስራ አንድ ሰዓት ጀምሮ እግሮቼ የማያርፉበት የከተማዋ ክፍል የለም። ከፒያሳ በሜክሲኮ አደባባይ አድርጎ ቄራ። በፒያሳ በሐብተጊዮርጊስ ድልድይ አድርጎ በመርካቶ በሰባተኛ እስከ ልደታ። እንደ አውሬ ነው የሚያደርገኝ። በዚያን ዕለት የማውቀውን ማንንም ሰው መገናኘት አልፈልግም። በሕይወቴ ወጥ ውስጥ ትንንሽ የእብደት ቅርንፋድ የልክስክስነት ኮረራማ የባለጌነት ነጭ ሽንኩርት የደደብነት ጥቁር አዝሙድ.....የመሳሰለ ልጩም ርባት እፈልጋለሁ። እነዚህ ቅመሞች ያሉበትን ሐጢያታዊ ማታና ምሽት ከሰዎች ጋር ልኖራት ግን አልፈልግም። ይኸቺን ዓይነት እብደት ከሚያውቁት ሰው ጋር ሆነው ሲሰሯት ትቀጥናለች። ትዕዛብት፣ ትችት፣ 'ይቅርብህ' 'ጥሩ አይደለም' 'ይደብራል' የተሰኙ ቃላቶችና የሚከስቱዋቸው ስሜቶች ይወረወሩብኛል። በቂ ነፃነት የለውም። ያቺ የእብደት ቀኔ የፍፁም ነፃነት ቀኔ ናት። አዲስአባ.....የቅዳሜ አዲስአባ የእኔ ጦር ሜዳ ናት። ፊታውራሪ እኔ፣ ተራ ወታደሩ እኔ። አዛዥ እኔ ነኝ ታዛዥ

እኔ፡፡

የግሌም ካርኒቫል ነው፡፡

በግል ባሕሌ ሦስት ወይም አራት የሴት ጊደኞች ያስፈልጉኛል፡፡ ቢመችና ቢቻል በየወሩ ይቀያየራሉ፡፡ ማግኘቱ አስቸጋሪ ቢሆንም መጣላቱ ግን ቀላል ነው፡፡ ስልክ ካለመደወል አንስቶ በማኩረፍ አድርጎ እስከተራ መናጀስ ድረስ ከሴት መለያያ ይጠቅማሉ፡፡ ወይም ከመሐል አጉል ፀባይ ማሳየትገብጋባ መሆን፤ የቆሽሽ መልበስ፤ ሰውነት ሳይታጠቡ መሔድ፤ ጥፍርን አለመቆረጥ.....እነዚህ ደ'ሞ ካላዋጡ ከሌላ ሴት ጋር መታየት፡፡ ከልጃገረዶች ጋር መዋል ግን አስልቺነት አለው፡፡ የሚያሰለቸኝ በቂ ሐጢያት ስለሌለው ይሆናል.....በቂ ሰይጣናዊነት፡፡

ቅዳሜ ታዲያ ሐጢያቴን የምኖርባት ቀን ናት፡፡ ሰይጣንነቴን የምፈትሽባት ቀን ናት፡፡ ወይም ማን ያውቃል የባሕርዬ ሌላው ጌን ትሆናለች፡፡ ያች ዕለት ግን በደንቡ ወጣቶች ጌን ለጌን እየተራመዱ የሚሳሳቁባት፤ ወዳጆች ጠረጴዛ ከበው የሚጫወቱባት፤ ጨዋ በየቤቱ ተጋደሞ፤ ተቀምጦ ቡና የሚጠጣባት ናት፡፡ ጊደኞቼ ፒያሳ እቴጌ ሆቴል ናቸው፡፡ ወግ ቀደዳ፤ ሐሜትና ቢራ ጭለጣ፡፡ የሚጠበቅ፡፡ የተለመደ ቦታ፡፡

ፐቲ ሲለቃለቅ.....

እሁድ ብቻ ነው እኔ እሱን ቦታ የማየው፡፡ ቅዳሜ ዕለት አልፈው ነው የምሔድ፡፡ ሰው ያለበትም አይመስለኝ፡፡ ነፍሳችን ወጥ ውስጥ አንዳንዴ ሚጥሚጣ ጠብ ካላደረግንበት ተቃጥለን የምናልቅ አይመስላችሁም? ሃሃሃ፡፡ ትንሽ ብልግና፡፡ ትንሽ ስድነት፡፡ ትንሽ አፍራሽነት፡፡ የመጨረሻው ቅዱስ ሰውም ስድነት አያጣም፡፡ ንፁሕ ብለን በሰየምነው ነገር ውስጥ እንኳን ጉድፍ አይጠፋም.....የአስተያየት ጉዳይ ነው.....ተጠግቶ የመመልከት ጉዳይ ነው፡፡

.....ዛሬ ቅዳሜ ከየትኛዋም ጊደኞቹ ጋር ቀጠሮ የለኝም፡፡ የፈለጋቸው ሊሔዱ ይችላሉ፤ ሊጠበቡ ይችላሉ፡፡ እንደ ፈለጋቸው ከፈለጋቸው ጋር ሊወድቁ ይችላሉ፡፡ የመረጥኳቸው ለሥጋ ነው.....እነሱም መምረጥ መቻል አለባቸው፡፡ ለዚህም አይተናነሱኝም፡፡

አንዳንዴ ግን በዚህ ቅዳሜ ዕለት ደስ የማሰኘው ነፍሴን ይሁን ሥጋዬን የትኛው እንደሆነ ይምታታብኛል፡፡ ምናልባት እንዲመቸኝ ልግለፀውና.....በሥጋ፤ በስድነት ጉዳይ በኩል አድርጎ ነፍስን በአበባ ወንዝ ማጠብ.....ብለው፡፡ (ተፈላስፌ ሞቼ አለሁ.....ሃሃሃ!!)

ከሁሉ ነገር (ብዙ ጉዳይ የምፈፅም አይመስልም?) በመጀመሪያ የማደርገው ነገር ያለገደብ መጠጣት ነው፡፡ ቢራ ሳይሆን ጂንና ብራንዲ፡፡ ቢራ ሽንት ነው፡፡ እኔ ደ'ሞ ፊኛዬን የመለጠጥ ስፖርት

የማሰራበት ምክንያት የለኝም። አራት ኪሎ ፓርላማ ጌን ካለው የሉካንዳ ሱቆች ሠፈር በመጀመሪያ ኪሎ ቁርጫን እበላለሁ። ቁርጥ እንደምበላ የሚያውቅ የለም። ቅዳሜ ቅዳሜ ከሰዓት በኋላ ግን ቁርጥ በሚጥሚጣ፣ ቁርጥ በአዋዜ እበላለሁ። መብላት ነው። ከዚያ እያላበኝ እወጣና ግሮሰሪ ገብቼ አንድ ሁለት ጂን እወረውራለሁ። ቁርጥ። ጂን። ይሔዳሉ። ሲፈጠሩም ለሽርክና ነው። እውስጥ ሲገናኙ አይራበሹ፣ አይታገሉ ተቃቅፈው ቁጭ ነው። ጆክ እያደረጉ። እሳት የመሰለ ቁርጥ ሥጋ። ውሐ የመሰለ ጂን።

የምዞረው ደ'ሞ በእግሬና በታክሲ ነው። የተጠጋጉ ምግብ ቤቶችና መጠጥ ቤቶች ባሉበት በእግሬ፣ ከተራራቁ በታክሲ። አንዳንድ የማውቀው ሰው ያጋጥመኛል 'ቀጠሮ አለብኝ' አላለሁ። ሌላ ምክንያት አይጠፋም 'የምሔድበት አለ' የምትገርም መልስ ናት። ትደመጣለች። ሰው የሚሔድበት ሳይኖር 'የምሔድበት አለ' ሊል ይችላል። ግን ይደመጣል። ይታመናል.....እንደ አጥጋቢ መልስ።

ፀሐይ ስታዘቀዝቅ በየቡና ቤቱ እየገባሁ የምታምር ቤት እፈልጋለሁ። መበላሸት ምኞቴ ነው። የጥፋት ፍላጎትም ይሆናል። በቁርጡና በጂኑ እያላበኝ ቤት ለመኝታ እጠይቃለሁ።

.....ዛሬ ግን አልተዋጣም። ደክሞኛል። አርብ ዕለት ከሰዓት በኋላ ከሥራ ቀርቼ ያወጣኋት ባለትዳር አድክማኛለች። እኚህ ባለትዳር ባሎች ሚስቶቻቸውን ምን ያበሏቸዋል.....ወይስ ያለመጥገብ ነው። ሌላ ጊዜ አይመቻችም ስለዚህ ለዓርብ ተስማማን። ከሥራ ቀርቼ ከከተማ ወጣ ያለ ቦታ ሔድን። ማታ ሦስት ሰዓት ቤቴ ስገባ.....ኮቴ ከላዬ ተንሸራቶ ሊወድቅ ምንም አልቀረው።

ቢሆንም የሰንበት የሰንበት ሽፍትነቴን ማንም አሮጊት ባለትዳር እንድታበላሽብኝ አልፈለግሁም። የቤት ፍላጎቴ ቢዳከምም እንኳን.....እየጠጣሁ መብላቴን አላቆምኩም። ከአራት ኪሎ ጀምሮ በፒያሳ አድርጌ ልደታ ገባሁ። ልደታ ግር የሚያደርገኝ ቦታ ነው። ግር ይልብኛል። ከአብነት እስከ ደሴ ሆቴል.....ከደሴ ሆቴል እስከ ባልቻ ሆስፒታል..... የዳርማርን ፋብሪካ ቀንሰን፣ የፍርድ ቤቱን የግቢ ዛፍ ላጭተን የሚቀረው ሠፈር.....አርጅቶ የተቀዳደደ መታደስ የሚጠብቅ የወደቀ ፍራሽ ይመስላል.....ሺህ ዘመን የተተኛበት። ስልት የለውም ዝብርቅ ነው። መኖሪያውና መስከሪያው ተባውዞ ነው። የኑዋሪው አእምሮ ይሆናል። ጠቅላላ የአዲስአባ አእምሮ ይሆናል። የተዘባረቀ። ወይም ያገሪቷ.....የተቃወሰ ነው።

ብሰክርም መስከሪያ ቦታዎች አልጠፉኝም። አብነት አካባቢ ስጠጣ ቆየሁና ጥሩ ሆኖ እየዞረብኝ ወደ ደሴ ሆቴል አቀናሁ። አገሩ ሁሉ ጭር እያለ ነው። ሕዝቡ ባለችው ገንዘብ ፎክሮ ፎክሮ በየቤቱ ገብቷል። ሰዓት እላፈ ገና ምኑ።

ራቦኝና አንድ ሆቴል ትንሽ ጠንዛ ያለ ክትፎ በላሁ። እዚያ አካባቢ ያለው ሴተኛ አዳሪ ደ'ሞ ጐራዳና አሮጊት ነው። አላሰኘኝም። ግን ተጠናቅቄ አልተበላሸሁም። እዚህ ቤት በልጅና አንድ ብራንዲ ጠጥቼ ሰወጣ ከሆቴሉ በር ፊት ለፊት ልክ መብራት በዛ ያለበት ጠባብ ቦታ ላይ አንዲት ቤት ቆማለች። ተያየን። ከሁኔታዋ እኔን የምትጠብቅ ይመስላል። ሳላመነታ ወደ እሷ ሔድኩ። መምጣቴን ስታውቅ እየሳቀች ከተተከለችበት መነቃነቅ ያዘች - ልክ ሙዚቃ ሲሰሙ እየደነሱ ነገር.....አርፈው አይቀመጡ ነገር። እኔ እሆናለሁ ሙዚቃ። ድቤ ወይም። አረቄ የተሞላ ድቤ።

«ታዲያስ» አልኳት ቀርቤ።

«እህም?» አለች።

«ወዴት ነው ልሸኝሽ»

«ሰው እየጠበቅሁ ነው»

«አብረን እንጠብቀው»

«ብዙ እቆያለሁ»

«ታዲያ ለምን አንድ ቦታ ተቀምጠን አንጠብቀውም»

«ቤት ናት»

«ቢሆንም»

ዝም ተባባልን። ጉንጭዋ ኩፍ ያለ ስለሚመስል ሳቋን ለማፈን የምትፈልግ ትመስላለች። ቀይ ልጅ ናት። በደንብ ሰውነቷ ላይ ያልገጠመ ጅንሰ ሱሪ አድርጋለች። ጡቶቿ ሕፃናት ያካክላሉ.....ቦብሊን አንቀልባ ውስጥ የተኙ። ከንፈሮቿ ያምራሉ። ዐይኖቿ ትላልቅ ናቸው። ቆንጆ ናት። አቋቋሟ፣ አወቃቀሯ ግን አያምርም። ፈንደድ ያለች.....ከሆድዋ ገፋ ያለች ናት ቢያንስ በጨለማ እንዲያ መሰለኝ.....በዚህ ላይ አጭር ጅንሱ ገላዋ ላይ ያልሰመረው፣ ከአንዱ ጋ ሰፋ ከአንዱ ጋ ጠበብ ስላለችበት በዚህ ተበሳጭቶ ይሆናል። ከመሐል ክትፎና ብራንዲ አገላሁ። እስክትሰማ። ሽቷትም ይሆናል በፀጉሯ ውስጥ እንደ ትንሽ አውሎ ነፋስ ሲያልፍ።

«እኔ አንድ የማውቀው ቦታ አለ ልውሰድህ» አለች። ተግባባን።

ጉዞ እንደጀመረች፡

«ሲጋራ አለህ?» አለችኝ። ሰጠኋት። መንገድ ዳር ቆማ ለኩሰች። ከንፈሮቿ ያምራሉ። በጣም። የምስማቸው ግን አይደለም። መንገድ የምትቆም ቤትና ሴተኛ አዳሪ ስሜ አላውቅም (አንዳንዴ የሚያምር ከንፈር ግን የማልሰመው ሲያጋጥመኝ በሰይፍ ቆርጫ አድርጄ በኪሴ ልይዘው እፈልጋለሁ። የሚያምር ከንፈርት ያላችሁ ዐይነርግብ ልበሱ)።

ሲጋራውን ከልቧ እየሳበች (የጉንጮቿ አሰረጓጎድ ቆሮንጮ ጡት የምትጠባ ሞላ ያስመስላታል) መንገድ እንድናቋርጥ ነገረችኝ። ተከተልኳት። ከዚያ ዋናውን መንገድ ትተን ኩረኩንች የሆነች ጠባብ ጳላና ፊት ሆኖ ብቻ በመጓዝ የምትዘለቅ መንገድ ውስጥ ገባን። ከተማዬ ውስጥ እንዲህ ያለ ቦታ ያለ አይመስልም። ጨለማ ነው። ኩረኩንች ብቻ ሳይሆን ግራና ቀኝ የሰው ቁመት የሚያካክሉ ቤቶች የተሠሩበት ነው። በዚያ የረፈደ ምሽት ጫጫታ ነው። በዚያ የረፈደ ማታ ቡና ይወቀጣል። በብዛት ሴት ይጮሃል። ከመንገድዋ ግራና ቀኝ ጥቁር ቦይ ነው። እርጥበትና ቆሻሻ ነው።

«ደስ አይልም ቦታው ግን ጥሩ ነው.....በርካሽ አልጋ አለ» አለችኝ

ስለ አልጋ አልተነጋገርንም። ትንሽ ወደ ጳላ ቀረት ብዬ ፈንዳዳ ቂጥዋን አየሁት። ከፀጉር በስተቀር ከጀርባዋ የሚታይ ነገር የላትም። ጨለማ ውስጥ ገባች። ብርሐን፣ ጨለማ፣ ብርሐን፣ ጨለማ ነው መንገዱ። ሁለታችንም እየተንገዳገድን እየተወለበለብን እናልፋለን። መንገዱ አያልቅም። ወደ መሬት ውስጥ የምንጓዝ መሰለኝ.....

አንድ በር ተጠግታ አንኳኳችና ያኔውኑ ተከፈተ። ከአንድ ደልዳላ ጠይም ሴትዮ ጋር ተነጋገረች። ሴትዮዋ ቤታቸው ተመልሰው እንደመግባት ወጡና ልጅቷና እኔ ወደ መጣንበት መሔድ ጀመሩ። ልጅቷ በጭንቅላቷ 'ና' ዓይነት ጠራችኝ። ተከተልኳት። ማስለቀቋ ነው። የገባንበት ቤት ግድግዳዋ መናድ ጀምሮአል። አንድ አልጋና ጥቂት ቁሳቁስ ሞልቷታል። የቤቷ ሁለመና ነው። እንደዚህ ዓይነት ቤት እስከዛሬ አይቼ አላውቅም። ልጅቷ አልጋው ላይ ተቀምጣ የሚያማምሩ አይኖቿን እያርገበገበች።

«የክፍሉ፣ የአልጋው የሴትዮዋ ነው.....ለእኔ አስር ብር ትከፍለኛለህ» አለችኝ።

ለእነዚህ ከንፈሮች ስዕልነት አስር ያንሳል አልኩ በልጤ። የማውቃትን አንድ ሴት የድሮ ጊደኛዬን የሚመስል ነገር አላት። የታወቀች ቁሌታም የነበረች። እኔ ሳልተዋት እየበላት የተወችኝ። ሽሽቷን መረቅሁላት። ባቄላ ቀረ ምን ቀረ አሉ?

ሃያ ብር አውጥቼ ሰጠኋትና የቀረውን እንድትይዘው ነገርኳት። ልብሷን አወለቀች። ጡቶቿ ድንኳን በሚያሳፍሩ መያዣዎች ተይዘዋል። ወገሷ ቢቀጥንም አጭር ነው.....ወደ ፊኛዋ አካባቢ ቦርጭ ይሁን ምን ይሁን ስሙን የማላውቀው ሥጋ አለ። እግሮቿ አጫጭሮች ናቸው። አልጋ ውስጥ ገባች። ኮቴንና ሱሪዬን አወለቅሁና ተከተልኳት። በቤቱ አጠገብ ሰው ሲያልፍ እሰማለሁ። በቀዳዳም ያዩን ይሆናል። መብራቱ እንዲጠፋ አልፈለኩም። ገላዋ ቀድሞ ካየሁት የቀላ መሰለኝ። በእግሮቿ መሐል ይዛኛለች.....

ከላይዋ ላይ ተነሳሁ። ተገርሜ አያታለሁ። ልዩ ሆነችብኝ።

«ሰማሽ ስምሽ ማነው?» አልኳት።

«ኒኒ»

«እም.....»

«ምነው?»

«ምነው?»

«እ»

«ልዩ ሴት ነሽ» አልኳት።

«ሁሉ ወንድ ነው የሚለው» አለችኝ በትምክህት።

የሥጋ ተአምር።

በዝምታ ሳቅሁ። ማወቂያ ገርሞኝ። ይወራል። ይወራል ማለት ነው። ከወገቧ በታች ያለው ሰውነቷን በጂኒስዋ ሰብስባከወገቧ በላይ ያለ ሰውነቷን በማስያዣና በትልቅ ነጭ ሽሚዝ ሽፍና ልንወጣ ስንል።

«ስምህ ማነው?» አለችኝ ልነግራት ስላልፈለኩኝ ዋሽጋት።

«አይመስልም.....ተወው»

«እውነቴን ነው.....የአባቴን ሥጋ»³¹ አልኳት።

ያመነች አልመሰለኝም። በዚህ ዓይነት ኪነት መማሌ ራሴኑ አማረረኝና እንደ ይቅርታ ራት ልጋብዛት እንደምፈልግ ነገርኳት። በዚህ ጥፋነቴ ስሜንም ያመነች መሰለኝ። ከዚያ የሆነ ዋሻ ውስጥ ተያይዘን ወጣን። ሊዘጋ የደረሰ፣ ደንበኛው የሸሸው ሆቴል አገኘን። ሥጋ የሌለበት የአዲስአባ ሆቴል የለም። እንቁላል ፍርፍር መሥራት አይችሉ.....ሽሮ መሥራት አይችሉ.....ጌመን ወጥ መሥራት አይችሉ.....ድንች ያፈራርሳሉሰላጣ ያጠወልጋሉ.....ሥጋ ግን ይችሉበታል። አዲስአባ የሥጋ ከተማ ናት። ይኼን ሁሉ ሕዝብ አንድ ቄራ ማብላት የሚችል አይመስልም። ሁለት ጥሬ ክትፎ አዘዝን። ሠራተኞቹ ተዳክመዋል መሰለኝ አንዱ እያዛጋ እያናወዘ መጣ። ተሰላችተዋል መሰለኝ ከሥጋው ገፋ አድርገው መዝነውለታል። ከልጅቷ

³¹ በዚህ ቃል የማልኩት አንዴ ነው። የማልወደውም በዚህ ምክንያት ነው። በቀይ ሽብር ጊዜ አንዱ አናርኪስት ነው ብሎ በተንኮል ጠቁሞብኝ ከፍተኛ አስራ ስድስት ታስፊ እያለሁ ሚስጢር አውጣ ተብሎ ወፊላላ ሰገረፍ ምንም እንደማለውቅ ለማሳመኛ የተጠቀምኩባቸው ሁለቱ የመሃላ ቃላት ነበሩ። የጠቆመኝም ሰው ውሸቱ መሆኑ ታውቆ በዛም ሰበብ በተራው ወፊላላ ሲገረፍ እዛ የነበረ ሰው ሲያወራች ተንኮለኛው ልጅ ካለእኔ በስተቀር ሌላ ማንንም በውሸት እንዳልጠቆመ ሲናገር እንዲታመን የተጠቀመባቸው ሁለት የመሃላ ቃላት ልክ እንደ እኔው እነዚህን ነበር። (የአባቴን ሥጋ)

ጋር አብረን በላን። የሚያማምሩ የሚበሉ የሚመስሉ ጣቶች አሏት። በራስዎ ተማምና ከዚህ ጎድጓዳ አካባቢ ብትወጣ ወንድ በእስዋ አቅጣጫ እንደሞላ ወንዝ ይፈስ ነበር። እንደ ፈረሰኛ። ሰዓት እላፊ ከመድረሱ በፊት ተለያየን። ከመሐል መንገድ ላይ ቆጫኝ። አብሬአት አለማደሬ። ማን ያውቃል መሸሹም ጥሩ ሳይሆን አይቀርም.....በዚህ ሥጋዋ አስራኝ ባሪያ ታደርገኝ ይሆናል። ሽፍትነቴን እወዳታለሁ። (ኢትዮጵያ ከማንኛውም አገር የበለጠ በሽፍቶች የተሞላች ናት፤ ልዩነቱ በትክክል በማን ላይ እንደምንሸፍን አለማወቃችን ነው)³²

ከሁለት ቀን በኋላ ከጊደኞቹ ጋር ቡናና ቢራ ይዘን ናይል ሆቴል ተቀምጠናል። ጊደኛዬ፣ የእሱ ወንድምና የወንድሙ ሴት ጊደኛ። አሰልቼ ቡድን ነው። የፈዘዘ ንዑስ ከበርቴ። ቅዳሜ ተወጥሬ አምሽቼ ስለማድር ነው መሰለኝ እነዚህ እጅ እጅ እንዳለ ነገር ይመልኩብኛል። ግን ሕብረተሰብ የሰጠኝ ቦታ ነው። ከዚህ ወለም ዘለም ማለት አልችልም። 'ቀላል' 'ርካሽ' 'አሰዳቢ' 'ተራ' 'የማይረባ' የመሳሰሉ ቃላት ይጠቀሙ ብናል.....'ወረድ' ካልን። 'ወጣ' ካልን ደ'ሞ 'ምን ይንጠራራል' 'አቅሙን አያውቅ' 'ጉረኛ አስመሳይ' የመሳሰሉ ቃላት ይመጣሉ።

ሁለተኛ ቢራ ላይ እያለሁ ይመስለኛል.....አንዱ ወሬ አምጥቶ እየሳቅሁ ወደ ጀርባዬ ዞር ስል ያቺ ልደታ የማውቃትን ልጅ ወደ ሆቴሉ ስትገባ አየኋት። አላየችኝም። ፊቴን ቶሎ አዞርኩ። እንዳላየሁ። እራሴን ለማስረሳት፣ ጨዋታ ውስጥ የተነከረ ለመምሰል ወሬው ላይ ሊጥ ሊጥ የሚል ነገር ቀላቀልኩ.....ቢያምር ባያምር ግድ አልነበረኝም። የውርደት ጊዜ እየቀረበ ነው። በዐይኔ ቂጥ ግን እስዋ የምትሔድበትን አያለሁ። የውሸት ስሜ ሲጠራ ሰማሁ.....በቀስታ። ዞር አላልኩም። ከኋላዬ ምንአልባት ሁለት ሜትር እርቃ ብትቀመጥ ነው። አልሰማሁም። አላየሁም። ሰውነቴ እንደ ቀፈፈው ብዙ ጊዜ ተቀመጥሁ። አራተኛ ቢራ ሳዝ ከተቀመጠችበት ተነስታ ነው መሰል ቆራጥዋ ኒኒ በእኔ አጠገብ የሚያልፍ መስላ ከወንበሬ መደገፊያ ጋር ደምራ ትከሻዬን መታኝ አለፈች። ዞር አልኩ። ተያየን። እንደ ማያውቃት ቀና ብዬ አየኋትና በመደናገር ፊቴን ወደ ጊደኞቹ ዞር አድርጌ ብርጭቆ ውስጥ የቀረ ቢራዬን ጨለጥኩ። ኒኒ በመገረምም በመናደድም በስተግራችን የተሰበሰቡ የመንገድ ልጃገረዶች (ጅራሬዎች) መሐል ሔዳ ተቀመጠች። በዐይኔ ቂጥ አያታለሁ። ታየኛለች። ጊደኞቹ ግራ ቢገባቸውም የእኔ የቸልተኛነትና የአላዋቂነት ገፅ እስዋ እኔን በመጥራት ላይ እንዳለች ለማመን የሚያስችል ፍንጭ አልሰጣቸውም። ጠጥተን ስንወጣ ዞር ብዬም አላየኋት። እንደማላውቃት ሁለተኛ ሴት።

³² አቡሽ ገለታ ማን ያመጣል ጨረቃን (መግቢያ) የግጥም መድብል። አክ 1959

የቆጮኝ.....ነገረ ሥራዬ ሁሉ ያበሳጨኝ አልጋዬ ውስጥ ገብቼ
የዋልኩበትን ሁኔታ ሳወጣና ሳወርድ ነው። እኔና እኔን የመሰሉ በምን
አርዕስትና ስያሜ ስር እንደሚመደቡ አላውቅም፣ አይገባኝም። ቢራ
እያገሳሁ.....ዕንቅልፌን እንዲመጣ እየለመንኩት ትንሽ ቆይቼ
እናወዘኝ.....

ከመሐል ቀዘቀዘኝ.....ባንንኩና የቀዘቀዘኝን ቦታ አከክሁት።
ቅዝቃዜ አይታከክም። ሌላ የነውዝ ዙር ስጠብቅ እንደገና ቀዘቀዘኝ።
አሁን ቅዝቃዜ ብቻ ሳይሆን ንቅናቄ ይሰማኛል። ብርድማ ነፋስ በቂጤ
ላይ እንደሚያልፍበት ሁሉ። ተደናበርኩና መታጠቢያ ቤት ሔድኩ።
መታንታዬን አውልቄ አየሁ።

ኩሶ።

— // —

መስከረም 1984

ሆላንድ

ትርጓሜና ገብረጉንዳን

እንደዛ ቀን አጥንቴ ድረስ የሰለቸኝ እለት ትዝ አይለኝም። ከንጋት እስከቀትር ቀኑ እንደ ቀንድ አውጣ ሲጐተት። የግንቦት ግለት ዝንቡን ከየገደሉ፣ ከየዛፉ ሥር፣ ከየቆሻሻው፣ ከየጐድጓዳው ጐልጉሎ አውጥቶት.....በዚህም ሳቢያ ዝንብ ማባረሪያ የዛፍ ዝንጣፊ ይዞ የሚሔደው ሰው ብዛቱ።

ሴቶች አናታቸው ላይ ነጠላ ጥለዋል.....ቦት የሚለብሱ ድሆች ዛሬ ባዶ እግራቸውን ይተመትማሉ.....ጎማቸው ቢግልባቸው። እንጨት ቆራጮቹ.....በየጥሻው ወድቀዋል.....ከነመጋዛቸው ፀጥ ብለዋል.....በተጨፈጨፈ የባሕር ዛፍ ቅጠልና አጣና ሰበብ አካባቢው በሜንቶል ሽታ ታፍኖአል። የእንጨት መሰንጠቂያው ፋብሪካ የቆርቆሮ ጣሪያ ፀሐይ ትኩሳት ሥር ሲንጣጣ ከውጭ ቆሜ ይሰማኛል.....እግሮቹ የታሰሩባቸው ሽራ ጫማዎች ውስጥ በላብ እርሰው ይመለጫሉ። አንዳንዴ..... የጫማዎቼን የላስቲክ አፍንጫ በእግሬ አውራጣት ስነካ..... ሙቀቱ ጥፍሬን ይነድፈኛል። መጋዞችና መጥረቢያዎች በየቦታው ወድቀዋል.....ከፊሎቹ ከግንዶች ጋር ተነካክለው። ለጫወታ ርጥብ የኩቢ ሜትር ካብ ላይ ወጥቼ ለመቀመጥ ብሞክር አልቻልኩም። ወይ የእንጨቱ ቅርፊት ተልጦ እያዳለጠኝ ተመልሼ መሬት እቆማለሁ። ወይ ከላይ የያዝኩት እንጨት ለእጆቼ ይተልቅብኝና አንሸራቶኝ ወደ መሬት እመለሳለሁ። ወይ አርጅቶ

ያማለጠው የጫማዬ ሥር ያንሸራትተኛል።

በመጨረሻ እንደምንም መውጣት ቻልኩ። እያለከለክሁ። እጆቼ ቀልተው። ትንንሽ የላብ ኳሶች እንደ ኩፍኝ ግንባሬ ላይ ፈሰው። ታዲያ ገና ተመቻችኼ ሳልቀመጥ.....

«ብራቮ! ብራቮ!» የሚል ድምፅ ሰማሁ።

ዞርኩ። ማለት ወደ ጓላዬ ዞር አልኩ።

«በል ሳንቲሜን አምጣ»

«ምን አስቸኮለህ! ውርርድ ተጫውተህ አታውቅም?»

«አ አ! ማን ያምናል አንተን ከአሁኑ ካልተቀበሉህ»

«ስሚ ጌረምሳ.....አስበላሽኝ ሳንቲሜን.....ጎበዝ ነሽ ግን..... ጥሩ ነው ኩቢ ሜትር መጋለብ። ችግር አለ ግን። አየህ ይሔ ሰው ሰነፍ ነው። ብዙ ጊዜ ጥሩ አድርጎ አይደረድርም..... ሊናድብህ ይችላል.....»

«አንቺ የጦጣ ዞር አለብሽ.....በል ና ውረድ»

«ለምን ተወራረድክበት?...አሁን እንደገና ለምን ትመክረዋለህ?»

በከፊል ነው የምሰማቸው.....የወጣሁበት ከፍታ.....ገና ጭንቅላቴን ቀና ሳደርግ.....ትንፋሼን ወሰደው.....እግሮቼ እንደ ፊኛ የሚንሳፈፉ.....ትንሽ ዕንዝርት ጫፍ ላይ በፍጥነት እንደምዞር ሁሉ እያቅለሽለሽኝ.....

«ተወው ትንሽ ይቀመጥ። ምን ይሆናል»

ከሩቅ ኳስ ሜዳው.....ከዚያ ደ'ሞ ጫካው.....ከዚያ ደ'ሞ..... ሠፈር ድቅድቅ ያለበት ጉብታ ይታየኛል። እንጨት ቆራጮቹ ከፊትና ከጭገር ብቻ የተሠሩ አጫጭር ፍጡራን መሰሉኝ..... ከመሬት ውስጥ የበቀሉ ነገሮች። ፊታቸው ሸካራ። ቀና ብለው ሲያዩኝ የማያቸው ጥርሶቻቸው የዛጉ።

«ተስማማህ?» አለኝ አንዱ ከሥሬ መጥቶ። አንጋጦ። የአፍንጫው ቀዳዳ ውስጥ ጉፊሬ ይታየኛል። ፀሐይ በሚገባበት አፉ.....የሚያስፈራ ሽግናም ጥርስ።

«የት ነው ሠፈርህ?»

ጠቆምኩት።

«የማን ልጅ ነህ?»

ነገርኩት

«እናትህ ማናት?»

ነገርኩት

«እናቱ በጣም ቆንጆ መሆን አለባት»

«እናትህ ቆንጆ ናት?» አለ ሌላው ከታች.....ከተጋደመበት

«ትርጓጌ ናት ቆንጆ» አልኩ::

«ማናት ትርጓጌ?» አለ::

ትልቅ ሚስጢሬን ያወጣሁ መሰለኝ::

«አሁን ከዚያ ላይ ውረድ:: ይበቃሃል»

ዝም ብዬ ተቀመጥሁ:: ያለሁበት ከፍታ መሰጠኝ::

«ውረድ እንጂ.....እኔ አወርድሃለሁ.....አየህ እዚህ የእንጨት ክምር ውስጥ እባብ፣ እንቁራሪት፣ አይጥ አይጠፋም.....ዕድሜህ ስንት ነው?»

«.....እ.....አምስት መሰለኝ»

«ተገኝን ታውቀዋለህ?»

«እ.....አዎ»

«የእኔ ልጅ ነው»

ዝም ብዬ አየሁት:: አይመሳሰሉም:: ተገኝ የቄስ ት/ቤት ገራፊያችን ነው:: ኑግ በፋርኖ የሚለውጠን:: ('ፍርኖህን አምጣ ኑጌን እንካ' የሚል ጉልበተኛ) ዕድሜው እጥፍ ይበልጠኛል ግን ሀ ሁ ከጀመረ ስድስት ወሩ ነው:: 'አስተምሩኝ' እያለ የማያስቸግረው ልጅ የለም

«በል ና ውረድ»

እዚያው ክምር ላይ ሙሉ ቀን ብቆይ እወዳለሁ:: ነፋሻ ስለሆነም የፀሐይ ሐይል አይበረታም:: የእንጨት ፍልጥላጭ ነፀብራቁ ብዙ አያጥበረብርም:: የተቀመጥሁበት ግንድ ዐይን እንደሚያበሳጨው መልክ ጥፋነቱ ለቂጥ አይከፋም:: ሰውዬው ፊቱን አዙሮ ከሥሬ መጥቶ ቆመ.....ትንሽ አወላወልኩ.....

ጭንቅላቱን ይገፍ ትከሻው ላይ እሽኩኩ ወጣሁ:: ጭንቅላቱን ደቃቅ እንጨቶች ሞልተውታል:: ሰውዬው ላብና የእንጨት ክትፎ ይሸታል:: ፀጉሩ በጣም ይሻክራል:: በተለይ ያስደነቀኝ ፀጉሩ ነው:: በትከሻው ተቀብሎ መሬት እስኪያወርደኝ..... ለውስጥ እጄ ምን እንደሚሰማው ደጋግሜ ፈተሽኩ:: ሰዎች እንዲህ ያለ ፀጉር ይኖራቸዋል ብዬ ገምጌ አላውቅም ነበር:: ቢኖራቸው.....የሚለውጡት ይመስለኛል:: (ልጅነቴ እስኪያልቅ ሥራ ላይ እንጨት ፈላጮች የሚለብሱት ፀጉር ይኼ አይነት ሳይሆን አይቀርም እል ነበር

ለራሴ.....) የፀሐይን ሙቀት እያማረረ መሬት ላይ አስቀምጦኝ ከእኔ ራቅ በሎ ሔደ። ከሰውዬው ትከሻ ላይ ስወርድ ገላዬን ቀለል አለኝ፤ ቁመቴም አጠረብኝ። ከሰውዬው ለማወዳደር የራሴን ቁንጮ ነካጓትያለች አትመስልም.....እንደ ንፋስ ለሰላሳ ናት።

ዝንቦች የዛፍ ስኳር ይልሳሉ.....ወደ ፀሐይ የተጋለጠ ቅርፊትና፤ ርጥብ ግንዶች.....ወፋፍራም ኑግ የረገፈባቸው ይመስላሉ። በዐይኖቼም ላይ ለማረፍ.....ክንፉን እያጮኸ የማይንጋጋ ዝንብ የለም። መከላከል፤ ማራገብ ይደክማልቦታው ለእንቁጣጣሽ ቢጫ አበባ የሚበቅልበት.....የሙጃ ዋሽንት ቆርጠን የምንነፋበት አይመስልም.....ቄጤማ የሚተኛበት መሬቱን በውሐ አርሰን ሽርተቴ የምንጫወትበት ጨፌ አይመስልም። ኮክ ከየሜዳው.....በምንለቅምበት ሠፈር.....የሐረር መፋቂያ በሞላበት.....ብዙ ሰዎች እንደዚህ ሰውዬ አይነት ጥርስ ይኖራቸው ይሆናል። ወይ መስከረም መስከረም ሲደርስ እንዲህ አይነት ሰዎች አደይ እንደማስቲካ እያኘኩ ይተፉ ይሆናል።

ግንዱን ብንገልጥ.....እባብ አለ? ለምን እነሱን አይነድፋቸውም? ዝንቡን 'እሽ' የምልበት እጄን ደከመኝ። የቁንጮዬ ጫፍ በግንባሬ መሐል ወርዶ ግራና ቀኝ ቅንድቦቼን ሲነካ ያሳክከኛል። የፋብሪካው አካባቢ ትኩሳት ተሰማኝ። ከእንጨት መቁረጫው ቦታ ወጣሁ።

«እናትህን ሰላም በላት» አለኝ አንደኛው.....ገንዘቡን በውርርድ ያጣው። ዞር ብዬ አየሁት። ለምን እንዳለኝ አልገባኝም። በሹራቤ እጀታ ግንባሬን አከክኩ። ከፋብሪካው ውጭ ፀጥታ ነው። ምናልባት አልፎ አልፎ ሰው ያልፍ ይሆናል። ሜዳው ዶሮና ውሻ ነው። ደከመኝ።

እጄ ላይ የሰውዬው ፀጉር ሸካራነት እስከአሁን አልተወኝም /አልለቀቀኝም/። አናቱን አሁንም በእፍኔ የያዝኩት ይመስለኛል። ሳፋ ቢጫነቱ እየከረረ የመጣ ይመስላል። አልፎ አልፎ ግልገል ጠሮ/አዙሪት/ ነፋሶች አፈር ሳር አግበስብሰው ለትንሽ ጊዜ ያህል ተወዛውዘው ይጠፋሉ።

እሁድ ከሰዓት በኋላ ሠፈር ውስጥ.....ብዙ ቡና ይቆላል፤ ብዙ ቆሎ ይቆላል፤ ብዙ ፈንድሻ ይፈሳል፤ ብዙ እንግዳ ይመጣል፤ ብዙ ወሬ ይወራል፤ የቤቶች ሳሎኖች በሰው ይሞላሉ። ዝም ማለት ሕጢያት ነው። ወደ ቤቴ የመመለስ ሐሳቤን ገደልኩከዚያ ከሠፈር አካባቢ ጢስ እየተነሳ ሰማይ ላይ። እየሳሳም ይሰወራል። ሕፃናት መጫወት ይወዳሉ.....አዋቂ በተሰበሰበበት፤ የአፍ ልፊያ በበዛበት.....ቁጣ በበዛበት። ይሄ ፈቀቅታ ይመቻል። ዝምታ ነው። ፀሐይ ውስጥ የሚቃጠል፤ የሚጤስ፤ የሚግል ጫታ.....አፋን የዘጋ.....እሳት እንደ ጥብቆ ያጠለቀ ግልገል መልአክ.....ፀሐይ ወርቃማ ፊቴ ላይ እያበራች..... ፀጉሬ እንደ ክንፍ ነፋስ ውስጥ

እየተንቀሳቀሰ.....ዝም። ከጀርባዬ ራቅ ብሎ አንድ ሰው ሲሰል ይሰማኛል። ከዚያ ሣቅ.....ከዚያ ትንኝ ወይ ዝንብ አፋ ውስጥ ገብቶበት በትፋቱ ሲያወጣ።

ሹራቤን አወለቅሁ። ትከሻዬ ላይ ተሸከምኩት። አንዱ እጅታ ከጀርባዬ በኩል ተንጠልጥሎ.....መቀመጥ ፈለገሁ። ዝም ብዬ ተቀምጬ በገብረጉንዳን መጫወት። ገብረጉንዳን መሬት አይለቅም። እንደ ዝንብ አይለክፍም። ትንንሽ እቃዎቻቸውን-ሰንዴ፣ ገለባ፣ ሰኳር.....ትናንሽ ነጫጭ እንቁላሎቻቸውን..... ከአንድ ጉድጓድ ወደ አንድ ጉድጓድ ተሸክመው ያመላልሳሉ። አይናከሱም። ወጥ ውስጥ ገብተው እንደ ምስር አይቀቀሉም። ምግቤ ውስጥ አንድም ገብረ ጉንዳን አግኝቼ አላውቅም..... ባበጁት አውራጎዳናቸው ላይ ይጊዙባቸዋል። አድራሻቸው-ቢበታተኑም አይጠፋቸውም። ልክ እኔ ቤቴ እንደማይጠፋኝ። የበለጠ ደስ የሚለኝ ጉንዳን ተሸክመው ሲሔዱ ነው። ወይም.....ከከመርኩባቸው ጭብጥ አፈር ሥር.....እየተንፈራፈሩ ብቅ ሲሉ።

በገብረጉንዳን ለመጫወት ቁጭ አልኩ። ሹራቤን ወደ ጌን ወርውሬ.....ከዋናው ሰልፍ ወጥታ የምትብክነክነውን አንድዋን ያዝኳት.....አንዷን አገኝኋት.....ቀኝ እጄ መዳፍ ላይ አስቀመጥኳት.....የሰከረ ሩጫዋን እየሰለልኩ.....ጥቁር ገላዋ እንደ ተወቀጠ ኑግ አፈለቀ.....

ሰሜን ሴት ስትጠራው ሰማሁ።

በረገግሁ።

ጉንዳኗን ረሳሁ። ድምፅ ወደ ሰማሁበት ቀና አልኩ። ገብረጉንዳኗ የት እንደሔደች ጠፋችኝ። ትርንጌ ናት። ነጠላዋን እያመቻቸች እኔ ወዳለሁበት መጣች። ሩቅ ናት። አጠገቤ እስክትደርስ አልተናገረችም። ከዚያ፡

«ምን ትሠራለህ ብቻህን በዚህ ቀትር?» አለችኝ

ዝም አልኳት.....መሬት መሬት እያየሁ።

«እናትህ አለች?»

ትከሻዬን ነቀነቅሁ። እግሯን እግሯን እያየሁ። የሚያምር ፍርግርግ የተሠራ ቆዳ ጫማ አድርጋለች፤ ደረቱ ላይ ቋጠሮ ያለበት። ከውስጥ ቀይ እግሯ ይታያል.....የፀሐይ ብርሃን ወድቆበት። ልቤ ይመታል።

«ሞቆህ ነው ሹራብህን ያወለቅኸው?»

ከመሬት ላይ አንስታ ልታለብሰኝ ፊት ለፊቴ ቆመች። እኔም ለመልበስ ተጠጋኋት። ቀሚሰዋ.....እንደ ቤተክርስቲያን ጉዝንዝ ሳር

ይሸታል.....ስትቀርቦኝ.....ሽንሽኑ አፍንጫዬን አፈን ይዳብሰኛል። ትንፋሽዋ ራሴ ላይ የወረደ ያህል ይሰማኛል..... ድምፁ። እፍ እፋ። እንደምደገፋት ሁሉ እጆቼን ግራና ቀኝ ዘርግቼ ጭኖቿን ዙርያ አቀፍኳት። ዐይኖቼን ጨፍኜ በቀስታ የሚነቃነቁ ጭኖቿን ቀሚሷ ላይ በተለጠፈ ጆሮዬ አዳመጥኩ። በቀስታ ሳቅ ሳቅ እንዲሁም ሳቅ እያላት።

«መቼ ነው የማታፍረኝ?» አለች። አልብላኝ። እጆቼን በእጆቿ ይዛ።

እጆቿ ሲጨምቁኝ ይሰማኛል። ላብ እያንሸራተታት ሲያመልጣት። ትንሽ እንደ ሔድን።

«ያመጣሁልህን ልስጥህ አሁን?» አለችኝ።

ዝም አልኳት። በግንባሬ ትይዩ የሚወዛወዘውን ቦርሳ እያየሁ። እጄን ለቃ ቦርሳዋን ከፈተኝ። እጆቿ ከረሜላ ዘግነው ወጡየማር ከረሜላዎች.....በቢጫና ቀይ የወረቀት ሹራቦቻቸው ውስጥ ቅርፊቶቻቸው ሥር የማልጠግበውን ማር ሸውከው።

«ሌላውን እይዝልሃለሁ። ሁለት ብቻ ውሰድ» አለችኝ።

ሁለቱን ወሰድኩ።

«ቆይ ልላጥልህ»

ልጣ እንድታጎርሰኝ አፈን ከፈትኩ። ሳቀችና ቁጢጥ ብላ አንድ የማር ከረሜላ ቀስ ብላ በአፌ አስገባች። እሱን በምላሴ ሳገላብጥ ትልቅ አፏ ሳያስጠነቅቅ መጥቶ አፈን ሳመኝ። የከንፈር ቀለምዋ ከንፈሮቼ ላይ የማስቲካ ጠረን አስቀምጦ ሂደ፣ ራሴን ዞር አደረገኝና ተጠጋኝት። በደከመ ድምፁ።

«ምን ላድርግህ የእኔ ጌታ?» አለች

አንገቴን አቅፋ አናቴ ላይ ሳም ሳም አደረገችኝና ሙሉ በሙሉ አቀፈችኝ። ተዝናንቼ ስለተደገፍኳት ሚዛንዋን ተበላሽቶ ቁጢጥ ማለት አልቻለችም።

«ጣልከኝ.....አንተ ጣልከኝ!» አለችና ላለመውደቅ ባልያዘኝ እጇ መሬት ተደገፈች። ጉልበቶቿ የሚደርሰው አጭር ቀሚስዋ ተሰበሰበ ነጭ የውስጥ ሱሪዋንና ፀሐይ የመሰሉ ጭኖቿን አየሁ። ለቃኝ ሳር ላይ ተቀመጠችና ያይኖቼን አካሄድ አጠናች። አተኮረች። ቀኝ እጇን ዘርግታ ግራ ጉንጨን፣ ፊቴን፣ የማር ከረሜላዋን እብጠት ዳበሰችና ወደ እስዋ ሙሉ በሙሉ ስባ አቀፈችኝ። ከኋላዋ በነፋስ የሚዋዥቅ ባሕር ዛፍ ጫፍ ላይ አንድ ቁራ ቆሞ ሲጮኽ አያለሁ። በአፋ ሳር ነገር ይዞአል። ቁራውን እያየሁ ከረሜላውን ቆረጠምኩ።

«አረ አንተ ጥርስህን እንዳታበላሽ እንደዛ አታንካካ» አለችኝ

እየሳቀች። ከደረቷ ላይ አነሳችኛና ቆም ብላ እየሳቀች አየችኝ። ጎንበስ ብላ ከራሴ ኪስ አንድ ከረሜላ አውጥታ እሱን ፊትሰጠኝ መላጥ ስትጀምር ከእጇ ላይ ወስጄ ራሴ ልጄ አፌ ውስጥ አስገባሁትና እጄን እንድትይዘኝ ዘረጋሁላት። የከረሜላውን ሽፋን ንፋስ ቀልቦ ወሰደው። በዐይኖቼ ወደ ኋላ ዞር እያልኩ መውደቂያውን ተከተልኩት። ዐይኖቼ ከሄዱበት ሲመለሱ ደ'ሞ የትርንጌ አጭር ቀያቴ ቀሚስ ግራ ቀኝ እያለ። ጣዝማ የመሰሉ ባቶቿም። እጄን ይዛች። ግልገል ጭንቅላቴ ውስጥ ሁለት ነገሮች ቦታ እየለዋወጡ። የሚጣፍጥ ከረሜላ ቀይ ቀሚስ ቁራ ቀይ ቀሚስ ከረሜላ ነፋስ በጣም ነጭ የውስጥ ሱሪ ከረሜላ ሱሪ ሱሪ ከረሜላ እንደዛ እያለ.....እዚያ አካባቢ ደ'ሞ ቤት ስለሚበዛ ከሜዳው የበለጠ ይሞቃል።

«ይሔ ፀሐይ እንዴት ነው? አልከፋም?» አለች ለራስዋ። ቀጠለች።

«ሹራብህን ያለ ነገር አላወለቅህም ነበር» አለችኝ።

ሁለተኛ ከረሜላዬን አንካክቼ ጨርሼ ሶስተኛዬን.....በአንድ እጄና በአፌ እየላጥኩ ነበር። ቤቴ ደረሰች። የግቢው በር ገርበብ ብሎአል። አንኳኩታ ገባች። ተከተልኳት።

«የት ሔደዋል?.....ማንም የለም»

«ቡና ሊጠጡ ነው መሰለኝ» አልኩ።

«እስኪ ፈልግና ንገራቸው እንደመጣሁ»

ደስ አላለኝም። ይገባታል።

«ጀመርክ.....ሒድና እናትህን ጥራት»

ከቤት ወጣሁ። የመጀመሪያው የጎረቤት ቤት ማንም አልነበረም። ስለመዳት እንጂ የምጠላው ሥራ ነው የሰጠችኝ። ሁለተኛው ቤት የፍቃዱ እናት ወደ ቤት የሚገባውን ፀሐይ በትንሹ ሽሽት ብላ በአንድ እጇ ጉፈሬዋን ታበጥራለች። ጎፈሬዋ እንደ ጨፈቃ አጥር ቆሞአል። ሦስተኛው ቤት ጫጫታ ነው። ቡና እዚህ እየጠጡ እንደሆነ ገባኝ። የተከፈተው በር ፊት ለፊት ሔጄ ቆምኩ። የዕጣን፣ የቡናና የሚነድ ከሰል ሽታ ሰነፈጠኝ።

«ምነው በር ላይ ቆምክ?» አሉኝ። ደጃፍ ላይ የተቀመጡ ቄስ። ጭራ ቢይዙም ማራገቡን ወሬ ስላስረሳቸው.....በእኔ በኩል ያለውን አንዱን ትከሻቸውን ዝንብ ወሮት። ዝንቦቼን እያየሁ ዝም አልኩ።

«ምነው? ጥቁር እንግዳ መጣልሽ መሰለኝ» አሉ ቡና ቀጂዋ ቤት ወደ እናቴ ዞረው። እናቴ አላየችኝም።

«አይናገርም እንዴ!.....ሰዓት ሊያልፈው ነው.....በር ላይ ቆሞ

ጥላውን ሲጥልብኝ» አሉና ቄሱ ጭራቸውን አወዛወዙ። ጢማቸውን ትክ ብዬ አየሁት። ከጋቢያቸው ተቧጦ የቀረ ጥጥ ተሰካክቶበታል። መለስለሱን፣ መሻከሩን ለማወቅ ልዳብሰው ፈለግሁ።

«ማን መጣ?...እሱ እንደሁ ቃል አይወጣውም....እኛ ዝምታውን መተርጎም ለምደናል.....የኔታ»

እናቴ ከመቀመጫዋ ተነሳች ነጠላዋን ትታ።

«ሰው ጠራሽ ለማለት መምጣቱም ይገርመኛል»

እናቴን ተከትዬ ወጣሁ።

«ትርጓሜ መጣች?»

ራሴን በአወንታ ነቀነቅሁ። አፌ ውስጥ ያለው ከረሜላ አላናገረኝም። አወጣሁት። በአመልካችና በአውራ ጣቴ መሐል ይገፍ.....ዝንቦች እጄ ዙሪያ 'ጥዝ' እያሉ። ሊቀመጡበት ይችሉ እንደሆነ ከረሜላውን ዝም ብዬ ያዝኩላቸው። አንድዋ እጄ ላይ አረፈች። ወደ ከንዴ መሔድ ጀምራ..... ተመለሰች.....ትንንሽ እግሮቿ ይታዩኛል.....ፊቷን አዙራ ወደ ጣቶቼ መምጣት ጀመረች። እየቆመች። እያጠናች። ምላሷን ቆዳዬ ላይ እየተመተመች። አውራ ጣቴ ላይ ደረሰች። ብዙ ትቆማለች። ከረሜላዋ አጠገብ ደረሰች.....የፊት እግሯን አንስታ ቆመች.....በምላሷ ከረሜላዋን እየተመተመች..... ከነከረሜላው ወረወርኳት በፍጥነት.....እንደምትነክሰኝ ያህል ፈርቼ።

ቄሱ ፊታቸውን በበር ብቅ አድርገው ጢማቸውን ያልባሉ..... የተለጠፈባቸውን ጥጥ አገኙ መሰለኝ እጃቸውን እንደ እርጥብ ጨርቅ እያራገፉ.....እጃቸውን አይተው ደ'ሞ እያራገፉ..... አልለቅ አላቸው መሰለኝ.....በጭራ እጆቻቸው ከጣታቸው ላይ አንስተውት.....የበሩን መቃን በእሱ ደበደቡ።

እቤት ገባሁ። ትርጓሜና እናቴ አጠገብ ለአጠገብ ሆነው ያወራሉ። ገና ሰላምታ ላይ ናቸው።

«ተስማምቶሽ የለ አንቺ?»

«ኸረ ተይ እባክሽ.....እንዲያ አትበይኝ ሠይጣን እንዳይሰማን»

«የት አገኘሽው ይሔንን.....እ.....»

«ከረሜላህን ጨረስከው.....ና.....አንድ ባሌን ማሳደር ያቅተኛል መሰለሽ.....መቼ ነው የምትድሩልኝ ይሔንን መኳንንት»

ትርጓሜን ተጠጋጓት። እግሮቿ መሐል ሔጄ ቆምኩ። ጀርባዬን ወደ እስዋ አዙሬ። የጭኖቿ መቀት ወደ ወገቤ ሲሳብ ይሰማኛል። ከንቅናቄው.....በቀስታ፣ በቀስታ አጥብቃ ስትይዘኝ

ይሰማኛል.....እጆቿ ዐይኔ ሥር ከረሜላ ይልጣሉ። የቂጥዋ ንቅናቄ ይሰማኛል። ጭኖቿን አቀፍኳቸው.....አፌን ከፍቼ ከረሜላዋን ተቀበልኩ። ቀለም የተቀቡ ጣቶቿ.....ከነሽቶአቸውፊቴን ለሰከንዶች ያህል ነካኩኝ። ጥፍሮቿ ፍም ይመስላሉ።

«ቡና ላፍላ ከእሱ ጋር ወሬ ከጀመርሽ.....» እናቴ ወደ ጊዳ ገባች።

«ከረሜላ ነው የምትወደው ወይስ እኔን ነው የምትወደኝ..... እ?» መሐል ራሴን ሳመችኝ.....በጉተናዬ እየተጫወተች።

«አንቺ ዘንድ ምን አይቷል.....እንዲህ የሚወድሽ?» አለች እናቴ ከጊዳዋ.....ጀበና እያጠበች። ቀጠለች፡

«የትም አትሂድ ቡና ትጠራልኛለህ»

«እኔን ትቶ የት ይሔዳል.....ባል ሚስቴን ትቶ ይሔዳል እንዴ?»

እግሬን በእግሬ እያከከኩ እንደቆምኩ።

«ብቻችንን እንጠጣ እባክሽ» አለች እናቴ መልሳ። ትርንጉ በመስማማት ራሷን ነቅንቃ፡

«ደከመህ?» ጌትታ ጌንዋ አስቀመጠችኝ። ጥቁር ቁምጣዬን ዳብሳ.....ኪሱን ካገኘች በኋላ ቦርሳዋን ከፍታ ከረሜላውን በሙሉ አውጥታ እዛ ውስጥ አስቀመጠችው።

«ትምህርትህን የት ደረስክ?»

«ዳዊት»

«ስሚ.....ዳዊት ንባብ ጀመረ ይሔ ልጅ?»

«ቆይቶ»

«እረ ይሔን ዳዊት ብትተዉት ይሻላል.....መንግስት ት/ቤት ይግባ.....ምን ያደርግለታል?»

«አባቴ አልሰማ አለኝ»

«እኔ እነግራቸዋለሁ። እሱን አስገቡት.....እኔ ለመስከረም ሙሉ ልብስ እገዛለታለሁ»

«አባቴ ነው የሚያውቀው። እኔ ሴት ነኝ»

«ልክ አይደላችሁም»

«ቡናሽ ያው ጥቁር ይሁንልሽ?»

«አዎ»

እጁን ትከሻዬ ላይ አስቀመጠች።

«እትዬ ዘነቡን ልጠይቃቸው እፈልጋለሁ። ይኖራሉ? ወይስ እንደለመዱት አገራቸው ሔደዋል?»

«አይ.....አልሰማሽም ለካ። ቀረች»

«ምን?»

«ቀረች»

«ለምን?»

«ብትናገርማ ደኸና ነው.....መድሐኒት አይጠፋም»

«ዝም ብለው ቅርት ቅርት?»

«እባክሽ ተይ.....ከባሏ ጋር አልተሰማሙም»

«ምን ሆንኩ ነው.....የቄስ ባል አግኝተው ነው?»

«ምን ይታወቃል እባክሽ መፍረድ አይቻልም»

«ምን ማለትሽ ነው?»

«አይ ተይኝ.....የት አስቀመጥኩት መቁያውን አንተ?»

ትርንጌ ወደ ውጭ እያየች እንደምትትከዝ ሁሉ.....ፀጉሬን እያሸች። እጇ እንደቀድሞው አይፈጥንም.....በቀስታ ትዳብሰኛለች.....በቀስታ የተጠቀለሉ ፀጉሮቼን እየሳበች እየለቀቀች።

«ባሏ.....ደኸና ናቸው?»

«ደኸና.....ከዚያ ወዲያ.....ሦስተኛው ቤት ቡና ይጠጣሉ.....ሦስተኛው ላይ ነው ትቼአቸው የመጣሁት.....»

ሳይሔዱ አይቀሩም። ምነው? ፈለግሻቸው?»

«ኸረ እንደው ልጠይቃቸው ነው»

እጆቿ ትተውኝ ነጠላዋን ያመቻቻሉ። ግራ እጇ ጣቶች ላይ ሦስት የወርቅ ቀለበቶች አሉ። እጇን በቀስታ ሰድጄ ከንድዋን ያዝኳት። ቀለበቶቿ ላይ አፈጠጥኩ።

«ቀለበት ትፈልጋለህ?»

ጉንጨን በከረሜላ አሳብጬ ጣቶቿን ያዝኩ.....ቀለበቶቼን በጣቶቼ እየዳበስኩ። ከትንሽ ጣቷ የተሰካውን ቀለበት አውጥታ።

«ና ላርግልህ» አለችኝ።

የቀኝ እጇን ጣቶች ዘረጋሁላት። ቀለበቱ በቀለበት ጣቴ ሰተት በሎ ገባ። ከሎሎ የሚያህል አይነት ተለቀብኝ። ሁሉን ጣቶቼን ሞክራ ትክክለኛው ጠፋ። በመጨረሻ መሐል ጣቴ ውስጥ አስገብታ።

«እንደዚህ አጣብቀህ ያዘው» አለችኝ ጣቶቼን ወደ ቦክስ እየጠቀለለች። እስኪደክመኝ ጨብጫ ለብዙ ጊዜ አየኋቸው.....

ስትነጋገር የሆድዋ ንቅናቄ ጀርባዬን ይነካካኛል.....ደስ የሚል ነገር አለው.....ጉልበቷን እነካካለሁ.....እጆቿን እያገባበጥኩ አያለሁ.....ታወራለች..... እማማም ታወራለች.....

ትርጓሜ ቡናው ተፈልቶ እስከ ሦስተኛ አልጠበቀችም። ነጠላዋን አንስታ ለመልበስ እያመቻቸች፡

«ቶሎ መጣሁ። የኔታ ብርሃኔንም መጠየቅ አለብኝ። እዚህ ደርሰሽ ተመለስሽ ይሉኛል.....»

«የት ይሰማሉ አንቺ ደ'ሞ.....ሌላ ቀን ቀደም ብለሽ ነይ»

«ቆይኝ እባክሽ.....ደረሰ ብዬ ልምጣ። ይሔን ጊዜ መጥታለች ብሎ የሚነግራቸው አይጠፋም»

ቀለበቴን አጥብቄ ይገጫለሁ።

«እንደምትመጪ ለካ አፌ አያርፍ ቡና ላይ ተናግራለሁ። ከየት አመጣኸው ይኼን ቀለበት? በል ስጥ.....መልስላት» አለች እናቴ።

«አይ አንቺ እውነትም አፍሽ አያርፍ» አለች እየሳቀች። ወደ ቆምኩበትም ጎንበስ ብላ፡

«ልክህን እገዛልሃለሁ» ቀለበቷን ከጣቴ አውጥታ.....እጄን ሳመችኝ.....ስታጌነብስ የሽቶዋ መዓዛ ይሰማኛል..... የከንፈ ሮቿ መቀትና እርጥበት። ዓይኖቿ ውስጥ ብርሃን ነበር። አብጦ ሊዘረገፍ የደረሰ። አንድ ብሌንዋ ውስጥ ገዜን ሲሟሟ አየዋለሁ። በተኳለ አሟራቱ እየሰበሰበ ሲወስደኝ.....ዓይኖቼን መግለጥ ከበደኝና አንገቴ ላይ ተለጠፍኩ.....

«ልቀቃት ትሂድበት፣ ወሬኛ እንዴት እንዴት ይሠራዋል። እሱ እኮ ከረሜላ የሚገዛለት ወዳጁ ነው»

«በዚህ ስለምመለስ.....ሰላምታ ብዬሽ ነው የምሔደው..... እመጣለሁ» አለች። አቅፋ እየገፋች እግሬ መሬቱን ሳይለቅ ወንበር ላይ አስቀመጠችኝ.....

እስዋ ከሔደች በኋላ ቤት ውስጥ መቀመጥ አልተመቻችም። ብዙ ሳልቆይ እኔም ወጣሁ። ከፋቅ ሜዳ ላይ እግር ኳስ ጨዋታ ይታየኛል። አጠገቤ ልጃገረዶች የገመድ ዝላይ ይጫወታሉ። ሜዳ ከሔድኩ ትርጓሜን ከሄደችበት ስትመለስ የማጣት ስለመሰለኝ.....የልጃገረዶቼን የገመድ ዝላይ ስመለከት ቆየሁ።

ትንሽ ሲሰለቸኝ ትርጓሜን ከምጠብቃት ለምን ወደ ሔደችበት

አልሔድም ብዬ ወደ የኔታ ብርሃኔ ቤት ጉዞዬን ጀመርኩ። ከረሜላዬ አልቋል፡ ስቆረጥም፣ ለልጃገረዶች ሳሻማ፣ አንዳንዶቹ ደ'ሞ እያመለጡኝ ከነነፍሳቸው እያሟለጩኝ ወደ ሆዴ እየገቡ.....

የየኔታ ብርሃኔ ቤት ትልቅ ቅጥር አለው። የእንጨትና የድንጋይ (ያለ ሲሚንቶ የተደረደረ).....የአረጀ የጣውላ በር። በሩን ከፍቼ ገባሁ። እጄ ላይ የተላከከው የከረሜላው ስኳርና ማር አፈርና አባራ ከበሩ ላይ አነሳ.....በሱሪዬ ልጠርግ አስቤ አልቻልኩም.....አፌን አፍንጫዬን ጠረግሁ። የቤቱ ዋና በር አልተዘጋም.....ገርበብ ብሎአል.....በቀስታ ገፍቼው ገባሁ። ከውስጥ የሰው ሹክሹክታ ድምፅ ይሰማል። አንገቴን ወደ ሳሎን አሰገግሁ.....ባዶ ነው። ድምፁ ከበስተግራ መሆኑን ሳውቅ እጄን አፌ ላይ አድርጌ በቀስታ እየተራመድኩ ሔድኩ። በሩ አልተዘጋም።

ፊት ለፊቴ የሽቦ አልጋ ይታየኛል.....በመጀመሪያ ያየሁት ራቁቱን አንድ ሰው አልጋው መሐል አጎንብሶ ተቀምጦ ነው። አልጋው በጣም ይነቃነቃል። ሰውዬው ቀና ሲል.....ትርንጌ በጀርባዋ አልጋው ላይ ተኝታ አየኋት። ሰውዬው የኔታ ብርሃኔ ናቸው። ያለቆባቸው ሌላ ሰው ይመስላሉ። የትርንጎ ሚኒ የአገር ባሕል ቀሚስጥ አልጋው ግርጌ ከተሰቀለበት እየተንሸራተተ ወርዶ.....ወለል ላይ ወደቀ.....

«ቀሚሴን እይልኝ.....ወደቀ መሰለኝ» ስትል ሰማኋት።

ብርሃኔ በቀስታ ይነቃነቃሉ፣ እየኼዱ ይመለሳሉ ጀርባቸው አመዳም ነው፣ ማጅራታቸው ላይ ቁስል ነገር አለ፣ ቂጣቸው ጥቁር ነው፣ የሆነ የማይፀዳ ቆሻሻ ያስታውሳል የሆነ መረሬ መሬት። ቂጣቸው እየኼደ ይመጣል ተገርሜ አያለሁ። ትርንጌ ታቃስታለች እግሮቿ ወዲያ ወዲህ ተንፈራጠው..... የእግሯ ጣቶች በቀስታ ይነቃነቃሉ። የሆነ መጥፎ ነገር ተሰማኝ። ትርንጌን እንደዛ ሆና ሳያት ተበሳጩኹ። ሰውዬው ቀሚሱን ለማየት ወደ ኋላ ዞር አሉ.....

«እንደው ያንቺ ቀሚስ.....»

ተያየን።

ሁላችን ተያየን..... ወደ እማማ ስትመለስ ሳያት አልፈለግ ሁም። መጫወት ሁሉ አልፈለግሁም። ለብቻዬ ወደ ሜዳ ወጣሁ። ጌኔ ልጆች ይጫወታሉ፣ ጌኔ ይዘላሉ፣ እንድጫወት ይጠሩኛል፣ የትርንጌን ደግነትና የከረሜላውን ብዛት ያወሩ ልኛል.....ደንታ አልሰጠኝም። ትቼአቸው እወዲያ እወዲያ ርቄ ሄድኩ.....እዚያ አካባቢ መቆየት አልፈለግሁም።

.....ከሩቅ ከቄስ ብርሃን ቤት አንዲት ወጣት ቤት ወደ ቤታችን ስትሄድ ከአረማመድዋ፣ ከቀሚሷ ቀለም እና ቀድሞ ከነበረኝ ሌላ

መረጃ ትርጓሜ መሆንዋን አወቅሁ። የምታየኝ መስሎኝ መሬት ላይ በሆዴ ተኛሁ.....ፊቴን ብቻ ቀና አድርጌ። እቤት ውስጥ ትንሽ ቆይታ ወጣች። ነጠላዋን እያጣፋች። ወደ ሜዳ አየች። በመንገድ ላይ አየች። የለሁም። የትም አልኖርም.....

ማታ ገብቼ እራቴን ለመብላት እንደተቀመጥሁ፡

«የት ጠፋህ አንተ ትርጓሜ ተመልሳ መጥታ ብትፈልግህ ጠፋህ» አለች እናቴ። ዝም አልኩ።

«ለጫወታ አገር አቋርጠህ ምን አስኬደህ.....እዚሁ እየተጫ ወትክ አትጠብቅም?»

ዝም ብዬ አየኋት።

«አይ አንተ ገብርኤል ጀመረው ይህ ግግርቱ» አለች።

ብዙ ሳይቆይ እራቴን አመጣች። መረቁ የተንጨረፈፈ ምስር ወጥ.....ከሃበሻ ጌመን ጋር። ምስሩ ጠጠር.....ጌመኑ ኩባ ቅጠል መሰሉኝ። ሆዴም.....በከረሜላ ታፍኖአል.....እንጀራው ለምለምነቱ ተሰውሮ.....ጣቶቼ መሐል እንደ ክርታስ የጠነከረ ሆኖብኛል.....'ጠገብኩ' ብል የእናቴን ጭቅጭቅ ስለማውቅ ቀስ አያልኩ መብላት ጀመርኩ.....

ከዚያ ጀርባዬን አሳከከኝ። እየተነጫነኩ አለቀስኩ።

«ምን ሆንክ?» አለች እናቴ።

«ሰውነቴን ይበላኛል»

«የት ይበላሃል?»

«ደረቴ ጋ» የደረትን የጀርባን ልዩነት አላውቅም ነበር። ባውቅስ?

«አታከውም?» ተጠጋችኝ።

«በቀስታ ይሔዳል ደ'ሞ» መነቃነቅ ፈርቼ ጉርሻዬን እንኳን ከእጄ ሳልጥል ጠበቅኋት።

«በል አውልቅ» አለች በቁጣ።

ጉርሻዬን ጣልኩ። ሹራቤን አወለቀችው። ገልብጣው መመርመር ስትጀምር.....አንገት ማስገቢያው አጠገብ አንድ ገብረጉንዳን እየተንቀለቀለች ብቅ አለች።

እናቴ አላየቻትም።

«ምንም የለው.....ፈሪ»

ሹራቤን እንደተጠቀለለ ወንበር ላይ ጌኔ አስቀመጠችው። ቶሎ ቶሎ እራቴን መብላት ጀመርኩ። በጌን በግራ እጄ ሹራቤን

እየገለገበጥኩ.....ጉንዳንዎ የጠፋችበትን እየፈለግሁ:: አገኘኋት::
ትሮጣለች:: እየተቅለበለበች:: ታስቃለች:: ታሳዘናለች::

በልቼ እንደጨረሰኩ እጄን ታጥቤ.....ሹራቤን ከተቀመጠበት
በቀስታ አነሳሁት:: እናቴ አመሰግንኝ::

«እሰይ.....እንዲህ ነው የሚበላው.....እንደው
እየለካከፍክ.....ቁርስህንም ምሳህንም እንዲህ ብትበላ ቶሎ ታድጋለህ»

ሹራቤን ይገፍ አልጋዬ ላይ ወጣሁ:: በቀስታ ዘረጋጋሁት.....
ጉንዳኗን የሹራቤ አንዱ እጀታ ላይ ስትሮጥ አገኘኋት::

ከእስዋ ጋር ስጫወት.....መሸ.....

በጣም መሸቶ.....በግማሽ ንቃት እናቴ ስታወራ እሰማታለሁ:

«እንዴት ያሳዘናል!.....ምን ስታደርግ ነው?.....ከአልጋ ውጭ
.....ይሔ ሱሪህን.....ትናንት.....ትተህልኝ ሒድ ስልህ ቆሽሽል
.....ሰማህ? ትርንጌ መምጣቷን ሳልነግርህ.....»

.....በሕልሜ.....

ሜዳ ዋልኩ:: በፈከከ ቀን::

በቀትር.....

እስዋ ስትጥለው እኔ ሳነሳ እኔ ስጥለው እስዋ ስታነሳ፤ ከእንዲት
ገብረ ጉንዳን ጋር በሳር ቅልልቦሽ ስንጫወት::

---- // ----

1984

ሆላንድ

ከሰማይ የወረደ ፍርፍር

የፍርፍር ሕልም

አየኋቸው ዐይኖችሽን በሚጣፍጥ የሕልም ቦርዴ እንደታሠረ ሁሉ ፈዘው፤ ከንፈሮችሽ እንደዚህ የፍርፍር ማዕድ እንብርት ቀልተው፤ ጥርሶችሽ እንደ ብርሐን ሪጋ። በቸልታ ከሰበሰብሽው የቀሚስሽ ጠርዝ፤ ቆዳሽን እየፈራ ከነካው፤ ጉልበትሽን እየሳመ ነሁልሎ ካፈገፈገው ከዚያ የሰፊት ሰልፍ እንኩይ ይነፍሳል። ፍርፍር ወንዝ ሆኖ እሱ ዳርቻ እንደ በቀለ እንኩይ.....

እጄም ከጥፍሩ እስከ መዳፋ.....በሠራሽው መረቅ እንደ ጭንሽ እንብርት ቀልቶ.....ጠረኑ በፀጥታ እየነፈሰ፤ እሱንም በአቦልሴ እንጀራ እየጠለፍኩ.....

.....አውራግትሽ ስም አለው? ለብቻው የወጣለት.....እንጀራ ሰላሰረ፤ ነጭ ስለጠቀለለ፤ ስለፈታ፤ ስለለቀቀ፤ ስለሳመ፤ ስለነከሰ፤ ስለፈጠረ፤ ሰላፈረሰ? ታውቂያለሽ የከየንሽው ትኩስ ቁርስሽ ከጭንሽ ስየታ ጋር ተሳስሮ ከተማችንን ሰማያዊ ጉም እንዳለበሳት? እስኪ እጅሽ ይደንሰ። እጅሽ ሰበር ሰካ ይበል..... እንደ መስቀል ወፍ ተኳኩለው

ጣቶችሽ.....ጥፍሮችሽም ላይ አስገራሚነታቸው አይተክንምና ትንንሽ የማርያም ዙፋኖች ተቀርፀዋል - በመረቅሽ ወዝ ደማስቆ መስለው። ያ! ሽረ ያ! ስሙን የላትኩት ምን ብሎሽ ነበር? መንገድ ላይ ወዲያ ወዲህ አላላችሁም? እጅሽን ይዞሽ.....አፍንጫውን በጥጥ ከድኖ ፍርፍር ፍርፍር ሸተሽው። ከአፍሽ በሚወድቀው የድልህ ዝናብ እንዳልረጠበ.....ከጡቶችሽ ቅመም እንዳልጠባ።

ትናንት እቴ ሆይ መዓት መዓት አለምኩ.....

ከፍርፍር የተሠራ ተራራ.....ከፍርፍር የተሠራ ዛፎችና ከፍርፍር የተሠራ ሚዳቆዎች ስለሚኖሩበት ቦታ። የሚፈሱ የፍርፍር ወንዞች አየሁ፤ ከወንዙ መጀመሪያ እስከመጨረሻ ዋኘሁ። አሶቹም ከፍርፍር የተሠሩ ነበሩ። እንደገና ከፍርፍር የተሠሩ ሕንፃዎች፤ ከፍርፍር የተሠሩ ባቡሮች፤ ከፍርፍር የተሠሩ አይሮፕላኖች አየሁ.....አይሮፕላኖቹም ሲበሩ ቅባታቸውን የጠመጠምሽው ነጭ ሻሽ ላይ እንደ ደሙ ከዋክብቶች እያዘነቡ። ከነዚህ ሁሉ ስበላ ስበላ.....እየበላሁ.....እየበላሁ.....አፍሽ ውስጥ ባንንኩ። ቅንድቦችሽ ላይ እንደ ዓባያ ሐይቅ ጤዛ ሆንኩ። የሕልሜን ሴማ በጆሮዎሽ ዐይን ተረተረኩ።

ሕልም አለሽ? ስሙ ማነው? 'ፍርፍር' በይወ።

ግራና ቀኝ ከተከፈቱት ንጋት ከመሰሉ ጭኖችሽ ወዲያ ምን አለ? አሁን እዚህ ተቀምጬ ጉዞውን ያልጨረሰ የሰረገላ ድምፅ እሰማለሁ። የት ነበርሽ? አቶ አሸብር ምን አለሽ? እላይሽ ላይ ሆኖ እያለከለከ የእርጅናው ሽበት አንገትሽ ላይ እንደበረዶ እየወረደ። 'ፍርፍር አምጪ' አለሽ ሲነጋ፤ ወይስ..... መታጠቢያ ቤቱን ሰብሮ ሔደ?

አየሽ! ሰማይ የቆመው በስፌት ነው።

ትጐጂና አንጀትሽ ይበጠሳል.....እግዜር ብጣሽዋን ይይዛል።

እሱ ይጐዳና አንጀቱ ይበጠሳል.....እግዜር ብጣሽዋን ይይዛል።

እኔ እጐዳና አንጀቴ ይበጠሳል.....እግዜር ብጣሽዋን ይይዛል።

እሷ ትጐዳና አንጀቷ ይበጠሳል.....እግዜር ብጣሽዋን ይይዛል።

እንዲህ እንዲህ እንዲህ እያለ.....እንዲህ.....እንዲህ.....እያለ ብጣሾቹን ለማርያም ይሰጣታል አሉ። ሌሊት ሌሊት እኛ ስናንቀሳፋ እሷ ወስፊና አንጀቷን ይዛ ወጥታ ሰማዩን ትሰፋለች። አልያ እስከዛሬ ፈራርሶ ይወድቅብን ነበር። እና ምን ትላለች አሉ እሷ የብጣሽ አንጀት ጠቢብ ናት መሰልምስለ ፍቁሩ ወልዳ፡ «ፍርፍር የበላ አንጀት ጠንካራ ነው»

ፊት ለፊቱ ተቀምጠሽ ጭኖችሽ ላይ የወጡትን ሰፋፊ የምቶት ሰንበሮች ላይ 'እዚያ ማን ነበር?' እላለሁ። ለምንድነው ከተማው

ከኋላሽ መዋያውን ትቶ ግራና ቀኝ እየመታ መቀመጫሽ ዙሪያ የሚያለከልከው? ለምን እንደ እኔ ስለ ፍርፍር አያልሙም?

የፍርፍር ተረት

አየሽ! የተወለድኩት ሰማይ የሌለበት አገር ነው። ሰማይ ያረጃል አየሽ። ሲያረጅ ይሰነጣጠቃል። እግዜር መለወጫ ካለቀበት መስፋት አለበት። የሚሰፋው በአንጀት ነው ግን ታዲያ የሕዝቡ አንጀቱ ሁሉ ተበጥሶ፣ ተበጥሶ አልቆ ማርያም መስፊያ አጥታ አዝና ለልጇ ብትነግረው አዲስ ሰማይ ከትሮበት ነበር። ግን ብዙም ሳይቆይ እሱም ተበላሽ። ታዲያ ቀና ስትይ የምታይው ነገር ትልቅ ቀዳዳ ነው። ከፋቅ ከፋቅ ዙሪያዬን ሰማያዊ፣ ነጭ፣ ግራጫ ይሆንና እተወለድኩበት አገር ሲደርስ ሰማይ በዐይን የማይመተር ጥቁር ቀዳዳ ይሆናል። መቼም ተረት አይጠፋምና መነሻው እንዲህ ነው ይላሉ.....

በእዚህ ቀዳዳ በኩል እንዲህ ከመነደሉ በፊት የእግዜር ግብር ማስገቢያ አዳራሽ ነበር ይባላል። ዓለም ስታልፍ የተመረጡት ልጆቹ ተሰብስበው የሚመገቡበት። እና 8ኛው ሺህ ስለደረሰ ክርስቶስ የመቀበያ እራት ከአሁኑ ለማዘጋጀት ፈለገ። ታዲያ ጥሩ ባለሙያ ሲፈልግ ሲፈልግ ወ/ሮ ኩርሲ ይገኛሉ። እግዜር ብልጥ ነው አሉ ቢቸግረው ኩርሲን በድንገተኛ አደጋ ይገላቸውና እቤቱ ይወስዳቸዋል። ወ/ሮ ኩርሲ ገና እንደ ደረሱ እጅ የሚያስቆረጥም ፍርፍር ይሠሩለታል። ሰማይ ቤት የመጡ ዕለት በጠዋቱ እግዜር ከመኝታው ይነሳና የተሠራውን ፍርፍር ለመቅመስ አዳራሽ ውስጥ ይቀመጣል። ፍርፍሩ ተሸፋፍኖ ይመጣል። እንደ ተረቱ ገብርኤል ሳይጠየቅ ተቻኩሎ ይቀምስና እጅግ ጣፍጦት በደስታው ብዛት የአዳራሹን ወለል ሲረግጥ ወለሉ ይናዳል። እንግዲህ ቀዳዳው ያኔ መጣ ነው የሚባለው።

የሰማይ ስብርባሪዎች የት ሔዱ? ሲባል ምን ይሆናሉ ውሐ ተመስለው ይወርዳሉ እንጂ። መላዕክቱስ? ሲባል.....እነሱስ ምን ይሆናሉ.....ፍርፍሩ ግን ከነሰሐኑ እንደተወርዋሪ ኩኩብ ቅባቱን ከኋላው እያንደገረዘረ በትኩስነቱ ጉም ተከቦ ዳሞት ተራራ ላይ አረፈ አሉ። ከሰማይ ወረደ ስለተባለው ፍርፍር ያልሰማ አለ እንዴ? አንቺስ ከመሰሎቻችንና ከመሰሎችሽ ሰምተሽ የለ? እጅግ በሚያምር ዓሕል ላይ የተቀመጠ..... የዓሕሉም ዙሪያ በአልማዝ ጥለት የተለበጠ ነው አሉ። እንደሰማሁት አንድ የዳሞት ሽማግሌ 'ሞክሩት' ተብለው ተጠርተው.....በእግዜር ስም ባርከው እጃቸውን ፍርፍሩ ጉበታ ውስጥ ሲያስገቡ.....ገና እንኳን ጉርሻ ለመሥራት ጣታቸውን ሳያነቃንቁ በልቅሶ ፈረሱ አሉ። 'ምነው?' ቢባሉ። 'ደስ አለኝ፣ እጅግ ደስ አለኝ' መብላትም አቅቶአቸው የፊታቸው ዓም በዕንባ ተሸፍኖ ጨፈ

እስኪመስል አለቀሱ አሉ። የሚገርመው ያን ፍርፍር እስከዛሬ የቀመሰው አልተገኘም ይባላል። እሱ ከተበላ አንጀት አይበጠስም ይባላል። አንጀት አይቆረጥም አሉ።

ያን ፍርፍር ልቀምሰው እፈልጋለሁ።

አየሽ! ግድየለኝም በጭኖችሽ መሐል ግማሽ ሰማይ ተሰብሮ ቢገባ። የሕልሜን ጣሪያ ከፍቼ ምን አየሁ መሰለሽ።..... የፍርፍር እርሻ። በዚህ እርሻ ውስጥ ትልልቅ ዛፎች፣ ዋርካዎች አየሁ። እነዚህ ዋርካዎች ትላልቅ ቅርንጫፎች አሏቸው። ቅርንጫፎቹም ግራና ቀኝ አሥርና ሃያ ከንድ የተዘረጉ ናቸው። የነዚህ ቅርንጫፎች ቅጠል አቦልሴ ነው። ቅጠሎቹ እንጀራዎች ናቸው። በእነዚህም ቅጠሎች የፍርፍር ኳሶች እንደ ፍራፍሬ ታቅፈዋል። ከእነዚህም የሚያምር ጠረንና ጉም ይነሳል። ሁልጊዜ ትኩስ ናቸው።

አልነገርኩሽም እንዴ? ፍርፍሩ ከሰማይ ወረደ የተባለ ዕለት የቅድስት ሥላሴ መቅደስ መጋረጃ ለሦስት፣ ለአራት፣ ለአሥር እንደ ተቀደደ? ሲወራ እንደነበር። መለኮቶች እንዲህ ከሆኑ እኔ ለሥጋዬ የምባባ ለምን አልደናገጥ።

አሃ!

አሃ ልበል እንጂ። ትልቁ ጉዞዬን እስከ ምጀምር ይኸቺን ሌሊት በፍርፍርሽ ፍቺኝ። በፍርፍርሽ ፈተሽኝ በየቦታው ስበታተን ያው በፍርፍርሽ ገጣጥሚኝ። ታውቂያለሽ? የሰማይ ቀዳዳ.....ጭኖችሽ መሐል ያለውን ቦታ እንደሚያስታውሰኝ? አጣመሽ አትተርጉሚው። ማንንም አይጠቅምም.....እስኪ በተኛ እስኪ በቆመ፣ በመላጣ፣ በጉፈሬ፣ በሞቀ፣ በተቃጠለ፣ በባለዘርፍ፣ በባለቁንደላ፣ በባለጉፈሬ፣ በኩቸረ፣ በለመለመ፣ በባለልሙጥ፣ በባለሰንበር፣ በከካ፣ በላመ፣ በጉረድ ጉረድ፣ በደረቁ፣ በትኩሱ፣ በቀዘቀዘ፣ በለብለብ፣ በክትፍትፍ፣ በሽርፍርፍ፣ በቆራጣ፣ በጉማዳ፣ በጠባላ፣ እስኪ በፍርፍርሽ ዐይነት እየፈታታሽ ገጣጥሚኝ.....

ነገ ጉዳይ አለኝ። ነገ የራሴ ቀጠሮ አለኝ። ነገ ወዳላየሁት ቦታ እሔዳለሁ። አንቺም አይተሺው አታውቂም። የመጨረሻውን፣ ታላቁን፣ ከሰማይ ወረደ የተባለውን ፍርፍር ፈልጌ እሱን ቀምሼ እመጣለሁ። ስለ እሱ እነግርሻለሁ። ስመለስ ስለ እሱ አወራሻለሁ። በምላሴ ጫፍ፣ አፌ ውስጥ ባሉ ነርቾችና በምራቄ ያጋጠመኝን አጥንቼ እነግርሻለሁ። አንቺም እኔ ያልኩሽን ታደርጊልኛለሽ። እንደ ፈቃዴ ትሆኛለሽ። እስክመጣ እሳትሽ አይብረድ፣ የከሰሉ ፍም እንደተበለጠጠ ይቆይ፣ ማድቤትሽ አይቀዝቅዝ። ያ ጊዜ እስኪመጣ ግን ይኸቺን አንድ ሌሊት በተኛ፣ በቆመ፣ በመላጣ፣ በጉፈሬ.....ወዘተ

ተራራውና ተጓዥ

ፍለጋ ወጣሁ፡፡

አለ ተብሎ የለ ተነግሮ በተረታ ተረት.....ያ ከሰማይ የወረደ ፍርፍር፡፡

በመጀመሪያ የዳሞት ተራራ የት እንዳለ ብጠይቅ ባስጠይቅ፣ ብራናም ላይ ከተሳሉ የጥንት ሰዕሎች ጥቂቶቹን ባማክር የሚጠቁሙኝ ጠፋ፡፡ የእንጥላቸው እርጥበት ተኖ እስኪጠፋ ስለ ዳሞት ተራራ ያወሩና 'የት ነው?' ብለን ስንላቸው የሚሉት ይጠፋቸዋል፡፡ ከብዙ እግር ከሚያነግል ጉዞ በኋላ 'ጌዶ' የሚባል ሥፍራ አንድ አዛውንት አጋጠሙኝ፡፡ እግራቸው ሥር ሰላምታ እንኳን ሳልሰጥ ተወርውሮ ወደቅሁና፡ 'አሳዩኝ፣ ዳሞትን አሳዩኝ' ብላቸው ብዙ ሰው እየነዘነዘ ያስቸግራቸዋል መሰለኝ እጃቸውን ባጋጠማቸው አቅጣጫ (ቢያንስ የዚያን ጊዜ የመሰለኝ እንደዚያ ነው)፡ «ፍርፍሩ ወደዚያ ነው የወደቀው» አሉኝ፡፡ እንዴት ነው ጃል ድምፃቸው የእኚያ አዛውንት የሆነ ነገድጊድ ነው፡፡ መቼስ ምን አደርጋለሁ.....ስንከራተት አልኖር ያው ያሉኝን ማመን እንጂ፡፡ ሽማግሌው በጠቆሙኝ አቅጣጫ ስጊዝ ስጊዝ አንድ ሃልማሳ አጋጠመኝ.....የተራራም ምልክቱ የለ፡፡ እግሩን እየሳምኩ፣ እየሳምኩ፡

«አሳዩኝ፣ ጌታዬ አሳዩኝ» አልኩት፡፡

እሱም ባጋጠመው አቅጣጫ ነው መሰል እየጠቆመ፡

«በዚህ ሒድ» አለኝ፡፡ ብዙ ብዙ ሰዎች እየጠየቅሁ ሲጠቁሙኝ፣ ሲጠቁሙኝ በመጨረሻ የት ደረስኩ? የመጀመሪያው አዛውንት ጋ፡፡ ጌዶ፡፡ የተረት አዟሪት፡፡ የሕይወት ፈላጊ ነህና ወደ ፈላጊነት ትመጣለህ እንደተባልኩ ሁሉ፡፡ እኚህ አዛውንት እዚያው ያገኝኋቸው ቦታ (ክፍክፋቷ ያማረ የሳር ጎጆ.....ደጃፏ ላይ አጉዛና ጀንዲ ተነጥፎ፣ በእርጅና ጭነት ተዳክመው፣ የጥጥ ኳስ የመሰለ አናታቸውን ብርኩማ ላይ ለእረፍት አስደግፈው)

ገና ወደ እሳቸው ሳቀና በእጃቸው ጎናቸው ወደ ቆመው ጠፍር አልጋ እንድቀመጥ ጠቆሙኝና ሳቁ፡

«ምን ያስቃል?» አልኩ

እያቃሰቱ ተናገሩ፡

«እንደ.....ማታገኘው ገብቶኛል» አሉኝ፡፡ ቀጠሉና፡

«ፍርፍሩ የወደቀው እዚያ ተራራ ላይ ነው» ብለው አመልካች ጣታቸውን ቀስረው ቀድሞ በዚህ ሳልፍ ፊፅሞ ያሳየሁት አንድ ታላቅ ጉበታ አሳዩኝ፡፡ በመገረም ሳየው ቆይቼ፡

- «ይኼ ዳሞት ነው?» አልኳቸው
- «ዳሞትን ምን አመጣው?» አሉኝ።
- «ተረቱ ሲነገር የሰማሁት ፍርፍሩ ዳሞት ተራራ ላይ ነው የወደቀው.....ይኼ ተራራ አይመስልም» አልኩ።
- «አንተ ለፍለጋ የተነሳኸው ታሪኩ ከመፈጠሩ በፊት ነው»
- «አልገባኝም»
- «ፍርፍሩ የወደቀው አንተ ከቤትህ ከተነሳህ በኋላ ነው»
- «እንዴት?»
- «እንደዚያ ነው እንግዲህ.....አሁን አንተ የተነሳኸው ለፍለጋ ልጄ.....ተረት ሰምተህ ነው። አሁን ያ ተረት ታሪክ ነው። ሆኖአል»
- «ዳሞት የለማ»
- «እውነት ኩስ የለውም። አይጌጥም። ካለውም ደግ። ብዙው ይታረማል.....ተራራህ ያውልህ»
- «አንድ ነገር ልጠይቀዎት» አልኳቸው በጥሞና።
- «እሺ.....»
- «ምነው ሳቁ?.....ለምንስ አስለፉኝ?»
- «የሳቅሁት ገና ባልተተረተ ነገር ማመነህ.....ግና እንደ ሚተረት ወሬው ደርሶናል፤ ያስለፋሁህ እምነትህን ልፈትሽ»
- «ምን የቀረ አለ? መልፋቱን ለፋሁ። ቤቴም ዘመዶቼም ሚስቴም ናፈቁኝ»
- «ተራራውን ጠይቀው» አሉኝ።
- «ተራራ ይጠየቃል?»
- «ካወቁበት። እስከአሁን አውቀህበታል»
- «አላውቅበትማ.....አጋጣሚ ነው» አልኩ በመጨነቅ።
- «ከተሞከረ.....መሞከር ማወቅ ነው» አሉ ረጋ ብለው። ቃላቶቹ ሽበት ከከበበው አፋቸው እንደ ፈሳሽ ተልባ እየተንሸራተቱ እየወጡ። ተራራም እንዴት እንደሚጠየቅ ግራ ገብቶኝ ሰማይ ሰማይ እያየሁ ዞር ስል ሽማግሌው ግራና ቀኝ እጆቻቸውን ዘርግተው ተኝተዋል። ላነጋግራቸው ብጠራቸው።
- «አንቱዬ! ስሙኝ አባባ፤ ሽረ ጋሼ ስሙኝ» ብላቸው፤ ብላቸው ተከሻቸውን ይገፍ ብነቀንቃቸው፤ ብነቀንቃቸው.....አልሰማ ብለውኝ ቢደክመኝ የነገሩኝን አምኜ ወደ 'ተራራው' ጉዞ ጀመርኩ።

‘ተራራው’ ስደርስ ምን እንደማድርግ ግራ ገባኝ። እንደ ዞረብኝ ብዙ ቆየሁ። ከመሐል መሸ፣ ብርድም መጣ። ከውርጭና ከጤዛ ራሴን ለመከላከል መጠለያ ቢጤ ለመስራት ቁጥቋጦና ቅጠል ብፊልግ ለመጀመሪያ ጊዜ ‘ተራራው’ የተክል ዘር እንደ ሌለበት ተረዳሁ። በመገረም ዐይኖቼ ማየት የሚችሉበት ርቀት ድረስ ቃኝሁ። በእርግጥ ‘ተራራው’ በሚያስፈራ መልክ የተመላለጠ ነው። ከቆመኩበት ብዙም ሳይርቅ ከዚህ መላጣ የምድር ቅጥ መሐል ከአካባቢዋ ተለይታ የለመለመች አንዲት የምትገርም ዛፍ አየሁ። ይኸቺን ዛፍ ቆርጫ ጉድጓዳ ቦታ ፈልጌ ሐመልማሏንም ገፍፌ በላዬ ላይ ደርቤ ለመተኛት አሰብኩና መጥረቢያዬን ሳነሳ፡

«ኡ! ኡ! ኡ!» የሚል ድምፅ ሰማሁ።

ድምፁ ከአየርና ከመሬት የሚመጣ የሚያደነቁር ክብደት ያለው ነው።

በድንጋጤ ድምፄ እየተንቀጠቀጠ፡

«ማ-ነው?» አልኩ።

«እኔ ነኝ» አለ ወፍራም ድምፅ። መጥረቢያዬን መሬት ጣልኩና፡

«ማነህ አንተ?» አልኩት

«ሴት ነኝ ‘አንቺ’ በለኝ» አለ ድምፁ።

«ሴት? ሴት ሆነሽ በወንድ ድምፅ?» አልኩት

«የራሴ ጉዳይ ነው። ለማንኛውም እየጉዳኸኝ ነው»

«ምን አደረኩ? ይኸቺን ዛፍ ቆርጫ ቅጠሎቿ ከብርድ እንዲጠልሉኝ ነበር። ለክፋት አይደለም» አልኩ። ፍርሐቴ ሊያፈነዳኝ ደርሶ።

«እሱን እኮ ነው የምልህ። ዙሪያህን ታያለህ? የተረፈ ዛፍ የለም። ተቆርጦ ተቆርጦ የቀረችዋ እስዋ ናት። አንተ ለአንድ ቀን ብርድ ወይ ለሁለት ቀን ብርድ ነው የምትጨነቀው። እኔ ግን ስንት አመቴ ነው ስለቃይ። ብርዱ፣ ውርጫ፣ ፀሐዩ፣ የሚወርደው ዝናብ እየሰረሰ። ራቁቴን እኩ ነኝ። ሴት በአገርህ ራቁቷን በጉዳና ላይ ትመላለሳለች? እ? እፍረቱስ። ታች ሜዳው ትንሽ ዛፍ ያለበት ወንዳ ወንድ ኮረብታ ዐይኖቼን በልጥጦ ሲያፈጥብኝ ይውላል። ምንተፍረቴን መሸፈኛ አንዲት ዛፍ ብትቀር እስዋን ልትቆርጣት ነው አይደለ። ክፋት፣ አቤት ክፋት.....»

«ማነሽ አንቺ?»

«ተራራዋ ነኝ»

«ተራራ መነጋገር ጀመረ?»

«ካወቁበት.....ምንም ነገር እንዳትቆርጥ ብቻ»

«እሺ አልቆርጥም.....በርድ የሌለበት ቦታ.....»

«የሌለበት ቦታ የለም:: ዝናብ ደ'ሞ ሁልቀን የሚጥልበት ቦታ ነው:: አየህ ከፍተኛ ቦታ ነው ይኼ:: ለመሆኑ ወደዚህ ቦታ ምን ጣለህ?»

«ከሰማይ ወረደ የተባለውን ፍርፍር ፍለጋ»

«አልወረደም:: ከሰማይ ወደቀ እንጂ አልወረደም»

«ለማንኛውም ይውደቅም፣ ይውረድም ፍርፍሩን እየፈለግሁ ነበር..... ተራራው ይነግርሃል ተብሎ ነበር»

«ይቻላል ግን ትንሽ ይከብዳል»

«እንዴት?»

«እንድነግርህ ከፈለግህ ይኼ የተራቆተው ሰውነቴን በዛፍ፣ በተክል ማልበስ አለብህ»

«እንዴት እችላለሁ?»

«የአንተ ምርጫ ነው»

«ስንት የዛፍ ችግኝ ያስፈልግ ይሆን?»

«እኔ እንጂ ብቻ በደንብ መሸፈን አለብህ:: ስትጨርስ እነግርሃለሁ:: አልችልም ካልክ.....ያንተው ምርጫ ነው» ያዛጋች መሰለኝ:: የተሰላችሁ ተራራ መሆን አለባት::

«እሱን ለማግኘት ነው የመጣሁት እና ልሞክር እንጂ ሌላ ምን አደርጋለሁ፣ አንዴ ጀምራለሁ» አልኳት:: በደስታ ይሁን በፌዝ በላቅ ፈነዳች:: ለማደሪያ የሚሆን ሞቅ ያለ ጉድጓዳ ቦታ ጠቆመችኝና እዚያ ሔጄ ተኛሁ:: ጥሩ እንቅልፍ ግን አልወሰደኝም:: ምክንያቱም አንድን ተራራ በዛፍ የመሸፈኑ ሥራ ራሱ ጭንቀት ስለሆነ:: ሊነጋ ሲል ደ'ሞ እስከ አጥንቴ ያራሰኝ ዝናብ ዘነበ:: አይቀርምና እኔም ተራራውን በችግኝ የመሸፈን ሥራዬን ጀመርኩ:: ሶስት ዐይነት ችግኞች ነበሩ:: የሾላ፣ የዘንባባ፣ የሙዝ:: ምን ያህል ጊዜ እንደወሰደብኝ ትዝ አይለኝም:: ፀሐይ ትወጣለች፣ ትገባለች:: ይዘንባል፣ ይጉርፋል፣ ይደርቃል:: ከብዙ ልፋትና ስቃይ በኋላ ተራራዋ አረንጓዴ በአረንጓዴ ሆነች:: አንዳንድ ያመለጠኝን ቦታ ተራራዋ እየመራችኝ በሐመልማል ደፈንኩላት:: አንድ ጠዋት ላይ ስነላ ዙሪያዬን በፍራፍሬ የተሞላ ደን አጋጠመኝ::

ተራራዋ የደስታ ሲቃ እየያዛት:

«በጣም ነው የማመሰግንህ:: በጣም:: ቃል እንደገባሁልህ

እነግርሃለሁ። ከሰማይ የወረደችው ፍርፍር የወደቀችው እዚህ ተራራ ላይ ነበር ግን አንድ ሌሊት ወደ የት እንደሄደች ሳይታወቅ ጠፋች። ስለ እስከ ከዚያ በኋላ ያውቃል የሚባለው እዚያ ጅረት አጠገብ የሚኖረው ዝሆን ነው። እሱን ጠይቀው» አለች።

«አንቺ አታውቂም የት እንዳለ?» አልኳት በንዴትና በመገረም።

«አላውቅም። ዝሆኑን ጠይቀው» አለች ድምፅዋን ዝቅ አድርጋ። ያፈረችም መሰለች። እንደተታለልሁ ገባች። ግን በሚቀጥለው ጊዜ ስዋዋል መጠንቀቅ እንዳለብኝ ወሰንኩ። ተበሳጭኜ ዝሆኑ ወደሚኖርበት ሔድኩ። ተራራዋንም በደንብ ሳልሰናበታት ሔድኩ።

ዝሆኑና ተጓዥ

ብዙም ሳልለፋ ዝሆኑን አገኘሁት። ወንዝ መሐል ቆሞ አካላቱን በውሐ ሲታጠብ፡

«አያ ዝሆን ተራራዋ ልካኝ አንተ ዘንድ ነበር የመጣሁት። ከሰማይ ስለወደቀው ፍርፍር ታውቃለህ አሉ!» አልኩት።

ሊያናግረኝ ኩራ። መሰለች። ሲተጣጠብ ቆይቶ የጠየቅሁትን እንዳልሰማ ሁሉ ከባሕሩ እየተጐተተ ወጣ። ከዚያ በቀስታ እጅግ በሚያስደነግጥ ድምፅ፡

«ምን ትፈልጋለህ?» አለች።

ፈራሁት። አፌ ተሳሰረና ዝም አልኩ።

«ተናገር እንጂ» አለ ኩንቢውን ወዲያና ወዲህ እያወዛወዘ።

እየተንቀጠቀጥኩ፡

«ከሰማይ ስለወረደው ፍርፍር ታውቃለህ አሉ» አልኩት።

«እናስ ምን ይጠበስ» አለች

«እሱን ለማግኘት ፈልጌ ነው.....ልትነግረኝ ትችላለህ?» አልኩት

«ፍርፍርን? እንዲህ በቀላሉ.....» አለ እየሳቀ። በኩንቢው ታላላቅ ጥርሶቹን እየዳሰሰና እየተዘናና።

«ምነው?»

«ለእኔ ውለታ ታደርግልኛለህ። ያኔ እነግርሃለሁ»

«ለአንተ ምን ላደርግልህ ትፈልጋለህ?» አልኩት

«የረባ እህል ከበላሁ አርባ አመቴ ነው። እዚያ ተራራ ላይ የተተከለው ሙዝና ፍራፍሬ አለ አይደለም። ዛፎቹን እየቆረጥክ

ታበላኛለህ። ስጠግብ እነግርሃለሁ» አለኝ።

«እሱማ አይሆንም ተራራዋ ራቁቷን ትሆናለች» አልኩት።

«ስለእሱ ግድ የለኝም። እኔ እስከጠግብ ታበላኛለህ። ከዚያ እነግርሃለሁ ካልፈለግህ ተወው። ገላዬን የምታጠብቡትን ጊዜ አታበላሽብኝ» አለኝ።

በጣም ግራ ተጋባሁ። ቀና ብዬ ወደ ተራራዋ አየሁ። የበሰለ ቆስጣ መስላለች። ተምታቶብኝ መወሰን አቅቶኝ ወንዙ ዳር ዓሣ እያጠመድኩና እየበላሁ ሁለት ቀን ቆየሁ። በመጨረሻ አማራጭ ስለሌለኝ ዝሆኑ ተጋድሞ የደረቀ ሳር የሚነጭበት ሔጄ የሰጠኝን ፈተና ተቀበልኩ። ሥራዬን በበነጋታው እንድጀምር ነገረኝ።

ምን ያህል ጊዜ እንደወሰደብኝ አላውቅም። ዝሆኑን እየቆረጥኩ ሳበላ እየቆረጥኩ ሳበላ። ዝሆኑም አይጠግብም። በዚህም ላይ የተራራዋን ልቅሶ አልቻልኩት። ጩኸቷ የሚያሳዝን ነበር።

«አሁን ወገቤ ተራቆተ» ትለኛለች።

«አሁን ጀርባዬን ፀሐይ መታው» ትለኛለች።

አንድ ዕለት ተራራዋ በሙሉ ተራቁታ አንዲት ዛፍ ብቻ ቀረች። ያቺ ዛፍ በመጀመሪያ ቀን ተራራዋ ዘንድ እንደመጣሁ በመጥረቢያዬ ቆርጬ ልጥላት የነበረችዋ ናት። ይኸቺን ቆርጬ ልጥላት ስል ዝሆኑ በዓለም ዙሪያ የሚሰማ ያህል በሚያደነቁር ድምፅ አገላና።

«ጠገብኩ!!» ብሎ ተናገረ። ደስ አለኝ። ታዲያ ግን ፍርፍሩ የት እንዳለ ሳይነግረኝ በኩንቢው ውሐ እየረጨ።

«እዚያ ሜዳ መሃል የምትኖር አንድ አሮጊት አለች እስከ ስለምታውቅ ጠይቃት» አለኝ። በሸቅሁ። እስከ አሁን እንደሠራጃቸው ሥራዎች ወይም ፈተናዎች የመሰለ ነገር የሚጠብቀኝ መሰለኝ። ከባዶው ግን ይሻላል። ዝሆኑ እንደነገረኝ ወደ አሮጊቷ ሔድኩ። የዝሆኑ ጨካኝነት ግን የሚመጠን አልነበረም። በሥነሥርዐቱ እንኳ አልተሰናበትኩትም።

ኩርሲና ተጓዥ

የተነገረኝ ሜዳ መሐል እንደ ደረሰኩ የተባሉት አሮጊት አንድ ሳጆ ደፍ ላይ ተቀምጠው ጥጥ ሲፈትሉ አገኝጓቸው። ሰላምታ ሰጠሁና የምፈልገውን ነገር ቀስ ብዬ ነገርኳቸው። ፈትላቸውን ትተው ከት ብለው ሳቁና።

«እንዲህ በቀላሉ! ስማ ልጄ ዕድሜዬ 30 ሲሆን ጀምሮ እዚህ ጌጆ ቤት ብቻዬን ነው የኖርኩት። የሚገርም ነው። እኔ

የምለብሰውን እሠራለሁ፤ የምበላውን አርሳለሁ፤ የምጠጣውን እቀዳለሁ። ብዙ ባል መጥቶ አልፈለግኳቸውም። ለምን እንደሆነ ታውቃለህ? አይግረምህና ለአንገቴና ለክንዴ የምፈልገው ጌጥ የወርቅ አንባር የብር አሸንክታብ አይደለም። የዝሆን ጥርስ ጌጥ ነው። እሱን ያመጣልኝ የፈለገውን ያገኛል። አንተ የምትፈልገው ከሰማይ የወደቀውን ፍርፍር ነው አይደል? የት እንዳለ አውቃለሁ» አሉኝ

አተኩራ ሳያቸው የማውቃቸው ሴትዮ ይመስሉኛል። ከትኩረቴ ስቀንስ እንግዳ ይሆኑብኛል።

«ለመሆኑ ከዚህ በፊት አውቅዎታለሁ?»

«እንዴት ብሎ። በምን በምን በኩል እቴ። የምታወራው ጠፋህ?»

«መስለኝ»

«መምሰሉስ ቢሆን። መምሰል እንዲሁ ይመጣል። እኔ የሌላ አገር ሰው። አንተ የሌላ አገር ሰው»

«የት ነበሩ?»

«ምን ያደርግልሃል? የዘመኑ ልጅ። የምታውቀኝ ከመሰለህ እንግዲህ ትተኸኝ ለምን መጣህ? አድራሻዬ የማይመረመር። አድራሻዬ ሚስጥር ነው። በመጣህበት መንገድ ከአንድ አዛውንት በስተቀር ሌላ የሰው ዘር አይተሃል?»

«ከዚህ ከእንግዳው ዓለም ሳይሆን ከነበርኩበት ማለቴ ነው»

«አንዳንድ ነገርህ ያዋቂ አንዳንድ ነገርህ የልጅ ነው»

«መስሎኝ ነው»

«'መስሎኝ የለም ጃል' ነው ያሉት? በመስሎኝ ነው አገርህን ለቀህ የወጣህ? በመስሎኝ ፍቅር አለ? በመስሎኝ እርሻ አለ? እኔ ሴትዮ መስዬህ ነው እንደ እንስት የምታናግረኝ? ይብላኝላት»

«ምን ማለትዎ ነው ይብላኝላት»

«እናት ወይ ወዳጅ የለህም?»

«እንዴት?»

«በመስለኝ ከሆነ ተበድለዋል ማለቴ ነው። 'መስለኝ' ብሎ ነገር። ስሜ 'ኩርሲ' ይባላል። የመጀመሪያው ስሜ ሌላ ነው። ሰማይ ቤት ስትገባ አዲስ ስም ይወጣልሃል። ወደ ምድር ነገር አልሆን ብሎ ከተመለስክም ልክ እንደኔው ሰማይ ቤት የተሰጠህ ስም ይረጋል። ስምህ ሲለወጥ ያውቁህ የነበሩትን አታውቅም፤ ታውቃቸው የነበሩት አያውቁህም። አሁን ይኼ የተወለድኩበት፤ ያደግሁበትና የሞትኩበት አገር ይሁን አላውቅም። አየህ? ምናልባት መልክ መመሳሰል

መመሳሰልማ የኩሽ ልጆች ተረግመው የለ ቢያንስ በመርገም ይመሳሰላሉ»

«ስም እኮ እያሰብኩ ነው ግን ሊመጣልኝ አልቻለም»

«የመሰለኝ ነገር። ይኼዋ ይኼዋ አገር ሲናፍቅህና ብቸኛ ስትሆን የሚያጋጥምህ ሰው ሁሉ፣ ፊቱ ሁሉ ትተኸው የመጣኸውን አገር ሰው ፊት ይመስላል። እውነት። እኔ ሰማይ ቤት በመጀመሪያ ገብሬልን ሳየው የልጅነት ወዳጄን መስሎኝ ነበር። ጠይምነቱ አነጋገሩ ምኑ ምኑ አልጠይቀው እንግዲህ። ከቁጡ መልዓክ ጋር ነገር አልሳሳብም»

«ኸረ እባክዎ»

«እንክት አድርጎ መሰለኝ»

«እና ገነት የገቡ ጊዜ አዲስ ስም?.....»

«አዲስ ሕይወትም በለው ታሪኬ ከጠፋኝ። ምን ማለት ነው እንደገና በስተርጅና የዞረበት ጎረምሳ መንገድ መሪ ስሆን? በነገራችን ላይ ገነት ራሱ ውስጥ አልገባሁም። እናስተውል። እዚያ ማን ያደርሰኛል ስታስበው። ስም ባጣለት ነው እንዲያ ያልኩህ። እንግዲህ ለግርድና በስደት ነው የኼድኩት እሱ ሳይገባህ አይቀርም። እንደው ብልሃቱ ተለየ እንጂ። እስኪ የሰው ነፍስ አጥፍቶ እንደገና ጠልፎ ጉድ። እንዳልኩህ ገነትን ማን ያሳየናል እቴ። እዚያው የለመዱ መላዕክት ይንፈላሰሱበት እንጂ። እዚያው ቅርብ ነው። እንዲህ በእግዜር ማድ ቤት መስኮት ወደ ታች ካየህ ምን የመሰለ ገሙጎፋን የመሰለ መሬት ታያለህ። ውሸቴን መሰለህ? ወንዝ ታያለህ ምን የመሰለ። ወንዙስ ዓባይ ምን አለው? እዛ አቁመው ሲያቁለጨልጩ። ትንሽ ቀን ለሞራል ውሰዱን ብል እንኳን አንደበታችን አልገናኝ አለ»

«አልመለሱልኝም ጥያቄዬን»

«አውቅሽ ነበር?»

«እሱንማ ረሳነው»

«ምን ጉዳይ ላይ ቆመን ነበር?»

«ስለ ዝሆኑ ጥርስ»

«አዎ እቴ ጃጀሁ መሰለኝ። ልበ ቢስ እኮ ሆንኩ»

«ኸረ ደኸና ነዎት»

«አይ አትደልለኝ ጉዳይህን እንጨርስ ይልቅ»

«የዝሆን ጥርሱን ሳመጣ። ባመጣ ወደ ሌላ ሰው አይመሩኝም?» ከድሮ ስህተቴ መማሪ ነው ቢዘገይም መሞከር ይሻላል።

«እሱ እንደሁኔታው ነው»

«እየማ እትዬ ብዙ ለፋሁ። ብዙ። ሰው በነፍሱና በሥጋው የሚችለውን ነው ያደረጉት። እዘኑልኝ»

«ሐዘን?»

«አዎ። የሴት ልብ ይራራል»

«ሞኝህን ፈልግ። እኔን የገደለኝ ማነው?»

«የገደለኝ?»

«አዎ። ሞቼ ነበር»

«ሞተው ተነሱ?»

«አዎ.....እኔን በመርዝ የገደለችኝ የራሴ እህት ናት»

«የራስዎ እህት?»

«አዎ.....ለቁም ነገር አይደለም በጥርሴ ጉራማይሌ ቀንታ»

«በጥርስዎ ጉራማይሌ.....ይገርማል»

«አይገርምም። ያሳዝናል»

«አዎ ያሳዝናል። ታዲያ እንዴት ከሞት ተነሱ?»

«እሱ ውስጥ አያገባህም። ፍርፍርህ የት እንዳለ ካወቅህ አይበቃህም?»

«ይቅርታ እሺ። የሚያገባኝ መስለኝ ነው»

«አያገባህም። እዚያ ወንዝ ውስጥ የሚኖር ትልቅ ዝሆን፣ ባለትልቅ ጥርስ አለ እሱን ገድለህም ይሁን የፈለከውን አድርገህ ጥርሱን አምጣ» ብለው ከእኔ ጋር ለማውራት ሲሉ ያቆሙትን የፈትል ሥራ ቀጠሉ።

«እንዴ እሱን ዝሆንማ አብልቼ አጥግቤ መምጣቴ ነው እንዴት?.....»

«አያገባኝም» አሉ። አጠገባቸው ቆሜ ያኔውኑ ረሱኝ። ሊያወሩኝ እንዳልፈለጉ ሁሉ የፈትል ዕቃቸውን ሰብስበው ቤታቸው ውስጥ ገቡ። እህል ውሐ እንድቀምስ እንኳን አልጠየቁኝም።

ወደ ወንዙ ተመለስኩ። ዳገት ቢጤ ላይ ተቀምጬ ወንዙ ውስጥ በእርካታ እየተገላበጠ የሚተጣጠበውን ዝሆን ሳይ ልገድለው አልፈለኩም። መግደል ግን አለብኝ። ባልገለው እንኳን አፍዝዜ ጥርሱን ቆርጫ መውሰድ አለብኝ። የሚገርመው በሕይወቴ እንኳን ዝሆን የማርያም ፈረስ ገድዬ አለማወቁ ነው። ዝሆን ደ'ሞ ጠንካራ፣ ትልቅና ሐይለኛ እንስሳ ነው። ተሸክሜው በምዞረው ትንሽ ጦርና መጥረቢያ ዝሆን መግደል ቀርቶ ጥሩ አድርጌ እንኳን ማቆሰል

አልችልም። ጥርሱን ከዚህ አውሬ ላይ እንዴት መውሰድ እንደሚገባኝ ሳሳሳሰል ብዙ ጊዜ አለፈ። ከመሐል አሮጊቷ ስለእህታቸው ያወሩኝ ነገር ትዝ አለኝ። መርዝ። ይኼ መርዝ ግን ነፍስ ማጥፋት የለበትም። ይኼ መርዝ በዝሆኑ ደም ስር ገብቶ ጥርሱን ስቆርጥበት እንዳይሰማኝ ማድረግ የሚችል ብቻ መሆን አለበት። በበነጋታው ለዚህ ፍላጎቴ የሚያገለግለኝን መርዝ ወንዝ ዳር ካገኝኋቸው ቅጠላ ቅጠሎች ከቀመምኩ፣ ይኼንንም መርዝ ለመወርወር የሚረዳኝን ቀስትና ደጋን ከሠራሁ በኋላ ዝሆኑ ወደሚተጣጠብባት ወጣሁ። ፀሐይ ስታዘቀዝቅ ዝሆኑ እየፈነጨ፣ እየቦረቀ ውሐ ውስጥ ለመግባት ሲመጣ ቁጥቋጦ መሐል ሆኜ ቀስቴን አነጣጥሬ ወረወርኩ። ዝሆኑ ፍጫውን አቁሞ ተደናግጦ ቆመ። በሰውነቱ ውስጥ አደጋ እንደገባበት አውቆ እቆመበት እየተወራጨ በኩንቢው መርዝ የተቀባችውን ቀስት ጌትቶ አወጣ። ግን መዳኛ ጊዜ አልነበረውም። እቆመበት ሰውነቱ እየደከመ፣ እየዛለ ቀስ ብሎ ተገነደሰ። እንደሚያናውዝም ዐይኖቼን ከደነ። እኔም ከተደበቀሁበት ወጣሁና ሁለቱንም ጥርሶቼን በመጥረቢያ ቆርጬ በፍጥነት ወደ አሮጊቷ ሔድኩ። እሳቸው ከጌጆአቸው ወጥተው ሲፈትሉ አገኝኋቸው። የዝሆኑን ጥርስ ፊት ለፊታቸው ጥዬ የፍርፍርን ቦታ እንዲነግሩኝ ስጠይቃቸው። ሳቅ አሉ።

«ምን አሳቅዎት?»

«የዚህ ዐይነት ጥርስ ያላቸው ብዙ ዝሆኖች አሉ» አሉኝ።

«እና?»

«ማረጋገጫ እፈልጋለሁ»

«ነጭናጫ የሆኑ አይመስልዎትም?.....» መናገሬን ሳልጨርስ ከወንዙ አቅጣጫ፡

«ጥርሴ! ወይኔ ጥርሴ! ወይኔ ጥርሴ! ተዘረፍኩ» የሚል ድምፅ ሰማሁ።

አሮጊቷ እየሳቁ፡

«ልክ ነው። የዚያ ዝሆን ጥርስ ነው። ስለ ፍርፍርህ ማወቅ ትፈልጋለህ?» አሉኝ።

«ታዲያ ለምን ይሔን ሁሉ መከፋ ዘለቅሁ»

«እዚያ ተራራ ትሔዳለህ»

«እዚያማ ነበርኩ»

«እኩ እዚያ ትሔዳለህ»

«እትዬ ለፍልስፍና አልመጣሁም»

«የምትፈልገውን ለማወቅ በመጀመሪያ የሌለህንና ያለህን ማወቅ

አለብህ»

«ልሰበክ አይደለም እትዬ። ከሰማይ የወረደውን ፍርፍር ነው የምፈልገው»

«እውነቱን ልንገርህ ልፋትህ ሁሉ ፋይዳ የለውም»

«እሱ የራሴ ጉዳይ ነው»

«ስለፍርፍሩ በደንብ ስለማውቅ ነው»

«እውነት?» አልኩ በመጊገት

«አዎ!»

«ይጣፍጣል?»

«ሠራሁት እንጂ አልቀመስኩትም። ለምን መሰለህ እግዜር የገደለኝ? ፍርፍር ሊያሠራኝ.....ሥሪ የተባልኩትን ፍርፍር ሳበላሽበት ጊዜ ወደ ምድር መለሰኝ»

«ይገርማል»

«ያበሽቃል እንጂ። እኔን ለመግደል የእህቴን ልብ አነሳሳብኝ። ቅናቷን ምቀኝነቷን ተጠቀመ»

«እና»

«ተበላጭኜ ነበር። ሰማይ ቤት ስደርስ ገረድ ሁኒኝ አለኝ። ገረድ? እኔ እቴ»

«ታዲያስ። ምን አለበት። ሰማይ ቤት»

«ቢሆንም ባይሆንም እሱን ማን ታግሎ ይችላል። ነጭናጫ ቢጤ ነው። የትዕዛዙ መብዛት»

«ምን ይመስላል ሰማይ ቤት?»

«ምን ይመስላል? ያው እንደዚህ እንደምድሩ ነዋ»

«እንዴት እንደ ምድሩ?»

«ይርብሃል፣ ትበላለህ፣ ይጠማሃል፣ ትጠጣለህ። ለመብላት፣ ለመጠጣት ትሠራለህ። የሚለየው ነገር ቢኖር ደምወዝህን የሚከፍልህ እግዚአብሔር ነው። ያውም በማርትሬዝ። አንዳንዴ በአሞሌ። ገበያ አለ። ጉልት አለ»

«ሌላ ቦታ ነው መሰል የኼዱት»

«አይ ተወኝ። እግዜር ጠፋኝ?»

«ምን ይመስላል?»

«በል ስለእኔ አትናገሩ ይላል። ጉድ እንዳይፈላብኝ። እራሴው

ወሬ ጀምሮ እራሴው ወጥመድ ልገባ»

(.....)

«ሥሪ ተብዬ ማድቤት ገባሁ። የማድቤቱ ስፋት ወላይታን ያክላል ምን አለፋሁ። አንድ ቀን ሙሉ ያስኬዳል አሉ በሰው እግር። መላዕክት እንኳን እየበረሩ ከዳር እዳር በደቂቃ ይደርሳሉ። እዛ ያለው የእኔ ቢጤ ሰው እንዲሁ እግር ብቻ ነው ያለው። የሚገርምህ እዚያ ማድቤት ቅመም የለም። እኔ የለመድኩት የፍርፍር አሠራር በቃሪያ ነው። እንግዲህ ቃሪያውን በቁመቱ ትቆርጠውና የተነጠረ ቅቤ ውስጥ በተጠበሰ ቋንጣ ትሰንገዋለህ። ታዲያ የተሰነገውን ቃሪያ አንዲት ቅመም አለች ሳታበዛ በእስዋ ትለውሰውና ለስ ባለ እሳት ታስመታዋለህ። እንግዲህ ይኸቺ ቅመም የቃሪያውን ስንጥቅ መድፈን ብቻ ሳይሆን ጣዕሙን ልዩ ታደርገዋለች። ጣዕሙን ብቻ ሳይሆን ቃሪያውን ስትነካው እጅህን፣ ጣቶችህን ይይዝሃል። ስትነክሰው የተለየ ነው። ቃሪያውን ሰንጌ እንግዲህ እቆራርጥና በሠርገኛ የጤፍ እንጀራ በለውዝ ዘይት በርበሬውን በዛ አድርጌ እሠራዋለሁ። ታዲያ ያ ቅመም ቢፈለግ፣ ቢፈለግ.....የት ይገኝ። ማርና ወተት ሞልቶአል። ቅመም የት ይገኝ። የማዕድ ቤቱን ሀላፊ መልአክ ብጠይቀው አፍሮ 'ባገኘሽው ሥሪ' አለኝ። ተመልአክ አትላከፍ፣ እኔይቱ ይሔን ነበር የምፈለገው። ሠራሁ ፍርፍሬን። የሚቀመሰው እንግዲህ ጠዋት ነው። የምግብ መብያው አዳራሽ ተከፈተ። ትዕንግርት ነው አቦ። ትዕንግርት። እሱን ቦታ ብታየው ምድር ላይ ስትኖር ክፋት አትሰራም። የምለው ዕድሜያችን አሥር፣ አሥራ ሁለት ሲደርስ ጉብኝት ብለው እዚያ አድርሰው ቢመልሱን በቀረው ዕድሜያችን ክፋት አንሠራም ነበር። እህቴ እንኳን እንደዚያ አታደርገኝም ነበር። እየው እኔን የመሰለች ባለ በርሞሌ ልጃገረድ ስለሰማይና ስለምድር የምትተርክ አሮጊት ሆንኩ»

«የሚታመን አይደለም»

«ምኑ? የኔ ባለበርሞሌነት?»

«ኸረ አይደለም የሰማዩ ነገር»

«እንዴት ጉድ አመጣህ። የሚናገር ተራራ አላጋጠመህም? የሚናገር ዝሆን አላጋጠመህም? ሌላ ታምር ትፈልጋለህ? ጉድ ነው። ከሰነበቱ ቁላን እንቅፋት ይመታዋል አሉ»

«እንደሱ ማለቴ አይደለም»

«ምልክት ትፈልጋለህ? እንግዲህ ፍርፍሩን ለመቅመስ ፈጣሪ ከአጃቢዎቹ ጋር አዳራሹ ይገባል። ብርሐን ነው የሚመስለው። ከሚያጅቡት ጋር ተቀምጦ ትንሽ እንደጠበቁ ፍርፍሩን ይገፍላቸው ገባሁ። የፍርፍሩ ጠረን ድንቅ ነው። ድንቅ። የሚበላ ግን አይደለም።»

የተጠበቀውን ያህል ድንቅ አልነበረም። ፍርፍሩን ሲያይ ገብርኤል ቸኩሎ ይበላል። ቀማሽ ነውም ይባላል»

«ቀማሽ?»

«ታዲያስ። የፈጣሪን ቦታ ለመቀማት የሚፈልጉ አሉ። ስንቱ ሊመርዘው ይፈልግ መሰለህ። ድሮ ድሮ ዓለም ሲጀመር ሳጥናኤል ሞክሮ ነበር አሉ። ይታይህማ.....»

«እሺ»

«እንግዲህ ቅመሙ ስላልገባ ፍርፍሩን የሠራሁበት በርበሬ አልደከመም። አቃጠለዋል። እኔ ራሴ አልቀመስኩትም። በድንጋጤ እግሩን አንስቶ ወለሉን ሲመታ ሰማዩ ተሰበረአ። የተሰበረው በመብያው ጠረጴዛው ዳር በኩል ነው። እኔ ጠረጴዛው ዳር በሥርዐት እግሮቼን ገጥሜ እጆቼን ወደ ጓላዬ ሰብስቤ ቆሜያለሁ። ፍርፍሩ ያለው ጠረጴዛው ዳር ነው። ፍርፍሩን የያዘው ሳሐን እየተንሸራተተ በሰማዩ ስንጥቅ ሲወድቅ እኔንም አዳልጦኝ በዚያ ቀዳዳ ተከትዬው። ተንኩል ይመስላል። ከማይረባ ፍርፍሩ ጋር ገደል ትግባ ዐይነት.....»

(.....)

«ከዚያስ?»

«ከዚያ ፍርፍሩ ከነሳሐንዋ ፊት ፊቴ እኔ ጓላ ጓላዋን ተከታትለን ወደ መሬት»

«እንዴት ዳኑ?»

«ምን አውቃለሁ እቴ። ኩታዬ ይሆናላ። ኩታ ደርቤ ነበር። እሱ እንደ ከንፍ እያደረገው ፍጥነቴን ስለቀነሰልኝ ይሆናል። ፍርፍሩ ግን እንደ ጥንግ። ምን እንደ ጥንግ በራሪ ኩኩብ አይተሃል?.....»

«አዎ። በተረቱም እንደዚያ ነው የሰማሁት»

«አዬ ተረቱን ተወኝ.....እና ፍርፍሩ ፊት ለፊቴ ሲበር የተሠራበትን ቅባት ነፋስ እየመታ ወደ እኔ ያመጣዋል። ከጓላዋ አይደል ያለሁ። ታዲያ የለበስኩት ልብሴ ቅባት በቅባት። ቆይ ሳሳይህ» ብለው ከተቀመጡበት ተነሱና ጉጆአቸው ገቡ። ሲመለሱ የተጨባበጠ ኩታ በእጃቸው ይዘዋል። እኔ ፊት ለፊት ቆሙና የኩታውን ሁለት ጠርዞች በጠባብ ጎኑ በኩል ይዘው መሬት ላይ እያራገፉ፣ እያላቀቁ ዘረጉት። ኩታውን ድምቅ ቅላት ሸፍኖታል።

«መረቅ መሆኑን ካላመንክ አሸተው.....»

«ኸረ አምናለሁ»

«አንዳንዴ ተንኩለኛ ወንድ የወር አበባዬ ሊመስለው ይችላል። ተንኩለኛ አትመስለኝም»

«በፍፁም፡፡ አምናለሁ»

«ቢሆንም አሸተው.....»

እያፈርኩ ከተቀመጥኩት ተነስቼ ኩታው ዳር ተንበረከኩ፡፡ ጌንበስ ብዬ የመረጥኩትን ሰፋ ያለ ጠብታ ማግ አድርጌ ሳሸት ጭንቅላቴ ዞር አለ፡፡ ፍርፍር ፍርፍር ይሸታል፡፡ ቀና ስል፡፡ ሴትየዋ አጠገቤ የሉም፡፡ ደንግጩ ወደ መሬት ሳይ ኩታው የለም፡፡

ዙሪያዬን ተደናግጬ ሳይ ያቺ አረንጓዴ አልብሼ እንደገና የገፈፍኳት ተራራ ሳይ ነው ያለሁት፡፡ አጠገቤም ልቆርጣት የነበረችው ዛፍ አለች፡፡ ከድንጋጤዬ ሳልረጋጋ ተራራዋ ተናገረች.....

«አንተ ምስጋና ቢስ ተመልሰህ መጣህ?» አለችኝ በወንዳወንድ ድምፅዋ፡፡

«ምን ላድርግ?» አልኩ እየተደነባበርኩ፡፡ ምን እንደምናገር አላውቅም፡፡ ባውቅም ትርጉም አጣሁ፡፡

«አለማፈርህ፡፡ ደ'ሞ ብለህ ብለህ አባላዘሬን ታሸታለህ? ያቺ ዛፍ ምኔን እንደ ጋረደች ታውቅ የለም?» አለች

«ኸረ እኔ እንጃ፡፡ ኩታ ሳሸት ነበር፡፡ ቀና ስል አንቺ ጋ ነኝ»

«አሮጊቷ ጋ ነበርክ እ?»

«እንዴት አወቅሽ? ሴራ ነው እንዴ? የሽማግሌው፣ ያንቺ፣ የዝሆኑ፣ ያሮጊቷ»

«የእኛ አይደለም፡፡ የዕድልህ ሴራ ነው፡፡ ዕድለ ቢስ»

«አይመስለኝም፡፡ ማንም ያልቀመሰውን ፍርፍር ልቀምስ እኩ ነው»

ተራራዋ ከት ብላ ሳቀች፡፡

«በል አንጨቃጨቅ፡፡ በስተግራህ ስንጥቅ ይታይሃል፡፡ ትልቅ ስንጥቅ?»

«አዎ»

ለመሔድ ልነሳ ስል አስቆመችኝ፡፡

«ቆይ ቆይ፡፡ ከመግባትህ በፊት መዘመር አለብህ»

«ምን ልዘምር?.....ለምን ያስፈልጋል?» የጅል ሥራ መሰለኝ፡፡

«ስለአሊባባና ስለአርባ ሌቦች አላነበብክም፣ አልሰማህም? እኔም ደ'ሞ ሲያማልሉኝ ነው የምወደው»

«ሰምቼአለሁኝ፡፡ በአሊባባ ግን መማለል ምን አመጣው..... ተራራ

ምኑ ይማልላል»

«አያገባህም፡፡ እነ አሊባባ የተዘጋ የዋሻ በር ሲከፍቱ ምን ይላሉ?»

«ረሳሁት.....»

«እንደ እነሱ በል ማለቴ ሳይሆን ሌላ ሌላ»

«ማሰብ አልችልም»

«ከርፋፋ ነህ፡፡ ትንሽ ግጥም ገጥመህ፤ ትንሽ ዜማ መፍጠር አቃተህ! ከርፋፋ፡፡ እኔ እረዳሃለሁ፡፡ እንዲህ በል፡

ይነሳል ስንን ስንን ይነሳል

ይታያል ፍርፍሯ ፍርፍሯ ይታያል፡፡

«አይገባኝም»

«በለው»

ይነሳል ስንን ስንን ይነሳል

ይታያል ፍርፍሯ ፍርፍሯ ይታያል፡፡

«ጥፋ፡፡ ይሔንን ለማንም አትነግርም»

«ምን ማለትሽ ነው?»

«ሚስጢር ነው.....የአንተና የእኔ ሚስጢር.....በል እንደገና በለው»

እንደገና የጠየቀችኝን አዜምኩ፡፡ የተራራዋ ስንጥቅ ቀስ እያለ ተከፈተ፡፡ በመጀመሪያ ጥቁር ከብ ቱቦ እየሁ፡፡ እየተከፈተ ሲሰፋ በተፈጠረው ቀዳዳ ከተራራዋ ስር የበሰለ ቲማቲም የመሰለ ቅላት ታየች፡፡ ወደዚህ ቅላትም የሚያስገባ ቁልቁል የተዘረጋ እንደ ስብ የነጣ ደረጃ ነበር፡፡ በድንጋጤና በመገረም አፌን ከፍቼ ቆምኩ፡፡

«ግባ» አለች ተራራዋ ድምፅዋን ዝቅ አድርጋ፡፡

ሹከሹከታ በሚመስል ድምፅ እያጀበችኝ ደረጃውን እየረገጥኩ ወደ ታች መውረድ ስጀምር በጠቅላላ ሰውነቴ ታላቅ የሚያስደስት ነገር ወረረኝ፡፡ እንዳሰብኩት ደረጃው ከነጭ ድንጋይ ወይ ከዕብነ በረድ የተሰራ ሳይሆን ብዙ ጥልቀት እንደሌለው በለጭ ሳር እንደተሸፈነ ረገረግ መሬት ነው፡፡ ከዚህም አስገራሚ ምንጣፍ የሚወጣውም ሙቀት ባቴ ድረስ ይሰማኛል፡፡ የሚጣፍጥ ሕልም ውስጥ እንዳለና እንደሚንሳፈፍም እያደረገኝ በቀስታ ደረጃውን መውረድ ጀመርኩ፡፡ ከመሐል እንደ ደረስኩ የተራራዋ ስንጥቅ ከኋላዬ በቀስታ ተዘጋ፡፡ እውስጥ ግን ብርሐን ነበር፡፡ ሐምራዊ ብርሃን ነው፡፡ የውስጡ ግድግዳ የቀይ ፅጌሬዳ ቀለም ባላቸው አረፋ በመሰሉ ነገሮች የተለበጠ ነው፡፡ ፊት ለፊቴ እዚያ አዳራሽ መሐል በትንሽ ሰገነት ላይ ትንሽ ብርሐን

አርፎባት የተቀመጠች ነጭ ሳሐን አየሁ። ልቤ እንደ ከበሮ እየመታ ተጠጋሁ። ወደ ሳሐንዋ ስቀርብ አዳራሹ በሚያቃጥል ሙቀት ተሞላ። ግድግዳውም ነፍስ እንዳለው ነገር መኮማተርና መዘርጋት ጀመረ። በማዕበል መሐል የምጓዝ መሰለኝ። ተጠግቼ ሳሐንዋ የያዘችውን ነገር አየሁ። ፍርፍር። ቅላቱ ጣዝማ ማር የሚመስል። ምናልባት የአዳራሹ ቀለም አወነጋገሮት ይሆናል። የእንጀራው ስብርባሪዎች በሳንቲ ሜትሮች እየተለኩ የተሰሩ ይመስላል። ከፍርፍሩ ጉብታ ላይ ከመሐል ሁለት የሚያብረቀርቁ የቃሪያ ስንጐች የስንጥቃቸው ሰንበር አምሮ የተሸነተረ እንደ መንታ አረንጓዴ ልዕልቶች ተኝተዋል። ፍርፍሩ የተቀመጠበት ሳሐን እንደ ወተት ነጭ ነው። የዚህም ሳሐን ክፈፍ በወርቅ ሐረግ የተጠለፈ ነው። ከውስጡም ብርሐን የሚወጣ ይመስላል። ፍርፍሩን ለመንካት፣ ነክቼም ለመቅመስ ፈለግሁ። አንጀቴ ከጉድባ ወደ ጉድባ እንደሚሸጋገር እባብ እውስጤ ሲርመሰመስ እሰማዋለሁ። ሆኖ እንደ አንበሳ ሲያገሳ እሰማዋለሁ። ሰመመን ውስጥ እንደገባ ሁሉ እጄን በቀስታ አንስቼ ፍርፍሩ ውስጥ ስነክር ልቤ በደስታ ተሰበረ። ዐይኖቼ እንደ ሐር በወፈረ ዕንባ ተጋረዱ። ዐይኖቼ እንደ ሐር በወፈረ ዕንባ ተጋረዱ። ጊዜም ሳይሰጠኝ ልቆጣጠረው የማልችል ዕንባ በጉንጮቼ ላይ ወረደ። በጣቶቼ የፍርፍሩን ሆድ ቆልፍዬ የምበላውን ያህል ሳነሳ ሰውነቴ ደከመ፣ እግሮቼ ረግበው ወደ መሬት ራሴን ስቼ መውረድ ጀመርኩ.....

መጨረሻና መጀመሪያ

ምን ያህል ጊዜ እንዳለፈ ትዝ አይለኝም። ሐሊናዬ እየዳኸ፣ እያዘገመ ወደዚህች እውነተኛዋ ዓለም ሲመለስ ይታወቀኛል። ዐይኖቼን ሳልገልጥ በጆሮዬ ያለገደብ የሚገቡትን ቃሎችና ድምፆች አዳምጣለሁ፡

«ሦስት ሳምንቱ አይሆንም ከተመለስ?»

«ይበልጣል ሽረ። ይኼው ነገ ወሩ»

«እውነት ከሰማይ የወረደ ፍርፍር አለ ብሎ ወሬውን አምኖ ነው የሔደው? ይገርማል»

«ምን እሱ ዕብድ እኩ ነው። ቢለመን ቢለመን እምቢ ብሎ»

«ለመሆኑ ባኖም አያውቅ? ለአንዲት ሰዓት?»

«ሰዓት? ለደቂቃም አላደረገው.....የጋሼ ብርሐኔን እርሻ ዘልቆ ሬሳ መስሎ አየሁት። ይኸቺ የልጆችን ጉግስ መጫወቻ ሜዳ ገና ሳያልፍ በቁሙ በአፍንጫው ወደቀ። እያየሁት። አኩ ብዬ ወጣሁ። የእትዬ ማናቸው እባክሽ የእሳቸው ሞሳ ዓመት ያልሞላው አፈር እየበላ ይጫወታል እሱ ላይ ወድቆ የሰው ልጅ ሊገልብኝ። ልጁንም

እግዜር አወጣው። ለሦስት ተረዳድተን ተሸክመን አስገባነው። ቀና ብሎ ውሐ ይጠጣል። ይተነፍሳል። ግን እዚህ የለም። ልቡን ነስቶታል። ትናንት ቀና ብሎ 'ራቴን ፍርፍር ሥራልኝ' አለኝ። እንዲህ ብሎ ተኛ። ብጠራው፣ ብጠራው እየጠበቅሁ ነው እዚህ። ቢነሳ። እንዳይሞትብኝ። አስቸጋሪ ወንድ ከማግባት ጋለሞታ ሆኖ መቅረት ይሻላል። አይመስልሽም? በእውነት። ልቤ ደ'ሞ አስቸጋሪ ወንድ ይወዳል»

እንደገና ተመልሼ ጥልቅ ሰመመን ውስጥ ገባሁ። ሕልም የሌለበት፣ ቅዠት የሌለበት። ጉድጓድ ነገር። የሚመች የሞቀ ጉድጓድ ነገር። የጉድጓዱ ግድግዳ በሚሞቅ ብርድልብስ እንደ ተለበጠ ሁሉ። እራሴን ተኝቼ አየዋለሁ። እንደ ሽል እግሮቼን እስከደረቴ አጥፌ.....አገጩ ጉልበቶቼ መሐል ገብቶ። ራቁቴን። የጌጌ አጥንት ከብብቴ እስከ ወገቤ ይቆጠራል። ጀርባዬ እንደታጠበ ሁሉ ንፁሕ ብቻ ሳይሆን ቅባት እንደተቀባ ሁሉ ያንፀባርቃል። አፌ ውስጥ የግራ እጄን አውራ ጣት ከትቻለሁ። ጉንጮቼ ይነቃነቃሉ። የማየው ሕልም የመሰለ ነገር ይሔ ብቻ ነው። አቅጣጫው እንኳን አይለወጥም። ሕልሜን የሚቀዳው ካሜራ አንድ ቦታ የተተከለ ይመስላል። እንደገና እዘረጋና፣ እንጠራራና ሲጀመር ወደ ነበርኩበት የአስተኛኝት ቅርፅ እመለሳለሁ። ጉልበቶቼ ደረቴ ድረስ ይመጣሉ። በምራቄ የራሰውን አውራጣት መልሼ አፌ ውስጥ አስገባለሁ.....ዐይኖቼንም ሳልገልጥ። የውስጥ እግሮቼ አልጫ ይመስላሉ። ዐይኖቼ ትላልቅ ኳሶች ይመስላሉ። እንዳንዴ የሕልሜ ካሜራ ቀረብ ይልና የከንፈሮቼን ከፍተኛ ንቅናቄ ያሳየኛል። ወደ ደረቴ ወረድ ይልና በነፍስ ያሉ ሳንባዎቼ ከደረቴ አጥንቶች ስር ሲነቃነቁ እመለከታለሁ። ከንዴ በስስ ፀጉር ተሸፍኖአል። የምን ፀጉር ነው? እላለሁ። እንደገና ጉድጓዱ ይጨልምና የተጋደመው ሰውነቴ ከዐይኖቼ ይጋረዳል። በቀስታ ይሰወራል። ይሰወርና ከዚያ መባኘን እጀምራለሁ። ሰባንን የባለቤቴን ድምፅ እሰማለሁ። ብዙ ቀን ያለፈ ይመስለኛል። ከእጆቼና ከእግሮቼ ግዕሙን ብዙ ጊዜ አልጋ ሳይ እንዳሳለፍኩ ይገባኛል።

«አልተነሳም አንቺ?»

«አልተነሳም»

«ሐኪም ጠራሽ?»

«ሐኪም አልገባው.....የሚያውቀው ነገር የለም»

«መድሐኒተኛም ቢሆን ፈልጊ.....የአገር ባሕል ጥፋ ነው»

«አድርጌ ነበር ያ ማነው እቴ ወዲያ ቀበሌ ያለው ደብተራ እዚህ መጥቶ የጀበራን ወንዝ ሲሻገር ጋኔን አይታው ነው.....»

«ተይኝ የእሱ ጋኔን አያልቅ.....»

«ይሆናል እኩ»

«ብዙ ነው ያለው። ሲሸና አይታው በፊኛው ገብታ ነው አይለኝ መሰለሽ»

«ጉድሽ ፈላክ»

«የምን ጉድ?»

«ልጅ ስትፈልገህ ሳይሆንልሽ ነው»

«አንቺ እቴ። ጤና ይሁንልኝ እሱ»

«አትሰለቺም?»

«ምነው እህቴ ሆነሽ ቢመከር ቢመከር ደኸና ደኸና ነገር እንጂ.....»

«እረ ስቀልድ ነው እቴ.....»

«ተቀለደ እቴ»

«ደ'ሞ እሱ ከሔደ ጀምሮ ቀልድ አልገባሽ አለ»

«ቀልዴም ጭንቀቴም እሱ ነው»

«ምን አየሽበት? ትቶሽ ስንት ዓመት ጠፍቶ አልመጣም?»

«ይሒዳ። ወንድነት እኩ ነው። ማንም ያልቻለውን ጣጣ ነው አሸንፎ የመጣው»

«የጀበራን ጋኔን ነው ያልቻላታ.....ሃ! ሃ! ሃ!»

«በይ ተይኝ። ማን ላከሽ እቴ ዛሬ ደ'ሞ ሰከርሽ እንዴ?»

«ገብርኤልን ጠጥቼ ነው እኩ የምመጣው»

«እንዲያ አትይኝም ነበር። እንዲገባኝ»

«አትዬ ጉጌ አኩርፈውሻል»

«ያኩርፉ። ገብርኤል አያኩርፈኝ እንጂ። እሱ ደ'ሞ ይገባዋል። በሽተኛ ትቼ ልምጣ እንዴ? ማነው ባለተራ ደ'ሞ»

«እኔ.....እቤቴ አስገብቼው መጣሁ ጥዋውን። መጥተሽ ቅመሺ ለአንቺ አስቀምጫለሁ»

«አልቻልም»

«ምነው? አላበዛሽውም። ሰው ጠይቂ እንጂ። በሽተኛውን የሚጠብቅ አይጠፋም»

«አይሆንም። ሲባንን መጀመሪያ እንዲያይ የሚፈልገው እኔን

ነው። ዐይኖቼ አያምሩም ተከድነው?»

«በይ ያንቺ ነገር። ልጃገረድ ልትሆኒ ነው ተመልሰሽ»

«ለእሱ? ብሆንሰ»

«እኔን ማስቀናትሽ ነው?»

«አንዴት እንዴት?...ሕረ እባክሽ ተይ። ነገሩን ያመጣሽ አንቺ። ወሬውን ቀጠልኩበት እንጂ»

«እኔ ልጠብቅልሽ»

«በፍፁም። ድንገት ባኖ 'ውሐ ስጪኝ' ቢል።

«እኔ እሰጠዋለኝ»

«አይ አይ። በፍፁም። ከእኔ እጅ ነው የሚጠጣው»

«አብደሻል አንቺ»

«አይ እንግዲህ»

«አባባ እውነቱን ነው»

«ምኑን ነው እውነቱን?»

«እስዋ ጠኔኛ አይደለችም የሚልሽ»

«ምን ያውቃል። ሲቀልድም ነው። ጤነኛው ማነው? አንቺ?»

«መሆኑ ነዋ»

«በምንሽ ጤነኛ ሆንሽ?»

«በሁለመናዬ»

«አንቺ እኔን እንደዛ.....»

«ቆማጣን ቆማጣ ካላሉት.....»

«ባልሽ ጀነዲን ማስደሰት አቅቶሽ ከመንደር ሴቶች ጋር አይደል በየባረቱ ሲንደባለል የሚውለው፡

የአያ ብረት ሱሪ ምነው ጀነደደ

በባረት በሚዳ ሥጋ እየጉረደ

የተባለው ለእኔ ነዋ»

«ከሰማይ የወረደ ፍርፍር ፍለጋና የመንደር ሴት ምን ላገናኛቸው? የማይሆን ከሚያደርግ ጅል ይሻላል»

«ያው ነው። ያ የእግዜር ሥራ ይሔም የእግዜር ሥራ»

«ተይኝ እባክሽ»

«ምኑን ተውኩሽ አንቺው ታመጪው.....»

«ቢሆንም ባሌ አይለቀኝም፣ ትቶኝ አይሄድም ያውም አንዳንቺ ብወቀርማ ባሪያዬ ይኾን ነበር»

«ብትወቀሪ፣ ብትሸነሸኚ.....እኔን በጉራማይሌዬ አይደለም እሱ የወደደኝ»

«በምንሽ ነው? ሌላ ነገርሽ ከማን በልጦ ነው?»

«ምን ያረግልሻል? ሴት ነሽ ብነግርሽ»

«ከቴም:: ፈርተሽ ነዋ በሌላ ወንድ የማታስሞክሪው:: ወጣ በይ እስኪ አንድ ቀን ፈሪዬ:: የእኔ ፈሪ»

«ለምን እቴ:: ኩንስንሴን ለኩንስንስ ወንድ»

«ከቴም ኩንስንስ»

«እኔ ነኝ የማውቀው አንቺ»

«አፍ አወጣሽ እውነት:: ወንድ ጠፍቶ እኩ ነው ይኼን ሁሉ ዘመን?»

«አዎ አንድ ወንድ ነበር እሱ ጠፋ»

«አዬ ጉዴ:: አላየና ወንድ»

«ዞር ብለው የሚያሙሽን ሁሉ ቆጥረሽ ነው»

«እኔን እቴ:: ባሌን እኩል ነው የምበቀለው»

«አልሰማሽ እቴ»

«አንቺው የፈጠርሽው»

«እኔ እቴ ሲያልፍም አይነካኝ

አናጢ አልፈልግም ቤቴን እሠራለሁ

ለተመቻቸ በር እሷን አስገባለሁ

የተባልኩ እኔ ነኝ?»

«በይ ተይ.....አንቺ በምቀኝነትሽ.....»

«አንቺው ተይ.....በየትም እየወደቅሽ ማላገጫ የሆነሽው:: እኔ ማክዳ ልጅቷ አይወጣኝም:: ሰውነቴን እኔ ግብረ ውሐ ሰወጣና እሱ ብቻ»

«ልትሞለኩሺ ነው ቢሞትብሽ?»

«አይሞትም:: ማስደንገጥሽ ነው? በስመአብ እቴ:: ነገርኩሽ እኩ ቁርጤን:: ደስ ሲልሽ እኩ ይሰማል:: እዚህ ልብ ውስጥ:: ሌላው

ትርፍ ነው። አጊጉል መርጠብ ነው»

«ቂሌ። ልጅነትሽ.....»

«ተይኝ እቴ። እህት ስትሆኒ እኔን መምከር ነበረብሽ እንጂ እንደ ባዕድ እንደዚህ ክፉ ክፉውን ማሰብ አልነበረብሽም። ባዕድ እንኳን አያሰብም። ጉራማይሌዬ የሚያስቀና አይደለም። ፈሪ ሆነሽ አልፈለግሽም እንጂ መነቀስ የከለከልሽ የለም። ዕድሜሽ ደ'ሞ ከእኔ ልጅ ነሽ። ብዙ ብዙ ይቀርሻል። ዘለሽ ግን.....ጉድ ነው»

«በመጥፎ አትተርጉሚው»

«ምን እተረጉመዋለሁ። ያልሺኝ እኩ ነው። ተርጉመሽ እኩ ጨርሰሽው ነው የምትነግሪኝ። ዳር ዳር እንኳን እያልሽ አልተናገርሽም። እቅጭዋን ክፋት ነው የምትናገሪያት.....እኔ አልተረጉምኩም»

«በቃ ተይው። ያልሽኝን እረሳለሁ። ያልኩሽን እርሺው»

«እሱማ ምን ይደረጋል። ይረሳል እንጂ»

«እና ጠበሉ.....»

«እሱን ትቼው የትም አልሔድ»

«በይ እንግዲህ.....የወሩ ገብርኤል ትመጪያለሽ»

ድምፃቸው እየሸሸኝና እየደበዘዘ ተመልሼ ሰመመኔ ገባሁ። የሕልሜ ካሜራ እነበረበት እንደቆመ ነው። አሁን ግን በጀርባዬ ተንጋልዬ ነው የተኛሁት። እጆቼ ግራና ቀኝ ተዘርግተዋል። እግሮቼም ግራና ቀኝ ተከፍተዋል። ብልቴ የሕፃን ልጅ ትመስላለች። ፀጉር የሚባል የለኝም። ውሐ እንደ ፈሰሰበት ሁሉ ሰውነቴ ያንፀባርቃል። እጆቼን እየጨበጥኩ እዘረጋለሁ። ፊቴ ሲለዋወጥ አየዋለሁ። እያረጀ ይሔዳል። ፊቴ በዚያም ይሸፈናል። እንደገና ዚሙ እንደ ደረቀ ሳር ረገፎ ገዜ ነባር መልኩን ይይዛል። ዚማሙን ፊት የማውቀው መሰለኝ። ለማስታወስ ሞከርኩ አልቻልኩም። ተጨነቅሁ። ምን እንዳስጨነቀኝም አላውቅ። ከዚህ ውጥረት ለማምለጥ ነው መሰል ባንኔ ልወጣ እሞክራለሁ። ዐይኖቼ ተገልጠው ሊመጥኑት የማይችል ብርሐን ፈሰሰባቸውና ተመልሰው ተከደኑ። ጀሮዎቼ ተከፈቱ.....

«እስከአሁን አልተነሳም?» አለ የማውቀው የአጉቴ ድምፅ

«ምን ይነሳል»

«ዝም ብለሽ ነው የምትለፈው እኩ አልኩሽ»

«ልልፋ.....ልልፋ»

«ምነው ማክዳ የቂል ሥራ ትሰራያለሽ?»

«ባሌን መውደዴ? በችግሩ ጊዜ መቸገሬ ምኑ ነው ቂልነት እቴ። ክርስቲያንም አይደለህ?»

«ኸረ እንደዚያ ማለቴ አይደል.....ማመዛዘን ያስፈልጋል ማለቴ ነው»

«ማመዛዘን? ሳመዛዘነውማ ከሚወዱት ጋር አብረው ነው አየህ። በችግሩም፣ በደስታም»

«እሱ መቼ ተጨነቀልሽ?»

«እኔ ነኝ የማውቀው። እሱ ቢሳሳትስ እኔም መሳሳት አለብኝ አሉ እንዴ?»

«ዝም ብለሽ ልጅነትሽን ታጠፈያለሽ»

«የራሴ ልጅነት ነው። ከማን ተዋሰኩት»

«ነገረኛ ሆነሻል እኩ ነገር እየበላሽ»

«ነገር አይደለም። የምፈልገውን አውቃለሁ። የምፈልገው እሱን ነው። በቃ»

«አሁን ይኼን የመሰለ አንገትሽ.....»

«እንዴ? አትንካኝ። ምን እንደምታስብ አውቃለሁ»

«ምን አስባለሁ?»

«አዩዩ። ፊት ባሳይህ አንተ ሌላ ሌላ ነው ልብህ»

«እኔ?»

«እኔ ማክዳ እቴ»

«መቼ ነው አንቺን የከጀልኩት?»

«ተወው እቴ። ስንተዋወቅ አንተናነቅ ነው»

«በይ ተናገሪ»

«ጊዜው ምን ያደርጋል። ነገሩ እንጂ»

«ጊዜው.....እንዴ! አለበለዚያማ ውሸት ነው ማለት ነው»

«ጊዜውን እረሳሁት ማለት እኩ ጉዳዩን ረሳሁት ማለት አይደለም። ደ'ሞ አጉቱ ነህ። እ? እኔ ይህን ያህል እንስሳ አይደለሁም»

«ታዲያ አልነገርሽውም የማስበውን?»

«ቁም ነገር አድርጌ ነው የምነግረው?.....አትንካኝ!»

«እኔ ቁም ነገር አይደለሁም?»

«ምን የመሰለ የሞላው ቤት አለህ ቆንጆ ሚስት አለህ ልጆች አሉህ እድሜህ የሠፈር ሽማግሌ የሚያደርግህ ነው.....ተው እንጂ»

«አንቺ:: አንቺ:: እንኳን አንቺ ሌላ እምቢ አላለኝም»

«ልቀቀኝ እጮሃለሁ»

«ልብሽ ፈልጎአል እኩ:: ስንት ዓመትሽ ተርበሻል»

«ደ'ሞ መራብ ተባለ:: አይ አማርኛ እቴ:: አልፈልግም:: መጮኼ ነው ጉድ እንዳይፈላብህ»

የትግል ድምፅ እሰማለሁ

«ነይ ነይ»

«ነገርኩህ»

ከባድ ጥፊ ሰማሁ:: መነሳት እፈልጋለሁ ከአልጋዬ::

«አንቺን ብሎ.....» ይላል አጎቴ::

አልጋ ላይ ሰው ሲወድቅ እሰማለሁ:: ጨርቅ የተቀደደ መሰለኝ:: የአልጋው ግርጌ ሲነቃነቅ ይሰማኛል::

«ይኸቺን አትፈልጊም:: አንቺን ብሎ እምቢ»

እግሬ ላይ ሁለት ሰዎች ሲታገሉ ይሰማኛል:: እንደገና ሁለተኛ ጥፊ:: የዛለ እጅ አንድ እግሬ ላይ ሲወድቅ እሰማለሁ:: የቀበቶ ዘለበት ሲቅጨለጨል እሰማለሁ:: ጭንቅላቴን ቀና ለማድረግ ፈለግሁ:: ዐይኖቼ ለመገለጥ ይታገላሉ:: አልጋው መነቃነቅ ጀመረ:: የዛለው እጅ ከእግሬ ላይ አልተነሳም:: ከአልጋው ተንሸራትቼ የምወድቅ መሰለኝ:: ወደ ሕልሜ ተንሸራትቼ ወረድኩ:: ካሜራው እነበረበት ቦታ ነው:: ጉድጓድ ውስጥ ቆሜአለሁ:: ሰውነቴ አንድ ጊዜ ወደ አንደኛው የጉድጓድ ግድግዳ አንድ ጊዜ ወደ ሌላኛው ጉድጓድ ግድግዳ ይነቃነቃል.....ልክ በኩረኩንች መንገድ ላይ እንደሚገዝ አውቶብስ ወይም መኪና ላይ እንደ መሆን:: ፊቴ የደነገጠኝ የፈራ ይመስላል:: እጆቼን ግራና ቀኝ ዘርግቼ ላለመውደቅ እጥራለሁ:: ገዜ የተጨነቀ የተጠበበ ሰው ሁኔታ አለው:: እየጮህኩ ከጉድጓዱ እመር ብዬ ወጣሁ:: ፊት ለፊቴ ያጋጠመኝ የብርሐን ግድግዳ ነበር-- በሰውነቴ ደርምሼው ገባሁ:: አልጋ ላይ ቁጭ ብያለሁ:: ከእግሬ ላይ ማክዳ በጀርባዋ ተኝታለች:: ፊቷ ደም በደም ነው:: ራስዋን የሳተች ይመስለኛል:: ከአልጋው ላይ እንደ እባብ እየተንሸራተትኩ ወረድኩ:: እንደ እንስሳ በአራት እግሮቼ እየዳህኩ ሔጄ በፋን ዘጋሁትና በጀርባዬ ተደግፌው ተቀመጥሁ:: አያለሁ:: አንገቴን ይበላኛል:: ቀስ አያልኩት እየተንሸራተትኩ በጌኔ ሰወድቅ ይሰማኛል:: የሚገባኝ የማውቀው ዓይነት ዕንቅልፍ ተኛሁ::

ወተትና ጉዞ

ስባንን አልጋ ላይ ነኝ። የአጎቴና የማከዳ ነገር እንደ ሕልም ይታወሰኛል። እግርጌዬ ነጠላዋን ተከናንባ የተቀመጠችው ማከዳ ዐይኖቿ እንባ አቅረው ፊቷን አዙራ ወደ ሌላ ክፍል ሔደች። ስትመለስ በብርጭቆ ውሐ ይዛለች።

«አፍህ ደርቋል። ውሐ ጠጣ» አለችኝ።

ፊቷን ወደ መሬት ደፍታ። በእጇ ከያዘችው የቀንድ ዋንጫ ራሴን ቀና አድርጌ ተጉነጨሁ። አፌ እሳት ስለሆነ ውሐው ጉሮሮዬ ሳይደርስ ተቃጥሎ ሲቀር ይታወቀኛል። እንደገና ሌላ ተጉነጨሁ። ጉሮሮዬ የቆሰለ ነው። የውሐው ጠብታ ሆዴ ሲደርስ በእርካታ ዐይኖቼን ከደንኩ። ላለቅስ ፈለግሁ። እንደገና ድካምና እንቅልፍ እንደ ስመመን ይዞኝ ሔደ.....

ስባንን ሰውነቴ እንደጠነከረ ይታወቀኛል። እግሮቼን በሰሌትና በቀስታ አነቃነቅሁ። የእግሮቼን ጣቶች አላውሼ በሕይወት እንዳሉ ፈተሽኳቸው። እጆቼን ከብርድ ልብስ ስር አውጥቼ አየኋቸው። የሕፃን እጆች ያክላሉ። አጥንትና ቆዳ ብቻ ሆነዋል። የተኛሁበትን ክፍል ገልመጥ ገልመጥ እያልኩ አየሁ። ድሮ እንደተውኩት ነው። ግን ያረጀ ይመስላል። ወይስ የነበርኩበት የሕልም ዓለም ንፁሕ፣ የተጠረገ፣ የተወለወለ ስለሆነ ነበር? መናገር ፈለግሁ። አፌን በግድ ከፍቼ 'ማከዳ' ብዬ ለመጣራት ሞከርኩ። የሚያጉረመርም የሚያቃስት ድምፅ ብቻ ወጣ። ሰማች መሰለኝ ከጊዳ ወጣች።

«የእኔ ገብርኤል ሊታረቀኝ ነው መሰለኝ»

አፌን አነቃነቅሁ። ቃል አይወጣም። ቃል አይመጣም። ላቅፋት እጄን አነሳሁ። እሮጥ እሮጥ እያለች መጥታ በከንዶቿ መሐል ያዘችኝ። ጆሮ ግንድዋ ላይ የሸበተ የፀጉር ዘለላ አያለሁ። አንገቴ ላይ ፊቷን አድርጋ ቤቱ እስኪደነቁር ድረስ አለቀሰች። እጆቼ፣ ልቤም ደከሙ።

«አላስቸግርህ» ብላ በጀርባዬ መልሳ አስተኛችኝ። አፌን ሳመችኝ። አፏ ያቃጥላል። ግንባሬን ሳመችኝ። አፏ ያቃጥላል። ፊቷ እንደ ተነፈሰ የራሱ ወለላ እንደ ፈሰሰበት የብርቱካን ፍሬ ያንፀባርቃል። የጥርሶቿ ጉራማይሌ ደብዞአል። እየተናፈጠች ጊዳዋ ገብታ ቀድሞ ውሐ በጠጣሁበት ብርጭቆ ወተት አመጣችልኝ። ይኼ ብርጭቆ ትዝ ይለኛል። ወተቱን በፌርማታ በፌርማታ ጨርሼ ጠጣሁት። ማከዳ በፀጥታ ታለቅሳለች። ትናፈጣለች። ብርድልብሴን ታመቻቻለች። የአልጋዬን ዙሪያ ታነጥፋለች።

«የእኔ ጌታ ተልባ ልሥራልህ። እሺ። በልተህ እኩ አታውቅም።»

ተልባ ጥሩ ነው። ጠብቀኝ መጣሁ።»

ብዙም ሳትቆይ ተመልሳ መጣች። በአንድ እጇ በትሪ ላይ እንጀራ በተልባ በሌላ እጇ ውሐ በብርጭቆ። ውሐው ግን ንፁሕ አይደለም። ቀድሞ የጠጣሁት ወተት ትንሽ ያሳደፈው፤ ያነጣው ይመስላል። በመቸኩሷ ወተቴን ከጠጣሁ በኋላ አላለቀለቀችውም። በእነዚያ ቆንጆ ጣቶቿ ጉርሻ አመቻችታ የሚመልገውን እህል ባፌ አስገባች።

«ብላ አይዞህ የኔ ጌታ.....ይኸቺን ትንሽ ቅመስና.....አጃ እሰራ ልሃለሁ። የሚያምር አጃ አለኝ። እሺ.....እ.....ቀስ ብለህ አላም ጠው.....ቆይ አድቅቄ እሰጥሃለሁ። መስከረም ነው አሁን። እንቁጣጣሽ ሳምንቱ ካለፈ። በጣም ያምራል ውጪው ብታይ። ነገ ተሸከሜ አውጥቼ ጨፌዋ ጋ እወስድሃለሁ። ትወዳት የለም ያቺን ቦታ። ነፍስ ነው አየሩ። ብዙ ጊዜ እኩ ፀሐይ አልመታህም። ይኸቺን ብላ»

ከዐይኖቿ ዕንባ ይወርዳል። በግራ እጇ ሳሐኑን ይዛለች። ሳሐኑ ላይ እንጀራ በሌለበት በኩል ውሐ በብርጭቆ አለ። በቀኝ እጇ እየፈተፈተች ታጉርሰኛለች። ዕንባዋ ሲመጣ በቀኝ እጇ አይበሉባ ዐይኖቿን ትጠርጋለች። በበሽተኛ ዐይኖቼ ስላየኋት ሳይሆን ታምራለች። ሁልጊዜም ታምራለች።

«አረጀሁ የእኔ ጌታ። አላረጀሁም? እ?»

ራሴን በአሉታ ነቀነቀሁ።

«ለአንተ አላረጅብህም እ? ተጉዘህ ተጉዘህ መጣህ? ወደ ማክዳ እ? አይዞህ። የዚህችን አገር ምርጥ ነው የማበላህ። ይኸቺን ጉረስ። የመጨረሻ ናት»

አምስተኛ ጉርሻዬን ውጪ በጀርባዬ ጋደም አልኩ። እንደተራራ የሚከብድ ዕንቅልፍና ድካም እላዬ ላይ መጥቶ ተዘፈዘፈ።

*

ብዙም ሳይቆይ ከማክዳ ጋር ጤንነቴ በመመለሱ ደስ የሚል ሕይወት መኖር ጀመርን። ትቼአት ከሄድኩ ጀምሮ ያጋጠማትን ነገር አወራችኝ። እኔም በጉዞዬ ያጋጠመኝን አወራኋት። የእኔን አላመነችኝም። የሠፈሩን ቅጥፈት አንሳላቸው ካንሰር እስኪያበቅል በቀሰም የሚመጡ ወሬኞች እንኳን አላመኑኝም። እድሜዋ ስድሳ አካባቢ ደርሶ ከሞት ተነስታ እንዳየኋት ስነግራት አላመነችኝም። እንድታምነኝም አላስገደድኳትም። የተራራዋ ታሪክ ያስቃታል፤ የዝሆኑ ታሪክ ያስፈራታል። ጠዋት ጠዋት ፀሐይ ሞቅ ሲል ወጥተን ብዙ ሰው በማያልፍበት፤ ጭር ያለ መስክ ላይ ተጋድመን እንወላለን.....ሳንፔር የመሰለው ሰማይ የዳመና ጉድፍ ሳያልፍበት ይመሻል። እንደ ልጅነታችን በሳር ውስጥ እየተሯሯጥን ስንጫወት የሚያዩን እንደ

አበዱ ሰዎች ይቆጥሩናል። ሽቦቶቿን ቆጠርኩላት። በዚህ ዐይኖቿ ቅር ይላቸዋል። ስትስቅ እንኳን ዛሬም የጉንጭዋ ሰርጊዳ የማር ኳስ በአፏ ዋልታ የምትመጥ ያስመስላታል.....

ሰውነቴ ከጠነከረ በኋላ ትንንሽ ሥራ ለመሥራት ግማሽ ቀን እርሻ ውዬ እገባለሁ። ለገበሬዎች ስለ ፍርፍሩ አወራላቸዋለሁ.....

«ፍርፍሩን ግን ሳትቀምሰው መጣህ?» ይሉኛል እያላገጡ።

ይሔን ጥያቄ ግን መመለስ አልቻልኩም። ልቅመሰው አልቅመሰው ትዝ አይለኝም። ቀለሙ፣ ቃሪያዎቹ.....ከውስጡ የሚወጣው ብርሐንና እሳዩ ላይ ያረፈው ብርሐን ተደበላልቀው ዛሬ፣ አሁን ያየሁት ግን ይመስለኛል። ከትዝታ የሚልቅ እውነትነት አለው.....

ሲመሽ የተኛሁ ሲነጋ እባንናለሁ። እንደ ማክዳ የምወደው ሌላ ሴት እንደሌለ እንደ አዲስ ነገር አወቅሁ። ለመውደድ ጊዜ አለው። ለመጥላት ጊዜ አለው። የሚወዱትን ለማወቅ ጊዜ አለው። የሚጠሉትን ለማወቅ ጊዜ አለው። የሚወዱትን በእርግጥ እንደሚወዱት ለማወቅ ጊዜ አለው። የሚጠሉትን በእርግጥ እንደሚጠሉት ለማወቅ ጊዜ አለው.....

አንድ ጠዋት ከአልጋ ባንኔ ስነሳ ጎጆዬን የሚያምር የንጥር ቅቤ ጠረን ዋልቷታል (ምናልባት ጠረኑም ይሆናል የቀሰቀሰኝ)። ማክዳን ጊዳዋ ሽር ጉድ ስትል እሰማታለሁ። ይሔን ጠረን፣ ይሔን ለዛ የሆነ ጊዜ የሆነ ቦታ እንዳጋጠመኝ ትዝ አለኝ። ቦታውን ግን አጣርኜ መወሰን አልቻልኩም። ማክዳን በዕንቅልፋም አፌ ጠራኋት።

«ዛሬ ምን እንደምሠራለሁ አልነግርህም። አንተን ብሆን ቶሎ ተነስኜ ፊቴን እተጣጠብ ነበር»

«አንቺ ጠረኑ እንዴት ነው? ሕዝቡ ከእንቅልፉ ሳይነሳ አይቀርም ባንቺ ምግብ»

«ታዲያስ እኔ ማክዳ ልጅቱ»

ልብሴን ለብሼ ወደ ውጭ ፊቴን ልታጠብ ወጣሁ። እህል ሰብሳቢ ሴት ገበሬዎች ከሩቅ ሲርመሰመሱ አያለሁ። ከማክዳ ጋር እንዲህ መሆኔ ሌላ አገር ተምሮት ያመጣው ፀባይ ወይም ነካ አድርጉት ነው እየተባለ ይወራል። ብቻ ሳላሰለቻቸው አልቀርም። ከወደታች የሚያልፍ ሰው 'እንደምን አደራችሁ?' ብሎ ጮሆ ሄደ። አልደገመውም። ፊቴን በቀዝቃዛ ውሐ ተለቃልቄው በጋቢዬ እያደረቅሁ ስገባ የማክዳ የምግብ ጠረን እንደ ወይን በጭንቅላቴ ገባ። ምን እንደሆነ ትዝ አለኝ። ከሰማይ የወረደችው ፍርፍር። ፊቴን በፎጣው እየዳበሰኩ አጠገቤ ያጋጠመኝ ወንበር ላይ ቁጭ አልኩ። መናገር አልቻልኩም።

ሁለመናዬ.....ከእግራ ጫፍ እስከ ፀጉራ ጫፍ ሽባ እንደሆንኩ ሁሉ ነበር። ከዚያ ማክዳ መጣች። ፊቷ በጥርስዋ ንጣት በርቶ፤ ጉራማይሌዋ እየፈለቀ። ነጭ የአገር ልብስዋ ላይዋ ላይ እንደ ሰለጠነ ወተት.....በሁለት እጇ ደግፋ ከያዘችው ነጭ ሳሐን ላይ እንደ አመልማሎ የሚነሳ ጢስ እየወጣ፤ የሚንገባውም የፍርፍር ደብር ከፊል ጎኑ በሠርገኛ እንጀራ የተጋረደ። አጠገቤ ያለው አጭር ጠረጴዛ ላይ አስቀምጣው ፊት ለፊቴ ጭኖቿን ግራና ቀኝ ከፊት አድርጋ ተቀመጠች። ቀሚስዋን ለጨዋነት ወደ ታች ገፋ አድርጋ። ፍርፍሩን የጋረደውን እንጀራ በቀስታ ገለጥ አደረኩት። እንጀራው ጣቶቼን በለስላሳ ሰበከቱ ወተት እንደፈለገ ሕፃን ልጅ ሊይዘኝ እየቃጣ ዐይነት። የፍርፍሩ ቅላት ልትጠልቅ እንደ ምታሸቃብጥ እንደ ጋምቤላ ፀሐይ ነው። በተለያየ መጠን እርጥበቱ ውስጥ የተከታተረው እንጀራ በደስታ የሚስቅ ይመስላል። ዐይኖቼን ጨፍኜ ጠረኑን ሳብኩ። ተራራዋ ውስጥ በመስታወት ላይ ያጋጠመችኝ ከሰማይ የወረደች ፍርፍር ትዝ አለችኝ። ምንም ልዩነት የለውም። ዐይኖቼን ሳልገልጥ ጣቶቼን ፍርፍሩ ውስጥ ቀስ እያልኩ አስገባሁ። በቀዝቃዛ ውሐ የታጠብኩት እጄ በፍስሐ፤ በቀስታ ተንዘረዘረ። ከሚዳብሱት አምስት ጣቶቼ አመልካቿ የሚጉራብጥ ነገር ነካች። ገልጬ ለማየት አልፈለኩም። ይሖ የሚጎራብጠኝ ነገር የሚያዳልጥ ነው። በማነሳው የፍርፍር ትርምስ መሐል በጣቶቼ አቀፍኩትና ወደ አፌ አስገባሁት። እንጀራው አፌ ውስጥ እንደ ቅቤ ቀለጠ። ያቺ የምታዳልጥ ጠጠር ግን በላንቃዬና በምላሴ መሐል ረቂቅ የሆነ ጣዕም ወደ ውጭ እየተነፈሰች እንደ ጨዋ ለአፍታ ተቀመጠች። አንድ ሁለቴ አንከራተትኩና ነከስኳት። የሚሰበር ዓይነት ድምፅ ሰማሁ። ከዚህ ስብራት ጥርሴን በፍቅር አቅፎ የሚይዝ የቋንጣ ሥጋና የቃሪያ ሴራ አጋጠመኝ።

«እህህምምም» አልኩ በጥልቅ እርካታ። ከዚያ ማክዳ በላቅ ስትፈነዳ ሰማኋት። ባነንኩ።

«ምን አያደረክ ነው? ቢገርመኝ እኩ አፍጥጬ አያለሁ»

«ይገርማል»

«ምኑ ይገርማል?»

«ይኼ ራሱ ከሰማይ የወረደው ፍርፍር አይደል»

«ይኼን እኩ እችልበት ነበር ቀድሞም»

«ለምን አልሰራሽውም?»

«እሠራው ነበር አንተ የበለጠ ፈለግህ እንጂ»

«በጣም የሚገርመው አንቺ እዚህ ልትሠራው እየቻልሽ ሳላውቅ ፍለጋ መዞሬ»

«ታውቃለህ፡፡ በልተኸዋል፡፡ እኔን ስላላየኸኝ ነው»

«ምን ማለትሽ ነው?»

«እኔን ከአንጀትህ አትቀርቦኝም ነበር፡፡ ለአንተ የምለፋውን ነገር ስትጠቀምበት፣ ስትደሰትበት እኔ የምሠራው አይመስልህም»

አፈርኩ፡፡ ከማክዳ የበለጠ ምን ኪነት አለ፡፡ ከዚህ ደረት፡፡ እንደ ላንቃ ከሚያደርገው ደረት፡፡ እንደ ገሞራ እየተቃጠሉ ከሚቀበሉኝ ጭኖች የበለጠ፡፡ አናውገፍ ከምተኛበት ሙሉ ክንድዋ የበለጠ፣ ከአፏ ጠረን የበለጠ፡፡ እየሳቀች ደረቴ ላይ ፊቷን አስደግፋ ከሚከራከሩኝ ቢራቢሮ ከንፈሮቿ የበለጠ፡፡ ጀብዱው እሷን ድል ማድረግ ነበር፡፡ እስከዋን አቅፌ አስር ተራራዎች መጊዝ ነበር ጀብዱው፡፡ የእስከዋን እግር ማጠብ ነበር ቅድስና፡፡ እጇን ይዞ ጀበራ ወንዝ ገብቶ መዋኝት ነበር መጠን የሌለሽ እግዜርን የሚረብሽው ጮሌነት፡፡ ውሐ የገባ እርጥብ ሰውነቷን አቅፎ በጀርባ ወድቆ ከመደፈቅ የበለጠ ምን ነበር? አፈርኩ፡፡

«እንዴ! እረስፍው.....የዓመቱ ገበርኤል ጠበል እሔዳለሁ፡፡ ደስ ካለህ አንተም ና.....ወይስ ታርፋለህ?»

«የምን ጠበል፡፡ አትሔጂም፡፡ እኔም ገና አገግሜ አላበቃሁም»

«ተው እንጂ.....ከዚህ ቤት ወጥፍ ጠበል ሔጂ አላውቅም፡፡ ቅዱስ ገብርኤል ያያል አኩ»

«የት ነው ጠበሉ?»

«እህቴ ናት ተረኛዋ»

«አትሔጂም»

«ለምን?»

«አትሔጂ እሷ እንዳታጠፋሽ»

«ምንም አታደርገኝ፡፡ እዚያስ አትደርስም»

«ነገርኩሽ! እኔ ቀፎኛል፡፡ ደስ የማይል ነገር ይሰማኛል.....»

«ቁርስህን በልተህ ገብስ ማበራየት ጀምረዋል ወንዶቹ ጋ ሔደህ ውለህ ና፡፡ አይዞህ.....ፍርፍሩንም ብላ»

«በቃኝ»

«ብላ እንጂ ይኼን የመሰለ ፍርፍር»

«በቃኝ»

«ሔደች ብለህ ማኩረፍህ ነው?»

«አላሰኘኝም፡፡ አንድ ነገር የምትሆኒ መሰለኝ»

«ከሰማይ

የወረደው

ፍርፍርና

ይኼ

አንድ

ነው

አላልከኝም?»

«ቢሆንም በቃኝ»

«የሚገርም ነው። ብላ የእኔ ጌታ አልሔድም። አምስት ደቂቃ መስቀል ተሳልሜ እመጣለሁ። አፍታ። አፍታ»

«አፍታ»

«አዎ አፍታ። ቶሎ ሔደት ብዬ ቶሎ ምጥት»

«ቶሎ ነይ። ይኸኛ ምራቄን ተፍኜ እሷ ከመድረቅዋ.....ትፍ»

«እሺ ይሁንልህ»

ነጠላ እንኳን ሳትደርብ በችኩላ ወጣች። እንዲህ አርጅታ ባተመልካም ናት። የሁለት እጅ ጭብጥ ሞልቶ የሚፈስ ዓይነት። እና ከጭኖቿ እርዝመትና ከብነት ጋር የተዋሐደ።

ከግማሽ ሰዓት በኋላ ማክዳ መጣች።

«እህቴ አኩርፋሃለች። ለምን አይመጣም ብላ»

«ታኩርፍ ተያት»

«ምነው አንተ?»

«አንድ ጊዜ እዚህ ታምሜ ተኝኜ ያወራችሽን ሰምቻለሁ»

«ምን አወራች?»

«ለምን ትሸፋፍኛለሽ?»

«እኔ እቴ»

«እኔን እንድትተይኝ»

«አይ አንተ። እሱን የማያወራ የለም። ሠፈሩ ሁሉ ነው፤ ወረዳው ጠቅላላ»

«ምን አገባቸው?»

«የተለመደ አይደለም!»

«ምኑ የተለመደ አይደለም?»

«በመጀመሪያ ከሰማይ የወረደ ፍርፍር የለም.....»

«ምን? ከሰማይ ስለወረደ ፍርፍር እኩ እኔ አላወራሁም። እኔ አልፈጠርኩትም። እኔ ሳልወለድ በፊት የነበረ ታሪክ ነው። የፈጠረው መንደሩ፤ ይኼ ወረዳ የሚባለው ነው። የወረዳው ታላቅ ምሁር ደራሲ ስለዚህ ፍርፍር እውነተኛነት ጽፎ የለም? አ? ግን ወጥቶ መፈለግ፤ ፈልጎ ማግኘትና መጨረሻውን መረዳት የፈለገ የለም»

«ልብ ወለድ ነው ሁሉ»

«ማነው ያለው?»

«ሁሉ»

«ማነው 'ሁሉ'? 'ሁሉ' የሚባሉት እነማን ናቸው? በመጀመሪያ ከሰማይ የወረደ ነገር አለ ብለው አውርተው፣ ተርተው፣ ጽፈው፣ ዘፍነው በኋላ ግን አላልገደም የሚሉ?»

«እሺ.....ምን አሳመነህ አንተ? ሌላው ያወራል ግን አያምንም። ቡና ማጣፊጫ ነው። ከሰማይ ፍርፍር አልወደቀም። እንዴት ታምናለህ? ልጅ አያምነውም። እኔንም ይሔን ሁሉ ዓመት አንከራተትከኝ። እንዴት ሊወርድ ይችላል። ከሰማይ ቀስ ብሎ ቢወርድ ወፎች በልተው ይጨርሱታል ወይም ሽብቶ ይወርዳል። ቶሎ ቶሎ ቢወርድ ይበታተናል። ፍርፍር እኩ ልዩ ሮኬት አይደለም። የፈለገው ዓይነት ጉድጓዳ ሳሐን ውስጥ በምስማር ተከድኖ ቢወርድ። እኔ አሳብህን አክብራለሁ። እኔ አከበርኩልህ ማለት ደ'ሞ ትክክል ነው፤ ሌላው ይቀበለዋል ማለት አይደለም»

«የቂል ሥራ ነው የሠራሁት?»

«ለብዙ ሰው አዎ.....እኔ ግን ትንሽ እኩራብሃለሁ»

«ትንሽ?»

«አዎ። በፍርፍሩ አላምንማ። እንዴት ይታመናል!»

«እስከዛሬ፣ እስከአሁን ታምኚ ይመስለኝ ነበር»

«ስለፍርፍሩ?»

«አዎ»

«አንተን እወድሃለሁ እንጂ.....»

ደረቷን በግራ እጇ ያዝ አደረገች። ፊቷን ጉምዛዛ ነገር እንደጠጣ ሁሉ አኩማትራ ንግግሯን ለመቀጠል አልቻለችም። እየባሰባት ሄደች መሰለች በሁለት እጆቿ ደረቷን ይዛ ዐይኖቿን ፍጥጥ አድርጋ አየች።

«ምነው ማከዳ?»

«አ»

ነገሩ ሁሉ በአጭር አለቀ። ማከዳ ስታርፍ አጠገቤ ከመስቀያው እንዳመለጠ የሐር መጎናፀፊያ እግራ ስር ተጠቅላ ስትወድቅ ዐይኖቿ ውስጥ ያየሁት ያወራጃትን የፍርፍር ታሪኬን ማመንዋን ነው። ማመንዋ አለማመንዋ ግን ፍቅሯን..... ለእኔ ያላት ፍቅሯን

አይቀንሰውም፡፡

መሞቷ ሲሰማ እንደ ዕብድ ያደረጋት ደ'ሞ እህቷን ነው፡፡ ከእስዋ ቤት ተመልሳ እንደመጣች ብዙ ሳትቆይ እንደሞተች ስናገር በተቀናበረ ፍጥነት ስህተቱ ሁሉ የእኔ ተደርጎ ተወራ፡፡

«እሱ እኩ ያልታወቀ ዓለም ሲዞር መጥቶ ልዩ መጋኛ ጎትቶ እምጥቶባት ነው» ተባለ፡፡

«ሰይጣን ያደረበት ሰው ባል አድርጋ ይዛ» ተባለ፡፡

«ከሞትኩ ላይቀር እንዲህ አልቅሳ የምትቀብር እህት ሰጥተኸኝ ልሙት» ተባለ፡፡

የእኔን ጩኸት የሰማኝ አልነበረም፡፡ እህቷን እንኳን የጠረጠራት የለም፡፡ አርባዋ ከመውጣቱ በፊትማ 'የማክዳ ባል ይቀናል' ተባለ፡፡ ወደ የት ወደ የት እንደሚሄድ ገብቶኛል፡፡ እኔ በማክዳ ቀንቼ፣ በቅናቴም ተነሳስቼ ሕይወቴን የማጥፋት አንጀት እንደሌለኝ ሁሉ በልቡ ያውቃል፡፡ ሁሉ በልቡ እያወቀ ግን በምላሱ የሚያንቸለችለው ሌላ ጉድ ነው፡፡

እንደለመድኩት ለጉዞ ተነሳሁ፡፡ ከሰማይ የወረደውን ፍርድ ፍለጋ አይደለም፡፡ ማክዳን ፍለጋ ነው፡፡ በመጀመሪያ እኚያን ሽማግሌ ማግኘት አለብኝ.....ተራራውን እንዲያሳዩኝ..... ተራራዋን ማግኘት አለብኝ.....ዝሆኑን እንድታሳየኝ፡፡ ዝሆኑን ማግኘት አለብኝ ወይዘሮ ማክዳን ወይም ወይዘሮ ኩርሲን እንዲያሳየኝ፡፡ ከዚያ በኋላ ግን ወደ ተራራዋ አልመለስም፡፡

ወደ እነዚህም አልመጣም፡፡

---- // ----

ታሕሣሥ-ጥር 1987

ሆላንድ

ትንቢተ ቁራ

የመጀመሪያው ቁርፅ

(በግዕዝ ዜማ)

ትንሽ ሞቅ ብሎኛል።

ከቤቴ ብዙ ሳይመሽ የወጣሁትም እንዲህ ሞቅ
እንዲለኝ ነው።

ስደርስ.....

(አይ አደራረስ) (በሕብረ ዝማሬ)

የሳራ ቡና ቤት በደንበኞቹ ከዳር እስከ ዳር

ሞልቶአል።

እንደ ደንቡ ሞልቶአል።

(ሁሌም እንደሚሞላ በከተማዬ መፅሐፈ ውመና
በስድሳዎቹም የአፍ መዛግብት ውስጥ ተደርሷል)

የለመደችኝና ያለመድኳት ያቺ ሸሌ

(አያችኋት?) (በሕብረ ዝማሬ)

መከላከያ ሚኒስቴር የመሰለ ታላቅ ቂጥዋን ወዲያ
ወዲህ እያነቃነቀች ወደ ተቀመጥኩበት መጣች።

ተሸቤ ተሸቤ ተሸቤ (የፋጌ³³ ድምፅ)።

(ከንፈሮቿ ደም የተነከሩ ይመስላሉ፤ ጋቷ ይኸቺ ላም
በነጭ መርዝ የተሞላ ነው.....አዎ ዘመዴ ሆይ! ከሱም
ግንባሬ እስኪያብጥ በተመስጦ ጠብቼ አለሁ)

ሸርሙጦች እንደ እኔ የሚወዱት ሴሰኛ የለም።

ቆንጆ ነኝ።

ሃብታም ነኝ።

(ይወለድና ኮባ መሳሳይ፤ ለጋለሞታ ይሆናል ሲሳይ)

(በሕብረ ዝማሬ)

ከእነሱ ጋር እዚህ መልከሳከሴ መጀመሪያ ሰሞን
ራሳቸውን የሥጋ ነጋዴዎቹን ሲገርማቸው ነበር።

(አንቺዬ ያ የሚያምር ጋይ³⁴ ምን ሆኖ ነው እባክሽ
ከዚያች ደባሪ ጋር ያደረው?.....) (በቀኝ እጃቸው ከያዙት
ጣባ ቡናማ አረፋ እንደ ቀለበት የከበበው የጎደፈ ውሃ ወደ
ሰማይ ተወርውሮ የአስፋልት ጥለት እየገረፈ)

አንድ ቀን በሰከረ ልቦና፤ በሰከረ ምላስ የት እንዳለ
በረሃ አእምሮ ለአንድዋ ለማንም የደበቅሁትን ሚስጢር
ነገርኳት።

(ሚስጢር! ሚስጢር! ከቴም ሚስጢር!) (በሕብረ
ዝማሬ)

ሚስጢሬ የነበረው ነገር ይኼ ነው፡

(በወፍራም የንግግር ድምፅ)

«በምድር ላይ በሕይወቴ እስካለሁ ማንንም ሴት
አላምንም።

በምድር ላይ ቆሜ እስክሄድ ሚስት አላገባም።

ምክንያቱም በማንኛዋም ዓይነት ሴት መሐል ልዩነት
የለም»

³³ ቀልድ ለበስ ድለላ (የአራዳ ቃል) / መፎገር / ፋገራ / ፎጋሪ ወዘተ...

³⁴ ሰውዬ (እንግሊዘኛ)

አንድ ጊዜ ይኼ ኑዛዜዬ ከአፌ ከወጣ በኋላ፤
ሸሌ የሰማው ወሬ፤ አውሎ ነፋስ ያየው ዱቄት
(በሕብረ ዝማሬ)፤

ልዩነት አይኖረውምና ላገኘሁት ሰው ሁሉ ነገርኩት.....
ለብዙ ሰው ነገርኩት፡፡

(ታዲያ ታዲያ ታዲያ) (በሕብረ ዝማሬ)

ለረዥም ዕቅድ ማንንም ሴት አምኜ አልታከክም አያ፤
ፍቅር የሚባል ነገርም አይጠጋኝ እቱ፤

ተጠግቶኝም ጎጆውን (እንዲህም ብለው ይዘፍኑለታል)
እንዳይሰራብኝ

(ደረቴን ገልጬ ባየው ያን ልቤን/ፍቅር አደገኛው
ሠርቶአል ጎጆውን)--(በትዝታ ዜማ)--(ሕብረ ዝማሬ)

እንዲህም ይሉኛል፤ ግን ግድ አይሰጠኝም፡

--'ይኮራል በሽቃጣ ነው' (ሰልካኮች፤ ቀጫጮችና)

--'ሰው አይቀርብም፤ በተግዳሮቱ ፈጀን' (ዘልዛሎች፤
ማድጋ ጡቶችና)

--'ትናንት ሰላም ብሎሽ ዛሬ ይዘጋሻል' (ቂጣሞች፤
ለምበጫሞችና)

--'እንዲህ እያየኝ ገላምጦኝ አለፈ' (ዝገት የመሰሉ
ጠይሞችና)

--'ማን ነኝ ብሎ ነው በእዝጌር' (ቀይ ዳማዎችና፤ ዓሳ
መሳዮች)

ሴት አምኜ ለመቅረብ እንደምፈራ አያውቁም፡፡

(ሴትን ያመነ ጉምን የዘገነ) (2ቴ)

(ልቤን ለሴት ከማቅርብ

ለምን ጠብሼ ለመርጊያ ድመት አልሰጣትም) (2ቴ)

እንደ ማንኛውም ዓይነት የንግድ ግንኙነት (ጥብቆ
መግዛት/ሰሌን ባርኔጣ መግዛት/ስኳር ድንች መግዛት/ ጥፍር
መቁረጫ መግዛት/ጀሮ መሳርጎርያ.....ኩክ ማውጫ
መግዛት/በቆሎ እሽት መግዛት/አርቴፊሻል ወርቅ
መግዛት/ካልሲ መግዛት/ነፍስ ይማር ኮት መግዛት/ቀበቶ

መግዛት/ሳፋ መግዛት/ተልባ መግዛት/ ሰሊጥ
 መግዛት/የላስቲክ ሚዶ መግዛት/ነጠላ ጫማ መግዛት/መሃረብ
 መግዛት) እንደመሰለው እንደ መሳሰለው ነገር በገንዘብ
 አደርጋለሁ፡፡

ቢዝነስ ነው፡፡ ቢዙ

(የእኔ ቢዙ ቢዙ) (2ቴ)፤

ካሹን ምዘዝ እንጂ ይሰጥሃል ብዙ)- (ሕብረ ዝማሬ)

(አንቺ ጋለሞታ?) (ወንዶች በሕብረ ዝማሬ)

አቶ ተሹ

(የታል ካሹ) (ሴቶች በሕብረ ዝማሬ)

(ይኼው ብሩ)

(የታል እግሩ) (ወንዶች በሕብረ ዝማሬ)

(እግሩን እየው)

(ካሹም ይኼው)- (ሶሎ ወንድ ዘፋኝ)

የስሜት ሳይሆን የሥጋ ንግድ፡፡

ከ (12ቴ በሕብረ ዝማሬ)

ከሴትን ያመነ ጉምን የዘገነ ተረት በፊት ያልተባለውን/
 የተደበቀውን/ የምንሸሸውን/ የምንተረብበትን/ የምንሰደብበትን/
 የምንሸጧጠጥበትን መሳቂያችንን ማዘኛችንን ቀባጢሶ.....

አሁን እለዋለሁ.....

ምን ልበል?

የፍልስፍናዬ ስር መታወቅ ስላለበት ልበል?

የሁሉን ነገር ለምን?

(የት ነበርክ ትናንትና?!)(ሶሎ ሴት ዘፋኝ)

(ጭቃ ልገዛ ከመንደር

ያፈርኩበትን ዘመንና ዘመን

እዛ አረንቋ ውስጥ ልቀረቅር!) (ሶሎ ወንድ ዘፋኝ)

የሁሉን ነገር እንዴት እንዲህ ሆነ? ዘፍጥረቱን፡፡

አዳምና ሂዋኑን፤ በለሱንና እባቡን፡፡

የግንባሩን ወዝና ሰኮናውን

ሙርጡንና ምጡን፡፡

አባባሌ እንዳስደነገግችሁ ሁሉ ጨዋ አትምሰሉብኝ፡፡

ስንታችን እንሆን ሚስታችን ዞር ብላ

ደቅላ ወይ ተሸራሙጣ የመጣችብን??????

ሆኖም እንዳልገባው ያለፍን፡፡

እንዳልገባው የውስጣችን መኮማተር የሠራውን ቀዳዳ በተረት ደፍነንሴትን ማመን ኤሎሄ ሴትን ማመን.....ቀባጢሶ ብለን እንደ ድንች ተግጦ የተረፈው ልብህን ከወደቀበት ከአገርህ ኮረኮንች ላይ ለቅመህ አንስተህ ፋንድያውንም አራግፈህ እንዲህ ምናልባት ብለህል፡

የዚያ የትንሹ ልጄ መልክ ለምን የጎረቤቴን የበቀለን

መሰለ? (የወንዶች ሕብረ ዝማሬ)

አገሬንና ሽርሙጥናዬን የሚነኩብኝን አልወድም፡፡

(ኮባ መሳሳይ ወንዶች በሕብረት)

የዚህ ሁሉ ዘፍጥረት ይኼውና.....

ግንባሩና ሰኮናው

እርግማኑና እርግማኑ

ምጡና ሙርጡ

ምክንያቴ ይኼውና.....

ገና ፀሐይ ሳትጠልቅ የሠፈሩ ኗሪ ለበዓሉ የሚጠበቀውን ነገር ሁሉ እያጠናቀቀ ነው፡፡ ደመራው ተደምርደዋል፡፡ ከተጋደምኩ በት በመስኮት አያለሁ፡፡ የቃውቱ/ሰንደቁ ጫፍ ላይ ትልልቅ የአደይ አበባ እስሮች በመስቀል ቅርፅ ቢበጁም፣ ንፋስ ወዲያና ወዲህ ስለሚያንጨዋለው እስሮቹ ሊወድቁ ተንዘላዝለዋል፣ መበታተን ጀምረዋል፡፡ ከማነብበት ቀና አያልኩ መቼ ተጠቃለው ወደ መሬት እንደሚረገፉ እጠብቃለሁ፡፡ ለእኔ የማይታየኝ ምናልባት ደመራው ስር የቆመ ጩጩ «አበባው እየወደቀ ነው!» ብሎ ጮሆ ይሆናል፡፡ የሰማው ያለ አይመስለኝም፡፡ የዘፈን ዓይነቶች ይወለዱና ይሞታሉ፣ ይሞቱና ይነሳሉ፡፡ እየተቀናበረ ይፈርሳል፣ እየፈረሰ ይቀናበራል፡፡ አልሞትንም እያሉ እየዋሹ፣ አልሞትንም እያሉ እየታገሉ.....

በመስኮት ወደ ውጭና ወደ ውስጥ የትኩስ ድፎ ዳቦ ጠረን ይፈሳል.....ወደ ውስጥ የምተነፍሰውን ወደ ውጭ እተነፍሳለሁከሬድዮ ዘፈን እሰማለሁ ፀጉሯ ሐር ስለ መሰለ ልጄ..... ፀጉሯ

ስለ ወረደ ልጅ። ፀጉሯ ወርዶ ወርዶ እግሯ ላይ እየተጠመጠመ ስለሚያስቸግራት ልጅ.....ቀዝቃዛ አየር በደረቴ ላይ ይነፍሳል.....ሙሉ ቀን ከቤት አልወጣሁም.....ስተኛ ሳነብ ስተኛ ሳነብ ስበላ ስተኛ ስጠጣ ሳነብ.....(የምበላው ቆሎና እንጀራ፣ የምጠጣው ጠላና ውሃ).....

የኢያን ፍሌሚንግን You Never Live Twice³⁵ የተባለ መፅሐፍ ከጠዋት ጀምሮ ሳነብ ውዬ ተዳክሜአለሁ። በየዓረፍተ ነገሮች መሐል ብዙ የማላውቃቸው ቃላቶች እያጋጠሙኝ መዝገበ ቃላት እየደጋገምኩ ማየት አማርኛል። ይኼ አበሳጭቶኝ የደረሰኩበትን ቦታ እልባት ሳላደርግበት መፅሐፉን ወርውሬ ወጣሁ። ጭንቅላቴ በእንግሊዝኛ ቃላት ድምፅ ሞልቶ ነበር። ገና እግሮቼን ከቤቴ ሳወጣ በላዬ ላይ የፈሰሰው ሁለተኛ ነፍስ የሚሰጥ የመሰለው የመስከረም አየር ነው። (አሁን ብዋት እዚህች አዲስ አባ በበነጋታው ከመቃብሬ እንደምነሳ አታውቁም?)። ይኼን መልካም አየር ብመጥ አይሻልም ነበር ያረጀ ባለወረቀት ሽፋን መፅሃፍ ውስጥ ተቀብሬ አቧራና የወረቀት ብል ከሚሰነፍጠኝ? የአዲሱ ዓመት ሳር በማማሩ ልረግጠው የሚያስፈራኝ.....ከቤቴ ደጃፍ ላይ ቆሜ ሳየው ነፍስ ያለው እንዳለው ሁሉ፣ የሚያወራው ያለ፣ የሚዘፍነው ያለ የሚያንጎራጉረው ያለ። እስክስታ የሚገጥመው የሚፈልግ ይመስላል.....

አየር ውስጥ ትኩስ ዕዝል አለ ጆሮ ላንቃ የሚለጠፍ.....የማር ለጋ።.....ምናልባት ብብቱ ስር አራራይ ያጎነቆለ.....ሐጫ ጋቢ ጋርዶ ብድግ ቀና የሚል፣ ንቅናቄው በእንደድ የታጠበ፣ የአዲስ ዘመን ቄጤማ ነክሶ የተቀመጠ.....መውጫ ቀኑን የሚጠብቅ ቅር ያለው አራራይ.....

መሠረትና ታደለ ደመራ ከተተከለበት ስፍራ አንድ ሁለት መቶ ሜትሮች ያህል ርቀው አንድ ጉብታ ላይ ቆመዋል። ያወራሉ። እንደ ድሮው በተደጋጋሚ (ቢያንስ በቀን ሁለት ጊዜ) መገናኘት ካቆምን ከርመናል።

«የእግር ኳስ ግጥሚያውን አሸነፍን!» አለ መሠረት ወደ እኔ ዞሮ ገና ከፋቅ ሳልጠጋቸው። 'አንተ ባትኖርም እኛ አሸነፍን' ለማለት እንደሆነ ይገባኛል። ዞማ አፍሮ አለው። አናቱ ዙርያ እንደ ጥቁር ብርሃን የተከተረ። መልከመልካም እንደ ሆነ ገና ጡት ከጣለ ጀምሮ የሚወራለት። እግር ኳስ ሜዳ የሚገባው 'የጭኑን ውበት ሊያሳይ ነው' ይሉታል.....አጥቂያችን ነው.....

«እረ እባክህ ስንት ለስንት?» አልኩ። ተረጋግቼ። አንድ እጅ ሱሪ ኪሴ ውስጥ ነው። አንድ ሕፃን ልጅ እግራ መሐል መጥቶ እንደ

³⁵ ሁለት ነፍስ የለህም

ዕንቅፋት ቆመ። በሌላ እጅ መላጣ የሚያተኩስ ራሱን ዳብሼው አለፍኩ። (በልቤ የአናቱ ግለት ገርሞኝ 'ፀሐይ ጠልቃ የለ እንዴ? ምን አሞቀው?' እላለሁ)

«አራት ለዜሮ!»

ታደለ ይስቃል።

አመንኩት።

ታደለ ሳቁን አቁሞ፡

«ሶስት ለአንድ ነው እባክህ» አለ።

«አንተን ብንጠራህ ቤት አልነበርክም» አለ መሠረት

ዝም አልኩ።

«ወደ ጫካው ለምን አንሔድም?» አለ ታደለ

«ምን እናደርጋለን?» አለ መሠረት

«እንሒድ አዎ» እግረ መንገዴን በቅድስት ቤት በኩል ለማለፍ እሷ ያለችበትን ቦታ መመልከቱን ተስፋ በማድረግ ደስ አለኝ። ሶስታችን እዚህ ጉን ለጉን በቀስታ መሔድ ጀመርን። ለጥቂት ወራቶች ባለመገናኘታችን በእኔና በእነሱ መሐል ትንሽ እንግዳነት ያነጠገጠ ይመስላል። መጀመሪያ ላይ የምናወራው ስላልነበረ በዝምታ ሳርና ጠጠር በእግር እንመታለን፤ እናስባለን፤ እናዛጋለን.....እኔ ደጋግሜ ጠጠር በጫማዬ እየኮረኮምኩ ከድንጋይዋ ጉዳይ እንዳለኝ ሁሉ እስከዚህ አባርራለሁ..... የመሰለና የመሳሰለ.....እናደርጋለን።

«እነ ቅድስት የት ሔዱ?» አለ መሠረት። እኔን ለመንካት። ዝም አልኩ። በዓይኔ ቂጥ ሳያቸው ይተያያሉ። የልቤ ፍላጎት ስለ ታወቀ በትንሹ አፍሬአለሁ። ታደለ ከሁለታችን ሽሽት ብሎ በቀስታ እየተራመደ ድምፁን ሳያሰማ ይስቃል። የመሠረትን ሽሙጥ ቀለምና አድናቆት ሊቀባ፤ ሽሙጡን ካልተረዳሁም በስልት ሊያብራራልኝ.....

«የት አውቃለሁ?» አልኩት።

እውነቴን ነበር።

«እላይ ሠፈር እንደ ገቡ አልሰማህም?»

«የት ሠፈር?»

«እነ ደበሌ ሠፈር»

«አላውቅም»

«ለምን ትደብቃለህ?»

ተናድጄአለሁ። ዝም አልኩት። ማፍቀር የምትወነጀልበት

መንገድ ረቂቅ ነው። መጀመሪያ ሌላ አዲስ ስም ይሰጣታል ሲጀመር። ቀጥሎ አዲስ ስም ይላገጥበታል። ከተላገጠባት በኋላ ትሰደባለች። ከተሰደበች በኋላ ደግሞ ወደ ወንጀል ትተረጎማለች። ከዚያ አፍቃሪ ከስህተተኛ ወደ ወንጀለኛ ይሸጋገራል። አፍቃሪ ያፍራል። (ፍቅር ያሳፍራል ብላችሁ ሳትሉ/ግን በጥምዝ ጥቆማ የምትፈነግሉ/ሃሳቤን ለወጥኩኝ እሳት አነደድኩኝ/ ውሃም አፈላሁኝ/ ፍቅር ያሳፍራል ብላችሁ ሳትሉ፤ በአግቦ ግን የምትነድሉ፤ ድስቴ ተንተክትኮአል ግቡ ተቀቀለ³⁶) በዚህ ጉዞ መጨረሻው ላይ ማን እንደ አፍቃሪን እንደሚያጠፋ የሚያውቅ ያውቃል። የሚገባው ይገባዋል። አሁን ደግሞ እየተወነጀልኩ ነው። ስወነጀል ምን ላድርግ? ሳፈቅር ማፈሬን ሲያውቁ በዚህ የሚወነጀሉኝ ሕዝቦች አካባቢ፤ መሐልና ውስጣ ውስጥ ነኝ ያለሁት።

«ዛሬ ስንጫወት የእነ ደበሌ ቲፎዞ ነበረች። በአንድ ጊዜ ለሌላ ሠፈር ታዳላለች»

‘ብትቀር ተጎዳህ’ ለማለት እንደፈለገ ገባኝ። ‘ብትቀር ተጎዳህ’ ብቻ ሳይሆን ‘አንተም ተረስተሃል’ ማንም አይደለህም’ ለማለትም። መሠረት አግድም የመናገር ትልቅ ችሎታ አለው። እየሸሹ የመቅረብ። ብዙ ዕውቀቱ በሽሙጥ የሚተላለፍ ነው። አባቱ ‘ልጄ በቅኔ ነው የሚናገር’ እያሉ ይኮሩበታል። ዓይኖቹ እንደ አባቱ ትልልቅና የተጐለጐሉ የሚመስሉ ናቸው። ከሰዎች ጋር ቶሎ መግባባት ብቸልም አሁን ከነዚህ ጋር ሶስት ዓመት አንድ ሠፈር በጎረቤትነት ስንኖር። ስቀርባቸው ያበላሻሉ፤ ስርቃቸው ያሳምራሉ.....እና በሙሉ ልቤ ልቀበላቸው አልቻልኩም.....

ከእኛ አለፍ ብሎ ልጆች ኢላማ ሰርተው ልጣቸው የተነሣ የነጠረ ቅቤ የሚመስሉ ብዙ የባሕር ዛፍ እርጥብ ዘንጐች ይወረውራሉ።

ከነዚህ ሁሉ መራቅ ጓጓሁ። ከመሠረትና ከታደለ..... ከመሳሰሉት፤ በተረጋጋ በሚያምር የመስከረም ሰማይ ስር ከዕድሜው ቀድሞ ያረጀ ንዑስ ሽማግሌ በሽሙጥ እንዲዘነታትረኝ አልፈለግሁም። በስተቀኛችን ትንንሽ ልጆች ‘ማዘጋጃ’ የተባለ የብይ ጨዋታ ይጫወታሉ። ከፊሎቹ ልጆች መሬት ለመሬት በጉልበቶቻቸው በስሜት ይንቋቋሉ። ከፊሎቹ ቆመው ወደ መሬት በጉጉት ያያሉ። የሚጫወቱበትን ቦታ ነጭ አፈር.....ሁሉም ይመስላሉ። ፊት ለፊታችን ተሠርቶ ያለቀው የአንድ አሜሪካዊ የሸክላ ቪላ ቤት በረንዳ ላይ ሁለት ፈረንጆችና አንዲት ሀበሻ ሴት ቆመዋል። እጆቻቸውን እያነሱ ይጥላሉ። ድምፃቸው አይሰማም። ከቤቱ ውጭ ከግቢው የሸቦ አጥር

³⁶ ቅድስትን በወደድኩ ሰሞን ይዘፈን የነበረ ዘመናዊ ዘፈን። ደራሲው ወይም ዘፋኙ መርዓዊ ስጦት ሳይሆን አይቀርም። እርግጠኛ አይደለሁም። ወይም ሳህሌ ደጋጎ። ወይም ሌላ። ጉጉቱ ካደረበት አንባቢ መመራመር ይችላል።

ስር የተቆለለ ድንጋይ ላይ ሕፃናት እንደ እንሸላሊት ተደርድረዋል። ከፊሎቹ ተቀምጠው ከፊሎቹ ተጋድመው። ቅር እንዳለኝ ገብቶት ነው መሰለኝ ታደለ ስለአለፈው ዓመት የመስቀል በዓል ማውራት ጀመረ። ስለነበረው ድብድብ፣ አምባጓሮ፣ ትርምስ፣ ስለኪዳን አባት በዱርዬዎች መጠለዝ..... አልሳበኝም።

የመጀመሪያው የመሠረት ሽሙጥ ነፍሴን አስደንግጧታል። አርቆኛል። ከሺህ መልካም የሚያዝናኑ ነገሮች የሚያስከፋኝን አንድዋን መርጠው ነው በቃር የቀበተቱኝ። 'ቅድስት ሠፈር ለውጣለች' እንኳን ቢሉኝ በቤቷ በኩል ላለማለፍ የተቻለኝን ለማድረግ ሞከርኩ። ቅድስትን በመውደዱ ውስጤ ደስተኛ ነው። ሰዎች በማወቃቸው ግን እበረግጋለሁ። አልመችህ ይለኛል።

«በዚህ በኩል ለምን አንሄድም?» አለ መሠረት በቅድስት 'የድሮ' ቤት በኩል እየጠቆመ። ታደለ በቀስታ ፊቱን አዙሮ (ለምን ፊቱን ያዞራል? የመሠረት ሽሙጥ ያለ እሱ ሞተር መነቃነቅ ይችል የለም?) ሲስቅ በዓይኔ ቂጥ አየሁት። ግን ደፈርኩ ምን እንዳይሆኑ ዓይነት ብዬ።

«እንሒድ!» አልኩ

ባልሔድ..... 'ቢነቃበት አፍሮ'

ብሔድ..... 'ፍቅር፣ አይ ፍቅር፣ ሊያያት ፈልጎ' እንደሚሉ አውቃለሁ። አላመልጥም። ከፍቼ የምወጣበት፣ የማመልጥበት ቀዳዳው የሚቀበለኝ በር የለም። ባላቸው እጅ ሁሉ ሆን ብለው ይዘጉብኛል። ፊቱን ባዘርኩ ቁጥር የማየው የሚዘጋ በርና በሩን የሚዘጋው እጅ በፈገግታ ሥራቸውን ሲሠሩ ነው። እንዲህ ቆሜ ግድግዳው ላይ የማየው መስኩትም እውነተኛ መስሎ የተሠራ ግን መሹለኪያ ቀዳዳ የሌለው አክሱማዊ መስኩት ነው። ስዕሉም ዙሪያ ያለው ቢጋር ብሌኔ ውስጥ የሹፈት ሰንበር ያሰምራል። ከላዬ ያለው ጣሪያ ሰማያዊ ቀለም የተቀባ የሚያማምሩ ለጋ ደመናዎች የተሳሉበት ፀሐይ የምትወጣበት የምትገባበት ሲመሽ ከዋክብት የሚንቀላቀሉበት ጨረቃ የምትተምበት የቆርቆሮ ጣሪያ ነው። ከማይክል አንጀሎ የተቡ ዘመዶቼና ወገኖቼ በየቀኑ እንደ ተራራ መልካ ምድር እንዲለዋወጥ አድርገው የሳሉት.....ለመሆኑ የሰው መደሰት ቅር የሚያሰኘው በቅቧቃ ነው? ምቀኛ ነው?

ለመሔድ መቁረጤን ሲያውቁ ሽሙጣቸው ቆሰለ መሰለኝ እሱን እያስታመሙ ለረዥም ጊዜ ዝም አሉ። መሠረት አልፎ አልፎ ሳያሰለው ይስላል። ከታመመም እግዜር ቀኔውን አበርክቶ እስኪያረጅ አልጋ ላይ እንዲጥለው ተመኝሁ። እንዲህ ሰው ላይ ከፋ መመኘት የጀመረኝ በቅርብ ነው። ቢያስጠላኝም መርገሙን ለመለማመድ እየጣርኩ ነው። በግራ እጁ ትንሽ ጣት ጥፍር መሠረት ጥርሶቹ

መሐል ጌረጌረ። ሥጋ ወይ ጎመን ሊያወጣ። መሠረት ግን ጌመን በሊታ ነው። ግራ እጁን ኪሱ ሲከት ጥፍሩ እንዳትሰበርበት ትንሽ ጣቱን ሁልጊዜ ከውጭ የሱሪውን ጨርቅ አልፎ አልፎ እየታከከች ትንቀረፈፋለች። ክርክም ያለች ንፁህ ናት። ፀጉሩ ተቀምጦም ተጋድሞም ሲዝናና እና ኳስ ሲጫወት ሁልጊዜ ቦታ ሳይመርጥ ክርክም ያለ አፍሮ ነው። ይኼን ሲያከው በረዥም ጥፍሩ ነው። ከመሐል አናቱ ፎረፎር ፍቆ ሲያወጣ በአውራጣቱ ቆሻሻውን ይቀበላል ከዛ ሱሪው ላይ ይጠርጋል።

ሲርበተበትም ያካል።

ነገር ሲያስብ ያካል።

አሁን ያካል.....

የነጠረ አካኪ ነው.....

ከጀርባችን ፀሐይ ጠልቃለች.....የጥላሞቶቻችን ጫፎች የትየለሌ። ከእኛ ራቅ ብለው ከምንሔድበት መስመር በስተቀኝ በኩል አንድ ቄስ ተቀምጦዋል። ምርኩዛቸውን ተደግፈው። ከአገጫቸውና አገጫቸውን ካጠረው ጢም ስር ረዥም ዘንግ የበቀለ ይመስላል። ጭንቅላታቸው እስከ ቅንድባቸው በትልቅ ቆብ ተውጦአል። ወደ እኛ ደጋግመው አግድም ሲያዩ ቆይተው ተናገሩ፡

«እናንተ ብላቴናዎች!!»

ዝም አልን። አያቸዋለሁ። አንድ እጃቸው ምርኩዛቸው ቆብ ላይ ይፈተላል። ፊታቸው የበለዘ ይመስላል። አፋቸው ከጢማቸው ጌፈር መሐል ሞጥሞጥ ብሎ ወጥቶአል። አፋሽኩ። ማንባቀቃቸው የከበባቸው ጢም መሐል ሰፊ የአፍ ደጃፍ እያሳየ። የአፋቸው ቀይ ሆድቃ።

«ሰማችሁ?»

«አቤት!» አለ መሠረት።

ቄሱ ለትንሽ ጊዜ ዝም ብለው መሬት መሬት ሲያዩ ቆይተው.....

«ኑ እስኪ እዚህ ቀረብ በሉ አንድ ነገር ልጠይቃችሁ»

ተጠጋናቸው

«የዛሬን በዓል ታውቁታለችሁ?»

«አዎ» አልን ሁለታችን

«ማለቴ እንደው በዓሉ ለምን እንደሚከበር ታውቃላችሁ?»

ዝም አልን እውቀታችንን እንደተጠራጠርን ሁሉ።

«አንዳችሁም አታውቁ?» ሳቅ እያሉ

«የክርስቶስ መስቀል የተገኘበት ነው» አለ ታደለ ዝም አሉ።

«አያችሁ በዓል ስታከብሩ ለምን እንደምታከብሩ ማወቅ አለባችሁ። ክርስቲያን ናችሁ። አይደለም?»

«አዎ!» አለ መሠረት

«ይኸኛው እስላም ይመስላል» አሉ በምርኩዛቸው በቀስታ በእኔ አቅጣጫ እየጠቆሙ። መሠረትና ታደለ ሳቁ።

«መጥፎ ነገር የለውም እስላም መሆን» አሉ ቄሱ። አረፉና፡

«ምን አሳቃችሁ? «ሰለመ» ማለት ሰላማዊ ሆነ ማለት ነው። የሐረር ሰው መሰለኝ ጀጎል ያየኋቸውን አንዳንዶቹን» አሉ።

ልጆቹ ዝም አሉ። ዝም አልኩ። ቄሱም ዝም አሉ። ሜዳው ሁሉ ዝም ያለ ይመስላል። እንግዳ ዓይነት የተቀነባበረ ዝምታ ነው። 'ክርስቲያን ነኝ' ብዬም ላርማቸው አልፈለኩም። ሽሙጣቸውን ትተው፣ ምቀኝነታቸውን ትተው ሃይማኖታቸውን በወሰዱልኝ.....

«ይኼ የሚከበረው የዳመራ በዓል ምንድነው? (ራሳቸውን የሚጠይቁ ይመስላሉ ወይም የማይታዩ ብዙ ሰዎችን) ኢሌኒ የተባለች የፅርዕ ንግሥት የክርስቶስ መስቀል የጠፋበትን ቦታ ለማግኘት እንጨት ታቃጥላለች.....ከእንጨቱ የሚነሳው ጢስ መስቀሉ የተቀበረበትን ቦታ አሳዩ.....ልክ እንዲህ እንደ ሰው ጣት በሰማይ ላይ ሔዶ (በምርኩዛቸው አቅጣጫ እያሳዩ) እዚያም የክርስቶስን መስቀል አገኘች። ለዚህ ነው በዓሉ የሚከበረው»

አዩን። እንደገባንና እንዳልግባን ለመፈተሽ እንደሆነ እንጃ። መሬት በምርኩዛቸው ደቀደቁ። በእሱም ጫፍ ፈንቅለው የያዙትን ጭቃ አራግፈው ጠርገው፡

«መስቀሉን እያስታወስን መጫወት ያስፈልጋል። መስቀሉን እያስታወስን.....» በግዕዝ የሆነ ነገር ተናገሩ። ከዚያ.....

«ከልኩ አለማሳለፍ ነው። አፍ ከጠጣ፣ ከበላ መጥፎ ያናግራል ተእግኬርና ተሰው ያቀያይማል» ቆባቸውን እንዳላላባቸው ሁሉ አመቻቹት፣ አጠበቁት፡

«ተረት አለ 'በሬ ሆይ ሳሩን አየህና ገደሉን ሳታይ'» ሳቁ። ከት ብለው ሳቁ። የጥርሶቻቸው የታችኛው ሠልፍ ላይ ደማቅ አረንጓዴ ጠባሳ ይታያል። ምን እንዳሳቃቸው ግራ ገባኝ። ሁላችንም ግራ ገባን (በሬው በገደል ላይ ሲወድቅ ታይቶአቸው ይሆን በአፉ ሳር ይዞ.....ባለመጠንቀቁ እየተቆጨ) (አረንጓዴው ጠባሳ የሀበሻ ጐመን

ነው?) የአሳሳቃቸው ክፍትነት ወጣት አስመሰላቸው - በወጋየሁ ንጋቴ ቀልድ የሚንተከተክ ያራዳ ልጅ.....ሳላውቀው ፈገግ አልኩ::

«በሉ መሽ ወደ ምገባበት ልግባ:: ይኼ ጨዋታ ብዙ ነገር አስታወሰኝ:: መሽ:: ቶሎ ብዙ ሳይረፍድ ደመራውን አቀጣጥሉ:: ሠፈራችሁ እዚህ ነው?»

«አዎ» አለ መሠረት

«የት ዘንድ?»

«ይኼ ሠፈራችን ነው»

«አለመገመቴ:: አንድ ነገር ልጠይቃችሁ?» አወላወሉ፤ ወይም ያወላወሉ መሰሉ::

«እም ተጧት ልጆች ናችሁ»

«አይ ግድ የለም ንገሩን» አለ መሠረት

አሁንም ከማወላወል አልተገቱም:: ምርኩዛቸውን ተደግፈው ቆሙና ነጠላቸውን (ትንሽ ያደፈ) ተንጀላጅሎ ባታቸው ድረስ ከወረደበት በለመዱት ቅልጥፍና እየሰበሰቡ:

«እዚህ ሠፈር ቄስ አሉ የምታውቋቸው?» ሶስታችንንም እያቀያየሩ አዩ::

«አዎን:: እ.....አሉ:: ያን ቤት ያያሉ እሱ ፊት ለፊት» አለ መሠረት::

ጢማቸውን ደባበሱ (የበለጠ ሾለ) በምርኩዛቸው መሬት ወጋጉ (ጭቃው ውስጥ የዜሮ ቅርፅ እየታተመ):: እጃቸውን እያዩ (ጣቶቻቸው ውስጥ የተደበቀ ቆሻሻ እንዳለ ሁሉ) ጉድፍ አራግፈው ወደ ፀሐይ መግቢያ (የሚያምኑት ነገር እዚያ እንዳለ..... 'እመን' የሚል ድምፅ ከዚያ እንደሚጠብቁ ሁሉ) አንጋጠው.....

«ጥሩ ቄስ ናቸው? እ? እንደው ሁነኛ ናቸው?» አሉ

«ምነው?» አለ ታደለ

«ይሔውላችሁ ሰው ልጠይቅ ነበር እዚህ የመጣሁ:: በአመት በአመት እየመጣሁ የማድርባቸው ቤት ብሔድ፤ 'አሁን ዛሬ ጠዋት አሰላ ሒደዋል' አሉኝ:: አባ ወራው የሌለበት ቤት ማደር አይሆንልኝም:: እኔ ከአሩሲ ነው የመጣሁት:: አያችሁልኝ አለመነጋገር:: እኔ በልማዴ መስሎኝ ነው የመጣሁት:: እንግዲህ በመንገድ ተላልፈናል:: አሁን የማድርበት የለኝም:: ጉድ ነው የሆንኩት:: እሱማ ደጀ ሰላምም አድራለሁ:: አምላካችን በረት አድሮ የለ:: ግን ቄስ በበዓል ባለ ትዳር ሆኖ ምን ከቤቱ አስወጣው?» አሉ::

ዝም አልን።

ከዚያ ሌላ ጥያቄም አልጠየቁንም፤ ሌላ ነገርም ቀጥለው አላወሩም። በቀስታ እየተራመዱ ከእኛ መራቅ ጀመሩ። ተቀመጠውበት የነበረው ቦታ ሳሩ ተጠፍጥፎ ነገ ብሎአል። በክብደታቸው ያጋደሙት ሳር አሁንም የማይታይ ሰው የተቀመጠበት ይመስላል።

«በሉ ደኸና አምሹ ልጆቼ» ትተውን ሄደው ከራቁን በኋላ ተገላምጠው እንኳን አላዩንም።

«ይኼ ቄስ ጉድ ሆኖአል» አለ መሠረት

«እባክህ እንደዚያ አትበል፤ ያሳዝናሉ» አለ ታደለ

«ታዲያ አታሳድራቸውም?»

«ቤታችን ዘኬ የለ፤ ቄስ ደግሞ ዘኬ ነው የሚወደው» አለ ታደለ በማሾፍ

«ታዲያ ማን ቤት ዘኬ አለ?»

«ሰማዩ ደስ አይልም?» አልኩ

ሁለቱም በሐብረት ቀና አሉ። ትንሽ ሰማዩ ላይ አተኩረው ዓይኖቻቸውን ወደ እኔ መለሱ።

«ሽማግሌዎች ይኼን በማየት ትንቢት ይናገራሉ» አለ መሠረት

«እውነት ይሆናል ነው የሚሉት»

«ዝም ብሎ እምነት ነው»

«ካማረ አይበቃም?» አልኩ

«ከማማር ምን አለህ? አዎ ያምራል። እሺ ይበላል?» አለ መሠረት

«የሚያምር ነገር ሁሉ የግድ መበላት አለበት?»

«ማለቴ አይጠቅምም። ሁልጊዜ በቃ.....አቤት ይኼ ደመና ሲያምር! አቤት ተራራው ሲያምር! አንድ ቀን ምን እንዳደረገ ታውቃለህ? እዚያ ወንዝ ውሃው ያምራል ብሎ ከነልብሱ ወንዝ ውስጥ ገባ»

«ሒድ»

«ሙት»

«እስኪ» ታደለ እጁን ዘረጋለት። መሠረት እንደ መሐላ ዓይነት ውስጥ እጁን ጠፋው።

«መዓት ሰዓት ቆየን ልብሱ እስኪደርቅለት። ድንጋይ ላይ አስጥተን ስናዳርቅ»

«ልብስህን አውልቀህ አትዋኝም?» አለ ታደለ

«ልብስህን ካወለቅህ ዋና ይሆናል» አልኩ

«ታዲያ ምን ልታደርግ ነው የገባኸው?»

«በቃ አንድ ደስ የሚል ነገር ተሰማኝ»

«ሠይጣን ገፍቶት ነው» አለ መሠረት

ሳቅን.....

.....በሌላም ነገር እየሳቅን.....

እየጨለመ ነው። ሰዎች ይታያሉ እንጂ.....እንደለበሱት ዓይነት ልብስ ጠቁረውና ነጥተው ማን እንደሆኑ መለየት ያዳግታል። ቅርፃቸው የሚቸኩል ጥላ ነው። አቅጣጫውን እንደሚፈልግ የሚባክን የጠፋ ጥላ። ሠፈሩን ጢስ እየሸፈነው ነው። ጠረን አለው። ድፎ ዳቦ፣ የተቃጠለ ኮባ፣ የተነጠረ የቅቤ ሽታ። የሚነጠር። ቤቶቹ ሁሉ የጭቃና የቆርቆሮ ስለሆኑ ብዙዎቹም ኩርኒስ ስለሌላቸው ቀዳዳም ስለሚበዛቸው ጠረኑ ሚስጢር ሳይሆን ይወጣል። የቄሱ ጥርስ ትዝ አለኝ። አረንጓዴዎ ጉድፍ። ተጉመጥምጠው ያልተፋት ጉመን። ለምን ትዝ እንዳለኝ እንጂ። ደግሞ የተረቱት የበሬ.....

«አልጨለመም?» አለ መሠረት

«ትንሽ እንቆይ» አለ ታደለ

እንደ ሌላ ጊዜአችን አላወራንም።

አንድን ነገር በግልፅ አለመናገር ወዳጅነትን እንደሚያኮላሽ ቄሱ ቢሰብኩን ምን ነበረበት?

ኢሌኒ ምኔ ናት?

የጠፋ ነገር በጢስ ማግኘት?

የታደለች ንግሥት.....

‘ጠረናት’ የሚግተለተሉበት መጥቆር የጀመረ የመስከረም 16 ዝምታ። ራቅ ራቅ ብሎ ወዲያና ወዲህ.....ወደ መሬት ቀርቦና ከመሬት ርቆ የፈረንጅ ችቦ ወደ ሰማይ ይወረወራል። የእሳት አደይ በዝምታ ሳቅ ተንደቅድቆ.....ቤት ላይ፣ ሳር ላይ፣ መንገድ ላይ፣ የሰው ግቢ ውስጥ፣ ጉረቤት ጀርባ ላይ፣ እትዬ ዘነበች ጉፈሬ ላይ (አንዴ የፈረንጅ ችቦ ወድቆ ተሰካብኝ’ ብለው ሲያማርሩ ሰምቼአለሁ).....ከወንዙ ወዲያ ወዲያ..... ከአስፋልቱ ከፍ ብሎ ዳገት ላይ ዓይን ቢጠነቁሉ ነገር ከማይከሰትበት ርቀት የእሳት ቡጢ እየፈካ

ይጠፋል.....

ዓይኖች እሳት ዙሪያ በብሌን ጣቶቻቸው ፍም ይነካሉ..... እርጥብ እንጨት ይዳብሳሉ.....ከስሎ የሚቃጠል ቅጠል ያጤናሉ.....ትኩስ አመድ ያያሉ:: ከሚነሳው ጢስ ውስጥ ነጭ የለበሰውን ክርስቶስ የሚያይ የለም:: በቀዝቃዛ ጠላ የተሞሉ ብርጭቆዎች.....ነጭጭ የዕድር ኩባያዎች በጨለማው ደብዛዛ ውስጥ በደስታ እንደ ተለገሙ አስደሳች ኪሩቤሎች ከአንድ እጅ ወደ ሌላ እጅ ይበራሉ:: ያ የብረት ንጣት ነው:: የጢስ ጣት የለም.....

ደክሞኛል::

መቆም ደክሞኛል::

እንደ እኔ ከበረዱ ሁለት ጉረምሶች ('ብላቴኖች' አሉ ቄሱ) ጋር እየተያየሁ መቆም ደክሞኛል:: የእነ ቅድስት ግቢ..... ሳልደፍር በጎን የማየው የሞተ ይመስላል:: አፍቃሪዎች የጠፋበት (ግቢዎች እዚህ ሁላቸውም በአጥር በአጥር ተነካክተው፣ ተቃቅፈው፣ ተነካክሰው ነው ያሉት) መስፈሪያ አጥቶ ምሽትን ለብሶ የተቀመጠ ፍቅር:: እዚህ.....እኔ:: አባቴ ቤታቸው ፊት ለፊት ቁርጭምጭሚታቸው የሚደርስ ካፖርት ለብሰው እንደ ሐውልት ቆመዋል:: መሔጃው የጠፋው ጀምስ ቦንድ ይመስላሉ:: ግማሹ ካዘመመ አጥራቸው ስር ቀጥ ያለ የባልጨት ሐውልት ናቸው:: ትንሽዋ ቤት ልጃቸው እግራቸውን አቅፋ ቆማለች (ቢጨልምም አውቃታለሁ):: ከታች አየሩ በቦንብ የተሞላ ይመስላል:: ሠፈረተኛው የተሸከመው ችቦ ሰንሰለት ሆኖ ደመራው ወደ ቆመበት ዳገት ይወጣል::

«እንሂድ» አለ መሠረት::

«እንቆይ አላላችሁም?» አልኩ

«እንሂድ እባካችሁ» አለ ደገመኛ

«ለምን?»

«እንጉሮጎባሽ የምለው እኔ ነኝ» አለ መሠረት

«የግድ አንተ መሆን አለብህ?»

«ታላቅ ልጅ ማለቴ ወንድ ልጅ ነው የሚያደርገው»

«ባትልስ?»

«እቤት ይገሉኛል»

መሠረት ቤተሰብኛ ነው::

«እኔ እቆያለሁ» አልኩ

ተያዩ:: ወደ ቅድስት ቤት አዩ:: ከወና ቤት እንደተቃጠርኩ

ሁሉ፡፡

«ዳመራው ጋ እንገናኝ» አለ መሠረት

.....የምሽቱ የዝምታ ድንግልና በዳመራ ብርሃን እየተቀደደ ነው፡፡ ብር አምባሩ እየፈረሰ ነው፡፡ የችቦ የጭራሮ ፍንጣሪ ቅላት በየቦታው ይረጫል፡፡ ከጨለማው አልወጣሁም፡፡ ከበስተላይ ካለው ግንብ ቤት ሮኬት ጥቁረት ወደ ደቀደቀው ሰማይ ይፈተለካል፡፡

የዳመራ ማሕሌት፡

«.....ኢዮሐ አበባዬ

አበባዬ

መስከረም ጠባዬ.....»

እስኪያሰለች ይመኸለያል

ከእንቁጣጣሽ የተረፈም፡

«.....አበባዬ ሆይ

ለምለም

ባልንጀሮቼ

ለምለም

ቁሙ በተራ

ለምለም

እንጨት ሰብሬ

ለምለም

ቤት እስክሠራ.....»

ይደበላለቃል፡፡ በጎረምሳ ድምፅ፣ በጎረምሳ ቡድን፡፡ ወላ ጨለማ ውስጥ ይስገመገማል፡፡ ሁሉ ተተረማምሶ ይሰማል.....እኔ ጨለማ ውስጥ አድፍጫለሁ.....ቅድስትን የተነጠቅሁበት ጨለማ ውስጥ፡፡ ናዝሬት ነጭ ሜዳ ላይ በሐሳቤ ቅድስት ስትሳም ወይም ሌላ የማይገባኝ ሠፈር የሰሊጥ ጭማቂ የመሰለ ጭኗን አንዳንዶች ሲቆነጥጡት.....ሲጌነትሏት.....ወይም ምናልባት አዲስ ሰው በእስዋ ፍቅር አሁን ወድቋል፡፡ በዚህች ደቂቃ ስንትስ ተፎካካሪ አለ? ስንትስ ወድድር?.....

ከሩቅ አጭር የሚሮጥ ጥላ እኔ ወደ ቆምኩበት አቅጣጫ ይመጣል፡፡

ትንሹ ወንድሜ መሆን አለበት.....አሯሯጡ ያስታውቃል፡፡ ከእኔ

ፊቅ ብሎ ቆመ። እኔ መሆኔን ብዙ እርግጠኛ አልነበረም።

«ተሻለ ነህ?» አለ

ዝም አልኩ

‘እንጉረጉባሽ በል’ ሊሉኝ እንደሆነ አውቃለሁ።

ዝም አልኩ።

«አንተ ነህ አይደለም?» አለኝ

«አዎ» አልኩት

«እቤት ትፈለጋለህ»

«ለምን?»

«ችቦውን አቀጣጥል ነዋ»

«እናንተ አታቀጣጥሉም?»

«እኔ ምን ችግረኝ ‘አልመጣም አለ’ እላለሁ»

«በል»

እየሮጠ ሔደ። ከመሐል ዞር ብሎ፡

«ተው ና አባባ ተቆጥቶአል»

ዝም አልኩ። የመልስ ፍጫውን ቀጠለ.....

.....ያለሁበት ፀጥታ ነው። ሁሉ ነገር ተኝቶአል። ቀን ሲቆረጡ ልባላቸውን ሲላጡ የዋሉት ዛፎች እንኳን አፋቸውን የገጠሙ ይመስላሉ። ሙታን መሐል የቆምኩ ይመስለኛል። የመሬቱ ጉርባጣነት የሽራ ጫማዬን ስር አልፎ ውስጥ እግሬን ይከራከራል። ርጥበቱ ካልጠፋ የጠይም አፈር ኩይሳ ስር ጓጉንቸዎች እንኳን ዓይናቸውን በልጥጠው የማያውቁት የእሳት ትዕይንት ላይ ያፈጡ ይሆናል።

እኔ.....ቅድስት ጠፍታብኛለች (ለምን በድንገት ናፈቀችኝ? ለምን የዘነጋኝት እንደ መሰለኝ እዚህ እቆምኩበት ጨለማ ለብቻዬ ጠመደችኝ?)

ጃኬቴን ቆለፍኩ

የአባቴ ቁጣ ይሰማኛል፤ እርግማን ይሰማኛል። እንጉሮጎባሽምን ማለት ነው? ችቦዎችን ቤት ውስጥ አቀጣጥሎ በየመኝታ ቤቱና በየጓዳው.....በተለይ ጓዳውን በጢሱና በእሳቱ ማዋቅ.....እንዲያም ሲሆን.....እናት እየተከተለች ትጮሃለች፡

«ቀስ በል አንተ የጠረጴዛውን ልብስ እንዳታቃጥለው!!!» እና

«ዝቅ አድርገው አምፖሉን አፈንድተህ ጉድ እንዳታደርገን!!!»

እና

«ድስቱ ውስጥ ልትከተው ነው? በል ተመለስ ጉድ እኩ ነው እናንተ ጦም ሊያሳድረን ነው??!!» እና

«ቀስ በል ቀሚሴን። ሸረ ልጅቷን። ዓይንዋን አጥፍተሃት ነበር። አንቺ ዞር አትይም!! ምን ይገትራታል» እና

«ቶሎ በል ሰው ሁሉ ወጥቶአል። ሁልጊዜ እንደ ተንቀራፈፍክ። ሸረ ቀስ በል መጋረጃውን!!»

.....እንግሮጎባሽ በድርጊቱ ውስጥ ስህተት ብንሠራም ባንሠራም እንድንተረብ ሆን ተብሎ ለመጨቅጨቂያ ሰበብ የተፈጠረ ይመስለኛል።

ከቅድስት ቤት ሰዎች ችቦ ይዘው ሲወጡ አያለሁ። ሁለቱ እሳታቸው የሚንቀለቀል.....አንዱ ነበልባሉ ጠፍቶ የተለከሰ ትልቅ ሲጋራ የመሰለ። ቅድስት አብራቸው ብትሆን ተመኘሁ። በተለይ ባዶ እግሯን። በማይገባኝ ምክንያት ባዶ እግሯን ስትሆንና ሳያት ልቤ በውሐ እንደተያያዘ በሶ ይፈርሳል። ቀሚስዋ ወፍራም ጭንዋ ላይ አርፎ። ከቋንጃዎቿ ላይ ያሉት ግራና ቀኝ ሰርጓዳዎች ውስጣቸው እንደ ነቁጥ የረቀቀ ቁንፅል ውበት ከትረው። ሰፊ ቀሚስዋ ሥር ለእኔ ብቻ የሚያዳላ ጥላ የለበሰ ነክቴው የማላውቅ ለስላሳ ሚስጥር.....

ኩሌታዬን አነሳሁ። የጃኬቴ ክሳድም የጥቂት ዓመታት ሰኮናዎች ተመላልሰውበት በእርጅና ሳስቶአል። መቀሰርም ደክሞታል። እዚህ ዝምታው ትንሽ ያስፈራል። ብቻነቴን የበለጠ ያጠልቀዋል። ወደ ተደመረበት ቦታ መሔድ ጀመርኩ.....

የሠፈራችን ሰው ክብ ሠርቶ ተቀምጦና ቆሞ በራሱ የሞቀ ቻቻታ ሰምጦ ደረሰኩ። ትንሽ ከክቡ ፈቀቅ ብሎ ሴቶች ዳቦ ይቆርሳሉ፤ ጠላ ይቀዳሉ። «እስኪ ዞር በሉልን የእሳቱ ብርሃን ይድረሰን እንይበት የምንቀዳውን የምንቆርሰውን» እያሉ። ቢላ ግን የድፎ ልብ አይስትም። ማንቆርቆሪያም የኩባያ እንብርት ላይ እንዳነጣጠረ ነው። ጥቂት በተራ የቀደሙ አዛውንት መጠጣትና መብላት ጀምረዋል። ተሰባብሮ የተከመረው የዳመራ እንጨትና ደቦት አብዝቶ ይነዳል። ሁለት ሜትር የሚደርሱ መዓት የእሳት ላንቃዎች ዙሪያ ገባውን ያሳዩናል። የሚጨስ ለጋ ባሕር ዛፍ በሚማርክ ጣዕሙ ያውደናል። አየሩ ውስጥ ስለ የሚንቀሳ ጠረን አለ.....ኢሌኒ³⁷ ሲጋራ እንደ ምናጤስ ሁሉ። ከፊሉ ክብ ሆድቃው ይታየኛል። ከፊሉ ክብ የጨለመው ጀርባው ይታየኛል። ሁሉም ፊት ላይ የእሳቱ ብርሃን ቢበራም ማን እንደሆኑ አይለይም። የእሳቱ ልሳን አቅጣጫና የመወገግ አቅሙ በደከመ ቁጥር ፊታቸው የጨለማ፤ የጥላሞት ፎጣ ይለብሳል። ወደ ደመራው በቀስታ

³⁷ የሲጋራ ብራንድ

እጠጋለሁ። ለዘብ ያለ የሙቀት ወላፊን እያለፈ እያለፈ ይደርሰኛል። ረዣዥም የሰንደዶ ሳርና ችፍርጎች በእግሮቼ ሰጫናቸው ይተኛሉ። በሱሪዬ መጨረሻ በቱቦዎቼ እያለፈ እያለፈ ባቶቼን ያኩኛል። ጥርሱ ያለቀው ሽራ ጫማዬ ለትንሽ እርቀት በተኛው ሳር ላይ ይንሸራተታል። ፊት ለፊት ብርሃን ከሚነካው የተሰበሰበ የሰው ቅንፍ (እጠጋጋቸው እንኳን ብርሃን ነፋስ አያሾልክም) የቅድስት ፊት ብቅ ብሎ ጠፋ። ልቤ ለሁለት የተከፈለች መሰለኝ። አንጀቴ እንደ አንድ ስም እንዳልተበጀ ለት ድብልብል ዕቃ ሲነቃነቅ ይሰማኛል። ደብዘዝ ካለው ጨለማ ጥርሶች ከጠይም ፊቷ ሸፍተው.....እንዳልከሰመ የእንጐሮጎባሽ ችቦ። ከኋላዋ መሠረት ቆሞአል። ዝቅ ብሎ ተጠግቶ ሊያዋራት ይጥራል። በፈረደባት ትንሽ ጥፍራም ጣቱ መሐል አናቱን (ጐፈሬውን) ያካል። ልጃገረዶች ፊት የሚያቀርበው ኤግዚብሽኑ.....

በእሳቱ ብርሃን እንዳልታይ ትንሽ ወደ ኋላ ፈቀቅ አልኩ። የእስዋ ፊትም እንዳያመልጠኝ ከእስዋ ፊት ለፊት ሆኜ ጃኬቴ ኪስ እጆቼን ከትቼ ቆምኩ።

ወሬው ግሎአል.....

ትርምስ ነው.....

«

«

«

«

«

ለልጆች ጠላ አንዳትሰጡ.....ታሰክሩአቸዋላችሁ.....አንቺ! አቀብይኝ ያን ማንቆርቆሪያ.....ምነው ሴቱ ያረረ ዳቦ ብቻ ነው የሚጋግረው? ልባችሁ የት ሂደ?.....አይ እርስዎ ደግሞ ካልፈለጉ ይተዉት (ጎንበስ ብለው መሬት ላይ እቃ የሚፈልጉ ሴትዎ ቂጣቸው ጨለማ ውስጥ ወተት የመሰለ ጋቢ ለብሶ)እረ እባካችሁ አስደፋችሁኝ! አታርፍም?.....ምነው ፈዘዛችሁ አትዘፍኑም? እንዴ በወደ ዓመት.....ሆካ ቢራ!! ደንሱ። ይኼ ዳንሳቸው ደስ ይለኛል.....ምነው አንተ የረባ ዘፈን አለ ስንት ስንት በአገራችን የሚዘፈን.....አሳያቸዋ! እኔ አርጅቼ.....እንደንስ? በሉ በሉ እረ ጠላ! እዚህ!.....ኤ ቦላሌ ላሌ ኤ ቦላሌ ኤቦላሌ ላሌ ኤቦላሌ ድምብላሌ ትርጉም ድምብላሌ!!! ዘፍነህ ሞተሃል!!!የቋንቋውን ታውቀዋለህ?.....በዚህ እሳት በዚህ ውሐ ጥም (ቢጫ ብርሃን አቶ

ግርማ ግንባር ብይ ኅዝታ ያቀለመሰው).....በርጭቆ ይመለስ.....ኩባያ መልሱ (አፈኛዎ መስቀሌ እንኳን ተደምርላት፤ ሳይሆንም ከሯ የከረረ)በእጄም ቢሆን ስጡኝ.....አንተ ቀልድህ አያልቅ (ኢጁሌ ገብረ ጉራቻ የፊቱ ግማሽ በርሃን ውስጥ እየገባ እየወጣ)እንዴ? የት ሂደ? እዛ ብቻውን ነው (ወደ ጀርባ ለማየት ስትዞር ጥቁር ጥላ ትመሰላለች).....ብቻውን? ብቻውን ምን ያደርጋል? ሃሃሃ!!! ኑኑ ደንሱ እስኪ.....አልችልም! (እጇ ጉርድ ሹራብ ለብላ ወላቃዋ ያልበቀለ፤ ጠይም ገፅዋ ብይ እሳት ይጓገገዋል.....ትንሽ ጊዜ ነው ጠብቅ ጎረምሳ ሁላ).....አንተ እንዴ! እኔ እባካችሁ የሆነ ነገር ዘፈኑ!!

ጉራጊኛ ዘፈኑ.....

አጨብጭቡ!!.....አድምቁት.....ከጉራጊኛ ምን አላቸው (ለወሬ የጓጓ ቀይ ፊቱን በነጭ ኩባያ ጋርዶ የኩባያው የቂጥ ርጥበት ብይ የእሳት ፎቶግራፍ ሲኒማ ምናምን ይፈልቃል)ዳንስ ዳንስ.....በሉ እንጂ.....አይ የእናንተ ነገር.....የልጅ ነገር አንዱን አትይዙም? ምንው አነጠስክ? (አፉን ጋርዶ በማፈር በጨዋነት ከሰው ጀርባ ሲያጎነብስ ጥቁር ጉቶ ይመሰላል) ከጭሱ.....ዞር አትልም!!

ቆስቁሰው.....መጥፋቱ እኩ ነው.....ጠጅ! ጠጅ! የተጋባ ማንቆርቆሪያ አለ? ጠጅ አትጠጣም? (አፍቃሬ ጠጅ ተሾመ ምላሱን እያጣጣመ የቋመጡ ዓይኖቹ ከደመራው ነበልባል ተበድረው ለብቻቸው ብርሃን ሆነዋል) እኔ እባካሽ ቀሚሴ ብይ ቆምሽ.....አስመጣኦምን ትጠይቀኛለህ? ሳንቲም ሳንቲም.....ማነው ዳቦውን የጣለው እዚህ? ጥጋበኞች! ብትጋብዘን ምንአለበት? የእኔ ዳቦ ነው.....መሬት ብይ አስቀመጥከው? ልጅህ የሚያደርገውን አየህ?(የእሰዋ ልጅ አይመስልም ቀንና ማታም ጥቁር ናት አሁንም ደመራ እሳት ስር ጥቁር ናት፤ ለበሽታ መድሃኒት ናት እያሉ ሰንቶች ተኛናት አሉ? እና ልጅህም አለበት:: እሳት ያበራበት ፊቷ ብይ ፍቅር አለ:: የቆዳዋ ልሰላሴ ሃር ሃር ሃር ነው) ስንት ማንቆርቆሪያ ነው? ሁለት ይበቃል.....ቪኖ ጨምሩ.....እናንተ ሰዎች ልትሰክሩ ነው?!!(ፀሎተኛ ሐጎስ አልኮል አይጠጣ የዳመራውም ጢስ እንዳይነካው ራቅ ብሎ የጎፈሬው ጫፍ ብይ ብቻ ብርሃን አርፎ እየጮኸ ያወራል) ልሴ ሌላ ይፈልጋል መስሎሽ ነው.....ናዝሬት ልትሂድ አልነበረም? ናዝሬት ነው ደብረዘይት? ቀረን(የማርታ አባት ቁመናቸው አጭር ከእኔ ፊት ጀርባቸውን ለእኔ ሰጥተው የብርሃን ጨረፍታ ያረፈበት መላጣቸውን ይዳብሳሉ).....እኔ እባካችሁ እሳት ዳር የምን ልፊያ ነው? ትወድቁና የእናንተስ የእናንተ ነው እኛን ዕዳ.....እንዴት ሰማህ? ሁለት ማንቆርቆሪያ..... ሳንቲሙን ላከው (ሁለመናው ጨለማ የለበሰ አበራ እጁን አንስቶ ወደ ብይ መዳፉን አያለሁ እንደ እንቁልልጭ ሲያዞረው:: በእሳቱ ነበልባል የቀላውን:: እናም አይበሉባውን በጨለማው ያጠላውን).....አንተ ልጅ ተቀበለው ገንዘቡን..... ከየት አመጣህ? ደመወዝተኛ አይደለ እንዴ! (ከጥቁር አፉ ምላስ ያወጣል በማሸፍ፤ ኮሌታው ዙርያ ቀይ መቀነት)

ጠይቃው የለኝም ብሎ ማለት.....የውሸት አይማልም..... በአባቱ ማለት
 ሃሃሃ!!! (አፉ መጨረሻ እንጥሉ ግን ሳይደርስ የሚንገገግ የብርሃን
 ቀይ ኪስ) በጠጅ የሞተው አባቱ ይበልጣል (ጥቁር ባርኔግ ያደረገ
 አፉ በምች የተጣመመ አቶ ደመወዝ፣ ግማሽ ፊቱ ብርሃን ውስጥ ነው
 ሸውራራ ዓይኑ ትቁለጨለጫለች).....የለኝም ብሎ.....እባክህ ሙታን
 ላይ አይቀለድም.....ማንቆርቆሪያ ነጋሽ ናና.....ገዝቶ የሚመጣ!!
 አንድ ኩባያ ጠጅ ይሰጠዋል..... ደግሞ ዝም ብለህ እዘዝ እንጂ በጠጅ
 ታባብላለህ? (ከጨለማው ውስጥ ፊቱ የማይታይ ዓለም እሸት ቀጭን
 ወጥቶ እንዳማረገት ሴታ ሴት) እንደው ሕፃን ልጅ በጠጅ ታባብላለህ?
 ከረሜላ ማለት ነው ፈሳሽ ስለሆነ ነው እንጂ (ድምፁ ለክትፎ እንደ
 ተሰነዘረ ቢላ እያብላጨለጨ በአየር ላይ የዳመራውን እሳት ከፍሎ
 ሲያልፍ).....ገዝታችሁ ኑ.....ጠላ ጠጡ.....እሱም በልክ.....ሱሪህን
 አትቀይርም..... ሽረ ዘፈን አምጡ እየበሉ እየጠጡ ዝም የጋን
 (የሚያምሩ ጥርሶች፡፡ እትዬ አዛሉ ቢሆንም ባይሆንም ይስቃሉ፣ ሁለት
 ለብቻቸው የረዘሙ ማውለቢያ አሏቸው ብርሃን እነዛ ላይ፣ እና ሁለት
 ትናንሽ ከዋክብት በርተው ሲጠፉ).....ሰው በየሠፈሩ ሲጨፍር
 አትሰሙም ዐውደ ዓመት ምን ያስፈራል? (ጥቁር ነጋሽ.....ነጋሽ
 ባርያው የበለጠ ባርያ ሆኖ) በሉ እኔ ልጀምር...ጋሼ አበበ ኩባያውን
 ጨረሱ? ምን ታስቸኩይዋለሽ? ሰው አለ ያልደረሰው? አለ? ጠላ
 ያልደረሰው አለ? ('አንቺ ወይባ ነይ' ብሎ እዛ እንደ ቀያሽ ክንድ
 ባለቤቷ ዘካርያስ ሲሰማት አይቼ ነበር፡፡ ወጣት ባልና ሚስት፡፡
 ሰምቼዋለሁ እስከዋን የሚገላምጠውን እንደሚገል ሲምል) እኔ
 አልደረሰኝምዝም በል አንተ.....ጨርሶ ጠላ ያልደረሰው.....?!
 እትዬ ዘውዴ ደርሶሻል? ወንድ ነው የሚጠይቀው.....የጠመቅነው እኛ
ተይ እንዴ! የሴት ጠጪ የግመል ፈንጪ.....ሴት አላጋጠመህማ!
 በይ ዘነቡ እንዳትሰማሽ..... ዝም ትያለሽ ስትሰድብሽ? ዘነቡ! ዘነቡ!!!
 ዝም የምትል ሴት አግኝተው ነዋ እንዲህ የሚሆኑት.....እንጠጣለን
 ጠላችንን.....ጠጡ! እኛ ፋሽኬቱን ጠጁን እንጠጣለን(ብርጭቆ ወደ
 ላይ ይነሳና ጉድፍ የመሰለ ጠጅ ወደ ሰው አፍ ይጠጋል፣ ሰው አፍ
 ላይ ይለጠፋል፣ ጉሮሮ ብድግ ቁጭ ይላል፣ የዳመራው ብርሃን
 የሰውዬው ጉሮሮ ላይ ምን የግል ጉዳይ አለው?).....ሽረ እዛጋ ቶሎ
 አትሂድም? ሱሪው ቲቪ አለው.....ቲቪ ምንድነው? የሱሪ ቴሌቪዥን
 ምንድነው? ቀዳዳ ነዋ.....አንተ አሰዳቢ ደኸና ሱሪ አጣህ? ክብር
 አይወድለትም.....ኡኡይ እሳቱ እየተፈናጠረ ሲጨርስን ነው (ዘለለች
 እና መንግስቴ አቶ ማናቸው ላይ ወደቀች፣ ደግፈው አነስዋት ቀና
 ብላ ወደ ጓላ በከፊል የጨለመ ፊታቸውን አየች) ተሻለን
 አየሽው?.....እዛጋ ብቻውን ቆሞ ነበር.....፡፡ ሴት ሂዶ ይሆናል.....ዳቦ
 ያልደረሰው! እኔ!ምን? አልሂዳችሁም?.....ባለጌ ምን ትዋሻለህ
 አሁን አልበላህም? ይሖ ዳቦ ለመቅመስ ነው እንጂፎሌዎች
 መጡ.....አንተ የት ነው? የፈረንጆች ችቦ የለውም.....የለም?

አትዘፍኑም? እኔ አለኝ ዘፈን (ጂሚ ሳምሶን እንደሚደንስ ሁሉ እየተቆነጠነጠ ነጭ ካኪ ሱሪ አድርጎአል እሱ ላይ ትልቅ ጥቁር ብጉር አለ። ምናልባት አመድ ነው).....የዘፈነ ይሸለማል.....ዳንስ..... አታቀጣጥለውም ያን ችቦ.....የት ይዘኸው ትሔዳለህ? አይበላምኮ.....ወርውረው.....እኔ እዘፍናለሁ..... ስሙኒ እሰጣለሁ.....ከርክ ነው የሚባለው (ነጭ ጥርስ ጎንበስ ብሎ። እየሳቀ ነው?).....የዱርዬ ቋንቋ ነው.....ኸረ ዋየ! ቀሚሴ ላይ ጣልከው (ሰድስተኛ ከፍል የጨረሰች፣ ዓይነ ሌባ ሁለቴ ያገባች ሜሮን። ዓይኖቿ ና ቅንድቧ ብቻ ይታያሉ። ፊቴ በቆመው ሰው ጀርባ እንደ ኤክስ ፊደ ደረቷን ላይ። ያገቧታል ይፈቱዋታል። ምን ፈለጉ?).....ምንድነው የወረወር ክው? ፍም ይወረወራል? የፈረንጅ ችቦ አትገዙም?..... ደበላ ይኼ ፍም መወርወር ይቅርባችሁ.....እንዴት ነው አንተ የምትሳደበው? ስትሳደብ ዲታ አትመስልም? (ከጥቁር ሱፍ ኮቱ ክርን ላይ የተለጠፈው ቡናማ ቆዳ ያውም ጠመም ያለ/ልብስ ሰፊው ምነው እጅ ሰባራ ሆነ?/ በጨለማም ይታያል) ታዲያስ ምን ይጉለጃል? ጠጅ ገዛሁልህ.....አቶሞቢልህን አሳየን.....እኔ እዘፍናለሁ.....ስሙኒ ትወስዳላችሁ?.....ቅድስት አትደንሽም? (አጎንብሳ በማፈር ትስቃለች በባልና ሚስት ድሮ የማውቃት፣ ቀልቃላ ቀሎ። ጭኗ ላይ የክትባት ጠባሳ አላት እሱ እንዳይታይባት እፀልያለሁ። ሴት አይደለች መቼ ጠፋት። ቀሚስዋን ብዙ ወደ ላይ አትሰበስብም) በደንብ የደነሰ ነው የሚሸለመው.....(ማነው ጨለማ ውስጥ?).....ኸረ እኔ ከአቶ መለሰ ጋር ነው የተነጋገርኩት.....እየአዋቸው.....ቀረባችሁምን የሚሉት ዘፈን ነው.....ምንድነው እሱ? ዘፈን ነዋ (ቅድስት).....ወንድናወንድ አይደንስም.....አልሚና ከተሰፋ ጋር ደንሺ.....የሚለበልብ ይለብልባችሁና.....ምነው አንቱዬ ልጆች ናቸው እኮ (ከጨለማው ያሰገገች ዘንበች) ብርቱዬ ከፍላጌት ጋር ደንሺ.....እነሱ እንደ ፈለጉ.....ሚስት የሚመርጠው አባትና እናት ነው.....እናቴ ስትወልደኝ መቼ አማከረችኝሃሃሃ!!! (ተሰፋ በድርቅና ጭርታም ፊቱን እየሳቀ ይጋብዘናል ወላቃው ማራኪ ነው) አመጣው አመጣው.....የምን ሚኒቅ ሚኒቅ ነው.....ኸረ ኤድያ የማያመጡት የለ..... አልመከርሽውም እንዴ ዘነቡ? (ብርቱዬን ከጀርባዋ አያታለሁ መደነሰ ጀምራ ታፍራለች። ሰድስት ዓመት ቢሆናት ነው። ቀሚስዋ ውልብ ይላል ብርሃኑ ውስጥ).....ወንድ ወሰን የት ቀረ? ታሞአል መሰለኝ.....በሽተኛም አይጠየቅ? በሉ ለምን አቆማችሁ ሞቅ ሞቅ እዩት እኔም አብሬአችሁ እደንሳለሁምን አጣላችሁ? ምነው ደመራ ላይ መጣላት? (ፍላጎትና ተሰፋ ይገፋፋሉ ፊቷ መራራ ነው) ልጅ መሆናችሁ ነው? ምነው እዚህ ሴቶች ይጣላሉ? በሉ ልጆቻችሁ እንዳያዩአችሁምንድነው እዚያ የሚሠሩት? (ከተለያየ አቅጣጫ ድምፅ ይመጣል፣ መነሻ አድራሻውን ማግኘት ይከብዳል። አብሬአቸው ነኝ መሰለኝ ከሰዎቹ ጋር?) አንድ ላይ አትዘፍኑም.....የልጅ ነገር

ዘባረቁት.....አሲዮ ቤሌማ!! (የተደረደሩ ሶስት ልጆች ፊታቸው ላይ ላድርግ አላድርግ ጥርጣሬ፣ የአፈረ ፊታቸው በቀላው የደመራው እሳት ውስጥ ሕልም ይመስላል) ቡሂ አደረጋችሁት ደ'ሞ.....አንተ የት ጠፋ ጠጅ ገዢዎች? ሲያቀብጠኝ ቁራ ልኬ ይኼ እንቅልፋም.....ልጅህ መንገድ ላይ ተኛ መሰለኝ.....ቤሌማ! የቤሌማ ጥጃ!.....አንተን ነው! ሽረ ንበዝ! ብትሉ አይሻልም? (ማነው ጥቁር ድምፅ ያለው ከላባ የተሰራ፣ የከበበው ሰው መሐል ላይ ራሱን እንደ ዶሮ እያራገፈ) ላውጣላችሁ?.....ንበዝ ጠላው አለቀ.....ምን እኔን ትጠይቀኛለህ.....መጠጣት የፈለገ ቤቱ ተመልሶ ይገባ..... ለቅምሻ ነው ያመጣነው.....ቀላጤነቷን.....ደግ.....ማን ቆስቁሰው አለህ? ይሔ ልጅ.....ቤካ ቤካ ጃቴ ኒቲኒ ቄሰ..... መጣፍ ድቂጤ (ነጋሽ በትላልቅ ጨለማ ውስጥ መሰወር በጀመሩ ጥርሶቹ ይስቃል) ይኼ ተረትህ አይገባኝም.....ቤሌማ ማለቴ!! አውቃለሁ አውቃለሁ ብላ የቄሰ ሚስት መፅሐፍ አጠበች.....የኔም ልጅነቴ!! በል ደኸና አምሹ ላድር አልመጣ ሁም.....የት አለ? ማን ሊያድር መጣ? ሽረ ንበዝ!! እህም ነው!!! የበላችሁ የጠጣችሁ አትመስሉም አትመርቁም? አንድ ዳቦ ቁራሽ ነው የበላሁት.....እትዬ ንጋት በሉ ደኸና እደሩመሔድሽ ነው? ታዲያ ምን አደርጋለሁ.....እሳቱም እየጠፋ ነው.....መጣሁ ጠብቂኝ አብረን እንሒድ... አንቺ አታርፊም የት ነው የምትሔጅው? በል እግሬን እሠረዋ..... የሴት እግር ምን ይታሠራል (ሶስት አፎች ወደ ላይ አንጋጠው በጨለማ ውስጥ).....እኔም ለብልሃቴ!!! ሽረ ንበዝ! ምን ብልሃት አለህና ነው.....የቅድስት አባት መሄድዎ ነው? ብርዱ ብርዱ.....አንቺ ነይ! ሽረ ባካችሁ ተጫወቱ!.....ሞቅ አድርጉት እስኪ የቀራችሁት.....ይኼ ዕብድ.....እንጨት አመድ ሲሆን ለማየት ብቻ ነው የመጣነው?

.....»
.....»
.....»
.....»
.....»

.....እየተራራቁ ከመሬት የሚነሱት የሀርቤ ምላስ የሚመስሉት የእሳት ልሳኖች ብዙ ቦታ ጠፍተዋል:: እሳቱ የከሰመ.....ፍም የዋጠ እንጨት ወደ ሰማይ እየተወረወረ ቀለምጺጽ ይተፋል:: 'ማነው የሚወረውረው!?' ይላል የሚቆጣ:: የቅድስት አባት 'አንቺ ነይ' ሲሉ ሚስታቸውን መስሎኝ ነበር:: ቅድስት ከጨለማው መሐል በቀላል ነበላለና በርበሬ በመሰለ የፍም ውጋገን ውስጥ ከቁጢጥቆ ቆመች::

ወለል ብላ። ደረቷ ወደ ውጭ ገፋ ብሎ.....ተንጠራራች.....እጆቿን ከኩታዋ ከንብንብ ሳታወጣ። ወገሷ የሚሳብ ይመስላል፤ በሚያዛጋ የተከፈተ አፏም ከቅርቡ ሰማይ--ይኼ መስከረም እንደ ድንኳን ጨርቅ ጎትቶ ካቀረበው ሰማይ.....ከዋክብት መጣ የምታወርድ። ለሁለት ተቆርጣ የምትወድቅ መስላ እስክትታይ። ጥርሶቿ ገና ያልተወረወሩ የሚንፈራፈሩ የፈረንጅ ችቦዎች። ልቤ ደረቴን ትረግጠኛለች። ግው ጋ ግው ጋ።

አባቷ ሳያዩኝ (ጨለማው ይመስለኝና) ብቻቸውን በቦርጫቸው እየተጎተቱ አልፈውኝ ሔዱ። ከሰዎች መሐል የማይታዩኝ አንድ ሰው የቅድስትን ነጠላ ያዘባት። ስቃ ነጠቀችው። መሠረት የፈጠጡ ዓይኖቼን ከእስዋ አልነቀለም። ተከተይኝ ያላት የአባቷ ጋቢ ጨለማ ውስጥ ሲሟሟ ቅድስት መፍረስ ከጀመረው የደመራው ክብ በችኩላ ወጣች። ከቆምኩበት ሽርተት ብዬ መሔጃዋ መንገድ መሐል ቆምኩ።

«ውይ!»

«እኔ ነኝ»

«ያስደንግጥህ»

«ለማስደንገጥ አልነበረም»

ተገላምጣ ወደ ዳመራው አየች። ተንጠራርታ አባቷ የሔዱ በትን አየች።

«ልሸኝሽ»

«እ.....እሺ»

እርምጃ ያህል ከጌንዋ ራቅሁ።

«አልሔድሽም»

«የት?»

«ናዝሬት»

«ማን አለ?»

«ሰማሁ»

«የማን ወሬኛ ነው ያለው። ይገርማል» ራስዋን ነቀነቀች

«ልክ ነው?»

«እናቴ ናት የሔደችው። ለማን ነው የነገርኩት? ማን ነገረህ?»

«መሠረት»

«ለመሔድ እሺ ካሉኝ እሔዳለሁ ነው ያልኩት» ራስዋን ደግማ ነቀነቀች። ፀጥታ

«እጅሽን ልያዘው?»

«.....ምን?»

«እጅሽን.....ልያዘው?»

«አበድክ.....ቢያዩንሰ ሰዎች»

«በጨለማ?»

«አይ እቴ ሰው አይታመንም»

«ልንካሽ»

ሁለመናዬን ይበላኛል

«አበድክ»

«ትንሽ ልንካሽ» ዙሪያዋን ተገላምጣ አይታ

«ሂሂ»

ጀርዋ አጠገብ አንገቷ ምናምን አጠገብ በእጇ ነካጃት። ትዋቃለች። ከደመራው እሳት የተጋባ ይሁን ከገላዋ የተፈለሰፈ እንጃ።.....ከዚያ ማንም የሚተላለፍበትን መንገድ አጠናቀን ቤቷ ልንገባ አጥራቸውን ተተግነን ጨለማ ውስጥ በሌላ ጨለማ ተጠልለን እዛና እዚህ ማንም ሳይኖር.....እሱን ሰልዬ.....

«ባቅፍሽ» በማፈር እየሳቅሁ

«አማንኤል ግባ አንደኛውን» (ምን ማለት ነው?)

«ማንም አያይም»

ዝም አለች.....አሁንም ሰለለችና.....ፈገግ አለች መሰለኝ..... ቀኝ እጇን ትከሻዋ ላይ ጣል አደረኩ። ገላዋ ሽምቀቅ ብሎ ወደ ውስጥ ተሰብስባ ስትተነፍስ ይሰማኛል። አንተያይም። እኔ ወዲያ የእሷም ዓይኖች ወዲያ። የሁለታችንም ድምፅ ለጥቂት ጊዜ ጠፋ። የመንገዱ ጎረቤታት አንዳንዴ ከእጇ ነጥቆ ይወስዳታል። ተመልሳ ግን ትመጣለች። በአፍታ ስንለያይ ቀዝቃዛ የአየር ግድግዳ ከመሐላችን ይሰነቀራል.....ተገጣጥመን እስኪሰበር። መጠጋጋት ጀመርን.....እንደ በቀላሉ መጣበቅ። ከነጠላዋ የሚወጣው ሙቀት ይዳብሰኛል። ጭኗ ሲራመድ ይነካኛል። ከውስጥ ራስ ቅሌን ሳይነካ ጢስ እስኪያወጣ አንጎሌ የሚሸከረከር ይመስላል። ለመናገር ይከብደኛል። ቃሎቼ..... ልናገራቸው ያሰብኳቸው አንጓቸው እንደደከመ አገዳ..... እንደሚድሁ ሕፃናት አፌ ውስጥ ሳይሰሙ እየወደቁ ይነሳሉ። እየተንቧቹ ይደፋሉ። ባላደጉ ጥፍሮቻቸው ላንቃዬንም ቧጠው ይይዛሉ። ላበታችንን ታጥነን (ቢያንስ መሰሎኛል).....ቆምን። ተጠጋጋን። ግራና ቀኝ ለመሰለል ታያለች። ዓይኖቿ ፈጣን ናቸው። ወደ ታች

አያለሁ.....ቀጥ ያሉ ጡቶቿን.....ደረቴ ላይ በቀስታ እያረፉ ሲነሱ.....ሲያርፉ:: እየነኩኝ ሲርቁ:: ጢስ እንደ ሜንቶል ጢስ የሚሸተው ነጠላዋ.....ከንፈሮቿን ፈራጃቸው:: የጥርሶቿ ድርድር ጫፎቹ ይታያሉ:: ፊቴን በቀስታ አንገቷ ስር ቀበርኩ:: እጆቿ አንገቴ ዙሪያ ወደቁ:: ዝም ብላ ጣል.....ከሚንጠለጠሉ ብላ ዓይነት ነገር.....የት ይቀመጡ እዚህ ትከሻ ላይ ቢሆኑስ ዓይነት:: ከተዘናፈልኩበት ቀና ብዬ መጀመሪያ ግንባሯን ሳምኳት:: ፍርሃት:: ከዚያ ቀኝ ዓይንዋን ሳምኳት.....ከዚያ ቸኮልኩ:: አፏ ሕብስት ሕብስት ይሸታል:: ደ'ሞ ሌላ ሽታ ምናልባት የአፎች ሁሉ ሽታ:: ወደቅሁ::

ውሐ እንደተሞላ ግን እንደ ተቀደደ የላስቲክ ኳስ በሚርገፈገፉ ከዋክብት ስር.....ጮልጪላ ምስክርነታቸው እያየኝ.....እየዘለለ ያሳደገኝ ቦይ ደርዝ ላይ የተወጠረው ገላዬ ዝቅ ሲል:: እጄን ያዘችኝ:: እንደ አይዞህ:: በቤቷ አቅጣጫ መጓዝ ጀመርን:: ቴትሮን ሱሪዬ ከእግሬ ቆዳ እየተጣበቀ ይላቀቃል:: የሆንኩትን ያወቀችብኝ መሰለኝ.....

ቅድስት የቤታቸው ግቢ የቆርቆሮ በር ተከፍቶ ሰው ወጣና:

«አቲ ቅድስቲ! አይትመፅዒን ምሳና እንታይ ትሰርሒ?»

«ክመፅእ እየ»

«እንታይ ክመፅእ እየ ድኣ! ንዒ እምበር:: ሓፍትኺ ምሳኺ ድያ ዘላ?»

«ትፃወት ኣላ»

«በሊ ብዘፅብኡ ኣነ ክፅውዓ እየ ንስኺ ግና ሕጂ ንዒ!»³⁸

ቅድስትን ቤቷ አስገብቼ ስመለስ ደመራው ደክሞአል:: ጥቂት ሰዎች እሳቱን ከበው ተቀምጠዋል:: ንፁሕ የተንገዳገደ መስመር የሌለው ክብ:: ከመሐል የሚነደው ቀላል እሳትና የተንገለጠ ጠው ፍም ገፃቸውን ቀይ ብርሃን አልብሶት:: ድምፄን ሳላሰማ በአጠገባቸው አለፍኩ:: አንድ ሰው በቸልታ ቀና ብሎ ሲያየኝ በግራ ዓይኔ ቂጥ.....ቤት ስገባ አባቴ ተኝቶአል እናቴ ማድቤት ትንጎዳጐዳለች:: ወንድሜ ወንበር ላይ ተቀምጦ ጠረጴዛ ላይ ከእንቁጣጣሽ የተረፈ ልሙጥ ነጭ ወረቀት ዘርግቶ ስዕል ይሰላል::

38 «አንቺ ቅድስት! አትመጪም ሲመሽ ምን ትሠራያለሽ?»

«መጣሁ»

«የምን መጣሁ ነው:: ነይ እንጂ! እህትሽ አብራሽ ናት?»

«እየተጫወተኝ ነው»

«በይ እስዋን እኔ እጠራታለሁ አንቺ አሁን ነይ!»

«እሳት ለመሳል እየፈለግሁ ነው። እሳቱን በቀይ ቀለም እስለዋለሁ አይደለ? የጠፋ እሳት በምን ቀለም ነው የሚሳለው?» እያለ ለራሱ ያወራል። መልስ ከእኔ እንደሚጠብቅ ሁሉ ቀና በሎ አይቶኝ ስዕሉን መሳል ቀጠለ።

ራቴን አልበሳሁም። ምግቤ ጠረጴዛ ላይ ሰፊድ በተከደነ ትሪ ውስጥ ተቀምጦአል። ገልጫ አየሁት። ከጠርዝ ጠርዝ የተዘረጋ እንጀራ መሐል በዘና ወጥና ከእሱም ጎን የሱፍ ፍትፍት ቁልል አለ። ከርሴ ግን የሞላ ይመስለኛል። በፍቅር ሞልቶአል። በቅድስት ከንፈሮች ጠል ተሞልቶአል። ራቴን ሳልበላ መኝታ ቤቴ ገባሁ። እንደ ልማዴ ከመተኛቴ በፊት ፀለይኩ።

አባታችን ሆይ

በሰማይ የምትኖር.....

አቋረጥኩ። ሃሣቤ ወደ ቅድስት እየበረረ። ወደ ከንፈሮቿ መቀት። ወደ ምራቅዋ ጣዕም። በንክኪ ስለ ፈረሰ ድንግልናዬ። እጄ በቸልታ ሲያርፍባቸው ጡቶቿ ለብቻቸው ነፍስ እንዳላቸው ነገሮች ሲሞቁ ሲያንቀላፉና ሲነቃነቁ ምናምን.....

እንዲሁ በምድር ትሁን

በደላችንን ይቅር በለን.....

ምን ልሆን ነበር ቀሚስጥ ቢሰበሰብ? ነገ የመስቀል በዓልቅድስትን የት ይሆን የማገኛት? ያ ነጭ መስመር ያለበት ሹራቧን ለብላ.....መሠረት ካልነጀሰኝ።

እኛም የበደሉንን ይቅር እንደምንል

አቤቱ.....

መሠረት ይመቀኛል፤ መሠረት ይረብሻል

ወደ ፊትና አታግባን.....

ፀሎቱን አንኮታኩኜ መጨረስ ደስ ስላላለኝ ከአልጋዬ ተነሳሁና ወለል ላይ ተንበረከኩ። እየተቆራረጠብኝ እንደምንም ብዬ ጨረስኩት። አልጋዬ ውስጥ ገብኜ የብርድ ልብሱ ለስላሳ ክብደት እላዬ ላይ ሲያርፍ ቅድስት እንደ ከዕለታት አንድ ቀኑ በሕልሜ እንድትመጣ ተመኝሁ.....

*

ጠዋት ስነሳ.....ጭር ያለ ለስላሳ ንጋት ነው። ቅድስት በሕልሜ አልመጣችም። ርቦኛል። ወንድሜን ተጣራሁ። ደግሜ ተጣራሁ። መስቀል መሆኑ ትዝ ያለኝ ቀስ ብሎ ነው። እናቴ ዘግይታ ጥሪዬን መለሰች.....ምን አዘገያት?

«ምነው?»

«ምንም አይደለም ተይው»

ከራስጌዬ አንድ መፅሐፍ ሳብኩ። የማነበውን መፅሐፍ ትራሴ ሥር የማስቀመጥ ልማድ አለኝ። የጃክ ሎንደን «The Call of the Wild»³⁹ ነው። መፅሐፉን ሳነብ ደስ ያሉኝን ሐረጎችና የከበዱኝ ቃላቶች ሥር አስምሬአለሁ። የከበዱኝ ቃላቶች እንዳንዶቹ ደስ ያሉኝ አንቀጾች ውስጥ ያሉ ናቸው። በስሜት የመረዳት ንባብ እያደረግሁ ነው። ከስምንተኛ ክፍል ተማሪ ከዚህ የበለጠ ይጠበቃል?

There was imperative need to be constantly alert for the dogs and men. For these dogs and men were not town dogs and men. They were savages, all of them; who knew no law but the law of club and fang⁴⁰.

«እኔ ታቦት ላወጣ መሔዴ ነው».....እናቴ

«ትሰማኛለህ? ቤት ጠብቅልኝ። ቶሎ ነው የምመጣው»

«ቤቱን አልጠብቅም። ቤቱ ውስጥ እቀመጣለሁ»

«እኔ ምን ቸገረኝ የትም ካልሂድክ»

ብረት ድስትና ሳሐን ሲንኳኳ ይሰማኛል።

ማንበቤን ቀጠልኩ። እናቴ ከቤት ስትወጣ በሩን በሃይል ስትዘጋ ይሰማኛል። በር በሃይል ትዘጋለች። መስኮት በሃይል ትዘጋለች። የሚዘጋ ነገር ሁሉ በሃይል ትዘጋለች። የሸክላ ድስቶቿ አፍያዎች በሙሉ የተሰነጠቁ ናቸው።

ብዙ ሳይቆይ በራችን በከባድ ተንኳኳና ተበርግዶ ተከፈተ። ማን እንደገባ ስለማይታየኝ፡

«ማነህ?» አልኩ

«ሰው አለ እንዴ? ከፋፍታችሁ ትታችሁ የሔዳችሁ መስሎኝ ነበር» አለ አባቴ

«አለሁ»

«ምን ትሠራለህ እዚህ? ወደ በዓሉ ቦታ አትሔድም?»

³⁹ የበረሃ ጥሪ (ልቦለድ)

⁴⁰ ሁልጊዜም ከውሾችና ከሰዎች በንቃት መጠንቀቅ ግዴታ ነው። እነዚህ ሰዎችና ውሾች የከተማ ሰዎችና ውሾች አይደሉም። አረማዊያን ናቸው። ሁሉም። እውቀታቸው ቆመጥና ከራንቻ እንጂ ሕግ አይደለም።

ዝም አልኩ:: እተኛሁበት ቦታ መጣና በዝምታ ተመለከተኝ

«በወደ ዓመት አይነበብም:: ጨዋታ ነው የሚኬደው:: ዓደኞችህን ብታያቸው፣ ዘንጠው ለብሰው ዘፈን ቦታ ናቸው:: ይኼ ወረቀት ምን ያደርግልሃል? እንዲህ ተደርጎ ፈተና ቢታለፍ አይገርመኝም:: ቀን ወረቀት፣ ማታ ወረቀት»

«መፅሐፍ ነው የማነበው ትምህርቴን አይደለም»

«ምን ይጠቅምሃል? ከሰው ጋር መሆን ይበልጣል:: ትናንት አሁን የሠራኸው ሥራ ዝም ብሎ የሚታለፍ ነው?»

ለመጀመሪያ ጊዜ የአባቴ ዓይኖች ትላልቅ መሆናቸውን አየሁ:: ገርሞኝ ስለእነሱ ማሰብ ጀመርኩ:: እንዴት እስከ ዛሬ አላየኋቸውም?

«የሚረባ ነገር አይደለም:: ይህን ጊዜ የምታነቡት የሞትኩልሽ የአበድኩልሽ መፅሐፍ ነው:: ምን ይሠራል እንዲህ ዓይነት?»

ዝም አልኩ::

ስለእኔና ስለቅድስት በአግቦ ተነግሮት በተራው እኔን በአግቦ ያናገረ፣ ወይም በጨለማ ስንሳሳም ያየ ነገሮት ወይም ራሱ አይቶ ያሸጧጠኝ መሰለኝ::

«ትናንት ዳመራው ጋ ሕዝብ ተሰብስቦ አንተ አልነበርክም:: ከሰው ጋር አብሮ መጫወት ማንን ገደለ?»

«ነበርኩ»

«በላ ዋሽኝ፣ የቀረህ ይኼ ነው:: ሁሉ ሰው ነበር:: አንተ ምን ሆንኩ ነው? የምን ኩራት ነው?»

ዝም አልኩ:: የመከራከር አቅም አልነበረኝም:: ከመሳሳም የበለጠ አብሮ መሆን አለ? እጅ ለእጅ ከመያያዝ የበለጠ ሰው መቅረብ አለ?

«በል ውጣና ሒድ ከዚህ ቤት.....ልብስህን ለብሰህ»

«እማማ እስክትመጣ ቤት እጠብቃለሁ»

«እኔ አለሁ»

ሰው በማርጀት ቁልቁለት ሲወርድ በዓል የማክበር ስሜቱ ይበርዳል? ወይስ አባታዊ መስዋዕትነት? ብዙም ሳልከራከር ከአልጋዬ ወጣሁ:: ማርፈድ ነበር የፈለግሁት--ቀኑን ጊዜውን በትንሹም ቢሆን ሽራርፌ ለመጨረስ:: ፀጉሬን ክፍከፋ ረዥም ጊዜ ወሰደብኝ:: ግንባሬ ላይ የፈሉትን ብጉሮች ስቆጥር ቆየሁ:: አሥራ ሶስት:: ትናንትና አሥራ አንድ ነበሩ:: ዛሬ ከንፈሬ ጠርዝ ላይ ያለው ትናንት አልነበረም:: የሚያምር ወንዳ ወንድ ፊት ነው ያለኝ (ሲባል እንደ ምስማው):: ቀይ ዳማ:: ቀይ ፀጉር:: ዘለግ ያለ ቁመና:: በዓሉ ቦታ ስሔድ በሚተራመሰው፣ መስቀልን በሚያከብረው ሕዝብ መሐል

ቅድስትን አሳድጄ የማግኘት ዓላማ አደረብኝ።

«ስንት ሰዓት ነው?» አልኩት አባቴን

«አራት»

«ገና እኮ ነው ሰውም አይሰበሰብ»

«ንደኞችህ እዚያ ቆመው የለ? አትጫወትም ሔደህ?»

«የት ጋ ነው የቆሙት?»

«የዳመራው ቦታ»

የማልፍበት መንገድ ነው። ማምለጥ አልቻልኩም። ያዩኛል። ቢሆንም ወጣሁ። መሠረትና ታደለ ሁለቱም እጆቻቸውን ኪሶቻቸው ከተው ቆመዋል። ጉጃሜው እንዳለ ወዲይሁን ከእነሱ ትንሽ ራቅ ብሉ ቆሞ እየጮኸ ያወራቸዋል። ሰላምታ ተለዋወጥን። ጎጃሜው መሐል ግንባሩ ላይ በደመራው አመድ የመስቀል ስዕል ሠርቶአል።

«በል ፊትህን ታጥቦህ አደባባይ ውጣ»

«እንዲህ ተስዕሉ ጋር ብሄድ ምን ይሆናል».....ጎጃሜው

«ይኼ ደንበጫ መሰለህ እንዴ? ሰዎች እንደ ጉድ ነው የሚያዩህ» አለ መሠረት

«አሕዛብ ቢያይህ ምን ይሆናል። ከርስቲያን እንዲህ ቢያደርግ ምናለበት እኔ እነሱ ቢያደርጉ እከለክላቸዋለሁ?» ነጭ አመድ ግንባሩ ላይ ደምቆ ያበራል። ቀጠለ ጎጃሜው፡

«አገራችን ብታይ ፊታቸውን ሁሉ የሚቀቡት አሉ። አሮጊቶችን ተወው»

«ተው እባክህ እኔ አመድ ያለበት ግንባር ይገፍ ሰው ፊት አልቀርብም።

«አንተ አድርገው አላልኩህም»

«ከእኔ ጋር መሄድ ትፈልጋለህ? ከአመዳም ጋር አልሔድም»

«አንተ ምንድነህ አብሬህ የምሔደው?» አለ ጉጃሜው

«ፈረንጅ ነኝ»

«ከቴም አናውቅህም እንዴ? ትናንት እንጉሮጎባሽ ስትይ አልነበረም»

«አፍህን ያዝ። የት ታውቀኛለህ?»

«በደንብ ነው የማውቅህ። የጃንሆይ ልጅ ነህ? መቼ ሰማሁ የባላገር ነገር»

«እንደ ሆንኩስ»

«አናቅሽምና ነው»

«ማንን ነው የምትለው?»

«ማንን ነው የምትለው?.....እኔ እንጂ».....ጎጃሜው እየሳቀ::

«በል ከፊቴ ጥፋ በጠረባ ሳልልህ» አለ መሠረት

«ይኼ የመንግሥት አገር ነው»

«ተው ይሻልሃል አትነጅሰኝ»

«መሬቱን ገዝተኸዋል? እቆማለሁ»

«ዓይንህን እንዳላጠፋህ»

«ማን? እኔ?»

«ምን ትጠይቀኛለህ? አንተ?»

«ሞከረኛ»

«ተይ ተይ»

«አይ እንደው የሚፈራህ ያለ ይመስልሃል:: ሲያከብሩአቸው አያውቁም»

ጎጃሜው ይቁነጠነጣል መሠረት በቀስታ ይጠጋዋል:: ከመሐላ ችው ገባሁ::

«ምን ያጣላችኋል?»

«እሱ ነው እንጂ» አለ ጎጃሜው

«በቃ ተዉት ቀላል ነገር አይደለም እንዴ?»

ጎጃሜው ፊቱን ቶሎ መልሶ እያጉተመተመ ሔደ:: ከመሐል ከፍ አድርጎ እንድንሰማው ይናገራል:

«የምፈራህ መስሎህ ልብህ አይበጥ:: በድንጋይ ነው የምከካህ:: አሳ ፈላጊ ዘንዶ ያወጣል»

«ተው እንጂ ጎጂ አሁን ሰላም ነው»

«እሱ አያርፍም እንዴ? ከእኔ ምን አለው? ዛሬ ብቻ አይደለም የሚለክፈኝ:: መጫወቻው አደረገኝ እንዴ?»

.....ከመሐል በሚሰፍነው ፀጥታ ንፁህ የበዓል ጨርቅ ለብሰን መሬት በእግራችን እየተመተምን በልባችን የምናዳምጠውን እናዳምጣለን:: ከደመራው የቀረው የአመድ ብዛት ማታ እንዳየሁት የእሳት ትልቅነት አይደለም:: ደመራውን ከመሐል ሆኖ ያቆመው የግዙፍ እንጨት ጉማጅ መሬት ውስጥ እንደተሰካ ከሰሎላል:: ብዙ

ከመቃጠል ያመለጡ ቅጠላቸው ያልረገፈ እርጥብ የባሕር ዛፍ ቅርንጫፎች አሉ። ከዚያ ዓይነት የሚንቀሳቀል እሳት መሐል (ያውም ለልጡም ቆስቋሽ ባለበት) ሳይነዱ መውጣት እንደ ትዕንግርት የሚቆጠር መሆን አለበት።

ለአፌ፡

«ወደ መስቀል በዓል አትሄዱም?» አልኳቸው

«ግርማዬን እንጠብቃለን» አለ ታደለ

«መሔዳችንን ስለሚያውቅ ይምጣ ራሱ» አልኩ

«ትንሽ እንጠብቀው» አለ መሠረት

እንደታሰርኩ ያህል ይሰማኛል። ምን ማውራት እንዳለብኝ አላውቅም። ምን እንደሚያወሩ መገመት አልችልም። ከአምባጓሮው ትኩሳት ጋር እነፃፅሬው ነው መሰለኝ ትንሽዋ ፀጥታ በረደችብኝ። በምትሞቅ ፀሐይ ውስጥ ቆሜ.....ሰማይ በብርሃን ተወልወሎ.....ምድሩ በአደይ ማር የተርከፈከፈበት መሰሎ.....እኔ ቀዝቃዛ ውሐ ውስጥ የተዘፈቅሁ ይመስለኛል። ምናልባት አእምሮዬ ውስጥ በቅጡ የተነደፈ የመዋያ ፕሮግራም ስለሌለኝ ይሆናል። ቅድስትን በነሲብ መፈለግ ፕሮግራም ይባላል? ስለምንድነው የማልችልበት? ስለምንድነው? ትናንትና ማታ ነገ የት ጋ ትሆኛለሽ? መስቀል በዓል ትሄጃለሽ ወይ? ያላልኳት። እስከም የጊዜውን ተወዳጅ ወሬ የበዓሉን ነገር አላነሳችም። ሰው ሳያየኝ.....ሌላ ትርጉም ሳይወስድብኝ ሳያት እፈልጋለሁ። ሰው ሳያየኝ እንዴት ይሆናል? ፕሮግራም መያዜ ምን ትርጉም አለው? እውነትን ካላከልኩበት። ከትናንት ወዲያ እጨርሰዋለሁ ያልኩት መፅሐፍ የእርሳስ እልባቱን በወረቀቶቹ ነክሶ ገዳዳ መደርደሪያዬ ላይ ያንቀላፋል። ዛሬ እስከ ስድስት ሰዓት አንብቤ በዓሉ ቦታ መሄድ ነበር ያሰብኩት.....አባቴ እስኪያስወጣኝ። የአባቴ ዓይኖች ትልልቅ ናቸው። የሚንሸራ ተቱ ይመስላሉ.....እንደ ቋንቋው። ይኼኔ ጠዋት ከቤት ውጭ ቢያገኘኝ ኖሮ፡

«ምንድነው በየሜዳው ተገትሮ እንደ አሮጊት ወሬ መሰለቅ» ብሎ ወደ ቤቴ ያስገባኝ ነበር።

ንግሥት ኢሌኒ እንጩት ያነደደችው የሰው ፀሎት ስለከሸፈ አይደለ.....መሰለኝ.....ይመስላል.....

ሰው ቢፀልይ ቢፀልይ። ከዛ የክርስቶስ መስቀል አልገኝ ቢል። አላዋጣ ቢል.....ያው በጢሰ.....

«እንዴት ዘንጦአል?» አለ መሠረት በጉላ አድንቆት።

ቀና ብዬ አየሁ። ግርማዬ ኮሌታውን እያስተካከለ ይመጣል። በከንፈሮቹ የኩራት ሳቅ ሠርቶአል። ጥቁር የተተኮሰ ጂንስ። በረዶ

የመሰለ ሸሚዝ። ቀይ ባለገበር 'የአሜሪካን' ጃኬት። ቤት ውስጥ እናቱ ይሆናሉ የጀመሩለት እየካቡት እያሳመሩት.....

'መኳንንት መሰልክ'

'ሐብታም ወለድኩ ይላል የእኔን ልጅ አላየ'

'እንዳትጠለፍ አደራ'

ይኼን ይኼን እየሰማ ጋል ይለውና መሳቅ ይጀምራል። ቁርሱን (ዳቦ በሻይ) ሆዱን እያሻሸ.....አደባባይ ወጥቶ እሰኪጋጭ። ፈገግታዋ ከከንፈሩ አትረግፍም። ደረቱን ወጠር አደረገ ሲጠጋን።

«ዘንጠሽ የለም እንዴ?» አለው መሠረት እንደ ሸሙጥ።

አልመለሰለትም። ፀባዩን ያውቃል። አንደ ዘንጠ ከቤቱ ተነግሮታል። ከእናቱ የሚበልጥ ደጋፊ የለም። ትንሽ መሬት ትንሽ ሰማይ ትንሽ ስለት እስኪወጣ የተተኮሰ ሱሪውን ዝቅ ብሎ እያየ የጃኬቱን እጅታ ደ'ሞ እየዳበሰ ያሌለ አቧራ እያራገፈ (ከወር በኋላ መንጣቷ አይቀርም) ደረቱን ዳበሰ። ዝም.....

ፈገግታው እንደገና እየጉላች። ውብ ጥርሶች.....የሸሚዙን ኮሌታ የመሰሉ። ኪሱ ውስጥ ያለችው ሃምሳ ሳንቲም ወይም ብር ድምፅዋ ጠፍቶ ወደተለያየ ዓላማ ተበለቃቅጣ..... ለማስቲካ ለለስላሳ ወዘተ.....ቧጭሮ እስከሚያወጣት። ብዙ ጊዜ እናቱ ማስፈራሪያ ገንዘብ ያስይዙታል። አንድ ብር ይዞ እንደሆነ የሚያጠፋው ሃያ ሳንቲም ነው። ይመሰገናል። ይመሰገናል። እናቱ መሬት አንጥፈው ግድግዳ ተደግፈው (ከአልጋቸው መነሳት አይወዱም) 'ብልጥ እኮ ነው ልጄ' ይሉታል። አባቱ በጉበት በሽታ ቢሞቱም የሞቱበት አይመስልም። እናቱ ሃይለኛ ናቸው። ይባላል።

የእሱ ለዚያ ዓይነት አቆለማመጥ እጅ አሰጣጥ እኔ አይሆንልኝም።

'ልጅ' እያለሁ አባቴ አዲስ ልብስ ይገዛና ፊቱ ቆሜ እንድለብስ አድርጎ።

'እስኪ ሳመኝ ማማርህ' ይሉኛል። ማስታወክ እፈልጋለሁ። 'ሳመኝ እስኪ' እባላለሁ። ሳሎን ለብሼ በጓዳ በር ነው የምወጣው። ጢም ያለው ፊት ይሻክረኛል። ፊታቸው የሆነ ሽታ አለው። ውሐ (ሳብ) ና ዝገት.....እና ጆሮ ያልደረሰ የድለላ ወሬ ተለጥፎበት። የሚያምር አዲስ ልብስ የማይወድ የለም። መሳምን መደለልን መመረቅን ምን አመጣው? የግርማዬ ግንባር ትልቅ የፍንክት ጠባሳ አለው። ቅንጡ ላይ የብጥ ሰንበሮች አሉ።

ተያይዘን ወደ በዓሉ ቦታ ሄድን። አራቶች ሆነን።

*

ጀርባ የሚያወሩትን ይሰማል። ዓይኖቼ ጥበብ በተቀላቀለበት መንገድ ቅድስትን ከሰው መሐል ይፈልጋሉ። ትርምሱ እስኪገልጽ ከሶስቶቹ ሁሉ መሰወር እስከምችል። ተጠባብቀን አልተላቀቅን። ማምለጥ ይከብዳል። እግሮቻቸው ከእግሮቼ፣ የጫማዎቻቸው አፍንጫ ከጫማዎቼ ተረከዞች በማይታይ ድር የተቆላለፉ ይመስላሉ። ብዙ ጠመዝማዛ መንገድ ወስጄ የጠፋሁ መስሎኝ ቆም ስል ፊት ለፊቴ አንዱን አገኘዋለሁ። በተለይ መሠረት ዓላማዬን እንዳወቀ ሁሉ አለቀቀኝም። እኔ አባት፣ እሱ ሞላ የሆንን ዓይነት። ወይ እሱ አባት እኔ ሞላ (ኅጃሜው እንዳለ ወዲይሁን «ሞላ» ይላል) እንደ ልቤ ያለ ቁጥጥር ቅድስትን መፈለግ አልቻልኩም።

በዚህ ዓይነት በዓል ለቆንጆ ልጅ ፋክክር ይበዛል። ያየሁት ነው። የማይጠምዳት የወንድ ዓይን፣ ታጥና ተቦርሾ የማይከተላት የወንድ እግር የለም። በሌሎች ወይዘሮች ላይ ያየሁት ነው። ሁሉን አይቼአለሁ። ማስቲካ የሚጋብዛት መጠጥ የሚጋብዛት ጨዋታ የሚጋብዝ ሁሉ ዓይነት ይቀርባታል። ይኼንንም አይቼአለሁ። እኔ እዚህ ከሠፈሬ የወሬኛ እግር ብረት ማምለጥ ከብዶኝ። ኪሴ ባዶ እንዳይሆን ጋኔን ማስፈራሪያ የያዘኳቸው ጥቂት ሳንቲሞች በጠባቃ ሱሪዬ የፊት ኪስ.....ጭኔ ላይ የቀለበቶች ሰልፍ ሠርተው። ፀሐይ ይወርድብኛል.....ማስቲካዬ ታኝኮ ታኝኮ.....መለወጥ እንኳን ረስቸ.....ደርቆ ታኝኮ የጉልፍ ኳስ ሊመስል ምን ቀረው? ቀትር ዘቅዘቅ ሲል በትርምስ ውስጥ ከንደኞቼ ተጠፋፋን። ቅድስትን ትንሽ በሚንቀሳቀሱ ነፃነት እፈልጋት ጀመር። ዓይኖቼ ከግንባሬ ወጥተው ተንጠለጠሉ.....እንደ ንግሥት ኢሌኒ እንጨት አቀጣጥዬ ቅድስት ያለችበትን ቦታ በጭስ መነገር ፈለግሁ። ሃይማኖተኞች መስቀል ሲያገኙ እኔ ቅድስትን።

በመጀመሪያ የቸኮላታ ከረሜላዎች ገዛሁ። ብዙ። በኪሴ ያዘኳቸው። የአውራ ጣት መጠን ያላቸው ጥቋቁር ኤሊ የመሰሉ ቸኮላቶች። በእያንዳንዶቹ ላይ አምስት ስድስት የሚሆኑ ወርቃማ ሰንበሮች አሉባቸው። (ለአፍታ ቤንዚን የሞላሁ መሰለኝ) ከዚያ ሽራ ጫማዬ እስኪገልጽ፣ አፍረተቢስ በሆነ የኅረምሳ ስልት ቅድስትን ፈለግሁ.....የለችም። እስከ ማታ የለችም።

*

ሊመሽ አካባቢ ምናልባት 10:30 ሲሆን ሰው ወደየቤቱ መመለስ ሲጀምር.....ወደ መርካቶ የሚሔደው አውቶብስ የጠበበው መሳፈሪያ

አጥቶ በተስፋ መቁረጥ በእግሩ ወደ ፀሐይ መውጫያ ሲዳክር.....ፎሌዎች በዱላቸው እየተደባደቡና እያስፈራሩ በሰበታ መንገድ ወደ ነፋስ ስልክ ወደ ረፒ ወደ ወለቴ ሱቅ ሲነጉዱ.....ከፊሉ የሰከረ አሕዛብ በቆሽሹ በደፈረሱ፣ በሌላ የአዘቦት ቀን ጥቁር የቆዳ ድግ ይመስሉ በነበሩ የአስፋልት መንገዶች መሐል እየተወዛወዘ ጠውላጋ እስክስታ አውርዶ የደከመ ትከሻውን በጉዳና ዳር ጠጅ ሲያፍታታ.....አጃቢ ያጣ ዘግይቶ የመጣ ጉራጌ ዳንሱን የሚቀበለው አጥቶ ለሁለት ሰዎች ጭብጨባ ሲወዛወዝ..... በስለት ዣንጥላ የጠገበው የገብረ ክርስቶስ ታቦት በተከበበበት የፅድ እድሞ ውስጥ በቀስታ በስለት ዕጣን ቁንጣን ይዞት ሲንጠራራ.....የብስራተ ወንጌል የፈረንጅ መኪናዎች በፍርሃት ችኩላ ወደ ተራራማ መጠለያቸው ሲሸሹ.....የሰከሩ ተደባዳቢ ዎች የደማ አናታቸውን የቆሰለ ፊታቸውን እያሳዩን በአረንጓዴ የፖሊስ ላንድሮቮች ውስጥ በእፎይታ ተንጋለው.....

ያን ጊዜ አንድ ቦታ ሰው የሚታመስበት ረብሻ አየሁ፡፡

ፍዝዝ ካለብኝ የቀን ውሎ የከሸፈ የኢብን ባቱታ ባተለነቴ ጉንትሎ ያወጣኝን ይኼን የሚጮህ ተርማላ ጉዳይ ስላገኘሁ በተማረክ ስሜት ወደዚያው ሔድኩ፡፡

«ያዘው እንዳትለቀው!» ይላል አንዱ

«ልቀቀኝ ነገርኩህ!»

«ሴት ትመታለህ እንዴ?»

ከትርምሱ መሐል የቅድስት እህት ወጥታ ድምፅዋን ከፍ አድርጋ ስታለቅስ ሰማኋትና አየኋት፡፡ ራቅ ብሎ ትታው ከመጣችው ሆታ ማዕከል ሰዎች የሆነች በቶሎ ማን እንደሆነች ልለያት ያልቻልኳትን አንዲት ሴት ከበው ይጉትቷታል፣ ይገፋፏታል፡፡ በከበቧትና በሚተራመሱት የሰዎች እግሮች መሐል የማውቀውን ጫማ፣ የማውቀውን እግር፣ የማውቀውን የቀሚስ ጫፍ አየሁ፡፡ እህቷ እያለቀሰች ትርምሱን ተከትላ ሄደች፡፡

«ምንድነው?» አልኩ አጠገቤ ያገኘሁትን አንድ ልጅ

«በልጅቷ ተደባደቡ»

«እሱ ነው የመታት»

«የቱ?»

«ይኼ አጮላት በጥፊ»

«ለምን!?»

እንደሚያውቀኝ ሁሉ ዞር ብሎ አየኝ። ከአፋ ደማቅ የጠጅ ጠረን ይነፍሳል። የሚያኝከው ጦር ማስቲካ ጠረኑን አላጠፋ ለትም። ለመመለስ ትንሽ ቆየ።

«ገንዘቤን አጫርሳኝ የት ትጠፋለች ብሎ። እህህ.....ዋጋውን ነው። ሴትን ማን እመን አለው። እነዚህ ይታመናሉ እንዴ?»

በእኔና በቅድስት መሐል ስም ልሰጠው የማልችል ሰውና የሰው ስብስብ ስንቅር ብሎ ሲገባ ተሰማኝ። ውዴ ነበረች። ለእኔ ውዴ ነበረች፤ ሌላ ቀና ብላ የማታይ። ከማላውቀው፤ ከማይገባኝ፤ ከማላየው ሕዝብ ጋር ፊት ለፊት እንደ ተፋጠጥኩ ገባኝ። ገላዬ ለጆሮዬ እስከሚሰማኝ በማፈር በመፍራት ተኮማተረ። እጆቼ ኪሴ ውስጥ ይቸኩላሉ። ከረሜላዎቹ ከጣቶቹ እየተንሸራተቱ እስኪወጡ ድረስ.....ጣቶቹ ቡጢ ሲሰሩድብርትም ቀዝቃዛ እግሮቹን በእኔ አቅጣጫ ሲዘረጋ ተሰማኝ። ሊረግጠኝ።

ቅድስትን ከበዋት ሲሄዱ አያለሁ። የሚገላግል መስሎ እጆቿን የሚዳብስ አለ። 'አትቅረብዋት' እያለ የሚያቅፋት አለ። በቴሌቭዥን የማየውን ሱፐር ማን መሆን ተመኝሁ። በአየር ላይ በርሬ ሰዎችን ሁሉ በእርግጫ በጥፊ በቴስታ ምናምን ብዬ እስዋን ከመሐላቸው አንስቼ በአየር ላይ ይገጭሉት ሠፈሯ ለማምጣት።

አይደለም።

ከዚያ የምኞት ጉልበተኛነት ስር ግን ላምነው የከበደኝ የተሰማኝ እውቀት.....እንደማትወደኝ ወይም ትዝ እንደ ማልላት ነው። በዕድሜ ብዙ ከሚበልጣት ጢም ካወጣ ሰው ጋር ነው የዋለችው ወይም ግብዣ የተለዋወጠችው። 'መታት' የተባለው ሰው በብስጭት ከኪሱ ሲጋራ አውጥቶ ለኮሰ። ቅድስት 'ሲጋራ የሚያጨስ እጠላለሁ' ትለኝ ነበር። ዓይኖቼ ቀልተዋል። አፋን በእጆቼ ይጠርጋል። በረዶ የመሠለ ነጭ ሸሚዝ ለብሶአል። አያውቁኝም። ሙሉ ቀን እስዋን ስፈልግ እንደነበረ አይገባውም። እሱን አልፌ እስዋ ጥቂት ጎረምሶች ከበዋት ('ለዚህ ለሰካራም እሺ ያለች ለእኛማ...' ብለው ይሆናል) ወደ ቆመችበት ተጠጋሁ። ገና ስታየኝ ዓይኖቿ በድንጋጤ ተበለጠጡ። ፊቴ ላይ መከፋቴን ላሳያት አልፈለግሁም። ተደነጋግራ ውርደት ተሰምቶአት (ከወንድ ጋር እንደተያዘች መወራቱ ስለማይቀር) በክንድዋ ላይ አጋድማ የያዘችው ቡራቡሬ ሸሚዝ ተንሸራቶ ወደቀ። የሚያነሳ ያነሳላታል። ከንፈሮቿ መሐል በሁኔታው የደነገጠ እፏ ማላመጥ የዘነጋው ማስቲካ ረቂቅ አጥንት መስሎ ተጋድሞአል። ደግሜ ደጋግሜ በዓይነ-ሕሊናዬ የሚወድቅባትን አለብላታለሁ።

ያ የማነው መሠረት.....ያ.....ዛፍ ስር ቆሞ ይስቅብኛል። መሠረት ዛፍ ስር ቆሞ እኔን እያየ ይስቃል። የበሰለ ቀይ፤ ነገር

የገባው ድድ ይታየኛል። የጭላዳ ድድ ይታየኛል። በቆሻሻ አረንጓዴ ላንድሮቨር የመጡ ንፁሕ የካኪ ባርኔግ ያደረጉ የትራፊክ ፖሊሶች መስቀለኛ መንገድ ላይ ተሰብስበዋል። በፈረሶቻቸው የሚዘናከቱ ሁለት አሉ። ሞተር ብስክሌቱን የተደገፈው ወፍራሙ መነፅሩን በነጭ ጨርቅ ይጠርጋል። እዚህ ነበርኩ ሙሉ ቀን። በመስከረም ፀሐይ ተዳክሜ ያልገባው ዓይነት ራቁቴን ነኝ።

ኪሴ ውስጥ ቸኩላታዎቹ ከልባላቸው ጋር መጣበቅ ጀምረዋል። እዛው እንዳሉ ልባላቸውን ስራ ባጡ ጣቶቹ መላጥ ጀመርኩ። ግን እፍኖ ማላቀቅ ከበደኝ.....እንዱን ከኪሴ አወጣሁት። የሚያንፀባርቅ ጠይም ቸኩላት ባለ እደይ ሪጋ፣ ብርማ ኩታ ለብሶ። ይኼን ቀስ እያልኩ ላጥኩት። ዓይኖቼ ውስጥ ዕንባ ነበር። የቸኩላቱ የወረቀት ልባስ እንደ ሞቁ ከፍፍርት የሚሳብ ይመስላል። ጥቂቶቹ ተዘንተረው ቸኩላታው ላይ ተጣብቀው ይቀራሉ። መሠረት ቅድስትን የከበባት የሚጮኸውን ጂም ተከትሎ ሄደ። ባያገኛትም ሕልሜ ሲሰበር ለማየት.....

የአምሮት ምራቅ በከንፈሮቼ መሐል መፍሰስ ጀምሮአል። ድንቅ ቸኩላት። በጉመጁ ጥርሶቼ በቀስታ ነከስኩት። ለዛዛ የምሽት ፀሐይ በምላሴ ላይ እንደ ማንከባልል። ከረሜላው እንደ ጉንጭ ትምክ ብሎ መንጋጋዎቼን ወደ ውስጡ ላባቸውወደ ማላየው ጓዳ። ሁለተኛ ለመንከስ መጀመሪያ አፌን እስከ መጨረሻው በመክፈት ማላቀቅ ነበረብኝ። ቸኩላቱ መቅለጥ ጀመረ። አፌ ውሐ እንደ ተሞላ ማሰሮ ተንቦጫቦጪ። ከዚህ የበለጠ የሚጣፍጥ ምን ነገር ይኖራል?

*

መሸቶ ሰው ከሰው መለየት ሲከብድ ሁሉ ቅድስትን አሳገኘኋትም። እንዴት እንደዋለች ባልጠይቃትም ቢያንስ የተነጠቀሁትን ደስታ ወይም ከእኔ የሽሽኝበትን ምክንያት ለማወቅ ባናግራት። የውስጤ ቅዝቃዜ ሃያል ነበር። ከኩርፊያው ልመልሰው አልቻልኩም። እውስጤ ቦርቡሮ ገብቶ ከላዩ እንደ ኤሊ ድንጋይ ደርቦ የተቀመጠ ይመስለኛል። ጉዳና አቋርጫ ማንቀላፋት የጀመረው ቀዝቀዛ እዋሽ ዳር ተቀመጥሁ። ታች ወንዙ ወደ ቀኝ የሚጠመዘዝበት ላይ ያለው ድልድይ ጎን ከተሰለፋት የመሸተኛና የመሸታ ቤቶች ዘፈን ፍሥሐ የለበሰ አራራይ ጎልቶ ይሰማል.....ሽቀጥ የወደቁ ሴቶች በነጭ የባሕል ልብላቸው በየደጃፋቸው ዘብ ቆመዋል.....ጥቂቶች በመንገድ ከሚያልፈው ወሲብ ፈላጊ ጋር እሽኮለሌ ገጥመዋል፤ አፋቸውን ወደ ሰማይ ሰቅለው ደግሞ እስከ ጉልበታቸው ታጥፈው ብር የመሰለ ሳቅ ይደፋሉ.....አይሰማኝም ግን ሳቅ ነው..... ብሽሽቱን የሚያክ ገልዋዳ በፍትወት የጠገቡ ዓይኖቼን ከድኖ መንገድ ዳር እንደ አሮጌ ጎማ ይወድቃል.....ባልተዘጋ መስኮት ጥቋቁር ሴቴና ወንዴ ጥላዎች እየተነቃነቁ እንደ ሙሾ አውራጅ ይጮኻሉ.....ከተራቡ የወንዶች

አፎች በከፊል የተገመጡ ጡቶች አረንጓዴ ከይሲዎች በሰፈሩበት የገደል ደረት ላይ እየተንከባለሉ ይወርዳሉ.....ጨለማ በሚወረው ሃመልማል ላይ የሴት ጃኖ ያሳመረው ማታ.....:: ይኼን ያኔው እዘነጋና በሃሳቤ ስለ እኔና ስለቅድስት ስለ ሴቶቼና ስለ እዚያ ነገር ስለዚህም ነገር እያወጣሁና እያወረድኩ በጀርባዬ ተጋደምኩ:: የሳር ቅዝቃዜ እስከ አጥንቴ ይሰማኛል:: ከተንጋለልኩበት ወደ ላይ ላይ አልፎ/ወርጄ/ የመጣሁበት ዳገት ላይ አንድ ሰው ቆሞአል:: ከጀርባው ዐይን የሚይዝ ለስላሳ የሰማይ መደብ ነው:: በተረተሩ መንገድ ሁለት ቀለቀንዳ ሴቶች እያሸካኩ ይወርዳሉ.....መስቀል ባፈረሰው ሹርባቸው:: ሰውዬው እንደተተከለ ሁሉ ቀጥ ብሎ ቆሞአል:: ወደ እኔ የሚያይ አሻግሮም የሚያይ ይመስላል:: ተገልብጮ ወይም በተገላቢጦ ስለማየው ይሆናል:: ወይም የደብዛዛው ምሽት ምትሐት:: በእግሮቹ ከመሬት የተጣበቀ ይመስላል:: እግሮቹ አይታዩኝም.....

ወይስ ቁራጭ እንጨት

ወይስ የወሰን ድንጋይ.....ሸጣጣ ሙርጠሐውልት:: ወንዙስ የማን ነው? ዝግተኛው ወንዝ እንደ ስሜቴ ይሳባል አዘገጋገሙን በጀሮዬ እሰማዋለሁ:: የት ትሆን ቅድስት? የጨለማው አሰራረፅ ተገልጦ በሚያይ ዓይን ብቻ የሚለካ ነው:: እጨፍናለሁ እገልጣለሁ፤ እጨፍናለሁ እገልጣለሁ:: የቆመው ነገር ከሁሉ የጠቆረ ነው:: በቀስታ የሚነቃነቅ ይመስላል:: በቀስታ:: እንደ ግራና ቀኝ:: ከዚያ እጆቼን ዘርግቶ መውደቅ ጀመረ:: በድንጋጤ ቁጭ አልኩ:: የሚወድቀው መስቀልና መስመር (ነጩ ሰማይ ላይ ሲቀናው(?) የአራራይ ምልክት ይመስላል) በሸለቆው መሐል ለመሐል በቀስታ እየበረረ ከጨለማው ደን ጋር ከመሸታ ሴቶች ጢስ ጋር ተቀላቀለ:: በጀርባዬ ተመልኼ ተንጋለልኩ:: ልቤ ውስጥ እንዲህ በልቤና በሆዴ መሐል በጣፊያ በምናምኔ አካባቢ ጠጣር ፍርሃት ሲቋጠር ይሰማኛል፤ የምለው ብዙ አልነበረም:: ለራሴ እንዲሰማኝ:

‘ምን ያክላል በእግዜር ይኼ ቁራ’

‘ቁራ አይደለም?’

‘ምንድነው?’

ያምራል ማታው ምሽቱ ገና ለግላጋው በእኔም በቅድስትም መሐል ያልመጣ:: እግዜር ምሽትን ፈጠረ፤ የፈጠረውንም አይቶ ደስ አለው፤ እግዜር ይኼን ገደል ሠራ፤ አየውናም ደስ አለው፤ እግዜር እነዛን ሴቶች ሠራ፤ በአብራካቸውም እሳት ሰደደ፤ ይኼን ስለ ፈጠረ ደስ አለው፤ እግዜር ያን ሰው ሠራ፤ እንጥሉንም አደረቀው፤ ጉሮሮውንም አከነቸረው፤ በዚህም ደስ ተሰኘ፤ እግዜር ወይንን ሠራ፤ ከወይንም ወይን ጠጅን ሠራ፤ በዚህም ሥራው ተደሰተ፤ ያ ሳተና በብርሌው ቀዳዳ ወድቆ እዛች ልጅ አብራክ ቢተከል እሱም በእግዜር

የተሠራ ነው.....እግዜር ይኼን ልጅ ፈጠረ፤ በፈጠረውም ደስ ተሰኘ፤ እግዜር አዲስ አባን ሠራ፤ በዚህም እጅግ ደስ ተሰኘ፤ ከልጆቿ እንዳትሰደድ በተራራ ከበባት፤ በዚህም ደስ ተሰኘ፤.....እግዜር ቁራውንም ፈጠረ፤ በሚያምር ላባው ተደሰተ፤ ትዛዝ አፍራሽም አደረገው.....

በጥርሶቼ መሐል ገብቶ የተሰነቀረውን በቸኩላታ የተመሰጠረ ውን ከረሜላ በምላሴ ለማውጣት እታገላለሁ.....ዐይኖቼን ጨፍኜ አሞራው የት ሄዶ እንደሚያርፍ ግምት ነገር አስባለሁ፡

እንደመስቀል ያደረጋትን እናም የመሰለችኝ እስዋ እስዋ ማን ላይ?

ሁለተኛው ቁርፅ (መጨረሻ)

(በግዕዝ ዜማ)

አጀማመሩ እንደዚህ ነበር፡፡

ሰዎች ይኼን ካነበቡ በኋላ ብዙ ዓይነት ጥያቄዎች ያነሳሉ፡፡

የመጀመሪያዎቹ፡.....

«ለመሆኑ ያኔ ስንት ዓመትህ ነበር?»

አሁን ዕድሜህ ስንት ነው?

ለምን አትረሳውም?» (ሞለጭላጫ ድምፅ፣ እንደ ሰብ የሚሸት)

ቀጣዮቹ፡.....

«አልገባህም እንጂ እስከ አሁን ቅድስትን ፍለጋ ላይ ነህ» (ከመሐሉ ባዶ የሆነ ዙርያውን ፎክት የሚያሰማ ሕብረ ድምፅ)

የተቀሩቱ/ ብዙዎቹ የሚሉት ይኼንን ነው፡.....

«ምን ይጠበስ!!!» (በቼበለው ዜማ)

እናንተ ሶስተኛዎቹ ተባረኩ፡፡

እውነትን ተናግራችኋልና፡፡

— // —

መስከረም 1988

ካናዳ

..... በዚህ "ከሰማይ የወረደ ናርናር" የመጣው አዳም
 ያው አዳም ነው። አሁንም የቋንቋ ጌትነቱ እንዳለ
 ነው። አሁንም የገለግዎች ሸማኔ ነው።..... ካለ
 ነገር የሌለውን የሚያፈልቀው አብራክ አልላመም።
 ለሁሉም የሚታዩ ግን በቡዙዎች የማይሰተዋሉ
 የሕይወት ደቃቅ ገፅታዎችን አግዝፎ የሚሰለው
 (ፎቶ የሚያነሳው) ዓይኑ አልደከመም።
 የማህበራዊ ህይወትን መልክና ዘርፈ ብዙ ሙጥንትጥ
 አንጥሮ እና ኳኩሎ የሚወልደው ማህሀኑ አላረመም።
 አሁንም እንደ ኢትዮጵያዊ ደራሲና የቋንቋ
 ሊቅ ዳኛቸው ወርቁ ቋንቋ ላይ እንደልቡ
 ተራቋል..... አሁንም እንደ ሩሲያዊው ደራሲ
 ፊዮዶር ዶስቶቭኪ የስነ ልቦና ምስቅልቅል እና
 ውስጣዊ ቀውስን በጥልቀት ያስፃፋል.....አሁንም
 እንደ ሩሲያዊው ደራሲ የአሜሪካ ልቦለዶች
 አምራች አንቷን ቼኮቭ አነስተኛ የሚመስሉ። ግን
 ያይደሉ የጓዳና የድህነት ጣጣዎችን ተርኳል.....

..... የቅርፅ ፍቅሩም ቢሆን እንደወትሮው ጎልቶ
 ይታያል።..... መልክአ ምድርና ተፅዕኖችን
 አግዝፈውና አፍክተው የሚያሳዩ ገለግዎቹ ውበትና
 ለዛቸው እያፈዘዘን ወደ እኛ ወደ ተደራሲዎቹ
 ዓይንና ልብ ይሰጥማሉ።.....

አዲስ አድማስ ጋዜጣ፣ ነሐሴ 22፣ 2002